

Gazete, Radyo, TV ve İnternet Yayınlarında

BASIN DAVALARI

(El Kitabı)

- En Son Değişikliklerle
- Uygulamalı Cevap ve Düzeltme Hakkı
 - Hukuk ve Ceza Davaları
 - Yargıtay Kararları
 - Basın Mevzuatı

Av. Coşkun ONGUN

2008

İstanbul Barosu Yayınları

İstiklal Caddesi Orhan A. Apaydın Sokak Baro Han
Beyoğlu İST. Tel: (0212) 251 63 25. Fax: (0212) 293 89 60
e-posta: info@istanbulbarosu.org.tr

Genel Sıra No:112
2008/04
ISBN: 978-9944-234-27-6

Yayına Hazırlayan: Av. Celal ÜLGEN

Kapak: Can Eren

Baskı ve Cilt
Can Matbaacılık
Tel: 0 212 613 10 77 - 613 15 47

1. Baskı: Ocak 2008

Bu kitap İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Kararıyla
1000 Adet Basılmıştır.

SUNU...

Eskiden Anadolu'nun çoğu yerine gazeteler bir gün sonra ulaşırdı. Gazetelerden önce radyolar *güncel* tek iletişim araçlarıydı.

Zamanla televizyonlar çıktı. *Görüntülü Radyo* olarak adlandırılan beyaz camla iletişimin keyfi sürüldü.

Yaşadığımız çağda bilgiye ulaşmak çok daha kolay artık. İnternet diye olağanüstü bir dizge yaşamımıza girdi. İnternette bir tıklama ile istediğimiz haber ve bilgiye ulaşabiliyoruz. Bilgiler cep telefonumuza ileti olarak da geliyor. Bilgiyi cebimizde taşıyabiliyoruz.

Bilgiden kaçılır mı?

Elbette hayır...

Peki sunulan bilgi doğru değilse ne yapacağız? Radyolarda, televizyonlarda, gazetelerde ve de internette verilen bilgi yanlışsa, asılsız söz ve yazılar içeriyorsa hangi hukuksal yollara başvuracağız.

Elinizdeki kitapçık, yazılı ve görsel basında bizlere sunulan yanlış bilginin etki ve sonuçlarını hukuksal olarak gidermenin yollarını anlatmak ve yol göstermek için hazırlandı. Çalışmada bu konudaki yasa maddeleri de ele alındı. Salt hukukçuların değil hukukçu olmayan yurttaşların da haklarını nasıl arayacakları anlatılmaya çalışıldı.

Bu kitapçığın yayımlanmasına karar veren Baro Başkanımız **Av. Kazım Kolcuoğlu** başta olmak üzere, tüm baro yönetim kurulu üyelerine ve geniş bilgi birikimini her ortamda biz meslektaşlarıyla paylaşmaktan kaçınmayan yayın kurulu başkanımız **Av. Celal Ülgen**'e teşekkürlerimi sunmaktan kıvanç duyuyorum.

Av. Coşkun ONGUN

İÇİNDEKİLER

A- CEVAP ve DÜZELTME HAKKI	9
1- Yazılı Basın Düzenlemesi.....	9
a- Cevap ve Düzeltme Kararlarına Uyulmaması.....	12
b- Uygulamalı Cevap ve Düzeltme Yöntemi.....	13
2- Radyo ve Televizyonlar Açısından Cevap ve Düzeltme Hakkı	21
3- İnternet Üzerinden Yapılan Yayınlarda Cevap Hakkı.....	27
B- BASIN YAYIN ORGANLARINA KARŞI AÇILACAK HUKUK (MADDİ ve MANEVİ TAZMİNAT) DAVALARI DAYANAK MADDELERİ.....	35
1- Medeni Kanun Koruması.....	35
2- Borçlar Kanunu Koruması.....	36
C- CEZA HUKUKU KORUMASI.....	39
D- İNTERNET ÜZERİNDEN YAPILAN YAYINLARDA KİŞİLİK HAKLARININ KORUNMASI.....	43
YARGITAY KARARLARI.....	45
BASIN MESLEK İLKELERİ.....	55
BASIN YAYIN MEVZUATI	
Anayasa.....	59
Türk Ceza Kanunu.....	61
Ceza Muhakemeleri Kanunu (CMK).....	81
Terörle Mücadele Kanunu (TMK).....	89
Borçlar Kanunu (BK).....	91
Basın Kanunu.....	93

Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun.....	107
İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun.....	145
Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun.....	157
Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tazimi Hakkında Kanun (Basın İş Kanunu).....	177
İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik.....	191
Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü Basın Kartı Yönetmeliği.....	205
GAZETE VE TV'LERİN İLETİŞİM BİLGİLERİ.....	237
BASIN YASASI KAVRAMLAR DİZİNİ.....	244

A- CEVAP ve DÜZELTME HAKKI

1- YAZILI BASIN İLE İGİLİ YANIT VE DÜZELTME HAKKI

Cevap ve düzeltme hakkı dayanağını doğrudan Anayasadan alan bir haktır. Buna göre Anayasa madde 32’de, “*Düzeltilme ve cevap hakkı, ancak kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde tanınır ve kanunla düzenlenir.*”

Düzeltilme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hakim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde karar verilir.” hükmü yer almaktadır.

Cevap ve düzeltmeye karar verecek yargılama makamının kararını kaç gün içinde vereceği hükmünü dahi belirleyen Anayasa düzenlemesi, bu hakkın yasa koyucu tarafından ne derece önemsendiğini göstermesi bakımından dikkat çekicidir.

Cevap ve düzeltme hakkının süreli yayınlar için asıl düzenlenmesi, Basın Yasası’nda yapılmıştır. Basın Yasası’nın 14. maddesi cevap ve düzeltme hakkının ne şekilde kullanılacağını, sade bir biçimde açıklamaktadır.

Maddenin ilk paragrafında, *Süreli yayınlarda kişilerin şeref ve haysiyetini ihlâl edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin yayım tarihinden itibaren iki ay içinde göndereceği suç unsuru içermeyen, üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmayan düzeltme ve cevap yazısını; sorumlu müdür hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, günlük süreli yayınlarda yazıyı aldığı tarihten*

itibaren en geç üç gün içinde, diğer süreli yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren üç gündен sonraki ilk nüshada, ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda, aynı puntolarla ve aynı şekilde yayımlamak zorundadır.

Yasa maddesinden de anlaşıldığı üzere düzeltme hakkının kullanılması için öncelikle ortada hukuka aykırı bir yayım olmalıdır. Buradaki hukuka aykırılığın tanımını, yasa koyucu şeref ve haysiyeti ihlal edici veya gerçeğe aykırı yayım, şeklinde düzenlemiştir. Bunun bulguları her olayın somut özelliklerine göre değişiklik gösterecektir. Hakkında yayım yapılan kişi, o yayımdan bir biçimde “incindiğini” düşünüyorsa, cevap ve düzeltme hakkını kullanabilecektir.

Cevap ve düzeltme hakkını kullanacak kişi, yayım tarihinden itibaren iki ay içinde, bir düzeltme metnini süreli yayının sorumlu müdürlüğüne ulaştırmak zorundadır. Metnin illa da sorumlu müdür tarafından teslim alınması koşul değildir. Tebligat Yasası hükümleri doğrultusunda kurumda sürekli çalışan birine de tebligat yapılabilir. Önemli olan cevap ve düzeltme metninin iki aylık süre içinde basın kuruluşuna ulaştırılmasıdır.

Uygulamada hazırlanan düzeltme metni, noter aracılığıyla bir ihtarname eşliğinde ilgili kuruma gönderilmektedir. Düzeltme yazısı, suç unsuru içermemeli ve de haberi yeniden düzeltme gerektirecek biçimde üçüncü kişilerin haklarını ihlal etmemelidir. Sorumlu müdür aldığı düzeltme metnini, günlük bir süreli yayında, aldığı tarihten itibaren üç gün içinde, diğer yayınlarda ise üç gündен sonraki ilk sayıda aynı ölçülerde yayımlamak zorundadır. İlk günler sayılmadığından günlük yayım yapan kurumun, dör-

düncü günlü sayısında bu düzeltme metnine yer vermesi zorunludur.

Düzeltilme ve cevap metninde cevap hakkının kullanılmasını gerektiren yayının günü ve sayısı belirtilir. İhtarname eşliğinde gönderilecek düzeltme ve cevap metninin ilgili yazıdan uzun olamayacağı, düzeltme ve cevaba neden olan eserin yirmi satırdan az yazı veya resim veya karikatür olması hallerinde düzeltme ve cevap otuz satırı geçemeyeceği yasanın aynı maddesiyle hükme bağlanmıştır.

Sürelili yayının birden fazla yerde basılması halinde, düzeltme ve cevap yazısı, düzeltme ve cevap hakkının kullanılmasına sebebiyet veren eserin yayımlandığı bütün baskılarda yayımlanır. Ancak birden çok yerde basılıp ta, ek niteliğinde farklı bölgesel yayın yapan gazetelerin eklerinde ilgili yayın yapılmışsa, o durumda yine o bölgesel yayında düzeltme metninin kullanılması olanaklıdır.

Cevap ve düzeltme metninin yasaca belirlenen süreler içinde yayımlanmaması durumunda, yayım için tanınan sürenin bitiminden itibaren, belirlenen koşullara aykırı biçimde yayımlanması halinde ise yayım tarihinden itibaren **on beş gün** içinde cevap ve düzeltme kişi için yargıya başvuru hakkı doğmaktadır. Kişi bu durumda, bulunduğu yer sulh ceza hâkiminden yayımın yapılmasına veya bu Kanun hükümlerine uygun olarak yapılmasına karar verilmesini isteyebilir. Sulh ceza hâkimi bu istemi üç gün içerisinde, duruşma yapmaksızın, karara bağlar. Uygulamada bu sürenin aşıldığı ve yaklaşık olarak bir haftayı bulduğu görülmektedir.

Sulh ceza hâkiminin kararı, cevap ve düzeltme metninin yayımlanması yönünde olursa, bu karara, yayını yapan ba-

sın kurumunca, itiraz edilebilir. Kanun koyucu burada acele itiraz sözcüğüne yer verdiği için, Ceza Muhakemesi Yasası 268. maddesi gereğince itiraz merci doğrudan Asliye Ceza Mahkemesidir. Burada kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde, Sulh Ceza Mahkemesinin yargı çevresi içindeki Asliye Ceza Hakimliğine itiraz dilekçesi verilmelidir. İlgili Asliye ceza hakimi, üç gün içinde itirazı inceleyerek karar verir. Sulh Ceza hakiminin kararı, cevap ve düzeltme hakkının kullanılmaması yönünde olursa bu kez de aynı yöntemlerle, başvuru sahibi tebliğden itibaren yedi gün içinde ilgili asliye ceza mahkemesine başvurabilecektir. Yetkili makamın kararı kesindir. Yani bu karara karşı artık başka bir yargısal kuruma başvurulamaz. İstisnai hallerde yazılı emir yoluna gidilebilmektedir. Uygulamada az da olsa bu tür durumlara rastlanılmaktadır.

Düzeltilme ve cevabın yayımlanmasına hâkim tarafından karar verilmesi halinde, yayımlanmak için zorunlu olan süreler, sulh ceza hâkiminin kararına itiraz edilmemişse kararın kesinleştiği tarihten, itiraz edilmişse yetkili makamın kararının tebliği tarihinden itibaren başlar.

Düzeltilme ve cevap hakkına sahip olan kişinin mirasçılarında biri de bu hakkı kullanabilir. Bu durumda, yayının yapıldığı tarihten itibaren sorumlu müdüre gönderilmesi gereken metin, yayın gününden itibaren üç ay içinde gönderilmelidir.

a- Cevap ve Düzeltme Kararlarına Uyulmaması

Basın Kanunu'nun 18. maddesinde yargı kararlarını yerine getirmeyen basın kuruluşlarına uygulanacak yaptırımlar ayrı bir madde olarak sıralanmıştır. Buna göre, Düzeltme

ve cevabın yayımlanmasına ilişkin kesinleşmiş hâkim kararlarına uymayan sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkilileri para cezaları beklemektedir.

Sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili hakkında verilen ağır para cezasının ödenmesinden yayın sahibinin de sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili ile birlikte müteselsilen sorumlu oldukları da açıkça vurgulanmıştır.

Düzeltilme ve cevap yazısının yayımlanmaması veya 14. maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlara uyulmaksızın yayımlanması hallerinde hâkim ayrıca, masraflar yayın sahibi tarafından karşılanmak üzere, bu yazının tirajı yüz binin üzerinde olan iki gazetede ilân şeklinde yayımlanmasına da karar verir.

Buradaki yetkili ve görevli mahkemeler, genel kurallara göre belirlenmelidir.

b- Uygulamalı Cevap ve Düzeltme Yöntemi

Tekzip Gazetesi 7.7.2007 günlü sayısında “**Büyük Vurgun**” başlığıyla yayımlanan haberde, aralarında Hakkı Hakyemez’in de bulunduğu bir şebekenin vergi kaçırdığı habesine yer verilmiştir.

Hakkı Hakyemez veya vekili, **İKİ AY** içinde yani en geç 7.9.2007 gününe dek, hazırladığı cevap ve düzeltme metnini basın kuruluşunun sorumlu müdürlüğüne ulaştırmak zorundadır.

İHTARNAME

KEŞİDECI	: Hakkı Hakyemez
Vekili	: Hakkı Hakarar
Muhatap	: Rasim Çarpıtır Tekzip Gazetesi Sorumlu Müdürü
Konu	: Cevap ve Düzeltme Hakkının Kullanılması

Açıklama ve İstem

1- Tekzip Gazetesi'nin 7.7.2007 günlü sayısında Büyük Vurgun başlığıyla bir habere yer verilmiş ve haber içeriğinde, aralarında müvekkilimin de bulunduğu şirket yöneticilerinden oluşan bir şebekenin çökertildiği ifade edilmiştir.

2- Haberde yer verildiği şekilde müvekkilim Hakkı Hakyemez'in sözü edilen şirketle müşterilik ilişkisi dışında bir münasebeti bulunmamaktadır. Bu nedenle haberde yer verildiği biçimde adı geçen şirketin yöneticisi değildir.

3- E'te yer verilen düzeltme metnimizin Anayasa'nın 12, Basın Yasası'nın da 14. maddesi gereğince tebliğden itibaren yayımlanmasını ihtaren bildiririz.

Cevap ve Düzeltme Metni

Tekzip Gazetesi'nin 7.7.2007 günlü sayısının birinci sayfasında, "Büyük Vurgun" başlığıyla verilen haberde, müvekkilim Hakkı Hakyemez'in de aralarında bulunduğu bir şirket yöneticilerinin, naylon fatura düzenlemek suretiyle vergi dolandırıcılığı gerçekleştirdikleri belirtilmiştir.

Müvekkilim Hakkı Hakyemez, sözü edilen şirketle müşterilik ilişkisi dışında bir ilgisi bulunmamaktadır. Haberde yer verildiği biçimde yöneticilik asla söz konusu değildir. Kamuoyunun bilgisine saygıyla sunulur.

Hakkı Hakyemez vekili,
Av. Hakkı Hakarar

UYGULAMA NOTU

Tekzip Gazetesi sorumlu müdürü bu düzeltme metnini tebliğden itibaren üç gün içinde yayınlamak zorunda idi. Diyelim ki, 7.8.2007 günü tebliğ aldı. Bu durumda ekli metni değiştirmeden en geç 10.08.2007 günlü sayıda yayımlamak zorundadır. Eğer bu günlük bir gazete olmasaydı o durumda 10.08.2007 gününden sonraki ilk sayıda bu düzeltme metnine yer vermek zorunda idi.

Sorumlu müdür de bunu teslim aldığı andan itibaren **ÜÇ GÜN** içinde yayımlamak zorundadır. Yayımlamazsa, Hakkı Hakyemez, üç günlük sürenin bitiminden itibaren **ON BEŞ** gün içinde oturduğu Sulh Ceza Mahkemesi'ne bir dilekçe ile başvurmak zorundadır.

Sulh Ceza Mahkemesine sunulacak dilekçede, kanıtlar arasında sunulan ihtarname örneğinin arkasına tebliğ şerhlerinin mutlaka düşülmesi gerekmektedir. Ayrıca yine kanıtlar arasında cevap ve düzeltmeye konu olan gazete aslının da sunulması gerekmektedir. Fotokopi ya da internet çıktısı, mahkemelerce kabul edilmemektedir.

Sulh Ceza Mahkemesi kararının olumsuz olması durumunda, acele itiraz yöntemiyle tebliğden itibaren **YEDİ GÜNLÜK** süre içinde yargı çevresi içindeki Asliye Ceza Mahkemesine itiraz da bulunabilir. Asliye Ceza Mahkemesi'nin vereceği kararlar kesindir.

UYGULAMA YOLU

DÜZELTME GEREKTİREN SÜRELİ YAYIN

YAYINDAN İTİBAREN **İKİ AY** İÇİNDE YAYININ SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLECEK CEVAP VE DÜZELTME METNİ

DÜZELTME METNİNİ ALAN SORUMLU MÜDÜR EKLEME YAPMADAN GÜNLÜ SÜRELİ YAYINLARDA **ÜÇ GÜN**, DİĞER

SÜRELİ YAYINLARDA İSE **ÜÇ GÜNDEN SONRAKİ İLK YAYINDA** BU METNİ YAYINLAR.

GEREKEN SÜREDE YA DA HİÇ YAYINLANMAZSA, YAYIMLANMA SÜRELERİNİN BİTİMİNDEN İTİBAREN ON BEŞ GÜN İÇİNDE İLGİLİ, BULUNDUĞU YER SULH CEZA HAKİMLİĞİ'NE BAŞVURUR.

SULH CEZA HAKİMİ KARARINI, ÜÇ GÜN İÇİNDE VE DURUŞMASIZ OLARAK VERİR.

SULH CEZA HAKİMİ KARARINA KARŞI, TEBLİĞDEN İTİBAREN YEDİ GÜN İÇİNDE ACELE İTİRAZ YOLUYLA ASLİYE CEZA HAKİMLİĞİNE İTİRAZ EDİLEBİLİR. ASLİYE MAHKEMESİNİN VERECEĞİ KARAR KESİNDİR.

SULH CEZA HAKİMİ KARARININ KESİNLEŞMESİNDEN YA DA İTİRAZ EDİLMİŞSE ASLİYE CEZA MAHKEMESİNİN KARARININ TEBLİĞİNDEN İTİBAREN GÜNLÜK SÜRELİ YAYINLARDA **ÜÇ GÜN** İÇİNDE, DİĞER SÜRELİ YAYINLARDA İSE **ÜÇ GÜNDEN SONRAKİ İLK YAYINDA** DÜZELTME METNİ YAYIMLANMAK ZORUNDADIR.

Sürelî Yayınlar İçin Düzeltme Dilekçesi Örneği

KADIKÖY NÖBETÇİ () SULH CEZA MAHKEMESİ SAYIN HÂKİMLİĞİ'NE

TEKZİP TALEBİNDE

BULUNAN : Hakkı Hakyemez
Kadıköy / İSTANBUL

VEKİLİ : Av. Hakkı Hakarar
ŞİŞLİ/İSTANBUL

KARŞI TARAF : Rasim Çarpıtır
(Tekzip Gazetesi Sorumlu Müdürü)
Bağcılar/İstanbul

YAYIN TARİHİ : 17.01.2008

KONU : Tekzip gazetesinin 17.01.2008 günlü sayısında baş sayfada “Büyük Vurgun” başlığıyla ve devamında 8. Sayfada “Naylon Fatura soygunu” başlığıyla yayınlanan haberde yer alan hakaretamiz ve gerçek dışı iddialara karşı müvekkilime **CEVAP ve DÜZELTME HAKKI VERİLMESİ** istemi hakkındadır.

AÇIKLAMALAR

1. Tekzip gazetesinin **17.01.2008** günlü sayısında ilk sayfada “**Büyük vurgun**” ve devamında 8. Sayfada “**Naylon Fatura Soygunu**” başlığı altında, gerçek dışı olmasının yanı sıra, müvekkilimin kişilik haklarını ve itibarını zedeleyici nitelikte ağır hakaretler içeren bir yayın yapılmıştır. (**EK-1: 17.01.2008 Günlü Tekzip Gazetesinin haber asıl parçası**)

2. Müvekkil'e yönelik gerçek dışı ithamlar içeren mezkur yazıya karşı hazırladığımız ihtarname ve tekzip metnini, 5187 sayılı, Basın Yasası'nın 14. maddesinin öngördüğü prosedür kapsamında, Beyoğlu Noterliği'nin yevmiye numarası ile 05.02.2007 tarihinde mevketenin sorumlu müdürüne göndermiş bulunmaktayız. *(EK-2: Noter tarafından tebliğ şerhi düşülmüş İhtarname ve tekzip metni fotokopisi)*

3. İhtarname ve tekzip metnimiz, Tekzip Gazetesinin sorumlu müdürüne tebliğ edilmiştir. Ancak söz konusu tekzip metni, yayınlanması gereken tebellüğü takip eden üç günlük inceleme süresinde (06.02.2008- 07.02.2008- 08.02.2008) ve tebellüğü takip eden üç günlük inceleme süresinin ertesi günü olan **09.02.2008** günü sayıda yayınlanmamıştır.

(EK-3: 3 günlük inceleme süresi içerisindeki gazete asılları)

(EK-4: Tekzip metninin en son yayınlanması gereken 09.02.2008 tarihli gazete aslı)

4. Tekzip Başvurumuza Konu Yayın, Müvekkilimin Kişilik Haklarını İhlal Etmiştir

Yayında, müvekkilin şahsiyet, itibar ve saygınlığına yönelik gerçek dışı ithamlarda bulunularak, kişilik haklarına ağır saldırıda bulunulmuştur.

Yukarıda zikrettiğimiz ifadelerde de görüldüğü üzere yayında, müvekkilin gayri meşru kazanç elde eden bir kişi olarak tanıtılarak hakkında hukuka ve maddi gerçeğe aykırı bir takım iddialarda bulunulmuştur. Yayında;

- Müvekkilimin güya gayri meşru kazanç elde ettiği
- Müvekkilimin naylon fatura kestiği

şeklinde tamamen gerçek dışı ve hakaretimiz iddia ve imalalara yer verilmiştir.

Gazetenin tekzip başvuru konusuna yazısına göz atıldığında, yazının somut verilere değil, tümüyle yanlış varsayımlara dayandığı açıkça görülmektedir. Yazıda kamuoyuna aktarılan bilgilerin hiçbirinin doğruluğu teyit edilmemiş, yazının konusu ile ilgili hiçbir araştırma ve soruşturma gerçekleştirilmemiş, kısacası basın meslek etiği hiçe sayılmıştır. Sonuç olarak da hem müvekkilimin kişilik haklarına ağır saldırıda bulunulmuş hem de kamuoyu yanıltılmıştır.

Dolayısıyla yayında sarf edilen bu sözlerin, “hakaret” kapsamında değerlendirilmesi gerektiği açıkça ortadadır.

5- Haberde yer alan şirketle müvekkilim arasında yöneticilik ilişkisi söz konusu değildir. Yalnızca müşteri ilişkisi vardır. Yöneticilik sıfatının olmadığını kanıtlayan Ticaret Sicil Gazetesi delili ekte. (Ek:5Yanar Döner Ltd.Şti. Ortaklarını gösterir Ticaret Sicil Gazetesi Fotokopisi)

SONUÇ ve İSTEM: Yukarıda ayrıntıları ile arz ve izah ettiğimiz gerekçelerle;

- Söz konusu hukuka aykırı yayınlara ilgili cevap ve düzeltme talebimizin kabulüne,
- Ek’te mevcut tekzip metnimizin, kararın tebliğinden sonra Tekzip Gazetesi’nin ilk çıkacak sayısında, tekzibe konu hukuka aykırı haberin yayınlandığı şekilde,
- Basın Kanunu’nun 14. maddesinin gerektirdiği şekil ve şartlara uygun olarak, okumayı güçleştirmeyecek büyüklükte yayınlanmasına,
- Tarafımızca yapılan ihtarname gönderi masrafının ve yasal ücreti vekâletin karşı tarafa yükletilmesine,

Karar verilmesini, saygılarımızla vekaleten arz ve talep ederiz.

Tekzip İsteyen Vekili

Av. Hakkı Hakarar

2. RADYO ve TELEVİZYONLARDA YANIT ve DÜZELTME HAKKI

3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, radyo ve televizyonlar için cevap ve düzeltme yöntemini ayrıca ve basın hukukundan farklı olarak düzenlemiştir. Yasanın 28. maddesinde yer verilen düzenlemelere göre, hakkında gerçeğe aykırı ya da kişilik haklarına saldırı şeklinde yayın yapılan özel ve tüzel kişilere, bu yayınlara karşı cevap ve düzeltme hakkı tanınması için ilgililere yargı yoluna başvurabilecekleri belirtilmiştir. Bu maddeden de anlaşılacağı üzere, yazılı basından farklı olarak burada önceden yayın kuruluşuna düzeltme metni göndermeye gerek olmadığıdır.

Yayın kuruluşu hakkında yapılan düzeltme başvurusunda, yayının bir kasetinin dilekçe ekinde sunulması gerekmektedir. Ancak dava açacak kişiler ücreti karşılığı yayının bir kopyasını Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK)'den edinebilirler.

Düzeltilmesi istenen yayın için hazırlanan metinle birlikte doğrudan yargıya yapılan başvuru sonucunda, yargı gerekli incelemeyi yapar. Başvuru yerinde görülürse düzeltme ve cevap, saldırı teşkil eden veya gerçeğe aykırı yayının yapıldığı aynı saatte, aynı program içinde yayınlanacağı maddede hükme bağlanmıştır.

Kişilerin yargıya başvurmaları yayından itibaren on gün içinde yapılır. Başvuru için yetkili ve görevli mahkeme, ulusal yayın yapan kuruluşlar için Ankara Sulh Ceza Mahkemesi'dir. Bölgesel ve yerel yayın yapan kuruluşlar için ise, başvurusunun bulunduğu Sulh Ceza Mahkemesidir. Mah-

keme üç gün içinde karar verir. Verilen karara karşı tebliğden itibaren üç gün içinde bir üst mahkeme olan Asliye Ceza Mahkemesine itiraz edilebilir. Buradaki üst mahkeme ulusal yayın yapan kuruluşlar için Ankara Asliye Ceza Mahkemesi'dir. Diğer kurumlar içinse ilgilinin bulunduğu yer Asliye Ceza Mahkemesi olacaktır. Yetkili Asliye Ceza Mahkemesi üç gün içinde kararını verir. Verilen karar kesinidir. Mahkeme kararı ilgili kuruluşa tebliğ edildiğinin ertesi günü yayın yapılır.

Basın Kanunu'ndan farklı olarak ilgili yayın kuruluşunun mahkeme kararını yerine getirmemesi durumunda, o yayın kurumuna uygulanacak yaptırım da aynı maddede yer almıştır. Yayını yapmayan veya karara uygun şekilde yapmayan veya geciktiren kuruluşun yayınlarından sorumlu en üst yöneticisi ile kuruluşun sahibi olan anonim şirketin yönetim kurulu başkanına yüksek oranlarda para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, kuruluşa Üst Kurulca eylemin ağırlığına göre üç aya kadar gelir getirici yayın yapma yasağı verilebileceği ve ikinci kez tekrar halinde yayın izninin iptal edileceği ayrıca en yüksek para cezasına hükümlenacağı da belirtilmiştir. Bu cezaların ertelenemeyeceği de yine aynı paragrafın sonunda vurgulanmıştır.

Radyo-TV Yayınları İçin

UYGULAMA YOLU

DÜZELTME VE CEVAP HAKKI GEREKTİREN PROGRAM

İLGİLİSİ TARAFINDAN YAYINDAN İTİBAREN, **ON GÜN** İÇİNDE
ULUSAL KANALLAR İÇİN ANKARA SULH CEZA
HAKİMLİĞİ'NE, YEREL KANALLARDA İSE BAŞVURUCUNUN
BULUNDUĞU YER SULH CEZA HAKİMLİĞİ'NE BAŞVURU.

SULH HÂKİMİNCE **ÜÇ GÜN** İÇİNDE VERİLEN KARAR.

TEBLİĞDEN İTİBAREN ÜÇ GÜN İÇİNDE KARARI VEREN
SULH CEZA
HAKİMLİĞİ'NİN ÜST MAHKEMESİ OLAN ASLİYE CEZA
HAKİMLİĞİ'NE İTİRAZ YOLU.

ASLİYE CEZA MAHKEMESİ'NCE ÜÇ GÜN İÇİNDE VERİLEN
KESİN KARAR.

KARARI TEBLİĞ ALAN YAYIN KURUMUNCA DÜZELTME
METNİNİ ERTESİ GÜN YAYINLANMA ZORUNLULUĞU

DİLEKÇE ÖRNEĞİ**29.10.2004****ANKARA NÖBETÇİ () SULH CEZA MAHKEMESİ
SAYIN HAKİMLİĞİ'NE****Sunulmak üzere****İSTANBUL NÖBETÇİ SULH CEZA MAHKEMESİ
SAYIN HAKİMLİĞİ'NE****TEKZİP TALEBİNDE**

BULUNAN :

VEKİLİ :

KARŞI TARAF : “TCN TV Televizyon Yayıncılık A.Ş.”
(NC logosuyla yayın yapan özel TV
Kanalı) Avcılar / İstanbul

YAYIN TARİHİ : 20.10.2004

KONU : “TCN TV Televizyon Yayıncılık AŞ”ye ait “NC” isimli Ulusal nitelikte yayın yapan özel Televizyon kanalınıntarihli “Yeni Haber” programında asılsız bir iddiaya yer verilme suretiyle müvekkilimin kişilik haklarının ağır surette ihlal edilmesi nedeniyle, 3984 Sayılı Kanun gereğince müvekkilime **CE-VAP ve DÜZELTME HAKKI VERİLMESİ** talebimiz hakkındadır.
(EK-1: Tekzip metni)

AÇIKLAMALAR**1- TEKZİP BAŞVURUMUZA KONU YAYIN, TARAFIMIZA
CEVAP HAKKI TANINMASINI ZORUNLU KILMIŞTIR.**

NC Televizyonu'ndatarihinde yayınlanan “Yeni Haber” programında müvekkilin kişilik haklarını ihlal eder nitelikte bir yayın yapılmıştır.

Bu yayının, RTÜK'ten alınacak resmi onaylı kaseti için de tarafımızca RTÜK'e başvurulmuş ve RTÜK onaylı kaset tarafımızca temin edilmiştir. (**EK-2: Tekzip talebimize konu yayının ilgili bölümünün RTÜK onaylı bir örneği**)

2- Programda, program sunucusu, müvekkil hakkında izleyiciler nazarında yanlış kanaatlere varılmasına neden olacak tamamen gerçek dışı olan bir iddiadan bahsetmektedir. Program sunucusunun yayında müvekkil hakkında bahsettiği söz konusu gerçek dışı beyanlar şu şekildedir: **“HAKKI HAKYEMEZ NAYLON FATURA İŞİNDE. HAKKI HAKYEMEZ'İN GERÇEK YÜZÜNÜ AÇIKLIYORUZ.**

Görüldüğü gibi yayında müvekkilin ismi açıkça zikredilerek, müvekkilim hakkında,

Müvekkilimin **VERGİ KAÇIRDIĞI,**

Müvekkilimin **NAYLON FATURA DÜZENLEDİĞİ**

şeklinde tamamen gerçek dışı bir iddiaya yer verilmiştir. Milyonlarca kişinin önünde müvekkilimin ismi de açıkça belirtilmek suretiyle söz konusu beyanların -bir iddia olarak belirtilmiş olsa bile- zikredilmesi açıktır ki müvekkile bir cevap hakkı tanınmasını hukuken zorunlu kılmaktadır. Zira söz konusu ifadelerle, açıktır ki, müvekkilimin kişilik hakları hedef alınmıştır.

Özetle, yayındaki sunucu beyanlarından dolayı müvekkilim Sayın Hakkı Hakyemez cevap ve düzeltme hakkı verilmesi gerektiği konusunda tereddüt bulunmamaktadır. Yayında, müvekkilim hakkında dile getirilen iddiaların gerçek dışı olduğu delilleriyle sabittir.

Yayında adı geçen firmayla müvekkilim arasında müşterilik ilişkisi dışında bir durum söz konusu değildir. Şirketle bir ilgisi olmayan müvekkilimin şirket yöneticisi olarak vergi kaçırıldığı yönündeki haberin gerçekle bir ilgisi bulunmamaktadır. (**Ek: 3 İlgili şirketin Ortaklarını gösterir Ticaret Sicil Gazetesi**)

3- Cevap ve düzeltme istemine konu yayın, müvekkil hakkında gerçeğe aykırı iddialar içermekte olup, Anayasa ve 3984 sayılı RTÜK yasasına istinaden tekzip edilmesi gerekmektedir.

Sonuç ve İstem:

Yukarıda tafsilatıyla arz ve izah ettiğimiz sebeplerle, sayın mahkemeye sunmuş olduğumuz dava konusu yayın kaseti dayanak alınarak talep konusu yayınlı ilgili gerçekleri içeren **ekli DÜZELTME metnimizin;**

1. NC Televizyonunda yayınlanacak **ilk Yeni Haber programında ve programın başında,**
2. **“Hakkı Hakyemez’den cevap ve düzeltilmedi”** başlığı altında,
3. Yukarıdan aşağıya yazı kaydırma tekniği kullanarak,
4. Anlamayı zorlaştırmayacak biçimde olağan okuma kuralları çerçevesinde, okunarak yayınlanmasına;
5. Yasal ücreti vekaletin karşı tarafa yükletilmesine,

karar verilmesini, vekâleten arz ve talep ederiz. Saygılarımızla.

Hakkı Hakyemez vekili

Av. Hakkı Hakarar

Cevap ve Düzeltme Metni

NC TV'nin 20/10/2004 günlü Yeni Haber programında yer alan, “Büyük Vurgun” tanıtımıyla verilen haberde, müvekkilim Hakkı Hakyemez'in de aralarında bulunduğu bir şirket yöneticilerinin, naylon fatura düzenlemek suretiyle vergi dolandırıcılığı gerçekleştirdikleri belirtilmiştir.

Müvekkilim Hakkı Hakyemez, sözü edilen şirketle müşterilik ilişkisi dışında bir ilgisi bulunmamaktadır. Haberde yer verildiği biçimde yöneticilik asla söz konusu değildir. Kamuoyunun bilgisine saygıyla sunulur.

Hakkı Hakyemez vekili,

Av. Hakkı Hakarar

3. İNTERNET YAYINLARINDA YANIT VE DÜZELTME HAKKI

İnternet yayınlarından dolayı kişilik hakları saldırıya uğrayan bireylerin yapmaları gerekenler uzun süre kıyas yoluyla giderilmeye çalışılsa da bu konu hakkındaki boşluğun giderilmesi asıl olarak 5651 sayılı *İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun* ile giderilmiştir.

Buna göre yasanın 9. maddesi, doğrudan konumuzla ilgili olup, *İçeriğin yayından çıkarılması ve cevap hakkı* başlığını taşımaktadır. Yasa, internet yayınlarından dolayı cevap hakkını kullanmak isteyen kişiyi, içerik sağlayıcısına, buna ulaşmaması halinde de yer sağlayıcısına başvurarak kendisine ilişkin içeriğin yayından çıkarılmasını ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabı bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasını isteyebileceğini hükme bağlamıştır. Bu başvurudan itibaren İçerik veya yer sağlayıcı kendisine ulaşıldığı andan itibaren **iki gün** içinde, talebi yerine getirmekle yükümlüdür. Bu kurumlara yapılacak başvuruların şekli konusunda bir açıklama bulunmadığından, basın yoluyla cevap hakkının kullanılmasında belirttiğimiz noter aracılığıyla ihtarname yöntemi sanırsanız ki, yararlı olacaktır.

İçerik ya da yer sağlayıcı, iki gün içinde cevap hakkını kullanmak isteyen kişinin talebini yerine getirmezse, bu istem reddedilmiş sayılacaktır. Bundan sonrası için kişi, **on beş gün** içinde yerleşim yeri sulh ceza mahkemesine başvurarak, içeriğin yayından çıkarılmasına ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabın bir hafta

süreyle internet ortamında yayımlanmasına karar verilmesini isteyebilecektir. Sulh ceza hâkimi bu talebi üç gün içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Sulh ceza hâkiminin kararına karşı yedi gün içinde itiraz yoluna gidilebilecektir.

Sulh ceza hâkiminin kesinleşen kararının, birinci fıkraya göre yapılan başvuruyu yerine getirmeyen içerik veya yer sağlayıcısına tebliğinden itibaren iki gün içinde içerik yayından çıkarılarak hazırlanan cevabın yayımlanmasına başlanır.

Yasa koyucu, Sulh ceza hâkiminin kararını belirtilen koşullara uygun olarak ve süresinde yerine getirmeyen sorumlu kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İçerik veya yer sağlayıcının tüzel kişi olması halinde, bu fıkra hükmü yayın sorumlusu hakkında uygulanır.

UYGULAMA YOLU

DÜZELTME VE CEVAP HAKKI GEREKTİREN İÇERİK

İLGİLİSİ TARAFINDAN, YANLIŞ HABERE YER VEREN İNTERNET SİTESİNİN İÇERİK SAĞLAYICI ya da YER SAĞLAYICIYA GÖNDERİLECEK DÜZELTME METNİ VE İHTARNAME

İÇERİK ya da YER SAĞLAYICIN TEBLİĞDEN İTİBAREN **İKİ GÜN** İÇİNDE MEVCUT YAYINI ÇIKARIP DÜZELTME METNİNİ BİR HAFTA SÜREYLE YAYIMLAMA ZORUNLULUĞU

DÜZELTME METNİNİN YAYINLANMAMASI DURUMUNDA YERLEŞİM YERİ SULH CEZA MAHKEMESİNE VE (Yukarıdaki

iki günlük süreden sonra başlayacak) ONBEŞ GÜNLÜK SÜRE
İÇİNDE YAPILACAK BAŞVURU

SULH CEZA MAHKEMESİNİN **ÜÇ GÜN** İÇİNDE KARAR
VERMESİ

KARARI TEBLİĞ ALAN YAYIN KURUMUNCA DÜZELTME
METNİNİ ERTESİ GÜN YAYINLANMA ZORUNLULUĞU

İHTARNAME

KEŞİDECI	: Hakkı Hakyemez
Vekili	: Hakkı Hakarar
Muhatap	: 1- Tekzip.com İnternet sitesi 2- Tekzip.com yer sağlayıcısı T Online Ltd.Şti.
Konu	: Müvekkil Hakkında Yapılan Gerçeğe Aykırı Yayının Çıkarılması ve Cevap ve Düzeltme Hakkının Kullanılması

Açıklama ve İstem

Tekzip.com 7.7.2007 günlü internet sayfasında Büyük Vurgun başlığıyla bir habere yer verilmiş ve haber içeriğinde, aralarında müvekkilimin de bulunduğu şirket yöneticilerinden oluşan bir şubenin çökertildiği ifade edilmiştir.

Haberde yer verildiği şekilde müvekkilim Hakkı Hakyemez'in sözü edilen şirketle müşterilik ilişkisi dışında bir münasebeti bulunmamaktadır. Bu nedenle haberde yer verildiği biçimde adı geçen şirketin yöneticisi değildir.

Bu ihtarnamenin size tebliğinden itibaren iki gün içinde mevcut yanlış haberin site içeriğinden çıkarılarak yerine aşağıda yer verilen düzeltme metnimizin bir hafta süreyle yayımlanmasını Anayasa'nın 12., *İnternet Ortamında Yapılan yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Yasa'nın* da 9. maddesi gereğince ihtaren bildiririz.

Cevap ve Düzeltme Metni

Tekzip Gazetesi'nin 7.7.2007 günlü sayısının birinci sayfasında, "Büyük Vurgun" başlığıyla verilen haberde, müvekkilim Hakkı Hakyemez'in de aralarında bulunduğu bir şirket yöneticilerinin, naylon fatura düzenlemek suretiyle vergi dolandırıcılığı gerçekleştirdikleri belirtilmiştir.

Müvekkilim Hakkı Hakyemez, sözü edilen şirketle müşterilik ilişkisi dışında bir ilgisi bulunmamaktadır. Haberde yer

verildiği biçimde yöneticilik asla söz konusu değildir. Kamuoyunun bilgisine saygıyla sunulur.

Hakkı Hakyemez vekili,
Av. Hakkı Hakarar

**KADIKÖY NÖBETÇİ () SULH CEZA MAHKEMESİ
SAYIN HAKİMLİĞİNE**

TEKZİP TALEBİNDE

BULUNAN

: Hakkı Hakyemez
Kadıköy/İSTANBUL

VEKİLİ

: Av. Hakkı Hakarar
Şişli/İSTANBUL

KARŞI TARAF

: **1- Tekzip.com İnternet Sitesi İçerik Sağlayıcısı**
2- T. Online Ltd. Şti. tekzip.com Yer Sağlayıcı Bağcılar/İSTANBUL

YAYIN TARİHİ

: 07.07.2004

KONU

: Tekzip.com adlı sitenin 07.07.2007 günlü internet sayfasında “Büyük Vurgun” başlığıyla YER ALAN HABER İÇERİĞİNİN SİTEDEN ÇIKARILMASI ve YERİNE DÜZELTME METNİMİZİN YAYIMLANMASI İSTEMİNİ İÇERMEKTEDİR.

AÇIKLAMALAR

Tekzip.com 7.7.2007 günlü internet sayfasında “Büyük Vurgun” başlığıyla bir habere yer verilmiş ve haber içeriğinde, araların da müvekilimin de bulunduğu şirket yöneticilerinden oluşan bir şebekenin çöktürüldüğü ifade edilmiştir.

Müvekilimiz hakkında yanlış haber veren Tekzip.com içerik sağlayıcı ile yer sağlayıcısına yolladığımız ihtarnameye karşın haber sitede yayınlanmaya devam etmektedir.

Haberde yer verildiği şekilde müvekkilim Hakkı Hakyemez'in sözü edilen şirketle müşterilik ilişkisi dışında bir münasebeti bulunmamaktadır. Bu nedenle haberde yer verildiği biçimde adı geçen şirketin yöneticisi değildir.

Bilindiği üzere, *İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi Ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Yasa'nın 9. maddesi gereğince içerik nedeniyle hakları ihlal edildiğini iddia eden kişi, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması halinde yer sağlayıcısına başvurarak kendisine ilişkin içeriğin yayından çıkarılmasını ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabı bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasını isteyebilir. İçerik veya yer sağlayıcı kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki gün içinde, talebi yerine getirir. Bu süre zarfında talep yerine getirilmediği takdirde reddedilmiş sayılır.*

Talebin reddedilmiş sayılması halinde, kişi onbeş gün içinde yerleşim yeri sulh ceza mahkemesine başvurarak, içeriğin yayından çıkarılmasına ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabın bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasına karar verilmesini isteyebilir.

Anayasa'nın 12. maddesi de cevap ve düzeltme hakkını bizzat düzenlemiştir. Başvurumuzun davalı tarafça değerlendirmeye alınmaması ve müvekkilin mağduriyeti söz konusu olması nedeniyle mahkemenize başvurma zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

SONUÇ ve İSTEM: Yukarıda ayrıntıları ile arz ve izah ettiğimiz gerekçelerle;

- **Söz konusu hukuka aykırı yayınla ilgili cevap ve düzeltme talebimizin kabulüne,**
- **Adı geçen ve müvekkil hakkında yanlış ve yanlış bilgiler içeren haberin çikartılmasına,**

- Ek'te mevcut tekzip metnimizin, kararın tebliğinden sonra Tekzip.com sitesinde BİR HAFTA süreyle tekzi-be konu hukuka aykırı haberin yayınlandığı şekilde,
- Kanununun gerektirdiği şekil ve şartlara uygun olarak, okumaya güçleştirmeyecek büyüklükte yayınlanmasına,
- Tarafımızca yapılan ihtarname gönderi masrafının ve yasal ücreti vekaletin karşı tarafa yükletilmesine,

karar verilmesini, saygılarımızla vekaleten arz ve talep ederiz.

Tekzip İsteyen Vekili
Av. Hakkı Hakarar

B- BASIN YAYIN ORGANLARINA KARŞI AÇILACAK HUKUK (MADDİ ve MANEVİ TAZMİNAT) DAVALARININ DAYANAK MADDELERİ

1- MEDENİ KANUN KORUMASI

Kişilik hakları, kişilerin bile üzerinde tasarruf haklarının sınırlı olduğu vazgeçilmez hakların başında gelir. Bu nedenle basın yoluyla oluşan kişilik hakkı ihlallerine karşı, yasa koyucu tarafından cevap ve düzeltme yönteminin belirlenmesiyle yetinilmemiş ayrıca, oluşan ihlallere dava yoluyla da engel olunması sağlanmıştır.

Medeni Kanunun 23, 24 ve 25. maddeleri bu konudaki yöntemin yasal çerçevesini çizmiş bulunmaktadır. 23. maddede kimsenin hak ve fiil ehliyetinden kısmen de olsa vazgeçemeyeceğini belirtmiştir. Maddenin devamında da hiç kimsenin özgürlüklerinden vazgeçemeyeceğini, onları hukuka ve ahlaka aykırı biçimde sınırlayamayacağını kesin olarak hükme bağlamıştır. Bunun tek istisnası, yasa maddesinin son paragrafında belirtilmiştir. Buna göre, yazılı rıza üzerine, biyolojik kökenli madde alışverişinde bulunulabileceği hükme bağlanmıştır. Bu tür durumlarda bile, yasa koyucu, bu tür bir borç altına giren birinden bu istemini yerine getirmesinin istenemeyeceğini, bu kişiye karşı maddi ve manevi tazminat davaları açılmayacağını vurgulamıştır.

Medeni Kanun 24. maddesinde saldırıya karşı alınacak önlemler ile izlenecek yöntemin sınırlarını çizmiştir. Buna göre **hukuka aykırı** olarak kişilik haklarına saldırılan kimse, hakimden bu saldırıya son verilmesini talep edebilecektir. **Kişinin rızası, daha üstün nitelikte özel ya da kamusal yarar veya kanunun verdiği yetkinin kullanılması** nedenlerle

rinden birinin varlığıyla **haklı kılınmayan** her saldırının hukuka aykırılık teşkil edeceği yasa maddesince hükme bağlanmıştır.

Kişilik haklarına hukuka aykırı biçimde saldırıldığını düşünen kimse, yukarıdaki **hukuka uygunluk sebeplerinden** hiçbirisi yoksa, Medeni Kanun'un 25. maddesi gereğince, **Hakimden;**

- 1- Saldırı tehlikesinin önlenmesini,
 - 2- Sürmekte olan saldırıya son verilmesini,
 - 3- Sona ermiş olsa bile, etkileri devam eden hukuka aykırı saldırının tespitini,
- İsteyebilir.

Kişi ayrıca, düzeltmenin ve kararın **üçüncü kişilere bildirilmesini** de isteyebilmektedir.

Kişilik hakları zedelenen kişi bunlarla birlikte, **maddi ve manevi tazminat davası açabileceği gibi, o yayından dolaşmayı elde edilmiş bir kazancı, vekâletsiz iş görme hükümlerine dayanarak** kendisine ödenmesini isteyebilecektir.

Kişilik hakları davalarında hem davacının ikametgahı hem de davalının ikametgahı yer mahkemeleri yetkilidirler. Yasa koyucu tarafından bu konuda kişilik hakları zedelenen kişiye yetki konusunda seçimlerlik bir hak tanındığını görmekteyiz.

2- BORÇLAR KANUNU KORUMASI

Basın yoluyla kişilik hakkına yapılan saldırı, Borçlar Kanunu'nca Haksız Fiil hükümleri arasında sayılmıştır. Haksız fiil gereğince bir giderimin talep edilebilmesi için ortada bir zararın bulunması temel koşuldur. Bu zararın ispatı da kişi-

lik haklarının ihlal edildiğini iddia edene düşmektedir. Zararın kanıtlanmasından sonra, somut olayın koşullarına göre, tazminat miktarını hakim tayin eder. Birlikte kusur durumunda, hakim tazminatta indirim gidebileceği gibi, tazminatı tümden de ortadan kaldırabilir. Zarar, kasten, ağır ihmal veya tedbirsizlikle yapılmamışsa, ve de tazminin de borçluyu çok zor duruma sokacaksa, hakim hakkaniyet ilkeleri doğrultusunda indirim gidebilir.

Yukarıda belirtilen ilkeler Borçlar Kanunu'nun Haksız Fiil hükümlerini düzenleyen, 41-46 maddelerinden derlenmiştir. Basın yoluyla kişilik haklarına saldırılarda açılacak manevi tazminat davaları Borçlar Kanunu'nun 49.maddesinde düzenlenmiştir. *Şahsi menfaatlerin haleldar olması* başlıklı madde metninde,

Şahsiyet hakkı hukuka aykırı bir şekilde tecavüze uğrayan kişi, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat namıyla bir miktar para ödenmesini dava edebilir.

Hakim, manevi tazminatın miktarını tayin ederken, tarafların sıfatını, işgal ettikleri makamı ve diğer sosyal ve ekonomik durumlarını da dikkate alır.

Hakim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir tazmin sureti ikame veya ilave edebileceği gibi tecavüzü kınayan bir karar vermekle yetinebilir ve bu kararın basın yolu ile ilanına da hükmedebilir.

Kişilik hakları zedelenen kişi, saldırının o anda durdurulması ve etkilerinin tespiti için Medeni Kanun metinlerinden, oluşan zararın giderimi için de Borçlar Kanununun bu maddesinden yararlanmak durumundadır.

Hukuk yargıcı, aynı anda ceza davası açılmış ise, ceza mahkemesinin mahkumiyet kararı ile bağlı, beraat kararıyla bağlı değildir. Borçlar Kanunu 53. maddede düzenlenen hüküm gereğince, kişinin temyiz kudretinin yerinde olup olmadığı ve de zararın boyutunun tespitiyle de ceza hâkiminin kararı hukuk hakimini etkilemeyeceği aynı maddede hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Kişilik hakları zarara uğrayan kimse, zararı ve failini öğrendiği tarihten itibaren **BİR YIL**, ve her durumda, zararı doğuran fiilin vuku bulmasından itibaren de **ON yıllık** süre sonunda **zamanaşımına uğrar**. Ancak zararı oluşturan fiili, ceza kanunları daha uzun bir zamanaşımı süresine bağlamış ise, bu durumda o süreler de hukuk zamanaşımı sürelerine uygulanır.

C- CEZA HUKUKU KORUMASI

Türk Ceza Kanunu, basın yoluyla işlenen kimi suçların cezalar için ağırlaştırıcı sebep olarak kabul etmiştir. *Şerefe Karşı Suçlar* başlığı altında düzenlenen, hakaret suçunda da durum bu şekildedir. Buna göre TCK 125. maddede yer verilen *Hakaret* fiili için, suçun tanımında, bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, denilerek bu suçun çerçevesi ortaya konmuştur. Ceza olarak adli para cezasıyla hapis cezası seçimlik hak biçiminde hâkime tanınmıştır.

Kişilik hakkı zedelenen kişinin, arkasından yapılan hakaret suçunun cezalandırılabilmesi için, fiilin en az üç kişiyle görüşülerek işlenmesi aynı madde metninde hükme bağlanmıştır.

Basın yayın organlarınca suçun işlenmesi durumunda ağırlaştırıcı boyuta gidilmemiş bunun yerine bu duruma, **fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur**, denilmek suretiyle vurgu yapılmakla yetinilmiştir.

Suçun;

a) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı,

b) Dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı,

c) Kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle,

İşlenmesi halleri ceza için ağırlaştırıcı sebepler arasında sayılmışlardır.

Hakaretin alenen işlenmesi de cezanın ağırlaştırıcı sebepleri arasında sayılmıştır.

Kurul hâlinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret edilmesi hâlinde suç, kurulu oluşturan üyelerle karşı işlenmiş sayılır. Ancak, bu durumda zincirleme suç ilişkili madde hükümleri uygulanır.

Suçun ve ağırlaştırıcı sebeplerin arasında sayılmayan basın yoluyla işleme yöntemi, bunun yerine, suçun ayrı bir maddi unsuru biçiminde düzenlenmiştir. Böylece, suçun basında yer aldığı biçimiyle, ağırlaştırıcı sebeplerden de etkilenmediği konusundaki tereddütlerin oluşmasına engel olmak amaçlanmıştır.

Hakaret suçunun işlenmesinde mağdurun isminin açıkça belirtilmesine gerek yoktur. Fiilin niteliğinde duraksamatacak biçimde mağdurun kast edildiği anlaşılıyorsa isim belirtilmiş gibi hakaret suçu işlenmiş sayılır.

İsnat edilen ve suç oluşturan fiilin ispat edilmiş olması halinde, hakaret fiilini gerçekleştiren kişiye ceza verilmez. Aynı biçimde bu suç nedeniyle hakaret edilen hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı verilmesi halinde, isnat ispatlanmış sayılır.

Bu iki durum dışında, isnadın **ispat isteminin kabulü**, kamu yararı bulunmasına veya **şikâyetçinin ispata razı** olmasına bağlı kılınmıştır.

İspat edilmiş fiilinden söz edilerek kişiye hakaret edilmesi halinde, cezaya hükmedilir, denilerek kanun koyucu tarafından kötü niyetin önüne geçilmiştir.

Avukatları oldukça ilgilendiren ve konuyla ilgili bir diğer madde 128. maddedir. Savunma dokunulmazlığını düzenleyen maddeye göre, Yargı mercileri veya idari makamlar nezdinde yapılan yazılı veya sözlü başvuru, iddia ve savunmalar kapsamında, kişilerle ilgili olarak somut isnatlar da ya da olumsuz değerlendirmelerde bulunulması halinde, ceza verilmez, denmiştir. Maddenin son cümlesinde, bunun için isnat ve değerlendirmelerin, gerçek ve somut olgulara dayanması ve uyumsuzlukla bağlantılı olması koşulları aranmıştır.

TCK'nın 129. maddesinde de, Hakaret suçunun haksız bir fiile tepki olarak işlenmesinin verilecek ceza için hafifletici sebep teşkil edeceği ya da cezasızlık sebebi sayılabileceği, hükme bağlanmıştır. Hakaret fiilinin kasten yaralama suçuna tepki olarak işlenmesi ise, ceza verilmesine engel bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Hakaret suçunun karşılıklı olarak işlenmesi de olayın somut özelliklerine göre, indirim ya da cezasızlık durumu teşkil edebilmektedir.

Hakaret suçlarının **Soruşturma ve kovuşturma** koşulları da, TCK 131. maddede düzenlenmiştir. Buna göre, Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenen hakaret suçları hariç olmak üzere, hakaret suçunun soruşturulması ve kovuşturulması, mağdurun şikâyetine bağlanmıştır.

Mağdurun şikâyet etmeden önce ölmesi halinde, suç ölmüş olan kişinin hatırasına karşı işlenmiş ise; ölenin ikinci

dereceye kadar üstsoy ve altsoyu, eş veya kardeşleri tarafından şikâyetle bulunabilecekleri de aynı yasa maddesinde düzenlenmiş bulunmaktadır.

TCK'da yer alan bütün, *Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlarda* olduğu gibi, TCK 73. maddesinde yer alan, düzenlemelerde, soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olan suç hakkında yetkili kimse **ALTI AY** içinde şikâyete bulunmadığı takdirde soruşturma ve kovuşturma yapılamaz. Hakaret suçları için öngörülen ve TCK 66. maddede hükmünü bulan, **SEKİZ YILLIK** zamanaşımı süresini geçmemek koşuluyla bu süre, şikâyet hakkı olan kişinin fiili ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği günden başlar. Şikâyet hakkı olan birkaç kişiden birisi altı aylık süreyi geçirirse bundan dolayı diğerlerinin hakları düşmez.

Kovuşturma yapılabilmesi şikâyete bağlı suçlarda kanunda aksi yazılı olmadıkça suçtan zarar gören kişinin vazgeçmesi davayı düşürür ve hükmün kesinleşmesinden sonraki vazgeçme cezanın infazına engel olmaz.

İştirak halinde suç işlemiş sanıklardan biri hakkındaki şikâyetten vazgeçme, diğerlerini de kapsar.

Kanunda aksi yazılı olmadıkça, vazgeçme onu kabul etmeyen sanığı etkilemez.

Kamu davasının düşmesi, suçtan zarar gören kişinin şikâyetten vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada şahsi haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise artık hukuk mahkemesinde de dava açamaz.

D- İNTERNET ÜZERİNDEN YAPILAN YAYINLARDA KİŞİLİK HAKLARININ KORUNMASI

İnternet üzerinden kişilik hakları saldırıya uğrayan bir kimse, Servis sağlayıcıyı, Sunucuyu (Server) ve bünyelerinde dijital bilgileri saklayanlara (host) ve erişim sağlayıcıya karşı sorumluluk ve önleme davası açabilir.

İnternet ortamında açıklamayı yapanın kimliğinin tespitindeki güçlük, kimlik tespiti mümkün olsa da o kişiye karşı dava açma imkânının olmaması, mesajın dağıtımında rol üstlenen üçüncü kişilere karşı dava açma yolunu açmıştır. Zira internette bilgi iletişimi bir kişinin tek başına yaptığı bir işlem değildir. Gönderilen mesajlar ve web sayfaları dijital formda depolanmakta ve oradan kullanıcılara ulaşmaktadır. Dolayısıyla bu aşamada üçüncü kişiler yayım süreci içinde yer alan kişilerin de şeref ve haysiyeti ihlal eden açıklamalarından dolayı sorumluluğu gündeme gelmektedir.⁽¹⁾

Servis sağlayıcı sitede yer alan ve hukuka aykırılığında kuşku bulunmayan yani kişilik haklarını rencide edici nitelikteki yayın ve yazıları kaldırmakla sorumludur. Duvarında böyle bir yazının olduğunu bilen ve bunu temizlemeyen bir kişi, kişilik hakkı ihlallerinden dolayı mağdura karşı sorumludur.⁽²⁾

İnternet yayınlarına ait yasanın 3. maddesi bu belirsizliğin önüne geçmek için, *İçerik, yer ve erişim sağlayıcılarını, yöneltmelikle belirlenen esas ve usûller çerçevesinde tanıtıcı bilgilerini kendilerine ait internet ortamında kullanıcıların ulaşabileceği*

(1) Uluslararası Alanda Medya ve İnternette Kişilik Hakkının Korunması, Doç.Dr. Sibel Özel, Sf. 161, Seçkin, Ankara 2004

(2) a.g.e. sf. 161.

şekilde ve güncel olarak bulundurmakla yükümlüdür, düzenlemesine yer vermiştir. Yasanın devamı maddelerinde de içerik sağlayıcısının, yer sağlayıcısının, erişim sağlayıcısının ve nihayet toplu kullanım sağlayıcısının yükümlülüklerini ayrı ayrı maddelerde düzenlemiş bulunmaktadır.

Kişilik hakkı zedelenen bir kimse Türk Medeni Yasası'nın 25. maddesinde yer alan önleme davalarını açabilirler. Yukarıda sözü edilen Medeni Kanun'dan doğan haklar burada da kıyas yoluyla uygulanabilecektir.

Yetkili mahkeme, haksız fiil kurallarına göre belirlenir. Buna göre, HUMK'un genel yetki kuralları uygulanabileceği gibi, Haksız fiilin meydana geldiği yer ile Medeni Kanun gereği, davacının veya davalının ikametgâhı mahkemesi de bu davalara bakmaya yetkilidir.

YARGITAY KARARLARI*

DEVLETİN ÖNEMLİ GÖREVLERİNDE BULUNAN KİMSELER, AĞIR ELEŞTİRİLERE KATLANMALIDIRLAR.

*Davacı 3 Kasım 2002 genel seçimlerinden sonra Başbakan tarafından devletin üst düzey bürokratlığı olan Başbakanlık Müsteşarlığı görevine getirilmiştir. Devletin çok önemli bir mevkiinde görev yapan kişi olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin laik, demokratik ve çağdaş yapısına tümü ile aykırı düşünceler taşıması, islami kuralların devlet yapısında egemen olması gerektiğini net bir şekilde ifade etmesi konumu itibarıyla onu eleştirilerin odağı haline getirmiştir. Yayında Cumhuriyetin ve laikliğin yerini Müslüman bir yapıya devretmesi gerektiğini savunan düşüncelerinden alıntılar yapılarak davacının siyasi ve devlet yönetimine ilişkin görüşlerini tartışmasız savunduğu ve dinsel temelli bir devlet yönetimi anlayışını telkin etmesi nedeni ile de dava dilekçesinde yer alan **softa, bağınaz, yobaz** ve **mürteci** sözcükleriyle nitelendirdiği görülmektedir.*

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Başbakanlık Müsteşarları görevini yürüten davacının Atatürk ilke ve inkılaplarının değişmesine yönelik, laiklik ilkesini zedeleyerek ve rejimin İslami rejime dönüşmesi yönündeki beyanları nedeniyle eleştirilmesi ve bu eleştirilerin ağır olması kaçınılmazdır. Davacı, dava konusu yayınının yapılmasına kusuru ile neden olmuştur. Yerel mahkemece yayının eleştiri niteliğinde olması nedeniyle hukuka aykırılık taşımadığı gözetilerek davanın reddine karar verilmesi gerektiği, şeklindeki özel daire görüşü Hukuk Genel Kurulu tarafından da benimsenerek bu yönde kesin hüküm oluşturulmuştur. (YARGITAY HUKUK GENEL KURULU E: 2006/4–550 K: 2006/570 T: 27.09.2006)

(1) Burada yer alan kararlar İstanbul Barosu Dergisi'nden alınmıştır.

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ İLE KİŞİLİK HAKLARININ ÇATIŞMASI, KAMU YARARI ÖLÇÜTÜ, HABERİN VERİLİŞİNDE BULUNMASI ZORUNLU KOŞULLAR ve BASININ ANLIK HABER YAPMA HAKKI

Davacı, yapılan yayının hukuka aykırı olması nedeniyle kişilik haklarının saldırıya uğradığı savı ile manevi tazminat isteminde bulunmuştur. Davalılar yayının, Basın Yasasının, tanıdığı sınırlar dışına çıkılmadan, özle biçim arasındaki denge korunarak verildiğini bu nedenle davanın reddedilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Mahkemece, istem kısmen kabul edilmiş, karar davalılar ve davacı tarafından temyiz edilmiştir. Dava, yayın yoluyla kişilik haklarının saldırıya uğradığı savına dayanmaktadır. Diğer bir anlatımla dava, yapılan yayında yer alan açıklamaların kişilik değerlerine saldırı içerdiği ve böylece hukuka aykırı olduğu ileri sürülmüştür. Böyle bir uyuşmazlığın çözüme kavuşturulmasında, genel durumlardaki hukuka aykırılık teşkil eden eylemlerden farklı bir yöntemin izlenmesi ve ayrı ölçütlerin koşul olarak aranması gerekmektedir. Bunun nedeni, Anayasanın 28. maddesindeki basının özgür olduğu güvencesine ve bu ilkeyi güçlendiren 5680 Sayılı Basın Yasasının 1. maddesindeki düzenlemedir. Bu düzenlemede basının özgürce yayın yapmasının güvence altına alındığı görülmektedir. Basına sağlanan güvencenin nedeni; toplumun sağlıklı, mutlu ve güven içinde yaşayabilmesi içindir. Bunun için de kişinin, dünyada ve özellikle içinde yaşadığı toplumda meydana gelen ve toplumu ilgilendiren konularda bilgi sahibi olması ile olanaklıdır. Diğer bir anlatımla basın, olayları izleme, araştırma, değerlendirme, yayma ve böylece kişileri bilgilendirme, öğretme, aydınlatma, yönlendirme yetki ve sorumluluğuna sahiptir. Bunun içindir ki basının yayın yaparken, yaptığı yayından dolayı hukuka aykırılık teşkil edecek olan eylemi, genel olaylardaki hukuka aykırı olan eylemden farklılıklar taşır. İşte bu farklılık ve ayrık durum gözetilerek yapılan yayının hukuka aykırılık veya uygunluk sınırı belirlenmelidir. Basın dışı bir olaydaki davranış biçiminin hukuka aykırılık oluşturduğu kabul edil-

diği durumlarda, basın yoluyla yapılan bir yayındaki olay hukuka aykırılık oluşturmaz. İşte basının bu nedenle ayrı bir konumu bulunmaktadır.

Ne var ki basının bu ayrıcalık taşıyan konumu ve özgürlüğü, tüm özgürlüklerde olduğu gibi sınırsız değildir. Bundan dolayıdır ki, yayınlarında kişilik haklarına saygı göstermesi ve gerek Anayasanın Temel Hak ve Özgürlükler bölümünde yer alan ve gerekse MK'nın 24 ve 25. maddesinde ve yine özel yasalarda güvence altına alınmış bulunan kişilik haklarına saldırıda bulunmaması da yasal ve hukuki bir zorunluluk ve gerekliliktir.

Açıklanan bu yasal düzenlemelerden ve yargısal uygulamalardan da anlaşılacağı üzere, basının özgürlüğü ile kişilerin, kişilik değerlerinin karşı karşıya geldiği, diğer bir anlatımla, hukuk düzenince koruma altına alınan yararların birbirine karşı çatışma içinde buldukları biçiminde bir görünümün var olduğu kanısı uyanmaktadır.

Hâlbuki hukuk düzeninin, çatışan iki değeri aynı zamanda koruma altına alması düşünülemez. Aksi halde hukukun kendisi, kendi kuralları ile çatışmış olur. Aslında, yapılan düzenleme, hukukun diğer temel kavramları ile birlikte incelendiğinde, iki yararın aynı anda ve düzenleme, hukukun diğer temel kavramları ile birlikte incelendiğinde, iki yararın aynı anda ve aynı olayda birbiri ile çalışmadıkları, somut olaydaki olgular itibariyle koruma altına alınmış bulunan bu iki değerden birinin diğerine üstün tutulması gerektiği anlaşılacaktır. Bunun sonucunda da, daha az üstün olan yarar, daha çok üstün tutulması gereken yarar karşısında, o olayda ve o an için hukuk düzenince korumasız kalmasının uygunluğu kabul edilecektir. Bunun için temel ölçüt, kamu yararıdır. Diğer bir anlatımla yayın, salt toplumun yararı gözetilerek yapılmalıdır. Toplumun çıkarı dışında hiçbir kişisel çıkar, gerçeklerin yanlış olarak sunulmasına neden olmamalıdır. Haber olduğu biçimi ile verilmeli ve kişisel katkı yer almamalıdır. Gerek yazılı ve gerekse görsel basının bu işlevini yerine getirirken, özellikle yayının gerçek olmasını, yayında kamu yararı bulunmasını, toplumsal ilginin varlığını, konunun güncel-

liğini ve haber verilirken öze biçim arasındaki dengeyi de korumalıdır. Bu ilke ve kurallar gözetilmeden yapılan yayın hukuka aykırılığı oluşturur ve böylece kişilik hakları saldırıya uğramış olur. Aksi bir yayının ise, gerek Anayasa ve Basın Yasası ve gerekse basının genel işlevi karşısında hukuka uygun olduğu, kişilik de?erlerine saldırı teşkil etmediği kabul edilmelidir. Yine basın, objektif sınırlar içinde kalmak suretiyle yayın yapmalıdır. O an için o olay veya konu ile ilgili olan, görünen bilinen her şeyi araştırmak, incelemek ve olayları olduğu biçimi ile yayınlamalıdır. Bu işlevi ile gerek yazılı ve gerekse görsel basın, somut gerçeği değil, o anda belirlenen ve var olan ve orta düzeydeki kişilerce de yayının yapıldığı biçimi ile kabul edilen olguları yayınlamalıdır. O anda ve görünürde var olup da sonradan, gerçek olmadığı anlaşılan olayların ve olguların yayınından basın sorumlu tutulmamalıdır. Davaya konu "Y. Gazetesi'nin" 22.01.2003 tarihli sayısı 9. sayfada yer alan haberde "Provokator Z. Hedef gösterdi, E.'nin sağ kolu C. Z, haddini aşarak Cumhurbaşkanı Denктаş'ı hedef gösterdi" başlığı altında, davacının daha önce A. Gazetesine verdiği röportajda söylediklerinin eleştirisi yapılmıştır. Dosyada bulunan 21.01.2003 günlü A. Gazetesi'nde yer alan röportaj incelendiğinde; davacının, "**Denктаş'ın evini bugün Türk askeri koruyor. Yarın çözümsüzlükten sabrı taşan Kıbrıslılar on binler halinde yürüyüp, Denктаş'ın evinin önüne gelmeye kalkarsa askerle çatışmak zorunda kalacak**" şeklinde beyanda bulunduğu anlaşılmaktadır.

Davacının halkla, Cumhurbaşkanının ve ordunun karşı karşıya gelip çatışabileceği şeklindeki bu öngörüsünün gerçekleşmesi durumunda çok ciddi sonuçlar doğabilecektir. İşte dava konusu yayınlarda bu ifadelerin yanlışlığı ve doğuracağı sonuçlar tartışılıp eleştirilmiştir. Davacı beyanları gözetildiğinde yapılan yayının habercilik ilkelerine uygun olduğu sonucuna varılmalı ve bu nedenle davanın reddine karar vermek gerekirken, mahkemece, kısmen kabul edilmiş olması bozmayı gerektirmiştir, şeklinde kurulan özel daire görüşü, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenerek onanmıştır. (YARGITAY HUKUK GENEL KURULU E: 2006/4-540 K: 2006/601 T: 27.09.2006)

YARGITAY 4. HUKUK DAİRESİ

E: 2006/9871 K: 2007/8344 T: 20.06.2007

Özet: *Gerek yazılı ve gerekse görsel basın işlevini yerine getirirken özellikle yayının gerçek olmasını, kamu yararı bulunmasını, toplumsal ilgilinin varlığını, konunun güncelliğini gözetmeli, özle biçim arasındaki dengeyi koruyarak objektif sınırlar içinde kalmalıdır.*

Davacı F. G. AŞ vekili tarafından, davalı EÇ ve H. AŞ aleyhine 01.09.2005 gününde verilen dilekçe ile tazminat istenmesi üzerine mahkemece yapılan yargılama sonunda; davanın kısmen kabulüne dair verilen 31.03.2006 günlü kararın Yargıtayca incelenmesi davalılar vekili tarafından süresi içinde istenilmekle temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra tetkik hakimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kağıtlar incelenerek gereği görüldü.

Davacı vekili dava dilekçesinde davalının 19.08.2005 tarihli H. Gazetesindeki köşe yazısında davacının sahibi olduğu Z Gazetesi hakkında "her gün yüzbinlerce adedinin bütün Türkiye'de ücretsiz dağıtıldığı" biçiminde gerçek dışı iddialar ortaya atarak kişilik haklarına saldırıldığını belirterek manevi tazminat isteminde bulunmuştur.

Davalılar yayının gerçek olduğunu, yayının bütünü incelendiğinde genel bir eleştiri bulunduğunu belirterek davanın reddini savunmuşlardır.

Mahkemece istem kısmen kabul edilmiş, karar davalılar tarafından temyiz edilmiştir.

Basın özgürlüğü, Anayasanın 28. maddesi ile 5187 sayılı Basın Yasası'nın 1 ve 3. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerde basının özgürce yayın yapmasının güvence altına alındığı görülmektedir. Basına sağlanan güvencenin amacı; toplumun sağlıklı,

mutlu ve güvenlik içinde yaşayabilmesini gerçekleştirmektir. Bu durum da halkın dünyada ve özellikle içinde yaşadığı toplumda meydana gelen ve toplumu ilgilendiren konularda bilgi sahibi olması ile olanaklıdır. Basın, olayları izleme, araştırma, değerlendirme, yayma ve böylece kişileri bilgilendirme, öğretme, aydınlatma ve yönlendirme yetkili ve aynı zamanda sorumludur. Basının bu nedenle ayrı bir konumu bulunmaktadır. Bunun içindir ki, bu tür davaların çözümü kavuşturulmasında ayrı ölçütlerin koşul olarak aranması, genel durumlardaki hukuka aykırılık teşkil eden eylemlerin değerlendirilmesinden farklı bir yöntemin izlenmesi gerekmektedir. Basın dışı bir olaydaki davranış biçiminin hukuka aykırılık oluşturduğunun kabul edildiği durumlarda, basın yoluyla yapılan bir yayındaki olay hukuka aykırılık oluşturmayabilir.

Ne var ki basın özgürlüğü sınırsız olmayıp, yayınlarda Anayasanın Temel Hak ve Özgürlükler bölümü ile Türk Medeni Kanunu'nun 24 ve 25. maddesinde yer alan ve yine özel yasalarda güvence altına alınmış bulunan kişilik haklarına saldırıda bulunulmaması da yasal ve hukuki bir zorunluluktur.

Basın özgürlüğü ile kişilik değerlerinin karşı karşıya geldiği durumlarda; hukuk düzeninin çatışan iki değeri aynı zamanda koruma altına alması düşünülemez. Bu iki değerden birinin diğerine üstün tutulması gerektiği, bunun sonucunda da daha az üstün olan yararın daha çok üstün tutulması gereken yarar karşısında o olayda ve o an için korumasız kalmasının uygunluğu kabul edilecektir. Bunun için temel ölçüt kamu yararıdır. Gerek yazılı ve gerekse görsel basın bu işlevini yerine getirirken, özellikle yayının gerçek olmasını, kamu yararı bulunmasını, toplumsal ilginin varlığını, konunun güncelliğini gözetmeli, haberi verirken öze biçim arasındaki dengeyi de korumalıdır. Yine basın, objektif sınırlar içinde kalmak suretiyle yayın yapmalıdır. O anda ve görünürde var olup da sonradan gerçek olmadığı anlaşılan olayların yayınından da basın sorumlu tutulmalıdır.

Davaya konu olayda; dava konusu yayın incelendiğinde "...her gün yüzbinlerce adet Z gazetesini bütün Türkiye'de ücretsiz dağıtıyorlar" biçimindeki iddiaya yer verildiği görülmektedir.

Dava konusu yayının açıklanan içeriği ve yukarıda belirtilen ilkeler birlikte değerlendirildiğinde eleştiri niteliğinde olduğu ve eleştiri sınırının aşılmadığının kabulü ile davanın tümünden reddi gerekirken kısmen kabul edilmiş olması bozma nedenidir.

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA** ve peşin alınan harcın istek halinde geri verilmesine 20.06.2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY 4. HUKUK DAİRESİ**E: 2006/9120 K: 2007/7767 T: 07.06.2007**

Özet: *Basın özgürlüğü sınırsız olmayıp, yayınlarında Anayasa'nın Temel Hak ve Özgürlük bölümü ile TMK'nın 24 ve 25. maddesinde yer alan ve yine özel yasalarla güvence altına alınmış bulunan, kişilik haklarına saldırıda bulunulmaması da yasal ve hukuki bir zorunluluktur.*

Davacı A. Partisi Genel Başkanlığı vekili tarafından, davalılar H. Gazetecilik ve Matbaacılık AŞ vd. aleyhine 12/04/2005 gününde verilen dilekçe ile yayın yoluyla kişilik haklarına saldırı nedeniyle tazminat istenmesi üzerine mahkemece yapılan yargılama sonunda; davanın kısmen kabulüne dair verilen 09/05/2006 günlü kararın Yargıtayca incelenmesi davalılar vekili tarafından süresi içinde istenilmekle temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra tetkik hakimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kağıtlar incelenerek gereği görüldü.

Dava, yayın yoluyla kişilik haklarına saldırı nedeniyle uğranılan zararın tazminine ilişkindir. Yerel mahkemece dava kısmen kabul edilmiş, karar davalılar tarafından temyiz edilmiştir.

Davacı vekili, 07/04/2005 tarihli H. Gazetesinde ve gazetenin web sayfasında yayınlanan "Din ve Yolsuzluk" başlıklı yayımla müvekkilinin kişilik haklarına saldırıldığını ileri sürerek manevi tazminat istemiştir. Davalı taraf ise yayının eleştiri niteliğinde olduğunu, yayının bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğini, davacının söylemlerine ters uygulamalarının eleştirildiğini belirterek davanın reddini istemiştir. Yerel mahkemece yayının kişilik haklarına saldırı oluşturduğu kabul edilerek istemin kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Basın özgürlüğü, Anayasanın 28. maddesi ile 5187 sayılı Basın Yasasının 1. ve 3. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerde basının özgürce yayın yapmasının güvence altına alındığı görülmektedir. Basına sağlanan güvencenin amacı; toplumun sağlıklı, mutlu ve güvenlik içinde yaşayabilmesini gerçekleştirmedir. Bu durum da halkın dünyada ve özellikle içinde yaşadığı toplumda meydana gelen ve toplumu ilgilendiren konularda bilgi sahibi olması ile olanaklıdır. Basın, olayları izleme, araştırma, değerlendirme, yayma ve böylece kişileri bilgilendirme, öğretme, aydınlatma ve yönlendirmede yetkili ve aynı zamanda sorumludur. Basının bu nedenle ayrı bir konumu bulunmaktadır. Bunun içindir ki, bu tür davaların çözüme kavuşturulmasında ayrı ölçütlerin koşul olarak aranması, genel durumlardaki hukuka aykırılık teşkil eden eylemlerin değerlendirilmesinden farklı bir yöntemin izlenmesi gerekmektedir. Basın dışı bir olaydaki davranış biçiminin hukuka aykırılık oluşturduğunun kabul edildiği durumlarda, basın yoluyla yapılan bir yayındaki olay hukuka aykırılık oluşturmayabilir.

Ne var ki basın özgürlüğü sınırsız olmayıp, yayınlarında Anayasanın Temel Hak ve Özgürlükler bölümü ile Türk Medeni Kanunu'nun 24 ve 25. maddesinde yer alan ve yine özel yasalarla güvence altına alınmış bulunan kişilik haklarına saldırıda bulunulması da yasal ve hukuki bir zorunluluktur.

Basın özgürlüğü ile kişilik değerlerinin karşı karşıya geldiği durumlarda; hukuk düzeninin çatışan iki değeri aynı zamanda konuna altına alması düşünülemez. Bu iki değerden birinin diğerine üstün tutulması gerektiği, bunun sonucunda da, daha az üstün olan yararın daha çok üstün tutulması gereken yarar karşısında o olayda ve o an için korumasız kalmasının uygunluğu kabul edilecektir. Bunun için temel ölçüt kamu yararadır. Gerek yazılı ve gerekse görsel basın bu işlevini yerine getirirken, özellikle yayının gerçek olmasını, kamu yararın bulunmasını, toplumsal ilginin varlığını, konunun güncelliğini gözetmeli, haberi verirken öze biçim arasındaki dengeyi de korumalıdır. Yine basın, objektif sınırlar içinde kalmak su-

retiyile yayın yapılmalıdır. O anda ve görünürde var olup da sonradan gerçek olmadığı anlaşılan olayların yayınından da basın sorumluluğu tutulmamalıdır.

Dava konusu yayınla o sırada kamuoyu gündemini fazlaca meşgul eden milletvekillerinin parti değiştirmesi olayı ve kamuoyunda dile getirilen beyanlar ile yolsuzlukla mücadele vaadine ters uygulamaların eleştirildiği, davacının iktidar partisi olması nedeniyle siyasi kimliği gereği eleştiriye açık olması gerektiği hususları birlikte değerlendirildiğinde yayının görünürdeki gerçeğe uygun olduğu sonucuna varılmalıdır. Şu durumda hukuka aykırılık unsuru bulunmadığından davanın tümünden reddi gerekirken kısmen kabulü usul ve yasaya aykırı olup kararın bozulması gerekmiştir,

SONUÇ: Temyiz olunan kararın yukarıda gösterilen nedenlerle **BOZULMASINA** ve peşin alınan harcın istek halinde geri verilmesine 07.06.2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

BASIN MESLEK İLKELERİ*

İletişim Özgürlüğünü ülkemizde insanca yaşamının, saydam bir yönetime kavuşmanın ve demokratik sistemin temel koşulu sayan biz gazeteciler;

Kanun koyucunun veya öteki kurum ve kişilerin, İletişim Özgürlüğünü kısıtlamalarına, her zaman ve her yerde karşı çıkacağımıza kendi özgür irademizle söz vererek;

İletişim Özgürlüğünü, Halkın Gerçekleri Öğrenme Hakkı'nın bir aracı sayarak;

Gazetecilikte temel işlevin, gerçekleri bulup bozmadan, abartmadan kamuoyuna yansıtmak olduğunu göz önünde tutarak;

Basın Konseyi'nin kendi çalışmaları üzerinde hiçbir dış müdahaleye izin vermeme kararlılığını vurgulayarak;

Yukarıdaki bölümü de içeren **Basın Meslek İlkeleri'**ne uymayı, sözünü ettiğimiz temel inançlarımızın bir gereği saydığımızı, kamuoyu önünde açıklarız.

1. Yayınlarda hiç kimse; ırkı, cinsiyeti, yaşı, sağlığı, bedensel özrü, sosyal düzeyi ve dini inançları nedeniyle kınanamaz, aşağılanamaz.

2. Düşünce, vicdan ve ifade özgürlüğünü sınırlayıcı; genel ahlak anlayışını, din duygularını, aile kurumunun temel dayanaklarını sarsıcı ya da incitici yayın yapılamaz.

3. Kamusal bir görev olan gazetecilik, ahlaka aykırı özel amaç ve çıkarlara alet edilemez.

(*) (<http://basinkonseyi.org.tr/basin-meslek-ilkeleri>)

4. Kişileri ve kuruluşları, eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadelere yer verilemez.

5. Kişilerin özel yaşamı, kamu çıkarlarının gerektirdiği durumlar dışında, yayın konusu olamaz.

6. Soruşturulması gazetecilik olanakları içinde bulunan haberler, soruşturulmaksızın veya doğruluğuna emin olmaksızın yayınlanamaz.

7. Saklı kalması kaydıyla verilen bilgiler, kamu yararı ciddi bir biçimde gerektirmedikçe yayınlanamaz.

8. Bir basın organının dağıtım süreci tamamlanmadan o basın organının özel çabalarla gerçekleştirdiği ürün, bir başka basın organı tarafından kendi ürünüymüş gibi kamuoyuna sunulamaz. Ajanslardan alınan özel ürünlerin kaynağının belirtilmesine özen gösterilir.

9. Suçlu olduğu yargı kararıyla belirlenmedikçe hiç kimse “suçlu” ilan edilemez.

10. Yasaların suç saydığı eylemler, gerçek olduğuna inandırıcı makul nedenler bulunmadıkça kimseye atfedilemez.

11. Gazeteci, kaynaklarının gizliliğini korur. Kaynağın kamuoyunu kişisel, siyasi ekonomik vb. nedenlerle yanıltmayı amaçladığı haller bunun dışındadır.

12. Gazeteci görevini, taşıdığı sıfatın saygınlığına gölge düşürebilecek yöntem ve tutumlarla yapmaktan sakınır.

13. Şiddet ve zorbalığı özendirici, insani değerleri incitici yayın yapmaktan kaçınılır.

14. İlan ve reklam niteliğindeki yayınların bu nitelikleri, tereddüde yer bırakmayacak şekilde belirtilir.

15. Yayın tarihi için konan zaman kaydına saygı gösterilir.

16. Basın organları, yanlış yayınlardan kaynaklanan cevap ve tezkip hakkına saygı duyarlar.

BASIN YAYIN MEVZUATI

ANAYASA

Basın ve yayımla ilgili hükümler

A. Basın hürriyeti

Madde 28 – Basın hürdür, sansür edilemez. Basımevi kurmak izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz.

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27. maddeleri hükümleri uygulanır.

Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden veya suç işlemeye ya da ayaklanma veya isyana teşvik eder nitelikte olan veya Devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber veya yazıyı, yazarlar veya bastırılanlar veya aynı amaçla, basanlar, başkasına verenler, bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olurlar. Tedbir yolu ile dağıtım hakim kararıyla; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle önlenebilir. Dağıtımını önleyen yetkili merci, bu kararını en geç yirmi dört saat içinde yetkili hakime bildirir. Yetkili hakim bu kararı en geç kırk sekiz saat içinde onaylamazsa, dağıtımını önleme kararı hükümsüz sayılır.

Yargılama görevinin amacına uygun olarak yerine getirilmesi için, kanunla belirtilecek sınırlar içinde, hakim tarafından verilen kararlar saklı kalmak üzere, olaylar hakkında yayım yasağı konmaz.

Sürelî veya süresiz yayınlar, kanunun gösterdiği suçların soruşturma veya kovuşturmasına geçilmiş olması hallerinde hakim kararıyla; Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, millî güvenliğinin, kamu düzeninin, genel ahlakın korunması ve suçların önlenmesi bakımından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle toplatılabilir. Toplatma kararı veren yetkili merci, bu kararını en geç yirmi dört saat içinde yetkili hakime bildirir; hakim bu kararı en geç kırk sekiz saat içinde onaylamazsa, toplatma kararı hükümsüz sayılır.

Sürelî veya süresiz yayınların suç soruşturma veya kovuşturması sebebiyle zapt ve müsaderesinde genel hükümler uygulanır.

Türkiye'de yayımlanan sürelî yayınlar, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Cumhuriyetin temel ilkelerine, millî güvenliğe ve genel ahlaka aykırı yayımlardan mahkum olma halinde, mahkeme kararıyla geçici olarak kapatılabilir. Kapatılan sürelî yayının açıkça devamı niteliğini taşıyan her türlü yayın yasaktır; bunlar hakim kararıyla toplatılır.

B. Sürelî ve süresiz yayın hakkı

Madde 29 – Sürelî veya süresiz yayın önceden izin alma ve mali teminat yatırma şartına bağlanamaz.

Sürelî yayının çıkarabilmek için kanunun gösterdiği bilgi ve belgelerin, kanunda belirtilen yetkili mercie verilmesi yeterlidir. Bu bilgi ve belgelerin kanuna aykırılığının tesbiti halinde yetkili merci, yayının durdurulması için mahkemeye başvurur.

Sürelî yayınların çıkarılması, yayım şartları, mali kaynakları ve gazetecilik mesleği ile ilgili esaslar kanunla düzenlenir. Kanun, haber, düşünce ve kanaatlerin serbestçe yayımlanmasını engelleyici veya zorlaştırıcı siyasal, ekonomik, mali ve teknik şartlar koyamaz.

Sürelî yayınlar, Devletin ve diğer kamu tüzelkişilerinin veya bunlara bağlı kurumların araç ve imkanlarından eşitlik esasına göre yararlanır.

C. Basın araçlarının korunması

Madde 30- (Değişik: 7/5/2004-5170/4 md.)

Kanuna uygun şekilde basın işletmesi olarak kurulan basımevi ve eklentileri ile basın araçları, suç aleti olduğu gerekçesiyle zapt ve müsadere edilemez veya işletilmekten alıkonulamaz.

D. Kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme araçlarından yararlanma hakkı

Madde 31 – Kişiler ve siyasi partiler, kamu tüzel kişilerinin elindeki basın dışı kitle haberleşme ve yayım araçlarından yararlanma hakkına sahiptir. Bu yararlanmanın şartları ve usulleri kanunla düzenlenir.

(Değişik: 3/10/2001-4709/11 md.) Kanun, millî güvenlik, kamu düzeni, genel ahlâk ve sağlığın korunması sebepleri dışında, halkın bu araçlarla haber almasını, düşünce ve kanaatlere ulaşmasını ve kamuoyunun serbestçe oluşmasını engelleyici kayıtlar koyamaz.

E. Düzeltme ve cevap hakkı

Madde 32 – Düzeltme ve cevap hakkı, ancak kişilerin haysiyet ve şereflerine dokunulması veya kendileriyle ilgili gerçeğe aykırı yayınlar yapılması hallerinde tanınır ve kanunla düzenlenir.

Düzeltme ve cevap yayımlanmazsa, yayımlanmasının gerekip gerekmediğine hakim tarafından ilgilinin müracaat tarihinden itibaren en geç yedi gün içerisinde karar verilir.

TÜRK CEZA KANUNU

Tanımlar

Madde 6- (1) Ceza kanunlarının uygulanmasında;

a) Vatandaş deyiminden; fiili işlediği sırada Türk vatandaşı olan kişi,

b) Çocuk deyiminden; henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi,

c) Kamu görevlisi deyiminden; kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette süreli, süreli veya geçici olarak katılan kişi,

d) Yargı görevi yapan deyiminden; yüksek mahkemeler ve adli, idarî ve askerî mahkemeler üye ve hakimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatlar,

e) Gece vakti deyiminden; güneşin batmasından bir saat sonra başlayan ve doğmasından bir saat evvele kadar devam eden zaman süresi,

f) Silah deyiminden;

1. Ateşli silahlar,

2. Patlayıcı maddeler,

3. Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,

4. Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler,

5. Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler,

g) Basın ve yayın yolu ile deyiminden; her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim aracıyla yapılan yayınlar,

h) İtiyadi suçlu deyiminden; kasıtlı bir suçun temel şeklini ya da daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekillerini bir yıl içinde ve farklı zamanlarda ikiden fazla işleyen kişi,

i) Suçu meslek edinen kişi deyiminden; kısmen de olsa geçimini suçtan elde ettiği kazançla sağlamaya alışmış kişi,

j) Örgüt mensubu suçlu deyiminden; bir suç örgütünü kuran, yöneten, örgüte katılan veya örgüt adına diğerleriyle birlikte veya tek başına suç işleyen kişi,

anlaşılır.

Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı suçlar

Dava zamanaşımı

Madde 66- (1) Kanunda başka türlü yazılmış olan haller dışında kamu davası;

a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda otuz yıl,

b) Müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmibeş yıl,

c) Yirmi yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıl,

d) Beş yıldan fazla ve yirmi yıldan az hapis cezasını gerektiren suçlarda onbeş yıl,

e) Beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adlî para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl,

Geçmesiyle düşer.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısını; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle kamu davası düşer.

(3) Dava zamanaşımı süresinin belirlenmesinde dosyadaki mevcut deliller itibarıyla suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli halleri de göz önünde bulundurulur.

(4) Yukarıdaki fıkralarda yer alan sürelerin belirlenmesinde suçun kanunda yer alan cezasının yukarı sınırı göz önünde bulundurulur; seçimlik cezaları gerektiren suçlarda zamanaşımı bakımından hapis cezası esas alınır.

(5) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/8 md.) Aynı fiilden dolayı tekrar yargılamayı gerektiren hallerde, mahkemece bu husustaki talebin kabul edildiği tarihten itibaren fiile ilişkin zamanaşımı süresi yeni baştan işlemeye başlar.

(6) Zamanaşımı, tamamlanmış suçlarda suçun işlendiği günden, teşebbüs halinde kalan suçlarda son hareketin yapıldığı günden, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve zincirleme suçlarda son suçun işlendiği günden, çocuklara karşı üstsoy veya bunlar üzerinde hüküm ve nüfuzu olan kişiler tarafından işlenen suçlarda çocuğun onsekiz yaşını bitirdiği günden itibaren işlemeye başlar.

(7) Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısımında yazılı ağırlaştırılmış müebbet veya müebbet veya on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçların yurt dışında işlenmesi halinde dava zamanaşımı uygulanmaz.

Dava zamanaşımı süresinin durması veya kesilmesi

Madde 67- (1) Soruşturma ve kovuşturma yapılmasının, izin veya karar alınması veya diğer bir mercide çözülmesi gereken bir meselenin sonucuna bağlı bulunduğu hallerde; izin veya kararın alınmasına veya meselenin çözümüne veya kanun gereğince hakkında kaçak olduğu hususunda karar verilmiş olan suç faili hakkında bu karar kaldırılıncaya kadar dava zamanaşımı durur.

(2) Bir suçla ilgili olarak;

a) Şüpheli veya sanıklardan birinin savcı huzurunda ifadesinin alınması veya sorguya çekilmesi,

b) Şüpheli veya sanıklardan biri hakkında tutuklama kararının verilmesi,

c) Suçla ilgili olarak iddianame düzenlenmesi,

d) Sanıklardan bir kısmı hakkında da olsa, mahkûmiyet kararı verilmesi,

Halinde, dava zamanaşımı kesilir.

(3) Dava zamanaşımı kesildiğinde, zamanaşımı süresi yeniden işlemeye başlar. Dava zamanaşımını kesen birden fazla nedenin bulunması halinde, zamanaşımı süresi son kesme nedeninin gerçekleştiği tarihten itibaren yeniden işlemeye başlar.

(4) Kesilme halinde, zamanaşımı süresi ilgili suça ilişkin olarak Kanunda belirlenen sürenin en fazla yarısına kadar uzar.

Ceza zamanaşımı

Madde 68- (1) Bu maddede yazılı cezalar aşağıdaki sürelerin geçmesiyle infaz edilmez:

a) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında kırk yıl.

b) Müebbet hapis cezalarında otuz yıl.

c) Yirmi yıl ve daha fazla süreli hapis cezalarında yirmidört yıl.

d) Beş yıldan fazla hapis cezalarında yirmi yıl.

e) Beş yıla kadar hapis ve adli para cezalarında on yıl.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanlar hakkında, bu sürelerin yarısının; onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında ise, üçte ikisinin geçmesiyle ceza infaz edilmez.

(3) Bu Kanunun İkinci Kitabının Dördüncü Kısımında yazılı yurt dışında işlenmiş suçlar dolayısıyla verilmiş ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis veya on yıldan fazla hapis cezalarında zamanaşımı uygulanmaz.

(4) Türleri başka başka cezaları içeren hükümler, en ağır ceza için konulan sürenin geçmesiyle infaz edilmez.

(5) Ceza zamanaşımı, hükmün kesinleştiği veya infazın herhangi bir suretle kesintiye uğradığı günden itibaren işlemeye başlar ve kalan ceza miktarı esas alınarak süre hesaplanır.

Ceza zamanaşımı ve hak yoksunlukları

Madde 69- (1) Cezaya bağlı olan veya hükümde belirtilen hak yoksunluklarının süresi ceza zamanaşımı doluncaya kadar devam eder.

Ceza zamanaşımının kesilmesi

Madde 71- (1) Mahkûmiyet hükmünün infazı için yetkili merci tarafından hükümlüye kanuna göre yapılan tebligat veya bu maksatla hükümlünün yakalanması ceza zamanaşımını keser.

(2) Bir suçtan dolayı mahkûm olan kimse üst sınırı iki yıldan fazla hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlediği takdirde, ceza zamanaşımı kesilir.

Zamanaşımının hesabı ve uygulanması

Madde 72- (1) Dava ve ceza zamanaşımı süreleri gün, ay ve yıl hesabıyla belirlenir. Bir gün, yirmidört saat; bir ay, otuz gündür. Yıl, resmi takvime göre hesap edilir.

(2) Dava ve ceza zamanaşımı re'sen uygulanır ve bundan şüpheli, sanık ve hükümlü vazgeçemezler.

Madde 73- (1) Soruşturulması ve kovuşturulması şikayete bağlı olan suç hakkında yetkili kimse altı ay içinde şikayette bulunmadığı takdirde soruşturma ve kovuşturma yapılamaz.

(2) Zamanaşımı süresini geçmemek koşuluyla bu süre, şikayet hakkı olan kişinin fiili ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği günden başlar.

(3) Şikayet hakkı olan birkaç kişiden birisi altı aylık süreyi geçirirse bundan dolayı diğerlerinin hakları düşmez.

(4) Kovuşturma yapılabilmesi şikayete bağlı suçlarda kanunda aksi yazılı olmadıkça suçtan zarar gören kişinin vazgeçmesi davayı düşürür ve hükmün kesinleşmesinden sonraki vazgeçme cezanın infazına engel olmaz.

(5) İştirak halinde suç işlemiş sanıklardan biri hakkındaki şikayetten vazgeçme, diğerlerini de kapsar.

(6) Kanunda aksi yazılı olmadıkça, vazgeçme onu kabul etmeyen sanığı etkilemez.

(7) Kamu davasının düşmesi, suçtan zarar gören kişinin şikayetten vazgeçmiş olmasından ileri gelmiş ve vazgeçtiği sırada şahsi haklarından da vazgeçtiğini ayrıca açıklamış ise artık hukuk mahkemesinde de dava açamaz.

İnsan üzerinde deney

Madde 90- (1) İnsan üzerinde bilimsel bir deney yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) İnsan üzerinde yapılan rızaya dayalı bilimsel deneyin ceza sorumluluğunu gerektirmemesi için;

a) Deneyle ilgili olarak yetkili kurul veya makamlardan gerekli iznin alınmış olması,

b) Deneyin öncelikle insan dışı deney ortamında veya yeterli sayıda hayvan üzerinde yapılmış olması,

c) İnsan dışı deney ortamında veya hayvanlar üzerinde yapılan deneyler sonucunda ulaşılan bilimsel verilerin, varılmak istenen hedefe ulaşmak açısından bunların insan üzerinde de yapılmasını gerekli kılması,

d) Deneyin, insan sağlığı üzerinde öngörülebilir zararlı ve kalıcı bir etki bırakmaması,

e) Deney sırasında kişiye insan onuruyla bağdaşmayacak ölçüde acı verici yöntemlerin uygulanmaması,

f) Deneyle varılmak istenen amacın, bunun kişiye yüklediği külfete ve kişinin sağlığı üzerindeki tehlikeye göre daha ağır basması,

g) Deneyin mahiyet ve sonuçları hakkında yeterli bilgilendirmeye dayalı olarak açıklanan rızanın yazılı olması ve herhangi bir menfaat teminine bağlı bulunmaması,

Gerekir.

(3) (Değişik: 31/3/2005 – 5328/7 md.) Çocuklar üzerinde bilimsel deneyin ceza sorumluluğunu gerektirmemesi için ikinci fıkrada aranan koşulların yanı sıra;

a) Yapılan deneyler sonucunda ulaşılan bilimsel verilerin, varılmak istenen hedefe ulaşmak açısından bunların çocuklar üzerinde de yapılmasını gerekli kılması,

b) Rıza açıklama yeteneğine sahip çocuğun kendi rızasının yanı sıra ana ve babasının veya vasisinin yazılı muvafakatinin de alınması,

c) Deneyle ilgili izin verecek yetkili kurullarda çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanının bulunması,

Gerekir.

(4) Hasta olan insan üzerinde rıza olmaksızın tedavi amaçlı denemede bulunan kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, bilinen tıbbi müdahale yöntemlerinin uygulanmasının sonuç vermeyeceğinin anlaşılması üzerine, kişi üzerinde yapılan rızaya dayalı bilimsel yöntemlere uygun tedavi amaçlı deneme,

ceza sorumluluğunu gerektirmez. Açıklanan rızanın, denemenin mahiyet ve sonuçları hakkında yeterli bilgilendirmeye dayalı olarak yazılı olması ve tedavinin uzman hekim tarafından bir hastane ortamında yapılması gerekir.

(5) Birinci fıkrada tanımlanan suçun işlenmesi sonucunda mağdurun yaralanması veya ölmesi halinde, kasten yaralama veya kasten öldürme suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Bu maddede tanımlanan suçların bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Haberleşmenin engellenmesi

Madde 124- (1) Kişiler arasındaki haberleşmenin hukuka aykırı olarak engellenmesi halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

(2) Kamu kurumları arasındaki haberleşmeyi hukuka aykırı olarak engelleyen kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Her türlü basın ve yayın organının yayınının hukuka aykırı bir şekilde engellenmesi halinde, ikinci fıkra hükmüne göre ceza hükmolunur.

Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Şerefe Karşı Suçlar

Hakaret

Madde 125- (1) Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden (...) (1) veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldırıyan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilat ederek işlenmesi gerekir.

(2) Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiyle işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur.

(3) Hakaret suçunun;

a) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı,

b) Dini, siyasi, sosyal, felsefi inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı,

c) Kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle,

İşlenmesi halinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.

(4) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/15 md.) Hakaretin alenen işlenmesi halinde ceza altıda biri oranında artırılır.

(5) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/15 md.) Kurul hâlinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret edilmesi hâlinde suç, kurulu oluşturan üyelere karşı işlenmiş sayılır. Ancak, bu durumda zincirleme suçla ilişkin madde hükümleri uygulanır.

Mağdurun belirlenmesi

Madde 126- (1) Hakaret suçunun işlenmesinde mağdurun ismi açıkça belirtilmemiş veya isnat üstü kapalı geçirilmiş olsa bile, eğer niteliğinde ve mağdurun şahsına yönelik bulunduğu duraksanmayacak bir durum varsa, hem ismi belirtilmiş ve hem de hakaret açıklanmış sayılır.

İsnadın ispatı

Madde 127- (1) İsnat edilen ve suç oluşturan fiilin ispat edilmiş olması halinde kişiye ceza verilmez. Bu suç nedeniyle hakaret edilen hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet kararı verilmesi halinde, isnat ispatlanmış sayılır. Bunun dışındaki hallerde isnadın ispat isteminin kabulü, ancak isnat olunan fiilin doğru olup olmadığının anlaşılmasında kamu yararı bulunmasına veya şikayetçinin ispata razı olmasına bağlıdır.

(2) İspat edilmiş fiilinden söz edilerek kişiye hakaret edilmesi halinde, cezaya hükmedilir.

İddia ve savunma dokunulmazlığı

Madde 128- Yargı mercileri veya idari makamlar nezdinde yapılan yazılı veya sözlü başvuru, iddia ve savunmalar kapsamında, kişilerle ilgili olarak somut isnadlarda ya da olumsuz değerlendirmelerde bulunulması halinde, ceza verilmez. Ancak, bunun için isnat ve değerlendirmelerin, gerçek ve somut vakıalara dayanması ve uyuşmazlıkla bağlantılı olması gerekir.

Haksız fiil nedeniyle veya karşılıklı hakaret

Madde 129- (1) Hakaret suçunun haksız bir fiile tepki olarak işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte birine kadar indirilebileceği gibi, ceza vermektan de vazgeçilebilir.

(2) Bu suçun, kasten yaralama suçuna tepki olarak işlenmesi halinde, kişiye ceza verilmez.

(3) Hakaret suçunun karşılıklı olarak işlenmesi halinde, olayın mahiyetine göre, taraflardan her ikisi veya biri hakkında verilecek ceza üçte birine kadar indirilebileceği gibi, ceza vermektan de vazgeçilebilir.

Kişinin hatırasına hakaret

Madde 130- (1) Bir kimsenin öldükten sonra hatırasına en az üç kişiyle ihtilat ederek hakaret eden kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Ceza, hakaretin alean işlenmesi halinde, altıda biri oranında artırılır.

(2) Bir ölünün kısmen veya tamamen ceset veya kemiklerini alan veya ceset veya kemikler hakkında tahkir edici fiillerde bulunan kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Soruşturma ve kovuşturma koşulu

Madde 131- (1) Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenen hariç; hakaret suçunun soruşturulması ve kovuşturulması, mağdurun şikayetine bağlıdır.

(2) Mağdur, şikayet etmeden önce ölürse, veya suç ölmüş olan kişinin hatırasına karşı işlenmiş ise; ölenin ikinci dereceye kadar üstsoy ve altsoyu, eş veya kardeşleri tarafından şikayette bulunulabilir.

Haberleşmenin gizliliğini ihlal

Madde 132- (1) Kişiler arasındaki haberleşmenin gizliliğini ihlal eden kimse, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Bu gizlilik ihlali haberleşme içeriklerinin kaydı suretiyle gerçekleşirse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Kişiler arasındaki haberleşme içeriklerini hukuka aykırı olarak ifşa eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Kendisiyle yapılan haberleşmelerin içeriğini diğer tarafın rızası olmaksızın alenen ifşa eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Kişiler arasındaki haberleşmelerin içeriğinin basın ve yayın yolu ile yayınlanması halinde, ceza yarı oranında artırılır.

Madde 133- (1) Kişiler arasındaki aleni olmayan konuşmaları, taraflardan herhangi birinin rızası olmaksızın bir aletle dinleyen veya bunları bir ses alma cihazı ile kaydeden kişi, iki aydan altı aya kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Katıldığı aleni olmayan bir söyleşiyi, diğer konuşanların rızası olmadan ses alma cihazı ile kayda alan kişi, altı aya kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Yukarıdaki fıkralarda yazılı fiillerden biri işlenerek elde edildiği bilinen bilgilerden yarar sağlayan veya bunları başkalarına veren veya diğer kişilerin bilgi edinmelerini temin eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu konuşmaların basın ve yayın yoluyla yayınlanması halinde de, aynı cezaya hükmolunur.

Özel hayatın gizliliğini ihlal

Madde 134- (1) Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal eden kimse, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlal edilmesi halinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.

(2) Kişilerin özel hayatına ilişkin görüntü veya sesleri ifşa eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde, ceza yarı oranında artırılır.

Nitelikli dolandırıcılık

Madde 158- (1) Dolandırıcılık suçunun;

- a) Dinî inanç ve duyguların istismar edilmesi suretiyle,
- b) Kişinin içinde bulunduğu tehlikeli durum veya zor şartlardan yararlanmak suretiyle,
- c) Kişinin algılama yeteneğinin zayıflığından yararlanmak suretiyle,
- d) Kamu kurum ve kuruluşlarının, kamu meslek kuruluşlarının, siyasi parti, vakıf veya dernek tüzel kişiliklerinin araç olarak kullanılması suretiyle,
- e) Kamu kurum ve kuruluşlarının zararına olarak,
- f) Bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle,
- g) Basın ve yayın araçlarının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle,
- h) Tacir veya şirket yöneticisi olan ya da şirket adına hareket eden kişilerin ticari faaliyetleri sırasında; kooperatif yöneticilerinin kooperatifin faaliyeti kapsamında,
- i) Serbest meslek sahibi kişiler tarafından, mesleklerinden dolayı kendilerine duyulan güvenin kötüye kullanılması suretiyle,
- j) Banka veya diğer kredi kurumlarınca tahsis edilmemesi gereken bir kredinin açılmasını sağlamak maksadıyla,

k) Sigorta bedelini almak maksadıyla,

İşlenmesi halinde, iki yıldan yedi yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. (Ek cümle: 29/6/2005 – 5377/19 md.) Ancak, (e), (f) ve (j) bentlerinde sayılan hâllerde hapis cezasının alt sınırı üç yıldan, adli para cezasının miktarı suçtan elde edilen menfaatin iki katından az olamaz.

(2) Kamu görevlileriyle ilişkisinin olduğundan, onlar nezdinde hatırı sayıldığından bahisle ve belli bir işin gördürüleceği vaa-diyle aldatarak, başkasından menfaat temin eden kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kamu Barışına Karşı Suçlar

Halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit

Madde 213- (1) Halk arasında endişe, korku ve panik yaratmak amacıyla hayat, sağlık, vücut veya cinsel dokunulmazlık ya da malvarlığı bakımından alenen tehditte bulunan kişi, iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Suçun silahla işlenmesi halinde, verilecek ceza, kullanılan silahın niteliğine göre yarı oranına kadar artırılabilir.

Suç işlemeye tahrik

Madde 214- (1) Suç işlemek için alenen tahrikte bulunan kişi, altı aydan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Halkın bir kısmını diğer bir kısmına karşı silahlandırarak, birbirini öldürmeye tahrik eden kişi, onbeş yıldan yirmidört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Tahrik konusu suçların işlenmesi halinde, tahrik eden kişi, bu suçlara azmettiren sıfatıyla cezalandırılır.

Suç ve suçluyu övme

Madde 215- (1) İşlenmiş olan bir suç veya işlemiş olduğu suçtan dolayı bir kişiyi alenen öven kimse, iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama

Madde 216- (1) Halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik eden kimse, bu nedenle kamu güvenliği açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılayan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılayan kişi, fiilin kamu barışını bozmaya elverişli olması halinde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Kanunlara uymamaya tahrik

Madde 217- (1) Halkı kanunlara uymamaya alenen tahrik eden kişi, tahrikin kamu barışını bozmaya elverişli olması halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

Ortak hüküm

Madde 218- (1) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/25 md.) Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranına kadar artırılır. Ancak, haber verme sınırlarını aşmayan ve eleştiri amacıyla yapılan düşünceler açıklamaları suç oluşturmaz.

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma

Madde 220- (1) Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

(2) Suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Örgütün silahlı olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza dörtte birinden yarısına kadar artırılır.

(4) Örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur.

(5) Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır.

(6) Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca örgüte üye olmak suçundan dolayı cezalandırılır.

(7) Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır.

(8) Örgütün veya amacının propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Genel Ahlaka Karşı Suçlar

Müstehcenlik

Madde 226- (1) a) Bir çocuğa müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünleri veren ya da bunların içeriğini gösteren, okuyan, okutan veya dinleten,

b) Bunların içeriklerini çocukların girebileceği veya görebileceği yerlerde ya da alenen gösteren, görülebilecek şekilde sergileyen, okuyan, okutan, söyleyen, söyleten,

c) Bu ürünleri, içeriğine vakıf olunabilecek şekilde satışa veya kiraya arz eden,

d) Bu ürünleri, bunların satışına mahsus alışveriş yerleri dışında, satışa arz eden, satan veya kiraya veren,

e) Bu ürünleri, sair mal veya hizmet satışları yanında veya dolayısıyla bedelsiz olarak veren veya dağıtan,

f) Bu ürünlerin reklamını yapan,

Kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis ve adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Müstehcen görüntü, yazı veya sözleri basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayınlanmasına aracılık eden kişi altı aydan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(3) Müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünlerin üretiminde çocukları kullanan kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu ürünleri ülkeye sokan, çoğaltan, satışı arz eden, satan, nakleden, depolayan, ihraç eden, bulunduran ya da başkalarının kullanımına sunan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(4) Şiddet kullanılarak, hayvanlarla, ölmüş insan bedeni üzerinde veya doğal olmayan yoldan yapılan cinsel davranışlara ilişkin yazı, ses veya görüntüleri içeren ürünleri üreten, ülkeye sokan, satışı arz eden, satan, nakleden, depolayan, başkalarının kullanımına sunan veya bulunduran kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(5) Üç ve dördüncü fıkralardaki ürünlerin içeriğini basın ve yayın yolu ile yayınlayan veya yayınlanmasına aracılık eden ya da çocukların görmesini, dinlemesini veya okumasını sağlayan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır.

(6) Bu suçlardan dolayı, tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

(7) Bu madde hükümleri, bilimsel eserlerle; üçüncü fıkraya hariç olmak ve çocuklara ulaşması engellenmek koşuluyla, sanatsal ve edebi değeri olan eserler hakkında uygulanmaz.

ONUNCU BÖLÜM

Bilişim Alanında Suçlar

Bilişim sistemine girme

Madde 243- (1) Bir bilişim sisteminin bütününe veya bir kısmına, hukuka aykırı olarak giren ve orada kalmaya devam eden kimseye bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası verilir.

(2) Yukarıdaki fıkrada tanımlanan fiillerin bedeli karşılığı yararlanılabilen sistemler hakkında işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranına kadar indirilir.

(3) Bu fiil nedeniyle sistemin içerdiği veriler yok olur veya değişirse, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme

Madde 244- (1) Bir bilişim sisteminin işleyişini engelleyen veya bozan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan verileri başka bir yere gönderen kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Bu fiillerin bir banka veya kredi kurumuna ya da bir kamu kurum veya kuruluşuna ait bilişim sistemi üzerinde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Yukarıdaki fıkralarda tanımlanan fiillerin işlenmesi suretiyle kişinin kendisinin veya başkasının yararına haksız bir çıkar sağlamasının başka bir suç oluşturmaması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur.

Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması

Madde 245 – (Değişik: 29/6/2005 – 5377/27 md.)

(1) Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçiren veya elinde bulunduran kimse, kart sahi-

binin veya kartın kendisine verilmesi gereken kişinin rızası olmaksızın bunu kullanarak veya kullandırtarak kendisine veya başkasına yarar sağlarsa, üç yıldan altı yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Başkalarına ait banka hesaplarıyla ilişkilendirilerek sahte banka veya kredi kartı üreten, satan, devreden, satın alan veya kabul eden kişi üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Sahte oluşturulan veya üzerinde sahtecilik yapılan bir banka veya kredi kartını kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlayan kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, dört yıldan sekiz yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Birinci fıkrada yer alan suçun;

a) Haklarında ayrılık kararı verilmemiş eşlerden birinin,

b) Üstsoy veya altsoyunun veya bu derecede kayın hısımlarından birinin veya evlat edinen veya evlâtlığın,

c) Aynı konutta beraber yaşayan kardeşlerden birinin,

Zararına olarak işlenmesi hâlinde, ilgili akraba hakkında cezaya hükmolunmaz.

(5) (Ek: 6/12/2006 – 5560/11 md.) Birinci fıkra kapsamına giren fiillerle ilgili olarak bu Kanunun malvarlığına karşı suçlara ilişkin etkin pişmanlık hükümleri uygulanır.

Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması

Madde 246- (1) Bu bölümde yer alan suçların işlenmesi suretiyle yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

Adliyeye Karşı Suçlar

İftira

Madde 267- (1) Yetkili makamlara ihbar veya şikayette bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği halde,

hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idari bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fiilin maddî eser ve delillerini uydurarak iftirada bulunulması halinde, ceza yarı oranında artırılır.

(3) Yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş mağdurun aleyhine olarak bu fiil nedeniyle gözaltına alma ve tutuklama dışında başka bir koruma tedbiri uygulanmışsa, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş olan mağdurun bu fiil nedeniyle gözaltına alınması veya tutuklanması halinde; iftira eden, ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin hükümlere göre dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.

(5) Mağdurun ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyeti halinde, yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis cezasına; süreli hapis cezasına mahkûmiyeti halinde, mahkûm olunan cezanın üçte ikisi kadar hapis cezasına hükmolunur.

(6) Mağdurun mahkûm olduğu hapis cezasının infazına başlanmış ise, beşinci fıkraya göre verilecek ceza yarısı kadar artırılır.

(7) İftira sonucunda mağdur hakkında hapis cezası dışında adlî veya idari bir yaptırım uygulanmışsa; iftira eden kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(8) İftira suçundan dolayı dava zaman aşımı, mağdurun fiili işlemediğinin sabit olduğu tarihten başlar.

(9) Basın ve yayın yoluyla işlenen iftira suçundan dolayı verilen mahkûmiyet kararı, aynı veya eşdeğerde basın ve yayın organıyla ilan olunur. İlan masrafı, hükümlüden tahsil edilir.

Etkin pişmanlık

Madde 269- (1) İftira edenin, mağdur hakkında adlî veya idari soruşturma başlamadan önce, iftirasından dönmesi halinde,

hakkında iftira suçundan dolayı verilecek cezanın beşte dördü indirilir.

(2) Mağdur hakkında kovuşturma başlamadan önce iftiradan dönme halinde, iftira suçundan dolayı verilecek cezanın dörtte üçü indirilir.

(3) Etkin pişmanlığın;

a) Mağdur hakkında hükümden önce gerçekleşmesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisi,

b) Mağdurun mahkûmiyetinden sonra gerçekleşmesi halinde, verilecek cezanın yarısı,

c) Hükmolunan cezanın infazına başlanması halinde, verilecek cezanın üçte biri,

İndirilebilir.

(4) İftiranın konusunu oluşturan münhasıran idari yaptırım uygulanmasını gerektiren fiil dolayısıyla;

a) İdari yaptırıma karar verilmeden önce etkin pişmanlıkta bulunulması halinde, verilecek cezanın yarısı,

b) İdari yaptırım uygulandıktan sonra etkin pişmanlıkta bulunulması halinde, verilecek cezanın üçte biri,

İndirilebilir.

(5) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/31 md.) Basın ve yayın yoluyla yapılan iftiradan dolayı etkin pişmanlık hükümlerinden yararlanabilmesi için, bunun aynı yöntemle yayınlanması gerekir.

Gizliliğin ihlali

Madde 285- (1) Soruşturmanın gizliliğini alenen ihlal eden kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, soruşturma aşamasında alınan ve kanun hükmü gereğince gizli tutulması gereken kararların ve bunların gereği olarak yapılan işlemlerin gizliliğinin ihlali açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.

(2) Kanuna göre kapalı yapılması gereken veya kapalı yapılmasına karar verilen duruşmadaki açıklama veya görüntülerin

gizliliğini alenen ihlal eden kişi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır. Ancak, bu suçun oluşması için tanığın korunmasına ilişkin olarak alınan gizlilik kararına aykırılık açısından aleniyetin gerçekleşmesi aranmaz.

(3) Bu suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde, ceza yarı oranında artırılır.

(4) Soruşturma ve kovuşturma evresinde kişilerin suçlu olarak damgalanmalarını sağlayacak şekilde görüntülerinin yayınlanması halinde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Halkı askerlikten soğutma

Madde 318- (1) Halkı, askerlik hizmetinden soğutacak etkinlikte teşvik veya telkinde bulunanlara veya propaganda yapanlara altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiil, basın ve yayın yolu ile işlenirse ceza yarısı oranında artırılır.

CEZA MUHALEMELERİ KANUNU (CMK)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yetki

Yetkili mahkeme

Madde 12- (1) Davaya bakmak yetkisi, suçun işlendiği yer mahkemesine aittir.

(2) Teşebbüste son icra hareketinin yapıldığı, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve zincirleme suçlarda son suçun işlendiği yer mahkemesi yetkilidir.

(3) Suç, ülkede yayımlanan bir basılı eserle işlenmişse yetki, eserin yayım merkezi olan yer mahkemesine aittir. Ancak, aynı eserin birden çok yerde basılması durumunda suç, eserin yayım merkezi dışındaki baskısında meydana gelmişse, bu suç için eserin basıldığı yer mahkemesi de yetkilidir.

(4) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olan hakaret suçunda eser, mağdurun yerleşim yerinde veya oturduğu yerde dağıtılmışsa, o yer mahkemesi de yetkilidir. Mağdur, suçun işlendiği yer dışında tutuklu veya hükümlü bulunuyorsa, o yer mahkemesi de yetkilidir.

(5) Görsel veya işitsel yayınlarda da bu maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır. Görsel ve işitsel yayın, mağdurun yerleşim yerinde ve oturduğu yerde یشitilmiş veya görülmüşse o yer mahkemesi de yetkilidir.

Özel yetki

Madde 13 – (1) Suçun işlendiği yer belli değilse, şüpheli veya sanığın yakalandığı yer, yakalanmamışsa yerleşim yeri mahkemesi yetkilidir.

(2) Şüpheli veya sanığın Türkiye'de yerleşim yeri yoksa Türkiye'de en son adresinin bulunduğu yer mahkemesi yetkilidir.

(3) Mahkemenin bu suretle de belirlenmesi olanağı yoksa, ilk usul işleminin yapıldığı yer mahkemesi yetkilidir.

Yabancı ülkede işlenen suçlarda yetki

Madde 14 – (1) Yabancı ülkede işlenen ve kanun hükümleri uyarınca Türkiye'de soruşturulması ve kovuşturulması gereken suçlarda yetki, 13. maddenin birinci ve ikinci fıkralarına göre belirlenir.

(2) Bununla birlikte Cumhuriyet savcısının, şüphelinin veya sanığın istemi üzerine Yargıtay, suçun işlendiği yere daha yakın olan yer mahkemesine yetki verebilir.

(3) Bu gibi suçlarda şüpheli veya sanık Türkiye'de yakalanmamış, yerleşmemiş veya adresi yoksa; yetkili mahkeme, Adalet Bakanının istemi ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusu üzerine Yargıtay tarafından belirlenir.

(4) Yabancı ülkelerde bulunup da diplomatik bağışıklıktan yararlanan Türk kamu görevlilerinin işledikleri suçlardan dolayı yetkili mahkeme Ankara mahkemesidir.

Deniz, hava ve demiryolu taşıtlarında veya bu taşıtlarla işlenen suçlarda yetki

Madde 15 – (1) Suç, Türk bayrağını taşıma yetkisine sahip olan bir gemide veya böyle bir taşıt Türkiye dışında iken işlenmişse, geminin ilk uğradığı Türk limanında veya bağlama limanında bulunan mahkeme yetkilidir.

(2) Türk bayrağını taşıma hakkına sahip olan hava taşıtları ile demiryolu taşıtları hakkında da yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.

(3) Ülke içerisinde deniz, hava veya demiryolu taşıtlarında ya da bu taşıtlarla işlenen suçlarda, bunların ilk ulaştığı yer mahkemesi de yetkilidir.

(4) Çevreyi kirletme suçu, yabancı bayrağı taşıyan bir gemi tarafından Türk kara suları dışında işlendiği takdirde, suçun işlendiği yere en yakın veya geminin Türkiye'de ilk uğradığı limanın bulunduğu yer mahkemesi yetkilidir.

Bağlantılı suçlarda yetki

Madde 16 – (1) Yukarıdaki maddelere göre her biri değişik mahkemelerin yetkisi içinde bulunan bağlantılı ceza davaları, yetkili mahkemelerden herhangi birisinde birleştirilerek görülebilir.

(2) Bağlantılı ceza davalarının değişik mahkemelerde bakılmasına başlanmış olursa, Cumhuriyet savcılarının istemlerine uygun olmak koşuluyla, mahkemeler arasında oluşacak uyuşma üzerine, bu davaların hepsi veya bir kısmı bu mahkemelerin birinde birleştirilebilir.

(3) Uyuşulmazsa, Cumhuriyet savcısı veya sanığın istemi üzerine ortak yüksek görevli mahkeme birleştirmeye gerek olup olmadığına ve gerek varsa hangi mahkemede birleştirileceğine karar verir.

(4) Birleştirilmiş olan davaların ayrılması da bu suretle olur.

Yetkide olumlu veya olumsuz uyumsuzluk

Madde 17 – (1) Birkaç hâkim veya mahkeme arasında olumlu veya olumsuz yetki uyumsuzluğu çıkarsa, ortak yüksek görevli mahkeme, yetkili hâkim veya mahkemeyi belirler.

Yetkisizlik iddiası

Madde 18 – (1) Sanık, yetkisizlik iddiasını, ilk derece mahkemelerinde duruşmada sorgusundan, bölge adliye mahkemelerinde incelemenin başlamasından ve duruşmalı işlerde inceleme raporunun okunmasından önce bildirir.

(2) Yetkisizlik iddiasına ilişkin karar, ilk derece mahkemelerinde sanığın sorgusundan önce, bölge adliye mahkemelerinde duruşmasız işlerde incelemenin hemen başlangıcında, duruşmalı işlerde inceleme raporu okunmadan önce verilir. Bu aşamalardan sonra yetkisizlik iddiasında bulunulamayacağı gibi mahkemeler de bu hususta re'sen karar veremez.

(3) Yetkisizlik kararlarına karşı itiraz yoluna gidilebilir.

Kaçakların Yargılanması

Kaçığın tanımı

Madde 247 – (1) Hakkındaki kovuşturmanın sonuçsuz kalmasını sağlamak amacıyla yurt içinde saklanan veya yabancı ülkede bulunan ve bu nedenle mahkeme tarafından kendisine ulaşılamayan kişiye kaçak denir.

(2) (Ek: 25/5/2005 - 5353/31 md.) Hakkında, 248. maddenin ikinci fıkrasında belirtilen suçlardan dolayı kovuşturma başlatılmış olan sanığın, yetkili mahkemece usulüne göre yapılan tebligata uymamasından dolayı verilen zorla getirilme kararı da yerine getirilemez ise, mahkeme; (1)

a) Çağrının bir gazete ile sanığın bilinen konutunun kapısına asılmak suretiyle ilânına karar verir; yapılacak ilânlarda, onbeş gün içinde gelmediği takdirde 248. maddede gösterilen tedbirlere hükmedilebileceğini ayrıca açıklar,

b) Bu işlemlerin yerine getirildiğinin bir tutanak ile saptanmasından itibaren onbeş gün içinde başvurmayan sanığın kaçak olduğuna karar verir.

(3) Kaçak sanık hakkında kovuşturma yapılabilir. Ancak, daha önce sorgusu yapılmamış ise, mahkûmiyet kararı verilemez. (1)

(4) Duruşma yapılan hâllerde kaçak sanığın müdafii yoksa, mahkeme barodan bir avukat görevlendirilmesini ister.

Zorlama amaçlı elkoyma ve teminat belgesi

Madde 248 – (1) Kaçak sanığın duruşmaya gelmesini sağlamak amacıyla Türkiye'de bulunan mallarına, hak ve alacaklarına amaçla orantılı olarak mahkeme kararıyla elkonulabilir ve gerektiğinde idaresi için kayyım atanır. Elkoyma ve kayyım atama kararı müdafiiine bildirilir.

(2) Birinci fıkra hükmü;

a) Türk Ceza Kanununda tanımlanan;

1. Soykırım ve insanlığa karşı suçlar (madde 76, 77, 78),
2. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80),
3. Hırsızlık (madde 141, 142),
4. Yağma (madde 148, 149),
5. Güveni kötüye kullanma (madde 155),
6. Dolandırıcılık (madde 157, 158),
7. Hileli iflas (madde 161),
8. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (m. 188),
9. Parada sahtecilik (madde 197),
10. Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (madde 220),
11. Zimmet (madde 247),
12. İrtikâp (madde 250),
13. Rüşvet (madde 252),
14. İhaleye fesat karıştırma (madde 235),
15. Edimin ifasına fesat karıştırma (madde 236),

16. Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar (madde 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308),

17. Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315),

18. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337),

Suçları,

b) Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları,

c) Bankalar Kanununun 22. maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu,

d) Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar,

e) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74. maddelerinde tanımlanan suçlar,

Hakkında uygulanır.

(3) Elkonulan mal, hak ve alacakların korunmasında, elkoymaya ilişkin hükümler uygulanır. Tedbirlere ilişkin kararların özetinin bir gazetede ilânına mahkemece karar verilebilir.

(4) Kaçak yakalandığında veya kendiliğinden gelerek teslim olduğunda elkoymanın kaldırılmasına karar verilir.

(5) Kaçak hakkında 100. ve sonraki maddeler gereğince, sulh ceza hâkimi veya mahkeme tarafından yokluğunda tutuklama kararı verilebilir.

(6) Mahkeme elkoymaya karar verdiğinde, kaçığın yasal olarak bakmakla yükümlü bulunduğu yakınlarının alınan tedbirler nedeniyle yoksulluğa düşebileceklerini saptarsa, bunların geçimlerini sağlamak üzere, elkonulan mal varlığından sosyal durumları ile orantılı miktarda yardımda bulunulması konusunda kayyım izin verir.

(7) 246. madde hükmü kaçaklar hakkında da uygulanır.

(8) Bu kararlara karşı itiraz edilebilir.

Kovuşturma

Madde 252 – (1) 250. madde kapsamına giren suçlarla ilgili davalara ait duruşmalarda aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Bu suçlar acele işlerden sayılır ve bunlarla ilgili davalara adli tatilde de bakılır.

b) Sanık sayısının çok fazla olması durumunda, sanıkların bir kısmının duruşmanın bazı oturumları ile ilgileri bulunmuyor ise duruşmanın bu oturumlarının, yokluklarında yapılmasına mahkemece karar verilebilir. Ancak, bu sanıkların yokluklarında yapılan oturumlarda kendilerini etkileyen bir hâl ortaya çıktığı takdirde buna ilişkin söz ve işlerin esaslı noktaları sonraki oturumlarda kendilerine bildirilir.

c) Mahkeme, güvenliğin sağlanması bakımından duruşmanın başka bir yerde yapılmasına karar verebilir.

d) Bu davalarda esas hakkındaki iddiasını bildirmek için Cumhuriyet savcısına, katılan veya vekiline; iddialara karşı savunmasını yapmak için sanık veya müdafiiine makul bir süre verilir. Bu süre, savunma hakkının sınırlanması anlamına geleceği durumlarda re'sen uzatılabilir.

e) Mahkeme, duruşmanın düzen ve disiplinini bozan sözlü veya yazılı beyan ve davranışlar ile mahkemeye, mahkeme başkanını veya üyelerden herhangi birine, Cumhuriyet savcısına, müdafiiye, tutanak kâtibine yahut görevlilere tahkir veya hakaret oluşturan söz ve davranışlar hakkında yayım yasağı koyabilir.

f) Mahkeme başkanı, duruşmanın düzenini bozan sanığı veya müdafii o günkü oturumun tamamına çıkmamak üzere, duruşma salonundan çıkartır. Bunların, sonra gelen oturumda da duruşmayı önemli ölçüde aksatacak davranışlara devam edecekleri anlaşılırsa ve hazır bulunmaları gerekli görülmezse, yokluklarında duruşmaya devam olunmasına mahkemece karar verilebilir. Bu karar, esasa ilişkin iddia ve savunmanın yapılmasına engel olacak biçimde uygulanamaz ve sanığın kendisini başka bir müdafii ile temsil ettirmesine izin verilir. Duruşma salonundan çıkartılan sanık

veya müdafii bundan sonraki oturumlarda da duruşmanın düzenini bozmakta ısrar etmeleri hâlinde, bir daha aynı dava ile ilgili oturumların tamamına veya bir kısmına katılmamalarına da karar verilebilir. Bu hüküm müdafii hakkında uygulandığı takdirde, durum ilgili baroya bildirilir. Bu halde de sanığın kendisini başka bir müdafii ile temsil ettirmesi için uygun bir süre verilir. Oturumların bir kısmına ya da tamamına katılmamasına karar verilen müdafii Avukatlık Kanununun 41. maddesinin ikinci fıkrası gereğince tayin edilmiş ise durum, kendisini tayin eden mercie de bildirilir. Duruşma salonundan çıkartılan sanık veya müdafii tekrar duruşmaya alındıklarında, yokluklarında yapılan iş ve işlemlerin esaslı noktaları kendilerine bildirilir. Sanık ya da müdafii dilerse yokluklarındaki tutanak örnekleri de kendilerine verilir.

Duruşma salonundan çıkartılan veya oturumlara katılmamalarına karar verilen sanık veya müdafiler mahkemenin tayin edeceği süre içerisinde yazılı savunma verebilirler.

g) Bu Kanunun 6. maddesi, 250. madde kapsamına giren suçlara bakan ağır ceza mahkemeleri hakkında uygulanmaz.

h) Kendisine veya onun namına tebligat yapılacak kimselere tebligat yapılmaması hâllerinde, işin ivediliğine göre basın veya diğer kitle iletişim araçlarıyla tebligat yapılabilir.

(2) 250. maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde öngörülen suçlar bakımından, Kanunda öngörülen tutuklama süresi iki kat olarak uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yargılamanın Yenilenmesi

Madde 322 – (1) Hükümlü ölmüşse mahkeme yeniden duruşma yapmaksızın gerekli delilleri topladıktan sonra hükümlünün beraatine veya yargılamanın yenilenmesi isteminin reddine karar verir.

(2) Diğer hâllerde de mahkeme, bu hususta yeterli delil varsa Cumhuriyet savcısının uygun görüşünü aldıktan sonra duruşma yapmaksızın hükümlünün derhâl beraatine karar verir.

(3) Mahkeme beraat kararı ile beraber önceki hükmün ortadan kaldırılmasını da karar altına alır.

(4) Yargılamanın yenilenmesi isteminde bulunan kimse isterse, gideri Devlet Hazinesine ait olmak üzere önceki hükmün iptaline ilişkin karar Resmî Gazete ile ilân olunacağı gibi mahkemenin takdirine göre diğer gazetelerle de ilân edilebilir.

TERÖRLE MÜCADELE KANUNU

Açıklama ve yayınlama

Madde 6 – İsim ve kimlik belirterek veya belirtmeyerek kime yönelik olduğunun anlaşılmasını sağlayacak surette kişilere karşı terör örgütleri tarafından suç işleneceğini veya terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerinin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar veya bu yolla kişileri hedef gösterenler bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.(1)

Terör örgütlerinin bildiri veya açıklamalarını basanlara veya yayınlayanlara bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.(1)

Bu Kanununun 14. maddesine aykırı olarak muhbirlerin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.(1)

(Değişik dördüncü fıkra: 29/6/2006-5532/5 md.) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiillerin basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Ancak, yayın sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırı beşbin gündür.

(Ek fıkra: 29/6/2006-5532/5 md.) Terör örgütünün faaliyeti çerçevesinde suç işlemeye alenen teşvik, işlenmiş olan suçları ve suçularını övme veya terör örgütünün propagandasını içeren süreli yayınlar hâkim kararı ile; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde

de Cumhuriyet savcısının emriyle tedbir olarak onbeş günden bir aya kadar durdurulabilir. Cumhuriyet savcısı, bu kararını en geç yirmidört saat içinde hâkime bildirir. Hâkim kırksekiz saat içinde onaylamazsa, durdurma kararı hükümsüz sayılır.

Terör örgütleri

Madde 7 – (Değişik: 29/6/2006-5532/6 md.)

Cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1. maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere, terör örgütü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanlar Türk Ceza Kanununun 314. maddesi hükümlerine göre cezalandırılır. Örgütün faaliyetini düzenleyenler de örgütün yöneticisi olarak cezalandırılır.

Terör örgütünün propagandasını yapan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır. Ayrıca, basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olan sahipleri ve yayın sorumluları hakkında da bin günden onbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur. Ancak, yayın sorumluları hakkında, bu cezanın üst sınırı beşbin gündür. Aşağıdaki fiil ve davranışlar da bu fıkra hükümlerine göre cezalandırılır:

a) Terör örgütünün propagandasına dönüştürülen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, kimliklerin gizlenmesi amacıyla yüzün tamamen veya kısmen kapatılması.

b) Terör örgütünün üyesi veya destekçisi olduğunu belli edecek şekilde, örgüte ait amblem ve işaretlerin taşınması, slogan atılması veya ses cihazları ile yayın yapılması ya da terör örgütüne ait amblem ve işaretlerin üzerinde bulunduğu üniformanın giyilmesi.

İkinci fıkrada belirtilen suçların; dernek, vakıf, siyasî parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan kuruluşlarına ait bina, lokal, büro veya eklentilerinde veya öğretim kurumlarında veya öğrenci yurtlarında veya bunların eklentilerinde işlenmesi halinde bu fıkradaki cezanın iki katı hükmolunur.

BORÇLAR KANUNU

Şahsi menfaatlerin haleldar olması

Madde 49 – (Değişik: 4/5/1988 - 3444/8. md.)

Şahsiyet hakkı hukuka aykırı bir şekilde tecavüze uğrayan kişi, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat namıyla bir miktar para ödenmesini dava edebilir.

Hakim, manevi tazminatın miktarını tayin ederken, tarafların sıfatını, işgal ettikleri makamı ve diğer sosyal ve ekonomik durumlarını da dikkate alır.

Hakim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir tazmin sureti ikame veya ilave edebileceği gibi tecavüzü kınayan bir karar vermekle yetinebilir ve bu kararın basın yolu ile ilanına da hükmedebilir.

BASIN KANUNU

Kanun Numarası	: 5187
Kabul Tarihi	: 9/6/2004
Yayımlandığı R.G.Tarih	: 26/6/2004 Sayı :25504
Yayımlandığı Düstur	: Tertip : 5 Cilt : 43 Sayfa:

Amaç ve kapsam

Madde 1- Bu Kanunun amacı, basın özgürlüğünü ve bu özgürlüğün kullanımını düzenlemektir.

Bu Kanun basılmış eserlerin basımı ve yayımını kapsar.

Tanımlar

Madde 2- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Basılmış eser: Yayımlanmak üzere her türlü basım araçları ile basılan veya diğer araçlarla çoğaltılan yazı, resim ve benzeri eserler ile haber ajansı yayınlarını,

b) Yayım: Basılmış eserin herhangi bir şekilde kamuya sunulmasını,

c) Süreli yayın: Belli aralıklarla yayımlanan gazete, dergi gibi basılmış eserler ile haber ajansları yayınlarını,

d) Yaygın süreli yayın: Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından aynı isimle basılan ve her coğrafi bölgede en az bir ilde olmak üzere, ülkenin en az yüzde yetmişinde yayımlanan süreli yayın ile haber ajanslarının yayınlarını,

e) Bölgesel süreli yayın: Tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan ve en az üç komşu ilde veya en az bir coğrafi bölgede yayımlanan süreli yayını,

f) Yerel süreli yayın: Tek bir yerleşim biriminde yayımlanan süreli yayınlar ile haftada bir veya daha uzun aralıklarla yayımlanan yaygın ve bölgesel yayınları,

g) Yayın türü: Süreli yayınların yaygın, bölgesel ve yerel yayının türlerinden hangisinin kapsamında olduğunu,

h) Süresiz yayın: Belli aralıklarla yayımlanmayan kitap, armağan gibi basılmış eserleri,

ı) Eser sahibi: Süreli veya süresiz yayının içeriğini oluşturan yazıyı veya haberi yazanı, çevireni veya resmi ya da karikatürü yapanı,

j) Yayımcı: Bir eseri basılmış eser durumuna getirip yayımlayan gerçek veya tüzel kişiyi,

k) Basımcı: Bir eseri basım araçları ile basan veya diğer araçlarla çoğaltan gerçek veya tüzel kişiyi,

l) Tüzel kişi temsilcisi: Yayın sahibi veya yayımcının tüzel kişi olması halinde bu tüzel kişiliğin yetkili organı tarafından, yöneticiler arasından belirlenen gerçek kişiyi veya kamu kurum ve kuruluşlarınca belirlenen gerçek kişiyi,

İfade eder.

Basın özgürlüğü

Madde 3- Basın özgürdür. Bu özgürlük; bilgi edinme, yayma, eleştirme, yorumlama ve eser yaratma haklarını içerir.

Basın özgürlüğünün kullanılması ancak demokratik bir toplumun gereklerine uygun olarak; başkalarının şöhret ve haklarının, toplum sağlığının ve ahlâkının, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği ve toprak bütünlüğünün korunması, Devlet sırlarının açıklanmasının veya suç işlenmesinin önlenmesi, yargı gücünün otorite ve tarafsızlığının sağlanması amacıyla sınırlanabilir.

Zorunlu bilgiler

Madde 4- Her basılmış eserde, basıldığı yer ve tarih, basımcının ve varsa yayımcının adları, varsa ticarî unvanları ve işyeri ad-

resleri gösterilir. İlân, tarife, sirküler ve benzerleri hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Haber ajansı yayınları hariç her türlü süreli yayında, ayrıca yönetim yeri, sahibinin, varsa temsilcisinin, sorumlu müdürün adları ve yayının türü gösterilir.

Sorumlu müdür

Madde 5- Her süreli yayının bir sorumlu müdürü bulunur. Sorumlu müdür, birden fazla ise her birinin sorumlu olduğu bölüm belirtilir.

Sorumlu müdür olabilmek için;

- a) Onsekiz yaşını bitirmiş olmak,
 - b) Türkiye'de yerleşim yeri sahibi olmak ve devamlı oturmak,
 - c) En az ortaöğretim veya dengi bir eğitim kurumundan mezun olmak,
 - d) Kısıtlı veya kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak,
 - e) Yüz kızartıcı suçlardan mahkûm olmamak,
 - f) T.C. vatandaşı olmayanlar için karşılıklılık koşulu aramak,
- Gerekir.

Sorumlu müdürün Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olması halinde sorumlu müdürlüğü üstlenmek üzere müdür yardımcısı tayin edilir. Sorumlu müdür için bu Kanunda yer alan hükümler, sorumluluğu üstlenen yardımcı için de geçerlidir.

Süreli yayın sahibi

Madde 6- Gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları süreli yayın sahibi olabilirler.

Süreli yayın sahibinin onsekiz yaşından küçük veya kısıtlı olması halinde kanunî temsilcisi, tüzel kişi olması halinde ise tüzel kişi temsilcisi hakkında da 5. maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartlar aranır.

Beyanname verilmesi

Madde 7- Süreli yayınların çıkarılması için, kaydedilmek üzere yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığına bir beyanname verilmesi yeterlidir. Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından düzenlenen kayıtlar alenidir.

Kayıt için verilen ve yayın sahibi, sahibin küçük veya tüzel kişi olması halinde temsilcisi ile sorumlu müdür tarafından imzalanan beyanname yayının adı ve mahiyeti, hangi aralıklarla yayımlanacağı, yönetim yeri, sahibinin, varsa temsilcisinin, sorumlu müdürün ad ve adresleri ile yayının türü gösterilir.

Beyannameye, 5. ve 6. maddelerde yazılı şartların varlığını gösteren belgeler ile yayın sahibi tüzel kişi ise tüzüğünün veya ana sözleşmesinin veya vakıf senedinin bir sureti eklenir.

Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından beyanname ve eklerinin teslim edildiğini gösteren bir alındı belgesi verilir.

Beyannamenin incelenmesi

Madde 8- Beyannamenin ve eklerinin gerekli veya gerçek bilgileri içermemesi veya yayın sahibinin veya temsilcisinin veya sorumlu müdürün 5. ve 6. maddelerde yazılı şartlara sahip olmaması halinde, Cumhuriyet Başsavcılığı beyannamenin verilmemesinden itibaren iki hafta içinde eksikliğin giderilmesini veya gerçeğe aykırı bilgilerin düzeltilmesini yayın sahibinden ister. Bu istemin tebliği tarihinden itibaren iki hafta içerisinde yerine getirilmemesi halinde, Cumhuriyet Başsavcılığı yayımın durdurulmasını asliye ceza mahkemesinden talep eder. Mahkeme en geç iki hafta içinde karar verir. Bu karara karşı acele itiraz yoluna başvurulabilir.

Beyanname içeriğinde meydana gelen her değişiklik, iki hafta içinde, gerekli belgelerle birlikte yeni bir beyanname ile aynı makama bildirilir.

Birinci fıkraya hükmü, değişikliğe ilişkin beyannameler hakkında da uygulanır.

Sorumlu müdürün bu görevden ayrılması halinde, yenisi tayin edilinceye kadar sorumluluk yayın sahibine veya temsilcisine aittir.

Sürelî yayın sahibinin hakkını kaybetmesi

Madde 9- Sürelî yayın sahibinin beyanname verdiği tarihten itibaren bir sene içinde sürelî yayın yayımlanmaz veya yayımlandıktan sonra yayıma üç yıl müddetle ara verilirse beyanname hükümsüz kalır ve sağladığı hak ortadan kalkar.

556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri saklıdır. Ancak, bu Kanunun yürürlük tarihinde 5680 sayılı Basın Kanunu gereği mevkiye neşredenler, 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri gereği mevkiye neşretmekten alıkonulamazlar.

Teslim yükümlülüğü

Madde 10- Basımcı, bastığı her türlü yayının imzalı iki nüshasını, dağıtım veya yayının yapıldığı gün, mahallin Cumhuriyet Başsavcılığına teslim etmekle yükümlüdür.

Bu yükümlülük, basılmış eserin içerik ve biçim yönünden herhangi bir değişikliği içeren daha sonraki basımları ile tıpkı basımları için de geçerlidir.

Basımcıya bu yükümlülüğünü yerine getirdiğine dair bir alındı belgesi verilir.

Cezai sorumluluk

Madde 11- Basılmış eserler yoluyla işlenen suç yayım anında oluşur.

Sürelî yayınlar ve süresiz yayınlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi sorumludur.

Sürelî yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında bulunması nedeniyle Türkiye'de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümle mah-

kûm olduğu cezaya etki etmemesi hallerinde, sorumlu müdür ve yayın yönetmeni, genel yayın yönetmeni, editör, basın danışmanı gibi sorumlu müdürün bağı olduğu yetkili sorumlu olur. Ancak bu eserin sorumlu müdürün ve sorumlu müdürün bağı olduğu yetkilinin karşı çıkmasına rağmen yayımlanması halinde, bundan doğan sorumluluk yayımlatana aittir.

Süresiz yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye'de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğeri bir suçtan dolayı kesin hükümlerle mahkûm olduğu cezaya etki etmemesi hallerinde yayımcı; yayımcının belli olmaması veya basım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye'de yargılanamaması hallerinde ise basımcı sorumlu olur.

Yukarıdaki hükümler, süreli yayınlar ve süresiz yayınlar için bu Kanunda aranan şartlara uyulmaksızın yapılan yayınlar hakkında da uygulanır.

Haber kaynağı

Madde 12- Süreli yayın sahibi, sorumlu müdür ve eser sahibi, bilgi ve belge dahil her türlü haber kaynaklarını açıklamaya ve bu konuda tanıklık yapmaya zorlanamaz.

Hukukî sorumluluk

Madde 13- Basılmış eserler yoluyla işlenen fiillerden doğan maddî ve manevî zararlardan dolayı süreli yayınlarda, eser sahibi ile yayın sahibi ve varsa temsilcisi, süresiz yayınlarda ise eser sahibi ile yayımcı, yayımcının belli olmaması halinde ise basımcı müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Bu hüküm, süreli veya süreli olmayan yayınlarda yayın sahibi, marka veya lisans sahibi, kiralayan, işleten veya herhangi bir sıfatla yayımlayan, yayımcı gibi hareket eden gerçek veya tüzel kişiler hakkında da uygulanır. Tüzel kişi şirketse, anonim şirketlerde yönetim kurulu başkanı, diğeri şirketlerde en üst yönetici, şirket ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Zararı doğuran fiilin işlenmesinden sonra yayının her ne surette olursa olsun devredilmesi, başka bir yayınlı birleştirilmesi veya sahibi olan gerçek veya tüzel kişinin herhangi bir surette değişmesi halinde, yayını devir alan, birleşen ve her ne surette olursa olsun yayın sahibi gibi hareket eden gerçek ve tüzel kişiler ve anonim şirketlerde yönetim kurulu başkanı, diğer şirketlerde üst yönetici, bu fiil nedeniyle hükmedilecek tazminattan birinci ve ikinci fıkrada sayılanlarla birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

Düzeltilme ve cevap

Madde 14- Süreli yayınlarda kişilerin şeref ve haysiyetini ihlâl edici veya kişilerle ilgili gerçeğe aykırı yayım yapılması halinde, bundan zarar gören kişinin yayım tarihinden itibaren iki ay içinde göndereceği suç unsuru içermeyen, üçüncü kişilerin hukuken korunan menfaatlerine aykırı olmayan düzeltme ve cevap yazısını; sorumlu müdür hiçbir düzeltme ve ekleme yapmaksızın, günlük süreli yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren en geç üç gün içinde, diğer süreli yayınlarda yazıyı aldığı tarihten itibaren üç günden sonraki ilk nüshada, ilgili yayının yer aldığı sayfa ve sütunlarda, aynı puntolarla ve aynı şekilde yayımlamak zorundadır.

Düzeltilme ve cevap, buna neden olan eser belirtilir. Düzeltilme ve cevap, ilgili yazıdan uzun olamaz. Düzeltilme ve cevaba neden olan eserin yirmi satırdan az yazı veya resim veya karikatür olması hallerinde düzeltme ve cevap otuz satırı geçemez.

Süreli yayının birden fazla yerde basılması halinde, düzeltme ve cevap yazısı, düzeltme ve cevap hakkının kullanılmasına sebebiyet veren eserin yayımlandığı bütün baskılarda yayımlanır.

Düzeltilme ve cevabın birinci fıkrada belirlenen süreler içinde yayımlanmaması halinde yayım için tanınan sürenin bitiminden itibaren, birinci fıkra hükümlerine aykırı şekilde yayımlanması halinde ise yayım tarihinden itibaren onbeş gün içinde cevap ve düzeltme talep eden kişi, bulunduğu yer sulh ceza hâkiminden yayımın yapılmasına veya bu Kanun hükümlerine uygun olarak yapılmasına karar verilmesini isteyebilir. Sulh ceza hâkimi bu istemi üç gün içerisinde, duruşma yapmaksızın, karara bağlar.

Sulh ceza hâkiminin kararına karşı acele itiraz yoluna gidilebilir. Yetkili makam üç gün içinde itirazı inceleyerek karar verir. Yetkili makamın kararı kesindir.

Düzeltilme ve cevabın yayımlanmasına hâkim tarafından karar verilmesi halinde, birinci fıkradaki süreler, sulh ceza hâkiminin kararına itiraz edilmemişse kararın kesinleştiği tarihten, itiraz edilmişse yetkili makamın kararının tebliği tarihinden itibaren başlar.

Düzeltilme ve cevap hakkına sahip olan kişinin ölmesi halinde bu hak, mirasçılardan biri tarafından kullanılabilir. Bu durumda, birinci fıkradaki iki aylık düzeltme ve cevap hakkı süresine bir ay ilave edilir.

Zorunlu bilgileri göstermeme

Madde 15- 4. maddeye göre basılmış eserlerde gösterilmesi öngörülen hususların gösterilmemesi veya gerçeğe aykırı olarak gösterilmesi halinde, süreli yayınlarda sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili, süresiz yayınlarda yayımcı ve adını ve adresini göstermeyen veya yanlış gösteren basımcı beş-yüz milyon liradan yirmimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda ikimilyar liradan, yaygın süreli yayınlarda beşmilyar liradan az olamaz.

Durdurulan yayının yayımına devam etme

Madde 16- 8. maddeye göre mahkeme kararıyla durdurulan yayına, usulüne uygun beyanname vermeden veya değişiklikleri bildirmeden devam edilmesi halinde yayın sahibi, sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili birmilyar liradan onbeş milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda beşmilyar liradan, yaygın süreli yayınlarda onmilyar liradan az olamaz.

Teslim yükümlülüğüne uymama

Madde 17- 10. maddeye göre teslim yükümlülüğünü yerine getirmeyen basımcı, üçyüz milyon liradan birmilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Düzeltilme ve cevabın yayımlanmaması

Madde 18- Düzeltilme ve cevabın yayımlanmasına ilişkin kesinleşmiş hâkim kararlarına uymayan sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili onmilyar liradan yüzellimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Ağır para cezası, bölgesel süreli yayınlarda yirmimilyar liradan, yaygın süreli yayınlarda ellimilyar liradan az olamaz.

Sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili hakkında verilen ağır para cezasının ödenmesinden yayın sahibi, sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili ile birlikte müteselsilen sorumludur.

Düzeltilme ve cevap yazısının yayımlanmaması veya 14. maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlara uyulmaksızın yayımlanması hallerinde hâkim ayrıca, masraflar yayın sahibi tarafından karşılanmak üzere, bu yazının tirajı yüzbinin üzerinde olan iki gazetede ilân şeklinde yayımlanmasına da karar verir.

Yargıyı etkileme

Madde 19- Hazırlık soruşturmasının başlamasından takipsizlik kararı verilmesine veya kamu davasının açılmasına kadar geçen süre içerisinde, Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme işlemlerinin ve soruşturma ile ilgili diğer belgelerin içeriğini yayımlayan kimse, ikimilyar liradan ellimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda onmilyar liradan, yaygın süreli yayınlarda yirmimilyar liradan az olamaz.

Görülmekte olan bir dava kesin kararlar sonuçlanıncaya kadar, bu dava ile ilgili hâkim veya mahkeme işlemleri hakkında mütalaa yayımlayan kişiler hakkında da birinci fıkrada yer alan cezalar uygulanır.

Cinsel saldırı, cinayet ve intihara özendirme

Madde 20- Cinsel saldırı, cinayet ve intihar olayları hakkında, haber vermenin sınırlarını aşan ve okuyucuyu bu tür fiillere özendirebilecek nitelikte olan yazı ve resim yayımlayanlar birmilyar liradan yirmimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda ikimilyar liradan, yaygın süreli yayınlarda onmilyar liradan az olamaz.

Kimliğin açıklanmaması

Madde 21- Süreli yayınlarda;

a) 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre evlenmeleri yasaklanmış olan kişiler arasındaki cinsel ilişkiyle ilgili haberlerde bu kişilerin,

b) 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 414, 415, 416, 421, 423, 429, 430, 435 ve 436. maddelerinde yazılı cürümlere ilişkin haberlerde mağdurların,

c) Onsekiz yaşından küçük olan suç faili veya mağdurlarının,

Kimliklerini açıklayacak ya da tanınmalarına yol açacak şekilde yayın yapanlar birmilyar liradan yirmimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda ikimilyar liradan, yaygın süreli yayınlarda onmilyar liradan az olamaz.

Basılmış eserleri engelleme, tahrip ve bozma

Madde 22- Kanuna uygun olarak basılmış eserleri, bunların yayımını veya dağıtımını veya satışını önlemek amacıyla tahrip eden veya bozan kimse, fiili daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, bir yıla kadar hapis ve birmilyar liradan beşmilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Kanunun aradığı şartlara uyulmasına rağmen süreli ve süresiz yayınların basılmasını, yayımını, dağıtımını veya satışını şiddet veya tehditle engelleyen kimse, fiili daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde, iki yıla kadar hapis ve ikimilyar liradan onmilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda öngörülen fiiller, umumi mahalde veya matbaanın veya umuma satış yapan veya dağıtım yapan yerlerde birden fazla kişi tarafından işlendiği takdirde verilecek ceza yarıya kadar artırılır.

Sürelî yayınların dağıtımını

Madde 23- Sürelî yayınların dağıtımını yapan kişiler, kendilerinden dağıtım istenen yayınları, dağıtımını yaptıkları diğer yayınlar için aldıkları satış fiyatı, tiraj ve sayfa sayısına göre belirlenen dağıtım ücretini aşmayacak bir bedel karşılığında, dağıtmakla yükümlüdürler. Bu yükümlülüğe aykırı davrananlar, dağıtımdan kaçındıkları yayının toplam bedelinin on misli ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Sürelî yayınları perakende olarak satışa sunan gerçek veya tüzel kişiler, aynı anda diledikleri kadar dağıtım şirketiyle anlaşıp diledikleri yayınları satabilirler. Hiç kimse, bu kişilere, rakip yayınları satmama yükümlülüğü getiremez ve bu yayınları satmama koşuluna bağlı olan veya bu sonucu doğuracak edimlerde bulunmaz.

Yeniden yayım

Madde 24- Bir sürelî yayında yayımlanmış haber, yazı ve resimleri kaynak göstermeksizin yeniden yayımlayanlar beşmilyar liradan onmilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bu eserleri, yeniden yayım hakkı saklı tutulmuş olmasına rağmen, sürelî yayın sahibinin izni olmadan yeniden yayımlayanlar yirmimilyar liradan kırkmilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

El koyma, dağıtım ve satış yasağı

Madde 25- Soruşturma için sübut vasıtası olarak her türlü basılmış eserin en fazla üç adedine Cumhuriyet savcısı, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kolluk el koyabilir.

Soruşturma veya kovuşturmanın başlatılmış olması şartıyla 25.7.1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda, Anayasanın 174. maddesinde yer alan inkılap kanunlarında, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 146. maddesinin ikinci fıkrasında, 153. maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında, 155. maddesinde, 311. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, 312. maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarında, 312/a mad-

desinde ve 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7. maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarında öngörülen suçlarla ilgili olarak basılmış eserlerin tamamına hâkim kararıyla el konulabilir.

Hangi dilde olursa olsun Türkiye dışında basılan süreli veya süresiz yayın ve gazetelerin ikinci fıkrada belirtilen suçları içerdiklerine dair kuvvetli delil bulunması halinde, bunların Türkiye'de dağıtılması veya satışa sunulması, Cumhuriyet Başsavcılığının talebi üzerine sulh ceza hâkiminin kararı ile yasaklanabilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Başsavcılığının kararı yeterlidir. Bu karar en geç yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunulur. Kırksekiz saat içinde hâkim tarafından onaylanmaması halinde Cumhuriyet Başsavcılığının kararı hükümsüz kalır.

Yukarıdaki fıkra uyarınca yasaklanmış yayın veya gazeteleri bilerek dağıtanlar veya satışa sunanlar bu yayınlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi gibi sorumludurlar.

Dava süreleri

Madde 26- Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlarla ilgili ceza davalarının günlük süreli yayınlar yönünden iki ay, diğer basılmış eserler yönünden dört ay içinde açılması zorunludur.

Bu süreler basılmış eserlerin Cumhuriyet Başsavcılığına teslim edildiği tarihten başlar. Basılmış eserlerin Cumhuriyet Başsavcılığına teslim edilmemesi halinde yukarıdaki sürelerin başlama tarihi, suçu oluşturan fiilin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından öğrenildiği tarihtir. Ancak bu süreler, Türk Ceza Kanununun dava zamanaşımına ilişkin maddesinde öngörülen süreleri aşamaz.

Sorumlu müdürün ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkilinin karşı çıkmasına rağmen yayımlatıldığı iddia edilen eserden dolayı yayımlatan aleyhine açılacak dava yönünden süre, sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili hakkında ve-rilecek beraat kararının kesinleşmesinden itibaren başlar.

Sorumlu müdürün yayımlanan eserin sahibini bildirmesi durumunda, eser sahibi aleyhine açılacak davada süre, bildirim tarihinden itibaren başlar.

Kovuşturulması şikâyete bağlı suçlarda dava açma süreleri, suç için kanunun öngördüğü dava zamanaşımı süresini aşmamak şartıyla, suçun işlendiğinin öğrenildiği tarihten başlar.

Kamu davasının açılması izin veya karar alınmasına bağlı olan suçlarda, izin veya karar için gerekli başvurunun yapılmasıyla dava açma süresi durur. Durma süresi iki ayı geçemez.

Görevli mahkemeler ve yargılama usulü

Madde 27- Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlardan dolayı açılan davalardan, ağır ceza işlerinden olanlar ağır ceza mahkemelerinde, diğerleri asliye ceza mahkemelerinde görülür.

Bir yerde ağır ceza veya asliye ceza mahkemesinin birden fazla dairesi bulunması halinde bu davalar iki numaralı mahkemede görülür.

Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlara ilişkin davalar acele işlerden sayılır.

Hürriyeti bağlayıcı cezaya çevirme yasağı

Madde 28- 18. ve 22. maddelerdeki suçlar dışında bu Kanunda öngörülen suçlar için hükmedilen para cezaları, hürriyeti bağlayıcı cezaya çevrilemez.

Tebliğat

Madde 29- Süreli yayının yönetim yeri, tebliğat işlemleri yönünden, yayın sahibinin ve temsilcisinin, görevi devam ettiği sürece sorumlu müdürün yerleşim yeri sayılır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 30- 15.7.1950 tarihli ve 5680 sayılı Basın Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yayımlanmakta olan süreli yayınların sahibi, sorumlu müdürü,

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yayınlarının türünü yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmek zorundadır. Bu süre içerisinde bildirim yükümlülüğüne uyulmaması halinde yayın sahibi, sorumlu müdür, beşyüzmilyon liradan yirmimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda ikimilyar liradan, yaygın süreli yayınlarda beşmilyar liradan az olamaz.

Geçici Madde 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kamu kurum ve kuruluşlarınca yayımlanmakta olan süreli yayınların temsilcisi ve sorumlu müdürleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde süreli yayının basım ve yayımını bu Kanunda öngörülen hükümlere uygun hale getirirler.

Yürürlük

Madde 31- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 32- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

RADYO VE TELEVİZYONLARIN KURULUŞ VE YAYINLARI HAKKINDA KANUN

Kanun Numarası : 3984
Kabul Tarihi : 13/4/1994

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 – Bu Kanunun amacı, radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesine ve Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 – Bu Kanun, her türlü teknik, usul ve araçlarla ve her ne isim altında olursa olsun elektromanyetik dalga ve diğer yollarla yurt içine ve dışına yapılan radyo ve televizyon yayınları ile ilgili hususları kapsar.

Tanımlar

Madde 3– (Değişik: 15/5/2002-4756/1 md.)

Bu Kanunda geçen deyimlerden;

a) Üst Kurul: Radyo ve Televizyon Üst Kurulunu,

b) Radyo yayını: Elektromanyetik dalgalar, veri şebekeleri ve diğer yollarla halkın doğrudan alması maksadıyla yapılan ses yayınlarını,

c) Veri yayını: Radyo ve televizyon yayını ile birlikte, radyo ve televizyon programlarıyla ilintili ve radyo ve televizyon programlarından bağımsız verilerin, elektromanyetik dalgalar, veri şebekeleri ve diğer yollarla halkın doğrudan alması maksadıyla yapılan yayınları,

d) Televizyon yayını: Elektromanyetik dalgalar, veri şebekeleri ve diğer yollarla halkın doğrudan alması maksadıyla yapılan, hareketli veya sabit resimlerin (görüntü) sesli veya sessiz kalıcı olmayan yayınlarını,

e) Elektromanyetik dalga: Boşlukta veya kablo, cam iletken ve benzeri bir fizikî ortamda ışık hızı ile yayılan sunî olarak üretilmiş ve manyetik özellikleri olan dalgayı,

f) TV kanalı: Televizyon ve veri yayını yapmak üzere bir televizyon vericisinden yayılan elektromanyetik dalgaların işgal ettiği frekans alanını,

g) Radyo frekansı: Radyo ve veri yayını yapmak üzere bir radyo vericisinden yayılan elektromanyetik dalgaların işgal ettiği frekans alanını,

h) Radyo ve televizyon vericisi: Radyo, televizyon ve veri yayınlarının doğrudan alınmasına imkân veren yer veya uzaydaki hareketli veya sabit her türlü verici, aktarıcı, yansıtıcı ve güçlendirici cihaz ve sistemleri,

ı) Kablolu yayın: Radyo, televizyon ve veri yayınlarının kablo, cam iletken ve benzeri bir fizikî ortam üzerinden abonelere ulaştırılmasını sağlayan yayının türünü,

i) Kapalı devre yayın sistemi: Ulusal, bölgesel ve yerel yayınlar dışında eğitim, öğretim, güvenlik ve turizm gibi belirli amaçlar için bir bina dahilinde veya birbiri ile ilişkili binalar grubunda hedef kitleye ulaştırmak üzere genellikle kablo ile yapılan radyo, televizyon ve veri yayını,

j) Radyo alıcısı: Radyo ve veri yayınları almaya ve dinlemeye yarayan cihazları,

k) Televizyon alıcısı: Televizyon ve veri yayınları almaya ve izlemeye yarayan cihazları,

l) Ulusal yayın: Bütün ülkeye yapılan radyo, televizyon ve veri yayını,

m) Bölgesel yayın: Birbirine komşu en az üç il ve en çok bir coğrafi bölge alanının asgarî yüzde yetmişine yapılan radyo, televizyon ve veri yayını,

n) Yerel yayın: Mülkî taksimat itibarıyla en az bir ilçe (merkez ilçe dahil) veya bir ilin alanının en az yüzde yetmişine yapılan radyo, televizyon ve veri yayını,

o) Ek yayın hizmetleri: Televizyon yayınlarına tahsis edilen kanal içinde kalmakla birlikte kullanılmayan bölümler üzerinden, radyo yayınlarında ise tahsis edilen frekans içinde ek taşıyıcılar aracılığıyla, televizyon ve radyo program yayınlarıyla birlikte yapılan radyo veri sistemi (AMDS, RDS), veri yayıncılığı, teleteks ve benzeri bağımsız hizmetleri,

p) Uydu yayını: Radyo ve televizyon programlarının yetkili yayıncı veya hizmeti temin edecek kişi veya kuruluş tarafından şifreli veya şifresiz olarak uzayda sinyal iletebilen herhangi bir araç vasıtasıyla yapılan ilk yayını,

r) Yeniden iletim: Yetkili yayın kuruluşu tarafından kullanılan teknik araç ne olursa olsun, halkın izlemesi amacıyla yayınlanan radyo ve televizyon program hizmetlerinin değişiklik yapılmaksızın bütününe veya bir bölümünün alınmasını ve aynı anda veya daha sonra iletilmesini,

s) Yayıncı: Kamu tarafından izlenmesi için radyo, televizyon program ve veri hizmetleri tertip eden ve ileten veya değişiklik yapılmadan ve tam olarak üçüncü tarafa iletilmesini sağlayan gerçek veya tüzel kişiyi,

t) Program hizmeti: Yukarıdaki bentte belirli alanlarda belirli bir yayıncı tarafından sağlanan ve tek bir hizmet içindeki tüm unsurları,

u) Reklam: Bir ürün veya hizmetin alım, satım veya kiralanmasını geliştirmek, bir amaç veya düşünceyi yaymak veya reklamcının istediği başka etkileri oluşturmak amacıyla, ücret veya benzer bir karşılık ile iletim zamanında reklamcıya tahsis edilen kamuya yönelik duyuruları,

v) (Değişik: 3/3/2004 – 5101/4 md.) Eser ve/veya bağlantılı hak sahipleri: Eser, icra, fonogram ve yapımlar üzerindeki manevî ve malî hakları, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile düzenlenen gerçek veya tüzel kişileri,

y) Tematik kanal: Haber, belgesel, spor, müzik ve benzeri türlerde olmak üzere yalnızca belli bir konuda yayın yapan kanalı,

z) İletişim ortamı: Radyo ve televizyon programlarının üretildiği merkez çıkışındaki sinyali herhangi bir teknik kullanarak tek veya birden fazla radyo ve televizyon yayını bir arada olarak radyo, televizyon ve veri dağıtım sistemlerine ileten her nevi ortamı,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yayın İlkeleri

Yayın İlkeleri

Madde 4 – (Değişik: 15/5/2002-4756/2 md.)

Radyo, televizyon ve veri yayınları, hukukun üstünlüğüne, Anayasanın genel ilkelerine, temel hak ve özgürlüklere, millî güvenliğe ve genel ahlâka uygun olarak kamu hizmeti anlayışı çerçevesinde yapılır. Yayınların Türkçe yapılması esastır. Ancak, evrensel kültür ve bilim eserlerinin oluşmasına katkısı olan yabancı dillerin öğretilmesi veya bu dillerde müzik veya haber iletilmesi

amacıyla da yayın yapılabilir. (Değişik dördüncü cümle: 15/7/2003-4928/14 md.) Ayrıca, kamu ve özel radyo ve televizyon kuruluşlarınınca Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerde de yayın yapılabilir. (Ek hükümler: 3/8/2002-4771/8 md.) Bu yayınlar, Cumhuriyetin Anayasada belirtilen temel niteliklerine, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı olamaz. Bu yayınların yapılmasına ve denetimine ilişkin usul ve esaslar, Üst Kurulca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Radyo, televizyon ve veri yayınlarında uyulması gereken yayın ilkeleri şunlardır:

a) Türkiye Cumhuriyeti Devletinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Atatürk ilke ve inkılâplarına aykırı yayın yapılması.

b) Toplum şiddete, teröre, etnik ayrımcılığa sevk eden veya halkı sınıf, ırk, dil, din, mezhep ve bölge farkı gözeterek kin ve düşmanlığa tahrik eden veya toplumda nefret duyguları oluşturan yayınlara imkân verilmemesi.

c) Yayıncılığın, gerek yayın organı, gerekse hisse sahipleri ve üçüncü derece dahil olmak üzere üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrî hısımları veya bir başka gerçek veya tüzel kişinin haksız çıkarları doğrultusunda kullanılmaması.

d) İnsanların dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri nedenlerle hiçbir şekilde kınanması ve aşağılanmaması.

e) Yayınların toplumun millî ve manevî değerlerine ve Türk aile yapısına aykırı olmaması.

f) (Değişik: 3/8/2002-4771/8 md.) Özel hayatın gizliliğine saygılı olunması.

g) Türk millî eğitiminin genel amaçlarının, temel ilkelerinin ve millî kültürün geliştirilmesi.

h) Türkçenin; özellikleri ve kuralları bozulmadan konuşma dili olarak kullanılması; millî birlik ve bütünlüğün temel unsurları.

rından biri olarak çağdaş kültür, eğitim ve bilim dili halinde gelişmesinin sağlanması.

1) Kişilerin manevî şahsiyetlerine eleştiri sınırları ötesinde saldırida bulunulmaması, cevap ve düzeltme haklarına saygılı olunması, soruşturulması basın meslek ilkeleri çerçevesinde mümkün olan haberlerin soruşturulmaksızın veya doğruluğuna emin olmaksızın yayınlanmaması, saklı kalması kaydıyla verilen bilgilerin kamu yararı ciddî bir biçimde gerektirmedikçe yayınlanmaması.

j) Yayıncılığın haksız bir amaç ve çıkara alet edilmemesi ve haksız rekabete yol açılmaması, ilân ve reklam niteliğindeki yayınların bu niteliklerinin şüpheye yer bırakmayacak şekilde açıklanması, bir basın organının özel çabalarla yarattığı ürünün kendi ürünüymüş gibi sunulmaması, ajanslardan veya başka bir medya kaynağından alınan haberlerin kaynağının belirtilmesine özen gösterilmesi.

k) Suçlu olduğu yargı kararı ile kesinleşmedikçe hiç kimsenin suçlu ilân edilmemesi veya suçluymuş gibi gösterilmemesi; kişileri suç işlemeye yönlendirecek veya korku salacak yayın yapılmaması.

l) Haberlerin yayınlanmasında tarafsızlık, gerçeklik ve doğruluk ilkelerine bağlı olunması; özgürce kanaat oluşumunun engellenmemesi; haber kaynaklarının kamuoyunun yanıtılmasının amaçlandığı haller dışında gizliliğinin korunması.

m) Halkı aldatacak, yanıltacak veya haksız rekabete yol açacak reklam yayınlarına yer verilmemesi.

n) Siyasî partiler ve demokratik gruplar arasında fırsat eşitliği sağlanması; tek yönlü, taraf tutan yayın yapılmaması; seçim dönemlerinde belirlenen seçim yasaklarıyla ilgili ilkelere aykırı davranılmaması.

o) (Değişik:3/3/2004 – 5101/5 md.) Yayınlarda, eser ve bağlantılı hak sahiplerine 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile tanınan hakların ihlâl edilmemesi.

p) Bilgi iletişim telefonları yoluyla yarışma ve benzeri yöntemlere başvurulmaması ve bunların sonucunda dinleyici ve seyircilere ikramiye verilmemesi veya ikramiye verilmesine aracılık edilmemesi, lotarya yapılmaması, bilgi iletişim telefonları yoluyla yapılacak anket ve kamuoyu yoklamalarının, hazırlık aşamasından sonuçlarının ilânına kadar noter nezaretinde gerçekleştirilmesi.

r) Televizyonda bölünür ekran yoluyla ana program ile ilgili veya ilgisiz bilgiler veren konuları işleyen yayınların yapılmaması, çerçeveler veya alt yazı tekniği kullanılarak sürekli yayın yapılmaması, haberde konu ile ilgili olmayan görüntülerin verilmemesi, haberle benzerlik arz eden görüntülerin arşiv niteliğinin belirtilmesi.

s) Program hizmetlerinin bütün unsurlarının insan onuruna ve temel insan haklarına saygılı olması.

t) Yayınların müstehcen olmaması.

u) (Değişik: 1/7/2005-5378/37 md.) Kadınlara, güçsüzlere, özür-lülere ve çocuklara karşı şiddetin ve ayrımcılığın teşvik edilmemesi.

v) (Değişik: 3/8/2002-4771/8 md.) Yayınların şiddet kullanımını özendirici veya ırkçı nefret duygularını kışkırtıcı nitelikte olmaması.

y) Suç örgütlerinin korkutucu ve yıldırıcı özelliklerinin yansıtılmaması.

z) Gençlerin ve çocukların fiziksel, zihinsel ve ahlakî gelişimini zedeleyecek türden programların, bunların seyredileceği zaman ve saatlerde yayınlanmaması.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

Kuruluş

Madde 5 – Radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek amacıyla, özerk ve tarafsız bir kamu tüzelkişiliği niteliğinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulu kurulmuştur.

Üst Kurulun seçimi ve görev süresi

Madde 6- (Değişik: 24/6/2005-5373/1 md.)

Üst Kurul, en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş, meslekleriyle ilgili konularda kamu veya özel kuruluşlarda en az on yıl görev yapmış, meslekî açıdan yeterli bilgiye, deneyime ve Devlet memuru olma niteliğine sahip, otuz yaşını doldurmuş kişiler arasından Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce seçilen dokuz üyeden oluşur.

Seçim için, siyasi parti gruplarının üye sayısı oranında belirlenecek üye sayısının ikişer katı aday gösterilir ve Üst Kurul üyeleri bu adaylar arasından her siyasi parti grubuna düşen üye sayısı esas alınmak suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca seçilir. Ancak, siyasi parti gruplarında, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak seçimlerde kime oy kullanılacağına dair görüşme yapılamaz ve karar alınamaz.

Üst Kurul üyelerinin seçimi, adayların belirlenerek ilânından sonra on gün içinde yapılır. Siyasi parti grupları tarafından gösterilen adaylar için ayrı ayrı listeler halinde birleşik oy pusulası düzenlenir. Adayların adlarının karşısındaki özel yer işaretlenmek suretiyle oy kullanılır. Siyasi parti gruplarının ikinci fıkraya göre belirlenen kontenjanlarından Üst Kurula seçilecek üyelerin sayısından fazla verilen oylar geçersiz sayılır.

Karar yeter sayısı olmak şartıyla seçimde en çok oyu alan boş üyelik sayısı kadar aday seçilmiş olur. Seçim sonucu Resmi Gazetede yayımlanır.

Üst Kurul üyelerinin görev süresi altı yıldır. Üyelerin üçte biri iki yılda bir yenilenir. Üyelerin görev süresinin bitiminden iki ay önce; üyeliklerde herhangi bir sebeple boşalma olması halinde ise, boşalma tarihinden veya boşalma tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tatilde ise tatilin bitiminden itibaren bir ay içinde aynı usulle seçim yapılır. Bu seçimlerde, boşalan üyeliklerin siyasî parti gruplarına dağılımı, ilk seçimde siyasî parti grupları kontenjanından seçilen üye sayısı ve siyasî parti gruplarının halihazırdaki oranı dikkate alınmak suretiyle yapılır. Üyeliklerdeki boşalma sebebiyle yapılan seçimlerde seçilen üyeler, yerine seçildikleri üyelerin görev süresini tamamlar.

Kurul Başkanı ve Başkan Vekili

Madde 7– (Değişik: 15/5/2002-4756/4 md.)

Üst Kurul üyeleri, seçim sonuçlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren onbeş gün içinde toplanarak kendi aralarından biru başkan ve bir başkan vekili seçer. Başkanlık süresi iki yıldır. İki yıl sonunda veya herhangi bir şekilde yenilenme sırasında başkan veya vekilinin üyeliği sona ererse, üyeler onbeş gün içinde toplanarak yeni başkan veya vekili için seçim yapar.

Üst Kurul, başkan tarafından, başkanın bulunmadığı hallerde, başkan vekili tarafından yönetilir ve temsil edilir.

Başkan, Üst Kurul ile hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli bir biçimde çalışmasını ve Üst Kurulun görevlerini yerine getirmesini sağlamakla görevlidir.

Başkan veya yokluğunda vekili, karara bağlanacak gündemi toplantıdan önce belirleyerek Üst Kurul üyelerine bildirir. Üst Kurul gündemine hâkimdir.

Görev ve Yetkiler

Madde 8 – Üst Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

a) (Mülga: 15/5/2002-4756/18 md.)

b) Önşartları yerine getirmiş müracaatçı kuruluşlara, tarafsızlık ve hakkaniyet ölçüleri dahilinde yayın izni ve lisans vermek, 16. maddeye uygun olarak ulusal, bölgesel ve yerel planlamalar-

daki kanal ve frekans bandlarının Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu eliyle kullanılan kanal ve frekans bandları dışında kalanların en az % 50'sinin zaman paylaşımli ve bölgesel dengelere uygun biçimde kullanımını gözeterek kanal ve frekans bandları tahsis etmek,

c) Radyo ve televizyon kuruluşlarına, ulusal, bölgesel ve yerel yayınları için ulusal kanal ve frekans bandı planlamalarına uygun olarak tahsis edilen yayın alanlarını kapsayacak verici tesisleri kurma ve işletme iznini 5.4.1983 tarihli ve 2813 sayılı Telsiz Kanunu hükümlerine uygun olarak vermek ve tesisin bu Kanun hükümlerine ve tesis şartlarına uygunluğunu denetlemek,

d) Bu Kanun hükümlerine uygun olarak radyo ve televizyon kuruluşlarının ulusal ve yerel yayınlarına imkan verecek, ulusal kanal ve frekans bandı planında öngörülen radyo ve televizyon vericileri ile sabit veya hareketli yayın yerleri arasında mevcut telekomünikasyon şebekesi yanında, uydu aracı ile bağlantı kurabilmeleri amacıyla ve öngörülen amaçlar için kullanılması kaydıyla uç linkleri kurabilmesi için 5.4.1983 tarihli ve 2813 sayılı Telsiz Kanunu hükümlerine uygun şekilde telekomünikasyon tesisleri kurma ve işletme izni vermek ve tesislerin bu Kanunda öngörülen izin esaslarına uygun olarak işletilmesini denetlemek,

e) Zaman paylaşımli program kanallarının tahsisinde bölgesel dengeleri gözeterek, kuruluşları ülkenin değişik bölgelerinde yayın yapmaya teşvik etmek,

f) Yurt içinden yayın yapacak kamu ve özel radyo-televizyon kuruluşlarının yayın izni ve lisans talebinde bulunabilmek için yerine getirmeleri gerekli önşartları ve standartları Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi İlkeleri gözönünde bulundurularak tespit etmek ve kamuoyuna duyurmak,

g) Kanal ve frekans bandı tahsisinde gerekli şartları ve tahsis hakkı alanların yayına geçme süresini ve radyo ve televizyon istasyonu kuranların ödeyecekleri yayın izni ve lisans ücretlerini ilgili yönetmeliklerle belirlemek,

h) Radyo-televizyon yayınlarını izleme sistemleri kurarak, yayınların 4. maddeye ve bu alanda Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalara uygunluğu açısından denetlenmesini yapmak,

ı) Yayın kuruluşlarının, bu Kanun hükümlerine aykırı yayın yapması ve tahsis şartlarına uymaması halinde, gerekli müeyyideleri uygulamaya karar vermek,

j) Yurt içinde, yayınların ulaşmadığı yerlerde, yerel imkanlarla radyo ve televizyon vericisi kurulmasına izin vermek,

k) Uydu aracılığı ile yurt içinden veya yurt içine yapılacak yayınların ulusal ve uluslararası ilke ve esaslara uygunluğunu gözetmek, bu amaçla diğer ülkelerdeki yetkili kuruluşlarla işbirliği yapmak,

l) Şifreli yayınlarla kablolu radyo ve televizyon tesis ve yayınları ile ilgili kuralları bu kanundaki ilkeler çerçevesinde ve Posta, Telgraf ve Telefon İdaresi Genel Müdürlüğünün kablolu radyo ve televizyon tesislerini atıl bırakmamayı gözeterek belirlemek,

m) Radyo ve televizyon yayınları ile ilgili olarak kamuoyunda doğan tepki, beğeni ve hassasiyetleri sürekli olarak izlemek ve gerekli yönlendirmelerde bulunmak amacıyla gerekli kamuoyu araştırmalarını yapmak ve yaptırmak,

n) Telsiz Genel Müdürlüğünün görevleri saklı kalmak kaydıyla, radyo ve televizyon yayınlarıyla ilgili olan milletlerarası hukuk tüzelkişiliğine sahip kuruluşlar nezdinde Devlet'i, Dışişleri Bakanlığının görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla, temsil etmek; radyo ve televizyon kuruluşlarının doğrudan üyesi buldukları hariç olmak üzere, radyo ve televizyon yayıncılığı alanında faaliyet gösterip milletlerarası hukuk tüzelkişiliğine sahip olmayan uluslararası kuruluşlarda temsil görevini yerine getirmek ve bu bent gereğince belirlenen belgelere usulüne göre imza koymak,

o) Radyo ve televizyon konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla periyodik istişarelerde bulunarak, kamuoyu eğilimlerini değerlendirmek,

p) Bu Kanun ve Avrupa Sınır Ötesi Televizyon Sözleşmesi ilkelerine uygun biçimde çalışma ve faaliyetleri ile ilgili yönetmelik ve diğer düzenlemeleri hazırlamak.

Yasaklar ve denetim

Madde 9 – (Değişik: 15/5/2002-4756/5 md.)

Üst Kurul üyeleri ile üçüncü derece dahil üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrî hısımları, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, radyo ve televizyon hizmetleri alanında Üst Kurulun görev ve yetki alanına giren konularda herhangi bir yüklenme işine giremez, özel radyo ve televizyon şirketlerinde ve bu şirketlerin doğrudan veya dolaylı ortaklık bağı bulunan şirketlerde ortak veya yönetici olamazlar.

Üst Kurul üyeleri, üyelikleri süresince resmî veya özel başka-
ca hiçbir görev alamaz, özel veya kamu yayın kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren konularda doğrudan veya dolaylı olarak taraf olamaz ve bu konularda hiçbir menfaat sağlayamaz, siyasi partiye üye olamazlar. Amacı sosyal yardım ve eğitim işlerine yönelmiş derneklerle vakıflardaki görevler ve kooperatif ortaklığı bu hükmün dışındadır.

Üst Kurul üyeleri, kendileri veya üçüncü derece dahil üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarıyla ilgili konularda müzakerre ve oylamaya katılamaz.

Yukarıdaki esaslara aykırı davrananlar görevlerinden çekilmiş sayılır. Bu husus Üst Kurul tarafından re'sen veya yapılacak müracaatın değerlendirilmesi sonunda karara bağlanır.

(İptal son fıkra: Ana.Mah.nin 21/9/2004 tarihli ve E.:2002/100, K.:2004/109 sayılı Kararı ile)

Üst Kurul Üyelerinin Teminat ve Mali Hakları

Madde 10 – Üst Kurul üyelerine görevleri süresince, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile ek ve değişikliklerine göre en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu aylık (ek gösterge dahil), sosyal yardımlar ile zam ve tazminatlar ödenir.

Kamu görevlileri, seçildikleri görev süresince kurumlarından ücretsiz izinli sayılırlar. Ancak, bu görevde geçecek süre, mesleklerinde geçmiş ve mümtazen terfi etmiş sayılırlar.

Üst Kurul üyeliğine seçilenlerin, seçilmeden önce tabi oldukları sosyal güvenlik kuruluşları ile ilişkileri devam eder. Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşu ile ilgisi olmayanlar, istekleri halinde Sosyal Sigortalar Kurumu ile ilişkilendirilir. Emekli olanların ise emekli aylıklarının ödenmesine devam olunur.

Üst Kurul üyeleri, seçildikleri görev süresince, Kurul'daki görevlerinden ve seçilerek geldikleri görevlerinden alınamazlar.

Üst Kurul üyeleri Türk Ceza Kanunu uygulaması bakımından Devlet memuru sayılırlar.

Üst Kurul üyeleri, her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına mal bildiriminde bulunurlar.

Toplantı ve Karar Yeter Sayısı

Madde 11 – (Değişik: 15/5/2002-4756/6 md.)

Üst Kurul, tam gün esasına göre çalışır, haftada birden az olmamak üzere en az beş üye ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yönde oyuyla karar alır. Geçerli mazereti olmaksızın üst üste üç kez toplantıya katılmayan Üst Kurul üyeleri çekilmiş sayılır.

Sürekli çalışan Üst Kurul, haftada en az bir defa toplanır.

Mali Kaynaklar ve Bütçe

Madde 12 – (Değişik: 15/5/2002-4756/7 md.)

Üst Kurulun gelirleri şunlardır:

a) Özel radyo ve televizyon kuruluşlarından alınacak TV kanal ve radyo frekansı yıllık tahsis bedelleri.

b) Özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yıllık brüt reklam gelirlerinden % 5 oranında ayrılacak paylar.

c) Gerektiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bütçesinin transfer tertibinde yer alacak ödenek.

d) Radyo ve televizyon kuruluşlarına 33. madde uyarınca ve-rilecek idarî para cezaları.

Özel radyo ve televizyon kuruluşlarından alınacak yayın izin ve lisans ücretleri Hazineye gelir kaydedilir.

Üst Kurul, gerektiği takdirde her yıl için yapacağı işlerin programını hazırlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bütçesinden verilmesi gereken ödenek tutarını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar.

Üst Kurulun bütçesi ve kadro cetvelleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bütçesi ile birlikte Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda incelenir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda görüşülerek karara bağlanır.

(Değişik beşinci fıkra: 14/7/2004-5217/8 md.) Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun yıllık bütçesinden harcanmayan tutarlar yıl sonunda Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına aktarılır ve bütçeye gelir kaydedilir. Yurt içinde kültür ve tabiat varlıklarının, yurt dışında Türk kültür varlıklarının korunması ve ihyası amacıyla her yıl Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesine bir önceki yıl bütçeye gelir kaydedilen tutardan az olmamak üzere ayrıca ödenek konulur. Bu ödenek doğrudan Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü hesabına aktarılır.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir. Üst Kurulun alım-satım, kiralama, taşıma ve sair tedarik işlerine ilişkin işlemleri bir yönetmelik ile düzenlenir.

Üst Kurul, radyo ve televizyonların reklam gelirlerinin, aracı kurumların hesaplarıyla birlikte denetlenmesini Maliye Bakanlığından talep eder.

Gelir ve cezaların tahsili

Madde 13 – (Değişik: 15/5/2002-4756/8 md.)

12. maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde öngörülen reklam gelirlerinden ayrılacak paylar, elde edildikleri ayı takip eden

ayın en geç 20'sinde; (a) bendine göre ödenecek TV kanal ve radyo frekansı yıllık kira bedeli her yılın Ocak ayının en geç 20'sinde; 33. maddede belirtilen idarî para cezaları da cezaların tahakkukunu müteakip ilgili yayın kuruluşları tarafından ödenir.

Ödemede gecikilmesi halinde, ilgili yayın kuruluşu uyarılarak yedi gün içinde ödeme yapılması istenir. Yapılacak ihtar rağmen ödeme yapılmaması halinde, Üst Kurulca ödeme yapılmıyaya kadar yayının durdurulmasına karar verilir. Yukarıdaki fıkrada belirtilen tarihlerden itibaren iki ay içinde ödeme yapılmazsa, Üst Kurulca yayın izninin ve lisansın iptaline karar verilir ve ödenmeyen kurum geliri icra yoluyla tahsil olunur. Gecikilen ödemeler için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Hükümet ile İlişkiler

Madde 14 – Hükümetin Üst Kurul ile İlişkileri Başbakan tarafından yürütülür.

Üst Kurulun Teşkilâtı ve personeli

Madde 15 – (Değişik: 15/5/2002-4756/9 md.)

Üst Kurul yardımcı hizmetlerinin yürütülmesinde Başkana yardımcı olmak amacıyla bir Genel Sekreter atanır. Genel Sekreterin en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu, otuz yaşını doldurmuş, Devlet memuriyetinde veya ihtisas dalında on yıllık meslekî tecrübeye ve Devlet memuriyeti için aranan koşullara sahip olması şarttır.

Ana hizmet birimleri, Üst Kurul Başkanına bağlı, Hukuk Müşavirliği, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Savunma Sekreterliği, İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı, Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı, İzin ve Tahsisler Dairesi Başkanlığı, Uluslar-arası İlişkiler Dairesi Başkanlığı, Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığından teşekkül eder.

Yardımcı hizmet birimleri, Genel Sekretere bağlı, Personel Dairesi Başkanlığı, Eğitim Dairesi Başkanlığı, İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı ve Teknik Hizmetler Dairesi Başkanlığıdır.

Daire başkanlıkları, yeteri kadar uzman istihdam eder ve uzmanlık esasına göre çalışır. (Değişik ikinci cümle: 15/7/2003-4928/15 md.) Mahallî yayınları izlemek için gerekli görülen yerlerde halen mevcut kadrolardan bölge teşkilâtı oluşturulabilir.

Daire başkanları ile daha üst düzeydeki görevliler Kurul Başkanının önerisi ve Üst Kurulun kararı ile atanır.

Üst Kurul personelinin özlük hakları, çalışma usul ve esasları ile personelle ilgili diğer hususlar Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu personel rejimine tabidir.

Üst Kurulun çalışma usul ve esasları ile teşkilâtı ve atama usulleri, bu Kanuna uygun olarak Üst Kurul tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kanal ve Frekans Bandı Tahsisi, Yayınların Düzenlenmesi ve Reklamlar

Kanal ve Frekans Bandı Tahsisi Yetkisi

Madde 16 – 2813 Sayılı Telsiz Kanununun diğer hükümleri saklı kalmak kaydıyla, kamu ve tüm özel radyo ve televizyon kuruluşlarına kanal ve frekans bandı tahsisi ile yayın izni ve lisansı vermek ve bu tahsis ve izni iptal etmek yetkisi, münhasıran Üst Kurula aittir.

Kanal ve Frekans Bandı Tahsisi

Madde 17 – Ulusal kanal ve frekans bandı planlamasındaki kanal ve frekans bandlarının dörtte biri Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumuna tahsis edilir. Kanal sayısı üçten, frekans bandı sayısı dörtten az olamaz. Bu kanalların birinden Türkiye Büyük Millet Meclisi faaliyetleri yansıtılır. Hangi faaliyetlerin ne ölçüde yayınlanacağına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı karar verir.

Geriyeye kalan ulusal,bölgesel ve yerel kanal ve frekans bandlarının yarısı tam gün üzerinden,diğer yarısı ise istek halinde zaman paylaşımli ve gerekirse dönüşümlü olarak tahsis edilir.

Tahsis süresi beş yılı aşamaz.

Özel Radyo ve Televizyon Kuruluşlarının Yükümlülüğü

Madde 18 – Üst Kurulun ulusal yayın izni verdiği kuruluşlar izin tarihinden itibaren en geç ikinci yıl sonunda Türkiye alanının %70'ine yayınlarını ulaştırmak ve haftada asgari seksen saat yayın yapmak mecburiyetindedirler.

Reklamlar

Madde 19 – Bütün reklamlar adil ve dürüst olacak,yanıltıcı ve tüketicinin çıkarlarına zarar verecek nitelikte olmayacak,çocuklara yönelik veya içinde çocukların kullanıldığı reklamlarda,onların yararlarına zarar verecek unsurlar bulunmayacak,çocukların özel duyguları gözönünde tutulacaktır.

Reklamcı, programların içeriğine herhangi bir müdahalede bulunamaz.

Reklamlar günlük yayın süresinin % 15'ini geçemeyecektir. Ancak, ürünlerin alımının, satımının, kiralınmasını veya hizmetlerin topluma doğrudan sunulmasını sağlamak üzere bu oran spot reklamların % 15'ini aşmaması kaydıyla % 20'ye çıkarılabilir. Bir saatlik yayın içerisinde spot reklamlara ayrılan süre % 20'yi aşamaz.

Ürünlerin alımını, satımını, kiralınmasını veya hizmetleri halka doğrudan sunan türdeki reklamların yayını günde bir saati geçemez.

Reklamların Biçimi ve Sunuluşu

Madde 20 – Reklamlar program hizmetinin diğer unsurlardan açıkça ve kolaylıkla ayırdedilebilecek ve görsel ve işitsel bakımdan ayrılığı fark edilecek biçimde düzenlenecek, bilinçaltı ile algılanan reklamlara izin verilmeyecektir.

Haber veya güncel programları düzenli olarak sunan kişilerin görüntü ve seslerine reklamlarda yer verilmeyecektir.

Reklamların Yerleştirilmesi

Madde 21 – Reklamlar program arasına yerleştirilir. Programın bütünlüğü, değeri ve hak sahiplerinin hakları zedelenmeyecek biçimde bir program içine de yerleştirilebilir.

Birbirinden bağımsız bölümleri olan programlarda veya spor programları ile benzer yapıda aralar içeren olay ve gösteri programlarında, sadece bölüm veya devre aralarına yerleştirilebilir. Reklamlar arasında en az yirmi dakika süre bulunmalıdır.

Konulu filmlerin veya televizyon filmlerinin (diziler, eğlence programları ve belgeseller hariç) süreleri kırkbeş dakikadan fazla olması halinde, her kırkbeş dakikalık süre sonunda bir kez olmak üzere reklam için kesinti yapılabilir. Film kırkbeş dakikadan fazla ise kırkbeş dakikadan sonraki zamanda her yirmi dakika aralıkla reklam yerleştirilebilir.

Hiçbir dini tören yayınına reklam alınamaz. Haber bültenleri, güncel programlar, çocuk programları otuz dakikadan kısa oldukları takdirde reklamlarla kesilemezler.

Her türlü yayında gizli reklam yapılması yasaktır.

Belirli Ürünlerin Reklamları

Madde 22 – Alkol ve tütün ürünleri reklamlarına izin verilemez. Recete ile satışına izin verilen ilaç ve tedavilerin reklamı yapılamaz. Diğer ilaç ve tedavilerin reklamları dürüst, gerçeği yansıtan ve doğrulanması mümkün unsurlardan oluşacak ve ferdin zarardan korunması gereklerine uygun olacaktır.

Program Desteklenmesi

Madde 23 – Bir program veya dizi tamamen veya kısmen mali destek görmüşse, bu husus programın başında ve/veya sonunda uygun ibarelerle belirtilir.

Destekleyen taraflar, programın içeriğine ve yayınlanış biçimine, yayıncının sorumluluğunu ve bağımsızlığını etkileyecek hiçbir müdahalede bulunamazlar.

Desteklenen programlarda, destek verene veya üçüncü bir kişiye ait mal ve hizmetlere atıfta bulunulması ve bunların alınması, satılması ve kiralanması teşvik edilmeyecektir.

Programlar yirmiikinci maddede yasaklanmış olan mal ve hizmetlerin üretimi veya satışıyla iştigal eden özel veya tüzelkişilerce desteklenemez.

Haber ve güncel programlarda mali desteğe izin verilemez.

Telekomünikasyon Kurumunun yükümlülüğü

Madde 24- (Değişik: 15/5/2002-4756/10 md.)

Türkiye’de ulusal, bölgesel ve yerel çapta TV kanal ve radyo frekans plânları ile radyo ve televizyon yayınlarına esas olan frekans bantları ile ilgili çalışmalar yapma yetkisi, 2813 sayılı Telsiz Kanunu uyarınca Telekomünikasyon Kurumuna aittir.

Telekomünikasyon Kurumu, 2813 sayılı Telsiz Kanununa uygun olarak Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu, Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü ve diğer ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak hazırlayacağı ulusal, bölgesel ve yerel çaptaki plânları Haberleşme Yüksek Kurulunun onayına sunar.

Haberleşme Yüksek Kurulu, hazırlanan plânı aynen onaylayabileceği gibi lüzum gördüğü değişikliklerin yapılmasını talep edebilir. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna ait radyo ve televizyonlar ile Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde yayın yapan Meteoroloji Radyosu, Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde yayın yapan Polis Radyosuna ulusal, bölgesel ve yerel, radyo-televizyon bölümleri bulunan iletişim fakültelerine yerel bazda frekanslar ve kanallar ücretsiz olarak tahsis edilir. Kalan televizyon kanal ve radyo frekansları, belli bir plân dahilinde özel kuruluşlara kullanılmak üzere Üst Kurulca ihaleye çıkarılır. Televizyon kanal ve radyo frekanslarının ne kadarının hangi takvi-

me göre ihaleye çıkarılacağına ilişkin plân Haberleşme Yüksek Kurulu tarafından saptanarak bu çerçevede ihaleye çıkarılmak üzere Üst Kurula bildirilir.

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumuna tahsis edilen TV kanallarından biri olan TRT 3'ten TBMM TV aracılığıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi faaliyetleri, bir diğer kanaldan da açıköğretim yayınları yansıtılır. Türkiye Büyük Millet Meclisi faaliyetlerinin hangi ölçüde yansıtılacağına Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı, açıköğretim yayınları için ise eğitim programlarını hazırlamakla yükümlü kurumlar Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ile birlikte karar verir. Yayın ile ilgili diğer hususlar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu arasında bir protokolle belirlenir. Açıköğretim ve TBMM TV yayınlarından ücret alınmaz.

Telekomünikasyon Kurumu, Üst Kurulun bildireceği ve bu Kanun hükümlerine uygun olarak TV kanal ve radyo frekansı tahsis edilip, kablosuz radyo ve televizyon yayın izni ve lisansı verilen kuruluşlara TV kanal ve radyo frekans tahsislerini uygular, ulusal ve uluslararası alanda tescil ettirir.

Ulusal ve uluslararası hava ve deniz seyrüsefer sistemlerine radyo ve televizyon sistemlerinden zararlı enterferanslar gelmesi halinde, Telekomünikasyon Kurumu can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürmemek amacıyla enterferansa sebep olan vericileri geçici olarak kapatarak mühürler ve sorumlular hakkında Türk Ceza Kanununun 391. maddesi hükmü uygulanır. Yapılan işler aynı zamanda Üst Kurula bildirilir.

Haberleşme Yüksek Kurulu, 2813 sayılı Telsiz Kanunu gereğince Üst Kurul, Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu ve Telekomünikasyon Kurumu arasındaki koordinasyonun yanı sıra konuyla ilgili olarak Üst Kurula verilmiş görevlerin takibini de yürütür.

Yayınlaraın Men Edilmesi

Madde 25 – Yargı kararları saklı kalmak kaydıyla yayınlara önceden denetlenemez ve durdurulamaz. Ancak, milli güvenliğin

açıkça gerekli kıldığı hallerde yahut kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması kuvvetle ihtimal dahilinde ise Başbakan veya görevlendireceği bakan yayını durdurabilir.

Radyo ve televizyon kuruluşları,Cumhurbaşkanının veya Hükümetin;milli güven-liğin, kamu düzeninin,genel sağlığın ve genel ahlakın gerekleriyle ilgili bildirimlerini yayınlamakla yükümlüdür.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca alınacak icrai,idari kararlar aleyhine açılacak iptal davaları doğrudan doğruya Danıştay'da açılır. Danıştay bu davalara öncelikle bakar ve öncelikle karara bağlar. Yürütmeyi durdurma talepleri hakkında 48 saat içerisinde karar verir.

Yeniden iletim

Madde 26 – (Değişik: 15/5/2002-4756/11 md.)

(Değişik: 3/8/2002-4771/8 md.) Bu Kanuna aykırı olmamak kaydıyla, yayınların yeniden iletimi serbesttir. Yeniden iletime ilişkin usul ve esaslar, Üst Kurulca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Yeniden iletimi yapılan yayınlarla ilgili olarak Üst Kurula bilgi verilir.

İletim ve yeniden iletim yoluyla yapılan yayınlar hakkında, 25 ve 33. madde hükümleri saklıdır.

Seçimlerde Siyasi Partilerin Yayınları

Madde 27 – Seçim dönemlerindeki yayınlar,kanunla Yüksek Seçim Kuruluna verilen yetkiler çerçevesinde Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir.

Üst Kurul, seçim dönemlerindeki yayınlarını Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda denetler.

Düzeltilme ve Cevap Hakkı

Madde 28 – Gerçek ve tüzelkişilerin kişilik haklarına saldırı teşkil eden yayınlar ile gerçeğe aykırı olduğu iddia edilen yayınlara karşı cevap ve düzeltme hakkı tanınması için ilgililer yargı yoluna başvurabilirler.

Yayın kuruluşları yaptıkları her yayının bandını bir yıl muhafazaya mecburdur. İlgili dava açmaya esas olmak üzere, yazılı olarak üst Kurula başvurarak yayın bandından ücretini ödeyerek bir kopya isteyebilir.

Yargıya yapılan başvuru üzerine yargı gerekli incelemeyi yapar. Başvuru yerinde görülürse düzeltme ve cevap, saldırı teşkil eden veya gerçeğe aykırı yayının yapıldığı aynı saatte, aynı program içinde yayınlanır. Yayın süresi ve şeklini halin icabına ve delillere göre hakim takdir eder.

Kişilerin yargıya başvurmaları yayından itibaren 10 gün içinde yapılır. Mahkeme 3 gün içinde karar verir. Verilen karara karşı tebliğden itibaren 3 gün içinde bir üst mahkemeye itiraz edilebilir. Üst mahkeme 3 gün içinde karar verir. Verilen karar kesindir.

Mahkeme kararı ilgili kuruluşa tebliğ edildiğinin ertesi günü yayın yapılır.

(Değişik: 15/5/2002-4756/12 md.) Yayını yapmayan veya karara uygun şekilde yapmayan veya geciktiren kuruluşun yayınlarından sorumlu en üst yöneticisi ile kuruluşun sahibi olan anonim şirketin yönetim kurulu başkanına otuz milyar liradan doksan milyar liraya kadar ağır para cezası verilir. Ayrıca, kuruluşa Üst Kurulca eylemin ağırlığına göre üç aya kadar gelir getirici yayın yapma yasağı verilebilir. İkinci kez tekrarı halinde yayın izni iptal edilir ve en yüksek para cezasına hükmolunur. Bu cezalar ertelenemez. Hangi yayınların gelir getirici yayınlar olduğu Üst Kurul tarafından belirlenir.

Yetkili ve görevli mahkeme ulusal yayın yapan kuruluşlar için Ankara Sulh Ceza Mahkemesi, bölgesel ve yerel yayın yapan kuruluşlar için başvuru sahibinin ikametgahı sulh ceza mahkemesidir.

(Değişik: 15/5/2002-4756/12 md.) Gerçek ve tüzel kişilerin ayrıca genel hükümlere göre ilgili yayın kuruluşuna karşı tazminat davası açma hakkı saklıdır. Yayın kuruluşu ile birlikte şirketin yönetim kurulu başkanı da müştereken ve müteselsilen sorumludur. Zarar doğurucu fiilin işlenmesinden sonra yayın kuruluşunun

devredilmesi, başka bir kuruluşla birleşmesi veya sahibi olan şirketin herhangi bir surette değişmesi halinde yayın kuruluşunu devralan, birleşen ve her ne suretle olursa olsun yayın kuruluşunun sahibi veya hissedarı olan şirket ve şirketin yönetim kurulu başkanı da bu fiil nedeniyle hükmedilen tazminattan yayın kuruluşu ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur. Tazminat talebinin haklı görülmesi halinde tazminat miktarı, on milyar liradan az olmamak üzere fiilin ağırlık derecesine göre belirlenir. On milyar liralık alt sınır her yıl Maliye Bakanlığınca ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu maddeye göre açılacak manevi tazminat davalarında hâkim tensip kararı ile birlikte bilirkişiyi de tayin eder ve davayı en geç altı ay içinde karara bağlar.

(Ek: 15/5/2002-4756/12 md.) Bu maddeye göre açılan davalarda tazminata hükmedilmesi halinde, bankalarca uygulanan en yüksek işletme kredisi faizi üzerinden temerrüt faizine de hükmedilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Özel Radyo ve Televizyon Kuruluşları

Kuruluş ve Hisse Oranları

Madde 29 – (Değişik: 15/5/2002-4756/13 md.)

Radyo ve televizyon yayın izni verilen veya verilecek anonim şirketlerin hisse oranları ve şirket yapısıyla ilgili uyulması gereken diğer hususlar şunlardır:

a) Siyasî partiler, dernekler, sendikalar, meslek kuruluşları, kooperatifler, vakıflar, mahallî idareler ile bunlar tarafından kurulan veya bunların ortak oldukları şirketler, iş ortakları, birlikler ile üretim, yatırım, ihracat, ithalat, pazarlama ve finans kurum ve kuruluşlarına radyo ve televizyon yayın izni verilmez; bu kuruluşlar radyo ve televizyon yayın izni almış şirketlere ortak olamazlar.

b) Bu Kanuna göre radyo ve televizyon yayın izni, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre sadece radyo ve televizyon yayıncılığı, haberleşme, eğitim, kültür ve sanat amacıyla kurulmuş ano-

nim şirketlere verilir. Aynı şirket ancak bir radyo ve bir televizyon işletmesi kurabilir.

c) Özel radyo ve yayın kuruluşlarının hisseleri nama yazılı olmak zorundadır. Bu şirketlerde herhangi bir kişi lehine intifa senedi ihdas edilemez.

d) Üst Kurul tarafından düzenlenecek yönetmeliğe uygun olarak her yıl yapılacak yıllık ortalama izlenme oranı ölçümlerine göre yıllık ortalama izlenme veya dinlenme oranı % 20'yi geçen bir televizyon veya radyo kuruluşunda bir gerçek veya tüzel kişinin veya bir sermaye grubunun sermaye payı % 50'yi geçemez. Gerçek kişinin hisselerinin hesaplanmasında üçüncü derece dahil olmak üzere üçüncü dereceye kadar kan ve sıhrî hissiyetlere ait hisseler de aynı kişiye aitmiş gibi hesaplanır.

e) Bir gerçek veya tüzel kişi veya bir sermaye grubu % 50'den fazla hissesine sahip olduğu bir televizyon veya radyonun yıllık ortalama izlenme veya dinlenme payı % 20'yi geçerse Üst Kurul tarafından yapılan bildirimden itibaren doksan gün içinde, ortağı bulunduğu televizyon veya radyodaki hisselerinin bir bölümünü halka arz ederek veya bir kısım hisselerini satarak, sermaye payını % 50'nin altına indirir. Yıllık izlenme veya dinlenme oranının aşımı birden fazla televizyon ve radyodaki hisselerin toplamı nedeniyle meydana gelmişse, bu oranı % 50'nin altına indirecek biçimde yeterli sayıda şirketi satar. Bu yükümlülüğün ihlâli durumunda kuruluşun yayın izni iptal edilir.

f) Ulusal izlenme oranları, Üst Kurul tarafından her takvim yılı için tespit edilir ve o yılı izleyen Ocak ayı içinde açıklanır.

g) Özel radyo ve televizyon yayın kuruluşlarının hisse senetlerinin halka arzında 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre Sermaye Piyasası Kurulundan izin almadan önce Üst Kurulun onayının alınması şarttır.

h) Bir özel radyo ve televizyon yayın kuruluşunda yabancı sermayenin payı ödenmiş sermayenin % 25'ini geçemez.

1) Bir özel radyo ve televizyon yayın kuruluşunda ortak olan gerçek veya tüzel yabancı kişi bir başka radyo ve televizyon kuruluşuna ortak olamaz.

i) Yerli veya yabancı hissedarlar hiçbir şekilde imtiyazlı hisse senedine sahip olamazlar.

j) Radyo ve televizyon yayını izni verilen bir anonim şirketin hisse devirleri, devir tarihinden itibaren bir ay içinde, ortakların ad ve soyadları ile şirketin devri sonucunda oluşan ortaklık yapısı ve oy payları hakkındaki bilgilerle Üst Kurula bildirilir. Bu şirketlerin bir başka şirkete devri, bir başka şirketin devralınması, bir başka şirketle birleşme işlemlerinden önce, Üst Kuruldan gerekli bilgi ve belgelerle izin alınması zorunludur. Bu işlemler sonucunda şirket yapısında bu Kanun hükümlerinde öngörülen hususlara aykırılık olduğu takdirde Üst Kurulun vereceği süre zarfında bu aykırılık giderilmek zorundadır. Aksi halde yayın izni iptal edilir.

k) Radyo ve televizyon yayın izni verilen veya verilecek anonim şirketlerde bulunması gereken diğer asgarî idarî, malî ve teknik şartlarla yayın alanı, yayın saat ve süreleri ile ilgili esaslar her yıl Üst Kurul tarafından tespit olunur. Şirketler yapılarını verilen süre içinde tespit olunan şartlara uydurmak zorundadır. Aksi halde yayın izni iptal edilir.

l) Radyo ve televizyon yayın kuruluşları, yayın izninin verilmesinden sonra da esas sözleşmelerine bu Kanundaki esaslara aykırı hükümler koyamazlar; işgal konularına, radyo ve televizyon yayıncılığı ile bağdaşmayan faaliyetleri dahil edemezler.

m) Yurt dışından Türkiye'ye yönelik yayın yapan radyo ve televizyon kuruluşlarına kanal, frekans ve kablo kapasitesi tahsis edilemez. Bunlara Türkiye'de vergi mükellefi olanlar tarafından verilen reklam ve ilân bedelleri vergi matrahlarından düşülemez. Ancak, uydu platformu ve kablo sisteminden iletilen ve yurt dışından yapılan yabancı kaynaklı yayınların Türkçe seslendirilmelerine, birkaç dilden aynı anda yayın yapılmasına ve Türkçe reklam girişine olanak tanınır. Türkçe reklam girişi yapılan yayınlar için Üst Kurulun ilgili reklam yönetmeliği uygulanır.

Özel Radyo ve Televizyon Kuruluşlarının Yapısı

Madde 30 – Özel Radyo ve Televizyon Kuruluşlarının uyması gerekli asgari idari, mali ve teknik şartları ile yayın alanı, yayın saat ve süreleriyle ilgili esaslar Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından tespit edilir.

Program hizmetinin içeriği ve yeni yayın tekniklerinin kullanımı

Madde 31 – (Değişik: 15/5/2002-4756/14 md.)

Radyo ve televizyon kuruluşları, yayınlarında belli oran ve saatlerde eğitim, kültür, Türk halk ve Türk sanat müziği programlarına yer vermek zorundadırlar. Bu programların tür ve oranlarıyla ilgili esaslar Üst Kurul tarafından tespit edilir. Tematik kanallar, bu zorunluluktan muaf tutulur. Tematik yayın yapmak isteyen kuruluşlar, başvuru sırasında bu hususu belirtir. Bu kanallar, Üst Kurulun izni olmadan yayın türünü değiştiremez. Tematik kanallarla ilgili usul ve esaslar Üst Kurulca belirlenir.

Her türlü teknoloji ile ve her tür iletişim ortamında yapılacak yayın ve hizmetlerin usul ve esasları, Haberleşme Yüksek Kurulunun belirleyeceği strateji çerçevesinde Üst Kurulca tespit edilip, Haberleşme Yüksek Kurulunun onayına sunulur. Bu yayın ve hizmetlerin mevzuata uygunluğu Üst Kurulca denetlenir.

Seçim dönemlerinde yayınlar

Madde 32 – (Değişik: 15/5/2002-4756/15 md.)

Seçim dönemlerindeki yayınlara ilişkin usul ve esaslar kanunla Yüksek Seçim Kuruluna verilen yetkiler çerçevesinde Yüksek Seçim Kurulu tarafından düzenlenir.

Üst Kurul, radyo ve televizyon yayın kuruluşlarının seçim dönemlerindeki yayınlarını Yüksek Seçim Kurulunun kararları doğrultusunda izler, denetler ve değerlendirir.

Seçimlerde oy verme gününden önceki yirmidört saat içinde her türlü haber, röportaj gibi programlar veya reklamlar yoluyla kamuoyu araştırmaları, anketler, tahminler, bilgi iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla siyasî bir partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek

yayınlarında bulunulmasına izin verilemez. Bu yasaklara uymayanlar yayın ilkelerini ihlâl etmiş sayılırlar.

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 149/A maddesinde düzenlenen hükümler, Yüksek Seçim Kurulu kararlarını müteakip Üst Kurulca yerine getirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Müeyyideler

Uyarı, para cezası, durdurma ve iptal

Madde 33 – (Değişik: 15/5/2002-4756/16 md.)

Üst Kurul, öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmeyen, izin şartlarını ihlâl eden, yayın ilkelerine ve bu Kanunda belirtilen diğer esaslara aykırı yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarını uyarır veya aynı yayın kuşağında açık şekilde özür dilemesini ister. Bu talebe uyulmaması veya aykırılığın tekrarı halinde ihlâl konu olan programın yayını, bir ilâ oniki kez arasında durdurulur. (İptal üçüncü tümce: Ana.Mah.nin 21/9/2004 tarihli ve E.:2002/100, K.:2004/109 sayılı Kararı ile) Yayını durdurulan programların yerine, aynı yayın kuşağında ve reklamsız olarak, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına Üst Kurulca hazırlattırılacak eğitim, kültür, trafik, kadın ve çocuk hakları, gençlerin fiziksel ve ahlakî gelişimi, uyuşturucu ve zararlı alışkanlıklarla mücadele, Türk dilinin güzel kullanımı ve çevre eğitimi konularında programlar yayınlanır.

Aykırılığın tekrarı halinde;

a) Ulusal düzeyde yayın yapan kuruluşlara, ihlâlin ağırlığına göre, yüzyirmibeş milyar liradan az olmamak kaydıyla ikiyüzelli milyar liraya kadar,

b) Yerel, bölgesel ve kablo ortamından yayın yapan kuruluşlara;

1. Kapsadığı yayın alanı itibariyle, bir milyondan fazla nüfusa ulaşan il ve ilçelere yayın yapanlara, ihlâlin ağırlığına göre, altmış milyar liradan az olmamak kaydıyla yüz milyar liraya kadar,

2. Kapsadığı yayın alanı itibariyle, beşyüz bin ilâ bir milyon arasında nüfusa ulaşan il ve ilçelere yayın yapanlara ihlâlin ağırlığına göre, otuz milyar liradan az olmamak kaydıyla altmış milyar liraya kadar,

3. Kapsadığı yayın alanı itibariyle, ikiyüzelli bin ilâ beşyüz bin arasında nüfusa ulaşan il ve ilçelere yayın yapanlara, ihlâlin ağırlığına göre, yirmi milyar liradan az olmamak kaydıyla kırk milyar liraya kadar,

4. Kapsadığı yayın alanı itibariyle, ikiyüzellibinden az nüfusa ulaşan il ve ilçelere yayın yapanlara, ihlâlin ağırlığına göre, beş milyar liradan az olmamak kaydıyla on milyar liraya kadar,

c) Radyo yayınları için yukarıdaki miktarların yarısı kadar, İdarî para cezası uygulanır.

Bu maddedeki para cezaları, her yıl Maliye Bakanlığınca ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır.

İhlâlin, ihlâl tarihinden itibaren, takip eden bir yıl içinde tekrarı halinde bu idarî para cezaları yüzde elli oranında artırılır. İhlâlin, ihlâl tarihinden itibaren takip eden bir yıl içinde üçüncü kez tekrarında ihlâlin ağırlığına göre izin uygulaması bir yıla kadar geçici olarak durdurulur.

4. maddenin ikinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerindeki ilkelere aykırı yayın yapılması halinde uyarı yapılmaz ve yayın kuruluşunun yayını bir ay durdurulur. İhlâlin tekrarı halinde yayın süresiz olarak durdurulur ve yayının lisans izni iptal edilir.

Yayın izninin verilmesi için gerekli şartlardan birini kaybeden veya şartların uygunluğunu hile ile elde eden kuruluşların yayını lisans izni iptal edilir.

Uyarı cezasını gerektiren haller dışındaki ihlâllerde ilgili tarafın savunması alınır.

Cezaların uygulanış usulleri ile gerekçeli olarak kamuoyuna duyurulmuş şekli yönetmelikle belirlenir.

Cezalar ve Müsadere

Madde 34 – Bu Kanunda belirtilen istisnalar dışında, üst Kuruldan izin almadan radyo ve televizyon yayını yapan ya da izni üst Kurul tarafından geçici ya da sürekli iptal edilmesine rağmen yayında bulunan kişi veya kuruluşların sahip ve yöneticilerine fiilleri başka bir suç oluştursa bile fiilin ağırlığına göre altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ve yüz milyon Türk lirasından on milyar Türk lirasına kadar para cezası verilir. 3506 Sayılı Kanun hükümleri saklıdır. Ayrıca, tüm yayın cihazları 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 36. maddesine göre müsadere edilir.

Yayın bantlarını bir yıl süre ile muhafaza etmeyen ve bu süre içerisinde Cumhuriyet Savcılığınca istenmesine rağmen sesli ve görüntülü olarak teslim etmeyen yayın kuruluşlarının sahip veya yöneticileri, bir yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve yüz milyon liradan bir milyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. Ayrıca bir aydan üç aya kadar yayınların durdurulmasına da karar verilir.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumunun Yükümlülüğü

Madde 35 – (Mülga: 15/5/2002-4756/18 md.)

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Türkiye Radyo ve Televizyon Yüksek Kurulu

Madde 36 – 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun Radyo ve Televizyon Yüksek Kuruluna ilişkin hükümleri üst Kurulun göreve başlaması ile birlikte yürürlükten kalkar ve Yüksek Kurulun görevi sona erer. Görevi sona eren Yüksek Kurulun Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu üyelerinin atanmasına ilişkin yetkileri Üst Kurula ve iş bu Kanun gereğince Üst Kurula geçenler dışındaki diğer yetki-

leri Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Yönetim Kuruluna devredilir.

Radyo-Televizyon Kuruluşlarınca Yayınlanan ve/veya İletilen Eser, İcra, Fonogram ve Yapımların Kullanımına İlişkin Esaslar

Madde 37 – (Değişik: 3/3/2004 – 5101/6 md.)

Radyo-televizyon kuruluşları, yayın ve/veya iletimlerinde eser, icra, fonogram ve yapımları kullanabilmek için, eser sahipleri, bağlantılı hak sahipleri veya bu kişilerin üyesi oldukları meslek birlikleri ile izin almak üzere sözleşme yaparlar ve bu sözleşme ile belirlenen malî hak bedellerini öderler. Bu sözleşme ve ödemeler, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun ilgili hükümleri çerçevesinde yapılır. Bu madde hükümlerini ihlâl eden yayın kuruluşları hakkında ayrıca bu Kanunun 33. madde hükümleri uygulanır.

Radyo ve Televizyon Kuruluşlarının Haber Birimlerinde Çalışanlar

Madde 38 – Radyo ve Televizyon kuruluşlarının haberle ilgili birimlerinde çalışanlar 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanuna tabidir. Bu birimlerde çalıştırılacak basın kartlı personelin asgari sayısını Üst Kurul belirler.

Yetkili Mahkeme

Madde 39 – Üst Kurul aleyhine açılacak idari davalarda Ankara mahkemeleri yetkilidir.

Yönetmelikler

Madde 40 – Üst Kurulun ve teşkilatının çalışma esas ve usulleri, kanal ve frekans tahsisi şartları ve ihale usulleri ile telif ve yapımcı haklarını koruma esas ve usulleri Üst Kurul tarafından hazırlanan yönetmeliklerle düzenlenir. Bu yönetmelikler Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girer.

Ek Madde 1– (Değişik: 15/5/2002-4756/17 md.)

Bu Kanuna göre yayın izni verilen özel radyo ve televizyon kuruluşlarının, kendilerine tahsis edilen TV kanal ve radyo frekansından yapacakları yayınlarını, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun veya bu amaçla özel yayın kuruluşlarıyla ortak kuracağı şirketin görev ve sorumluluğunda işletilen verici tesislerinden yapmaları asıldır. Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu, verici tesislerinin kurulması, işletilmesi, yenilenmesi ve bu tesislerde değişiklik yapılması sırasında özel yayın kuruluşlarının ihtiyaçlarını da göz önünde tutar.

Kurulmasına izin verilen tesislerin bu Kanunda ve izin belgesinde öngörülen amaçlar için kullanılıp kullanılmadığı Üst Kurul tarafından denetlenir.

Özel radyo ve televizyon yayın kuruluşlarının Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun verici tesislerinden yararlanma usul ve esasları ile yıllık kira bedelleri Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu tarafından belirlenerek Üst Kurulun onayıyla yürürlüğe konulur.

Ek Madde 2– (Değişik: 15/5/2002-4756/17 md.)

Bu Kanunda belirtilen istisnalar dışında, Üst Kuruldan izin almadan radyo ve televizyon yayını yapan ya da Üst Kurul tarafından geçici ya da sürekli iptal edilmesine rağmen yayın yapan kişiye, kuruluşların ise sahip ve yöneticilerine, fiilleri bir başka suç oluştursa bile, fiilin ağırlığına göre altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ve bir milyar liradan yüz milyar liraya kadar para cezası verilir. Ancak, Türkiye Cumhuriyetinin varlık ve bağımsızlığına, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne karşı yıkıcı ve bölücü faaliyetlere sevk edecek şekilde yayın yaptıkları tespit edilerek yayınları durdurulan veya yayın izinleri iptal edilen kişiler, bu kuruluşların sahipleri ve yöneticileri ile bu tür yayınlarda görev alanlar Türk Ceza Kanununun 314. maddesine göre cezalandırılır. Ayrıca tüm yayın cihazları Türk Ceza Kanununun 36. maddesine göre müsadere edilir.

Yayın bantlarını bir yıl süre ile muhafaza etmeyen ve bu süre içinde Üst Kurul veya Cumhuriyet savcılığınca istenmesine rağmen

men sesli ve görüntülü olarak teslim etmeyen yayın kuruluşlarının sahip ve yöneticileri, altı aydan bir yıla kadar ağır hapis ve bir milyar liradan on milyar liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bir aydan üç aya kadar ilgili kuruluşun yayınının durdurulmasına karar verilir. Gönderilen bandın içerik bakımından istenen yayın olmaması veya bantta tahrifat, çıkarma, silme gibi işlemler yapılması halinde, ayrıca iki yıldan on yıla kadar ağır hapis ve iki milyar liradan on milyar liraya kadar ağır para cezası verilir.

Bu maddedeki para cezaları, her yıl Maliye Bakanlığınca ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır.

7364-2

Ek Madde 3– (Değişik: 15/5/2002-4756/17 md.)

Radyo ve televizyon yayınları, yayın ilkeleri ve bu Kanunda belirtilen diğer esaslara uygunluğu yönünden,

a) Ulusal, bölgesel ve yerel düzeydeki yayınlar Üst Kurul tarafından izlenir ve değerlendirilir.

b) Üst Kurulun uygun göreceği yerlerdeki yerel ve bölgesel yayınların izlenmesi ve kayda alınması İçişleri Bakanlığının görevlendireceği birimlere devredilebilir. Bu halde gerekli teknik donanım ve ilgili personelin eğitimi Üst Kurulca sağlanır ve masrafları Üst Kurulca karşılanır. Yayın ilkeleri ve bu Kanunda belirtilen diğer esaslara aykırılığundan kuşkulanan yayınların bandı, değerlendirilmek üzere Üst Kurula gönderilir. İçişleri Bakanlığı ile Üst Kurul arasındaki işbirliği bir protokol ile düzenlenir.

Telekomünikasyon Kurumunun millî monitoring faaliyetleri kapsamında yayınları izleme imkânının olması halinde, Üst Kurul ile Telekomünikasyon Kurumu arasında imzalanan bir protokol kapsamında bu yayınlar Telekomünikasyon Kurumunca izlenir ve değerlendirilmek üzere Üst Kurula iletilir.

Ek Madde 4– (Değişik: 15/5/2002-4756/17 md.)

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun yayın lisansı verdiği bir kuruluş bu lisansı, yayın istasyonlarını ve şebekelerini, Üst Kurulun izniyle bir üçüncü kuruluşa devredebilir.

Yayın izni talebinde bulunan kuruluşların yerine getirmeleri gereken teknik ve malî yeterlilik şartları, devir şartları ile diğer ön şartlar, Üst Kurul tarafından yönetmeliklerle tespit edilir.

Ek Madde 5– (Değişik: 15/5/2002-4756/17 md.)

Bu Kanunda geçen "Telsiz Genel Müdürlüğü" ibaresi "Telekomünikasyon Kurumu" olarak değiştirilmiştir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Geçici Hükümler

Geçici Madde 1 – Radyo ve Televizyon Üst Kurulu üyeleri, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisince seçilir.

Bu seçim için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanında temsil edilen siyasi partilerden, adaylarını 6. maddeye uygun olarak, yedi gün içinde bildirmeleri istenir.

Geçici Madde 2 – Radyo ve televizyon Üst Kurulu üyelerinin yenilenmesine ilişkin 6. maddenin 7. fıkrası hükmünün uygulanmasını sağlamak amacıyla, bunların seçiminden iki yıl sonra yapılacak seçimlerde yenilenecek olanları tespit etmek üzere, bu seçimden iki ay önce adçekmeye başvurulur; dört yıl sonra yapılacak seçimle yenilenecek olan üyelerin tespiti için, aynı esasa uyularak adçekilir, ancak ikinci yıl sonunda seçilmiş olan üyeler bu adçekmeye girmez.

Geçici Madde 3 – Görevi sona eren Radyo ve Televizyon Yüksek Kurulunun teşkilat ve kadroları Üst Kurula devredilmiştir. Bu Yüksek Kurula tahsisli taşınmaz mallar ile araç ve gereçler ve kasasındaki nakit ile alacak ve borçları herhangi bir işleme gerek olmaksızın Üst Kurula devredilir.

Geçici Madde 4 – Üst Kurulun harcamaları, mali kaynakları 12. maddeye göre oluşuncaya kadar Türkiye Büyük Millet Meclisinin 1994 yılı bütçesinden karşılanır.

Bu amaçla yapılacak harcamalar için mevcut veya yeniden açılacak tertiplere yeteri kadar ödenek aktarmayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının talebi üzerine Maliye Bakanlığı yerine getirir.

Geçici Madde 5 – Üst Kurul, oluşumunu takip eden en geç dört ay içinde, öncelikle ihtiyaç duyduğu kanal ve frekans bantları planlamasını yaptırır.

Geçici Madde 6 – Üst Kurul, kendi oluşumu ile yayın izni ve lisansı vermeye başlayacağı tarihe kadar geçecek süre zarfındaki radyo ve televizyon yayınları rejimini ayrıca ve öncelikle düzenler.

Bu süre zarfında kullanılmakta olan kanal ve frekanslar, kullananlar için herhangi bir suretle müktesep hak teşkil etmezler. Ancak, Üst Kurul yayın izni verip kendilerine kanal ve frekans bandı tahsis edilen Radyo ve televizyonlara; yayına geçmeleri için kendilerine verilen süre sonuna kadar 29. maddenin son fıkrasının son cümlesi tatbik edilmez.

Geçici Madde 7 – Kanunda Üst Kurulun gelirleriyle alakalı 12. maddenin uygulanmalarıyla ilgili olarak Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ve tüm özel radyo ve televizyon kuruluşlarınca sağlanan brüt reklam gelirlerinden kesilecek pay ilk üç yıl için %4'tür.

Geçici Madde 8 – 11.11.1983 tarih ve 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununda yeni düzenleme yapıncaya kadar; Türkiye Radyo Televizyon Kurumu, Üst Kurulun onayı ile yurtdışında büro açabilir bu bürolarda sürekli personel istihdam edebilir.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu personeli, Başbakanlık Merkez Teşkilatında çalışan personelin aylık ücretleri dışında yararlandığı fazla çalışma ücreti ve benzeri diğer mali haklardan Genel Müdür'ün teklifi ve Üst Kurulun onayı ile aynen yararlanır.

Ayrıca, Kurum'da çalıştırılan personelin kadro ünvanları, sayısı, ücretleri, kadrolara uygulanacak ek göstergeler, personele sağlanacak sosyal yardımlar, Kurum Genel Müdürü'nün teklifi üzerine Üst Kurul tarafından belirlenir.

Geçici Madde 9 – Bu Kanunda sözü edilen yönetmelikler, üst Kurulun oluşumunu takip eden dört ay içinde hazırlanır ve Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girer.

Geçici Madde 10- (Ek: 15/7/2003-4928/17 md.)

4. maddenin birinci fıkrasında öngörülen yönetmelik bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren dört ay içinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca hazırlanarak yürürlüğe konulur.

Geçici Madde 11- (Ek: 24/6/2005-5373/2 md.)

Üst Kurul üyelerinin seçimi için, siyasi parti grupları, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren beş gün içinde adaylarını 6. maddeye uygun olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na bildirir. Üst Kurul üyelerinin seçimi adayların bildiriminden itibaren beş gün içinde tamamlanır.

Üst Kurul üyelerinin yenilenmesine ilişkin 6. maddenin son fıkrası hükmünün uygulanmasını sağlamak amacıyla, bunların seçiminden iki yıl sonra yenilenecek olanları belirlemek üzere, seçimden iki ay önce ad çekmeye başvurulur. Dört yıl sonra yenilenecek olan üyelerin tespiti için aynı esasa uyularak ad çekilir, ancak ikinci yılın sonunda seçilmiş olan üyeler bu ad çekmeye girmez.

Yürürlük

Madde 41 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 42 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

13/4/1984 TARİH VE 3984 SAYILI KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1 – 15/5/2002 tarihli ve 4756 Sayılı Kanunun Geçici Maddeleri:

Geçici Madde 1 – (Değişik: 22/7/2003-4951/1 md.)

Halen görevde bulunan Üst Kurul üyeleri, bu Kanuna göre seçilecek yeni Üst Kurul üyelerinin seçim sonucunun, Resmî Gazetede yayımlanması tarihine kadar 3984 Sayılı Kanunda belirlenen yetki, görev ve işlemleri yerine getirmek üzere görevlerine devam ederler.

Geçici Madde 2– Bu Kanun uyarınca yürürlüğe konulması gereken yönetmelikler ile mevcut yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olan hükümlerine ilişkin değişiklikleri, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde hazırlanır ve yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler yürürlüğe konuluncaya kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut yönetmelik, talimat ve esasların bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

İzlenme oranlarının hesaplanma şekli, tespiti ve yayınlanma esasları Üst Kurul tarafından Üst Kurul üyelerinin seçim sonucunun Resmî Gazetede yayımından itibaren üç ay içinde çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Geçici Madde 3 – 3984 Sayılı Kanuna göre Üst Kurul tarafından yaptırılan ulusal radyo ve televizyon frekans plânları, bir hafta içinde Telekomünikasyon Kurumuna devredilir. Telekomünikasyon Kurumu, ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yaparak plânları inceler, gerekirse değiştirir ve dört ay içinde Haberleşme Yüksek Kuruluna sunar. Haberleşme Yüksek Kurulu işi en geç altı ay içinde sonuca bağlar ve evrakı RTÜK'e ulaştırır.

Geçici Madde 4 – Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca seçilecek beş üyesi, siyasi parti gruplarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı oluşum formülüne göre belirlenecek kontenjan doğrultusunda

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına, Bakanlar Kurulunca seçilecek üye adayları ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından Başkanlığa bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde bildirilir. Siyasî parti gruplarının gösterilen adayların; Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca işaret oyuyla ayrı ayrı oylanmaları suretiyle seçimleri yapılır. Seçilemeyen adaylar yerine ilgili siyasî parti gruplarının yeni adaylar bildirilir.

2 - 3/7/2005 tarihli ve 5398 Sayılı Kanunun Geçici 2. Maddesi:

Geçici Madde 2 - İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Rekabet Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, Telekomünikasyon Kurumu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Kamu İhale Kurumu ile Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunca elde edilen her türlü gelirin 30.6.2005 tarihine kadar birikmiş tutarlarından Maliye Bakanının teklifi ve Başbakanın onayı ile kurum ve kuruluşlar itibarıyla belirlenecek oranlara göre hesaplanacak kısmı; bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilmek üzere Maliye Bakanı tarafından belirlenecek süre içinde Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğünün Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdindeki hesabına yatırılır. Ayrıca, anılan kurum ve kuruluşların 31.12.2005 tarihine kadar kasalarında oluşacak nakit fazlaları da bunların görüşü alınmak suretiyle bu fıkrada belirlenen esaslara göre kesilerek ilgili hesaba aktarılır.

Söz konusu kurum ve kuruluşlar 30.6.2005 tarihine kadar birikmiş gelir tutarları ile kasa ve banka mevcutlarını 15.7.2005 tarihine kadar; her ayın gelir ve giderleriyle kasa ve banka mevcutlarını gösterir malî bilgileri ise izleyen ayın yedinci günü sonuna kadar Maliye Bakanlığına bildirirler. Bu maddede belirtilen tutarların süresi içinde ödenmemesi halinde, ödenmeyen tutarlar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı da uygulanmak suretiyle takip ve tahsil edilir.

İNTERNET ORTAMINDA YAPILAN YAYINLARIN DÜZENLENMESİ VE BU YAYINLAR YOLUYLA İŞLENEN SUÇLARLA MÜCADELE EDİLMESİ HAKKINDA KANUN

Kanun No : 5651
Kabul Tarihi : 4/5/2007

Amaç ve kapsam

Madde 1 – (1) Bu Kanunun amaç ve kapsamı; içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı, erişim sağlayıcı ve toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülük ve sorumlulukları ile internet ortamında işlenen belirli suçlarla içerik, yer ve erişim sağlayıcıları üzerinden mücadeleye ilişkin esas ve usûlleri düzenlemektir.

Tanımlar

Madde 2 – (1) Bu Kanunun uygulamasında;

- a) Bakanlık: Ulaştırma Bakanlığını,
- b) Başkanlık: Kurum bünyesinde bulunan Telekomünikasyon İletişim Başkanlığını,
- c) Başkan: Telekomünikasyon İletişim Başkanını,
- ç) Bilgi: Verilerin anlam kazanmış biçimini,
- d) Erişim: Bir internet ortamına bağlanarak kullanım olanağı kazanılmasını,
- e) Erişim sağlayıcı: Kullanıcılarına internet ortamına erişim olanağı sağlayan her türlü gerçek veya tüzel kişileri,
- f) İçerik sağlayıcı: İnternet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi veya veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek veya tüzel kişileri,

g) İnternet ortamı: Haberleşme ile kişisel veya kurumsal bilgi-sayar sistemleri dışında kalan ve kamuya açık olan internet üzerinde oluşturulan ortamı,

ğ) İnternet ortamında yapılan yayın: İnternet ortamında yer alan ve içeriğine belirsiz sayıda kişilerin ulaşabileceği verileri,

h) İzleme: İnternet ortamındaki verilere etki etmeksizin bilgi ve verilerin takip edilmesini,

ı) Kurum: Telekomünikasyon Kurumunu,

ı) Toplu kullanım sağlayıcı: Kişilere belli bir yerde ve belli bir süre internet ortamı kullanım olanağı sağlayanı,

j) Trafik bilgisi: İnternet ortamında gerçekleştirilen her türlü erişime ilişkin olarak taraflar, zaman, süre, yararlanılan hizmetin türü, aktarılan veri miktarı ve bağlantı noktaları gibi değerleri,

k) Veri: Bilgisayar tarafından üzerinde işlem yapılabilen her türlü değeri,

l) Yayın: İnternet ortamında yapılan yayını,

m) Yer sağlayıcı: Hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek veya tüzel kişileri, ifade eder.

Bilgilendirme yükümlülüğü

Madde 3 – (1) İçerik, yer ve erişim sağlayıcıları, yönetmelikle belirlenen esas ve usuller çerçevesinde tanıtıcı bilgilerini kendilerine ait internet ortamında kullanıcıların ulaşabileceği şekilde ve güncel olarak bulundurmakla yükümlüdür.

(2) Yukarıdaki fıkrada belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen içerik, yer veya erişim sağlayıcısına Başkanlık tarafından ikibin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

İçerik sağlayıcının sorumluluğu

Madde 4 – (1) İçerik sağlayıcı, internet ortamında kullanıma sunduğu her türlü içerikten sorumludur.

(2) İçerik sağlayıcı, bağlantı sağladığı başkasına ait içerikten sorumlu değildir. Ancak, sunuş biçiminden, bağlantı sağladığı içeriği benimsediği ve kullanıcının söz konusu içeriğe ulaşmasını amaçladığı açıkça belli ise genel hükümlere göre sorumludur.

Yer sağlayıcının yükümlülükleri

Madde 5 – (1) Yer sağlayıcı, yer sağladığı içeriği kontrol etmek veya hukuka aykırı bir faaliyetin söz konusu olup olmadığını araştırmakla yükümlü değildir.

(2) Yer sağlayıcı, yer sağladığı hukuka aykırı içerikten, ceza sorumluluğu ile ilgili hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu Kanunun 8. ve 9. maddelerine göre haberdar edilmesi halinde ve teknik olarak imkân bulunduğu ölçüde hukuka aykırı içeriği yayından kaldırmakla yükümlüdür.

Erişim sağlayıcının yükümlülükleri

Madde 6 – (1) Erişim sağlayıcı;

a) Herhangi bir kullanıcısının yayınladığı hukuka aykırı içerikten, bu Kanun hükümlerine uygun olarak haberdar edilmesi halinde ve teknik olarak engelleme imkânı bulunduğu ölçüde erişimi engellemekle,

b) Sağladığı hizmetlere ilişkin, yönetmelikte belirtilen trafik bilgilerinin altı aydan az ve iki yıldan fazla olmamak üzere yönetmelikte belirlenecek süre kadar saklamakla ve bu bilgilerin doğruluğunu, bütünlüğünü ve gizliliğini sağlamakla,

c) Faaliyetine son vereceği tarihten en az üç ay önce durumu Kuruma, içerik sağlayıcılarına ve müşterilerine bildirmek ve trafik bilgilerine ilişkin kayıtları yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak Kuruma teslim etmekle,

yükümlüdür.

(2) Erişim sağlayıcı, kendisi aracılığıyla erişilen bilgilerin içeriklerinin hukuka aykırı olup olmadıklarını ve sorumluluğu gerektirip gerektirmediğini kontrol etmekle yükümlü değildir.

(3) Birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde yer alan yükümlülüklerden birini yerine getirmeyen erişim sağlayıcısına Başkanlık tarafından onbin Yeni Türk Lirasından ellibin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Toplu kullanım sağlayıcıların yükümlülükleri

Madde 7 – (1) Ticarî amaçla toplu kullanım sağlayıcılar, mahallî mülkî amirden izin belgesi almakla yükümlüdür. İzne ilişkin bilgiler otuz gün içinde mahallî mülkî amir tarafından Kuruma bildirilir. Bunların denetimi mahallî mülkî amirler tarafından yapılır. İzin belgesinin verilmesine ve denetime ilişkin esas ve usûller, yönetmelikle düzenlenir.

(2) Ticarî amaçla olup olmadığına bakılmaksızın bütün toplu kullanım sağlayıcılar, konusu suç oluşturan içeriklere erişimi önleyici tedbirleri almakla yükümlüdür.

(3) Birinci fıkrada belirtilen yükümlülüğe aykırı hareket eden kişiye mahallî mülkî amir tarafından üçbin Yeni Türk Lirasından onbeşbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Erişimin engellenmesi kararı ve yerine getirilmesi

Madde 8 – (1) İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayınlarla ilgili olarak erişimin engellenmesine karar verilir:

a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

- 1) İntihara yönlendirme (Madde 84),
- 2) Çocukların cinsel istismarı (Madde 103, birinci fıkra),
- 3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (Madde 190),
- 4) Sağlık için tehlikeli madde temini (Madde 194),
- 5) Müstehcenlik (Madde 226),
- 6) Fuhuş (Madde 227),
- 7) Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (m. 228),

suçları.

b) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar.

(2) Erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verilir. Soruşturma evresinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu durumda Cumhuriyet savcısı kararını yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Bu süre içinde kararın onaylanmaması halinde tedbir, Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır. Koruma tedbiri olarak verilen erişimin engellenmesine ilişkin karara 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

(3) Hâkim, mahkeme veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilen erişimin engellenmesi kararının birer örneği, gereği yapılmak üzere Başkanlığa gönderilir.

(4) İçeriği birinci fıkrada belirtilen suçları oluşturan yayınlara içerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunması halinde veya içerik veya yer sağlayıcısı yurt içinde bulunsun bile, içeriği birinci fıkranın (a) bendinin (2) ve (5) numaralı alt bentlerinde yazılı suçları oluşturan yayınlara ilişkin olarak erişimin engellenmesi kararı re'sen Başkanlık tarafından verilir. Bu karar, erişim sağlayıcısına bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenir.

(5) Erişimin engellenmesi kararının gereği, derhal ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren yirmidört saat içinde yerine getirilir.

(6) Başkanlık tarafından verilen erişimin engellenmesi kararının konusunu oluşturan yayını yapanların kimliklerinin belirlenmesi halinde, Başkanlık tarafından, Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.

(7) Soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesi halinde, erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden

hükümsüz kalır. Bu durumda Cumhuriyet savcısı, kovuşturmayaya yer olmadığı kararının bir örneğini Başkanlığa gönderir.

(8) Kovuşturma evresinde beraat kararı verilmesi halinde, erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda mahkemece beraat kararının bir örneği Başkanlığa gönderilir.

(9) Konusu birinci fıkrada sayılan suçları oluşturan içeriğin yayından çıkarılması halinde; erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından kaldırılır.

(10) Koruma tedbiri olarak verilen erişimin engellenmesi kararının gereğini yerine getirmeyen yer veya erişim sağlayıcılarının sorumluları, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(11) İdarî tedbir olarak verilen erişimin engellenmesi kararının yerine getirilmemesi halinde, Başkanlık tarafından erişim sağlayıcısına, onbin Yeni Türk Lirasından yüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İdarî para cezasının verildiği andan itibaren yirmidört saat içinde kararın yerine getirilmemesi halinde ise Başkanlığın talebi üzerine Kurum tarafından yetkilendirmenin iptaline karar verilebilir.

(12) Bu Kanunda tanımlanan kabahatler dolayısıyla Başkanlık veya Kurum tarafından verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlara karşı, 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir.

İçeriğin yayından çıkarılması ve cevap hakkı

Madde 9 – (1) İçerik nedeniyle hakları ihlâl edildiğini iddia eden kişi, içerik sağlayıcısına, buna ulaşamaması halinde yer sağlayıcısına başvurarak kendisine ilişkin içeriğin yayından çıkarılmasını ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabı bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasını isteyebilir. İçerik veya yer sağlayıcı kendisine ulaştığı tarihten itiba-

ren iki gün içinde, talebi yerine getirir. Bu süre zarfında talep yerine getirilmediği takdirde reddedilmiş sayılır.

(2) Talebin reddedilmiş sayılması halinde, kişi onbeş gün içinde yerleşim yeri sulh ceza mahkemesine başvurarak, içeriğin yayından çıkarılmasına ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabın bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasına karar verilmesini isteyebilir. Sulh ceza hâkimi bu talebi üç gün içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Sulh ceza hâkiminin kararına karşı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir.

(3) Sulh ceza hâkiminin kesinleşen kararının, birinci fıkraya göre yapılan başvuruyu yerine getirmeyen içerik veya yer sağlayıcısına tebliğinden itibaren iki gün içinde içerik yayından çıkarılarak hazırlanan cevabın yayımlanmasına başlanır.

(4) Sulh ceza hâkiminin kararını bu maddede belirtilen şartlara uygun olarak ve süresinde yerine getirmeyen sorumlu kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İçerik veya yer sağlayıcının tüzel kişi olması halinde, bu fıkra hükmü yayın sorumlusu hakkında uygulanır.

İdarî yapı ve görevler

Madde 10 – (1) Kanunla verilen görevler, Kurum bünyesinde bulunan Başkanlıkça yerine getirilir.

(2) Bu Kanunla ekli listedeki kadrolar ihdas edilerek Başkanlığın hizmetlerinde kullanılmak üzere 5/4/1983 tarihli ve 2813 sayılı Telsiz Kanununa ekli (II) sayılı listeye eklenmiştir. Başkanlık bünyesindeki iletişim uzmanlarına, Kurumda çalışan Telekomünikasyon Uzmanlarına uygulanan malî, sosyal hak ve yardımlara ilişkin hükümler uygulanır. İletişim Uzmanı olarak Başkanlığa atanan personelin hakları saklı kalmak kaydıyla, kariyer sistemi, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(3) Başkanlığa Kanunla verilen görevlere ilişkin olarak yapılacak her türlü mal veya hizmet alımları, ceza ve ihalelerden yasak-

lama işleri hariç, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tâbi olmaksızın Kurum bütçesinden karşılanır.

(4) Kanunlarla verilen diğer yetki ve görevleri saklı kalmak kaydıyla, Başkanlığın bu Kanun kapsamındaki görev ve yetkileri şunlardır:

a) Bakanlık, kolluk kuvvetleri, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile içerik, yer ve erişim sağlayıcılar ve ilgili sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyon oluşturarak internet ortamında yapılan ve bu Kanun kapsamına giren suçları oluşturan içeriğe sahip faaliyet ve yayınları önlemeye yönelik çalışmalar yapmak, bu amaçla, gerektiğinde, her türlü giderleri yönetmelikle belirlenecek esas ve usûller dahilinde Kurumca karşılanacak çalışma kurulları oluşturmak.

b) İnternet ortamında yapılan yayınların içeriklerini izleyerek, bu Kanun kapsamına giren suçların işlendiğinin tespiti halinde, bu yayınlara erişimin engellenmesine yönelik olarak bu Kanunda öngörülen gerekli tedbirleri almak.

c) İnternet ortamında yapılan yayınların içeriklerinin izlenmesinin hangi seviye, zaman ve şekilde yapılacağını belirlemek.

ç) Kurum tarafından işletmecilerin yetkilendirilmeleri ile mülkî idare amirlerince ticarî amaçlı toplu kullanım sağlayıcılara verilecek izin belgelerinde filtreleme ve bloke etmede kullanılacak sistemlere ve yapılacak düzenlemelere yönelik esas ve usûlleri belirlemek.

d) İnternet ortamındaki yayınların izlenmesi suretiyle bu Kanunun 8. maddesinin birinci fıkrasında sayılan suçların işlenmesini önlemek için izleme ve bilgi ihbar merkezi dahil, gerekli her türlü teknik altyapıyı kurmak veya kurdurmak, bu altyapıyı işletmek veya işletilmesini sağlamak.

e) İnternet ortamında herkese açık çeşitli servislerde yapılacak filtreleme, perdeleme ve izleme esaslarına göre donanım üretilmesi veya yazılım yapılmasına ilişkin asgari kriterleri belirlemek.

f) Bilişim ve internet alanındaki uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlamak.

g) Bu Kanununun 8. maddesinin birinci fıkrasında sayılan suçların, internet ortamında işlenmesini konu alan her türlü temsili görüntü, yazı veya sesleri içeren ürünlerin tanıtımı, ülkeye sokulması, bulundurulması, kiraya verilmesi veya satışının önlenmesini teminen yetkili ve görevli kolluk kuvvetleri ile soruşturma mercilerine, teknik imkânları dahilinde gereken her türlü yardımda bulunmak ve koordinasyonu sağlamak.

(5) Başkanlık; Bakanlık tarafından 3348 sayılı Ulaştırma Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun ek 1. maddesi uyarınca, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, çocuk, kadın ve aileden sorumlu Devlet Bakanlığı ile Kurum ve ihtiyaç duyulan diğer bakanlık, kamu kurum ve kuruluşları ile internet servis sağlayıcıları ve ilgili sivil toplum kuruluşları arasından seçilecek bir temsilcinin katılımı suretiyle teşkil edilecek İnternet Kurulu ile gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlar; bu Kurulca izleme, filtreleme ve engelleme yapılacak içeriği haiz yayınların tespiti ve benzeri konularda yapılacak öneriler ile ilgili gerekli her türlü tedbir veya kararları alır.

Yönetmelikler

Madde 11 – (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin esas ve usûller, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanlıklarının görüşleri alınarak Başbakanlık tarafından çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir. Bu yönetmelikler, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren dört ay içinde çıkarılır.

(2) Yer veya erişim sağlayıcı olarak faaliyet icra etmek isteyen kişilere, telekomünikasyon yoluyla iletişim konusunda yetkilendirme belgesi olup olmadığına bakılmaksızın, yer veya erişim sağlayıcı olarak faaliyet icra etmesi amacıyla yetkilendirme belgesi verilmesine ilişkin esas ve usûller, Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Bu yönetmelik, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş ay içinde çıkarılır.

İlgili kanunlarda yapılan değişiklikler

Madde 12 – (1) 4/2/1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun 2. maddesinin (f) bendine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Bu idarî para cezalarına ilişkin kararlara karşı, 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir."

(2) 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun ek 7. maddesinin onuncu fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "belirtilen" ibaresinden sonra gelmek üzere "telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişime ilişkin" ibaresi eklenmiş, ikinci cümlesi "Oluşturulan bu Başkanlık bir başkan ile daire başkanlıklarından oluşur." şeklinde değiştirilmiştir.

(3) 5/4/1983 tarihli ve 2813 sayılı Telsiz Kanununun 5. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Kurulca belirlenecek esas ve usûller çerçevesinde, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22. maddesinde belirtilen doğrudan temin usûlüyle serbest avukatlar veya avukatlık ortaklıklarıyla avukat sözleşmeleri akdedilebilir."

(4) 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 6. maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi "4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 135. maddesinin altıncı fıkrasının (a) bendinin (14) numaralı alt bendi kapsamında yapılacak dinlemeler de bu merkez üzerinden yapılır." şeklinde değiştirilmiş; dördüncü fıkrasında yer alan "Ancak" ibaresinden sonra gelmek üzere "casusluk faaliyetlerinin tespiti ve" ibaresi eklenmiş; altıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde geçen "Bu madde" ibaresi "Bu fıkra" olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 1 – (1) Başkanlığın kuruluştaki hizmet binasının yapımı, ceza ve ihalelerden yasaklama işleri hariç, Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tâbi olmaksızın Kurum bütçesinden karşılanır.

(2) Halen faaliyet icra eden ticarî amaçla toplu kullanım sağlayıcılar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde 7. maddeye göre alınması gereken izin belgesini temin etmekle yükümlüdürler.

(3) Halen yer veya erişim sağlayıcı olarak faaliyet icra eden kişilere, Kurum tarafından, telekomünikasyon yoluyla iletişim konusunda yetkilendirme belgesi olup olmadığına bakılmaksızın, yer veya erişim sağlayıcı olarak faaliyet icra etmesi amacıyla bir yetkilendirme belgesi düzenlenir.

Yürürlük

Madde 13 – (1) Bu Kanunun;

- a) 3. ve 8. maddeleri, yayımı tarihinden altı ay sonra,
 - b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 14 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BASIN İLAN KURUMU TEŞKİLİNE DAİR KANUN

Kanun Numarası : 195
Kabul Tarihi : 2/1/1961

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Kuruluş:

Madde 1 – Bu kanun hükümlerine göre idare edilmek üzere Basın-İlan Kurumu teşkil edilir.

Kurum, kamu tüzel kişiliğini haizdir.

Görevleri:

Madde 2 – Basın - İlan Kurumunun görevleri şunlardır:

1. Resmi ilanların mevkutelelerde yayınlanmasında aracı olmak,
2. Kurumun idaresine iştirak eden mevkutelere, basın dernek ve sendikalarına en çok beş yıl vade ile kredi açmak,
3. Yönetmelikte tesbit edilecek, basında fikren veya bedenen çalışanlar gibi basın mensuplarına, vadesi iki yılı geçmemek üzere borç para vermek,
4. Basının her türlü ihtiyaçlarını temin etmek (Makine, kağıt mürekkep gibi)
5. Yönetmelikte tesbit edilecek basın mensupları ile bunlardan çalışamaz durumda olanlardan yardıma muhtaç bulunanlara ve ölenlerin ailelerine yardım etmek,
6. Yukarıki bendde yazılı olanlar için, diğer her türlü sosyal teşebbüslerde bulunmak,

7. Bu kanunla kendisine verilen diğer görevleri ifa etmek,

Kurum bu görevlerini yerine getirmek için gerekli ticari ve sosyal faaliyetlerde bulunur. Bu maksatla ayrıca lüzumlu teşekkül ve müesseseler kurabilir. Kurum, gayrimenkul iktisabına ve türlü temlik tasarruflarda bulunmaya, ipotek almaya ve vermeye ehildir.

Merkez ve şubeler:

Madde 3 – Kurumun merkezi İstanbul'dur.

Ankara, İstanbul ve İzmir ile lüzum görülen diğer yerlerde birer şube açılır.

İKİNCİ BÖLÜM

İdari ve Mali Hükümler

BİRİNCİ KISIM

İdari Hükümler

Teşkilat:

Madde 4 – Kurumun teşkilatı:

- a) Genel Kurul,
 - b) Denetçiler,
 - c) Yönetim Kurulu,
 - ç) Genel Müdürlük,
 - d) Şubelerden,
- ibarettir.

Genel Kurul:

Madde 5 – (Değişik: 5/2/1979 - KHK - 23/1 md.; Değiştirilerek kabul: 14/6/1984-3022/1 md.)

Genel Kurul:

a) Kurumun idaresine katılmayı kabul eden gazete ve dergi sahiplerinin kendi aralarında seçecekleri; satışı 100 binin üzerinde

olanlardan 2, satışı 99 999-50 bin arasında olanlardan 1, satışı 49 999 - 10 bin arasında olanlardan 1, satışı 10 binin altında olanlardan 1, İstanbul, Ankara, İzmir dışında kalan Anadolu gazete sahiplerinden 1, en çok üyeye sahip gazeteciler sendikâsından 3, İstanbul, Ankara ve İzmir'deki en fazla sarı basın kartlı üyeye sahip gazeteçi derneklerinden 1'er olmak üzere toplam olarak 12 temsilci,

b) Cumhurbaşkanınca görevlendirilecek 1, (1) Hükümetçe görevlendirilecek: Başbakanlık 2, Adalet Bakanlığı 1, Milli Savunma Bakanlığı 1, İçişleri Bakanlığı 1 Maliye ve Gümrük Bakanlığı 1, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı 1, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 1, Kültür ve Turizm Bakanlığı 1, Basın Yayın Genel Müdürlüğünden 1, olmak üzere 11 (1) temsilci ile Türkiye Selüloz ve Kağıt Fabrikaları İşletmesi Genel Müdürlüğünden (SEKA) 1, temsilci olmak üzere toplam olarak 12(1) temsilci,

c) İstanbul, Ankara ve Ege Üniversiteleri Hukuk Fakülteleri ile Ankara Üniversiteleri Siyasal Bilgiler Fakültesinden 1'er, İstanbul, Ankara ve Ege Üniversitelerinden Basın Yayınla ilgili eğitim yapan yüksekokul yada enstitülerden 1'er öğretim üyesi, ticaret siciline kayıtlı ilan üreticilerinden 1, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinden 1, Türkiye Barolar Birliğinden 1, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünden (TRT) 1, Anadolu Ajansı T.A.O.'dan 1, olmak üzere toplam olarak 12 temsilci.

Böylece 36 (1) üyeden oluşur.

Genel Kurul üyeleri iki yıllık süre ile seçilirler. Süresi dolan üye yeniden seçilebilir. Boşalma halinde,yerine,boşalan üyenin süresini doldurmak kaydıyla yeni atama ve seçim yapılabilir. Gazete ve dergi sahipleri temsilcileri arasında, satışları kendi kategorilerinin altına düşenlerin durumu altı ay sürdüğü takdirde üyelik haklarını yitirirler ve yerlerine yeniden seçim yapılır.

Genel Kurul üyeleri ilgili teşekküllerin, fakültelerin, yüksekokul ve enstitülerin yönetim kurullarınca, Cumhurbaşkanlığı temsilcisi Cumhurbaşkanınca, Bakanlık Temsilcisi ise, Hükümetçe iki yıllık süre ile seçilirler.

Anadolu gazete sahiplerinin Genel Kurula katılacak temsilci üyesi Basın-Yayın Genel Müdürlüğünde kayıtlı tüm Anadolu gazete sahiplerinin yada bu gazetelerin ayrı ayrı gösterecekleri temsilcilerinin Basın-Yayın Genel Müdürlüğünün çağrısı üzerine katılacakları toplantıda seçilir.

Adi ve olağanüstü toplantı:

Madde 6 – Genel Kurul 3 ayda bir toplanır. Toplantı günü, yer ve gündemi en az 15 gün evvel üyelere bildirilir.

Genel Kurul, üyelerin beşte ikisinin talebi veya re'sen göreceği lüzum üzerine Yönetim Kurulu tarafından olağanüstü toplantıya çağrılabilir. Olağanüstü toplantı talebinin, bu kanuna uygun müzakere konusunu ihtiva etmesi şarttır.

Toplantı ve karar çoğunluğu:

Madde 7 – Genel Kurulun toplanabilmesi için, üyelerin çoğunluğunun hazır olması lazımdır. Toplantı günü çoğunluk bulunmazsa, ertesi günü aynı yerde mevcut üyelerle toplantı yapılır.

Başkanlık Divanı, Genel Kurulca üyeler arasından seçilecek bir başka ve iki yazmandan teşekkül eder.

Kararlar, çoğunlukla verilir. Oylarda eşitlik halinde Başkanın bulunduğu taraf tercih edilir.

Genel Kurulun görevleri:

Madde 8 – Genel Kurulun görevleri şunlardır:

1. Yönetim Kurulunun faaliyet raporu ile denetçilerin raporunu tetkik ve kabul etmek ve faaliyetini tasvip etmediği takdirde Yönetim Kurulunu yeniden seçmek,

2. Kurumun hesaplarını tetkik ve tahsis bilançolarını müzakerre ve tasdik etmek,

3. Basının, Ankara, İstanbul ve İzmir'dekiler gibi miktar ve kalite bakımlarından önem kazanan diğer şehirlerde şubeler açılmasına karar vermek,

4. Kurumun yıllık safi kazancının % 5 inden az olmamak şartıyla, basında fikren veya bedenen çalışanların sendikalarına ve derneklerine yardımda bulunmak,

5. Kurum görevlerine dahil diğer işleri, gündeme müsteniden veya üyelerin teklifi üzerine görüşüp karara bağlamak,

6. Bu kanunla kendisine verilen diğer işleri görmek.

Denetçiler:

Madde 9 – (Değişik: 5/2/1979 - KHK - 23/1 md.; aynen kabul: 14/6/1984-3022/1 md)

Kurum, Genel Kurulca kendi üyeleri arasından seçilecek üç denetçi tarafından denetlenir. Denetçilerin her birinin beşinci maddesinin (a), (b), (c) bentlerinde yazılı temsilcilerden olması lazımdır.

Denetçiler iki yıl için seçilir. Süresi dolan yeniden seçilebilir. Boşalma halinde yedek üyeler göreve çağrılır.

Yönetim Kurulu:

Madde 10 – (Değişik : 5/2/1979 - KHK - 23/1 md.; Değiştirilerek kabul : 14/6/1984 - 3022/1 md.)

Kurumun Yönetim Kurulu Genel Kurulca kendi üyeleri arasından seçilecek 6 üye ile Genel Müdürden oluşur. Üyelerden ikisi 5. maddenin (a) bendinde, ikisi (b) bendinde, ikisi (c) bendinde yazılı temsilciler arasından seçilir.

Yönetim Kurulunun karar alabilmesi için dört olumlu oy şarttır.

Kurul, münhasıran (b) bendinden gelen üyelerden birini Başkan seçer.

Yönetim Kuruluna seçilenler prodüktörlük yapamayacakları gibi, her hangi prodüktörlük müessesesinde de bir görev alamazlar ve buna hiçbir suretle iştirak edemezler.

Üyeler, iki yıllık bir dönem için seçilirler. Süresi dolan yeniden seçilebilir. Herhangi bir nedenle boşalma halinde 6. maddeye

göre yapılacak ilk genel kurulda yerine seçim yapılır.Yeniden seçilen boşalan üyenin süresini tamamlar.

Yönetim Kurulunun görevleri:

Madde 11 – Yönetim Kurulunun görevleri şunlardır:

- 1 – Kurumun görevlerini ifa etmek,
- 2 – Kurumun tahsis bilançolarını düzenlemek ve bunu Genel Kurulun tasvibine arz ve uygulanmasını temin etmek,
- 3 – Kendi faaliyeti ve hesaplar hakkında Genel Kurula rapor vermek ve Genel Kurul kararlarının icrasına nezaret etmek,
- 4 – Bu kanunla kendisine verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Genel Müdürlük:

Madde 12 – 1) Genel Müdürlük,Genel Müdür ile lüzumu kadar memur ve müstahdemden tereküp eder.

2) Genel Müdür Yönetim Kurulunun teklif edeceği 3 aday arasından Hükümetçe; diğer memur ve müstahdemler ise, Genel Müdürün teklif ve Yönetim Kurulunun tasdiki ile atanır.

Bunların görevlerine, atanmalarındaki usule göre son verilebilir.

Kurumun işleri Genel Müdür tarafından tedvir edilir. Kurumu, Genel Müdür temsil eder.

Genel Müdür, Yönetim Kuruluna karşı sorumludur.

Genel Kurulun ve Yönetim Kurulunun kararlarını, Genel Müdür icra eder.

Şubeler:

Madde 13 – Şubeler, Genel Müdürlüğün mahalli teşkilatlarıdır. Genel Müdürlüğün talimatı dairesinde görev ifa ederler.

Hükümetin denetlemesi:

Madde 14 – Hükümet, Kurum üzerinde denetleme yetkisine sahip olup bu yetkisini yılda en az bir defa kurumun bütün hesap ve muamelelerini denetlemek suretiyle kullanır.

Kanun, yönetmelik ve Genel Kurul kararlarına uymıyan muameleler, Hükümetin tebligatı üzerine düzeltilir ve yolsuzluklar yetkili mercilere intikal ettirilir.

İKİNCİ KISIM

Mali Hükümler

Sermaye:

Madde 15 – Merkezleri Ankara, İstanbul ve İzmir'de bulunan Milli bankalardan sermayeleri ile ihtiyatları yekünü 20 milyon lira ve daha fazla olanlar ellışer bin, 20 milyon liradan az olanlar yirmi beşer bin, sigorta ortaklıkları onar bin lira vererek kurumun sermayesine iştirak ederler.

Bu şehirlerde yayınlanan gazete ve dergi sahibi olan gerçek ve tüzel kişiler de onar bin lira vererek sermayeye ve bu kanun hükümleri dairesinde Kurumun idaresine iştirak edebilirler.

(Değişik: 4/7/1988 - KHK - 336/1 md.; Aynen Kabul: 7/2/1990 - 3612/39 md.) Genel Kurul kararı ve Başbakanın tasdiki ile yukarıdaki fıkralarda yazılı sermayeye iştirak miktarları iki katna kadar artırılabilir.

Payın iadesi:

Madde 16 – İştirak payı sahiplerinin iflası veya faaliyetlerini tatil eylemeleri halinde payları iade edilir.

(Değişik: 4/7/1988 - KHK - 336/1 md.; Aynen Kabul: 7/2/1990 - 3612/40 md.) Gazete veya dergi sahipleri, altı ay önce Kuruma ihbar etmek şartıyla paylarını her zaman geri alabilirler. Bankalarla sigorta ortaklıklarının paralarının geri alabilmeleri, Genel Kurulun karar vermesine ve Başbakanın tasdikine bağlıdır.

Kurumun gelirleri:

Madde 17 – Kurumun gelirleri şunlardır:

- 1 – Sermayenin işletilmesinden elde edilecek gelirler,
- 2 – İlan ve reklamlardan alınacak komisyonlar,

3 – Kurumun görevlerini ifa ederken temin edeceği sair gelirler,

4 – Bağışlar.

İhtiyat akçası ve nema:

Madde 18 – Kurumun giderleri çıktıktan sonra artan gelirinin %5'i ilk hesap yılı sonunda tahakkuk edecek sermaye miktarı esas alınmak üzere bu miktara varıncaya kadar yedek akçe olarak ayrılır ve iştirak payı sahiplerine de paylarının azami %2.5'u nispetini aşmamak kaydı ile nema verilir.

Hesap yılı:

Madde 19 – Kurumun hesap yılı, Ocak ayının birinden Aralık ayının 31 ine kadar devam eden süredir.

Tahsis usulü:

Madde 20 – Kurumun sermayesi ile 18. madde hükmünün uygulanmasından sonra kalan yıllık gelir yekünunun, Kurumun görevlerinden her birinin yerine getirilmesine ne miktarda tahsis edileceği, Yönetim Kurulunun teklifi ve Genel Kurulun karariyle taayyün eder. Buna göre ayrı ayrı hesaplar açılır.

İstikraz yetkisi:

Madde 21 – Kurum, görevlerinin ifası için, Genel Kurul kararıyla son hesap yılı sonundaki bakiye mevcudunun en çok yarısı nispetinde bankalardan istikraz akdine yetkilidir.

Banka muameleleri:

Madde 22 – Kurumun hangi milli bankalara parasını yatıracağı, alacaklarını tahsil ve borçlarını tediyede bunlardan hangilerini aracı edeceği, kredi muamelelerini ve borç para verme işlerini ne suretle yürüteceği ve sair faaliyetlerinin finansman şekli, Genel Kurulun kararına bağlıdır.

Kredi ve borç vermenin şartları:

Madde 23 – Kurumun açacağı kredi ve vereceği borç paranın, şekil ve şartları, Genel Kurul kararıyla belli edilir.

Şu kadar ki, alınacak faiz miktarı, yürürlükteki mevzuatla tesbit edilen azami haddi geçemez.

Kurum, Genel Kurulun tesbit edeceği esaslar dahilinde, ilan ve reklam veren müşterilerine de kredi açabilir.

Komisyon ücreti:

Madde 24 – Kurumun yayınlanmasına aracı olmak ödevinde bulunduğu ilan ve reklamlardan % 15, diğer ilan ve reklamlardan azami % 10 nispetinde, faturalar üzerinden komisyon ücreti olarak kesilip, Kuruma gelir kaydolunur.

(Değişik: 4/7/1988 - KHK - 336/1 md.; Aynen Kabul: 7/2/1990 - 3612/41 md.) Sahipleri Kurumun idaresine iştirak eden gazetelerden alınacak % 15 komisyon ücretini % 10'a kadar indirmeye Genel Kurul yetkilidir. Bu nispetler Genel Kurulun teklifi ve Başbakanın onayı ile değiştirilebilir.

Diğer ücretler:

Madde 25 – Kurumun ilgililerin talebi üzerine ilan ve reklamların tertibi, resim ve klişelerin hazırlanması gibi hususi hizmetlerinden alacağı ücretler, Yönetim Kurulunca hazırlanacak bir tarife ile tesbit olunur.

Hesapların yayınlanması:

Madde 26 – Kurumun hesaplarının yıl sonu neticeleri ve tahsis bilançoları ile kar ve zarar hesabı iş yılının hitamından itibaren en geç iki ay içinde Resmi Gazete ile diğer gazetelerde yayınlanır.

Muamelaatın yürütülmesi:

Madde 27 – Kurumun, Notere tasdik ettirildikten sonra hangi defterleri tutacağı, uygulanacak muhasebe usulü ve muamelaatın yürütülme tarzı, 53. madde mucibince yapılacak yönetmelikle gösterilir.

Yönetim giderleri:

Madde 28 – Genel Kurul ve Yönetim Kurulu Üyeleri ile Genel Müdür, memur ve müstahdemlere verilecek ücretlerle diğer yönetim giderlerinin miktarı, Yönetim Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurulca tayin edilir.

Yönetim giderlerini sarfa, Yönetim Kurulu yetkilidir. Ancak, Genel Müdür de ücretlerle Yönetim Kurulunun tesbit edeceği diğer bazı yönetim giderlerinin sarfına mezundur.

3659 sayılı Bankalar ve Devlet Müesseseleri Memurları aylıklarının tevhid ve teadülü hakkındaki kanun ile 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri, kurum ve kuracağı ortaklık ve teşekküller hakkında uygulanmaz.

Sahipleri Kurumun idaresine iştirak eden gazetelerden alınacak %15 komisyon ücretini, %10 a kadar indirmeye Genel Kurul yetkilidir. Bu nispetler, Genel Kurulun teklifi ile Bakanlar Kurulunca değiştirilebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İlan ve Reklamların Yayınlanması

BİRİNCİ KISIM

Resmi İlanlar

Tarif:

Madde 29 – a) Kanun, tüzük ve yönetmeliklerle yayınlanması mecburi olan (Özel dernekler hariç) veya,

b) Genel ve katma bütçeli dairelerle il özel idareleri, belediyeler, köyler ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ve sermayesinin yarısından fazlası kamu hukuku tüzel kişilerine ait bulunan teşekküllerin verdikleri.

Reklam mahiyetini taşımayan ilanlar, resmi ilan sayılır.

Genel Kurulun ve Hükümetin yetkisi:

Madde 30 – Bir ilanun resmi ilan sayılıp sayılmayacağına Genel Müdürlük veya, valilikler tarafından tereddüt edilen veya ilgililerle bunlar arasında ihtilaf bulunan hallerde Kurum Yönetim Kurulunun kararına uyulur.

Yönetim Kurulu lüzum görür veya vali, Genel Müdürlük veya ilgili talebederse, prensip kararı verilmesi için iş, Genel Kurula intikal ettirilir.

Genel Kurulun bu suretle veya kendiliğinden bu konuda ittihaz edeceği prensip kararları kesin olup Resmi Gazete'de yayınlanır.

Resmi ilanların yayınlanması:

Madde 31 – Resmi ilanlar, Basın-İlan Kurumunun şubesi bulunan yerlerin belediye hudutları içinde bu şubeler aracılığı ile yayınlatılır.

Kurumun şubesi bulunmayan yerlerde, resmi ilanların yayınlanmasına valilikler aracı olurlar.

Mevkutelere aldıkları resmi ilanları zamanında yayınlarlar. Haklı bir sebep olmadıkça bu ilanları almaktan imtina edemezler.

6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 37. maddesi hükmü saklıdır.

Resmi ilanların dağıtılması:

Madde 32 – Resmi ilanlar, fikir ve içtihat farkı aranmaksızın 34. madde mucibince vasıfları tesbit edilecek olan mevkutelere Basın - İlan Kurumu Genel Kurulunun tesbit edeceği esaslar dahilinde dağıtılır.

33. madde hükmü saklıdır.

İlanen tebligat:

Madde 33 – 7201 sayılı Tebligat Kanunu gereğince yayınlanacak ilanların, tebligatı çıkaran merciin tayin edildiği gazetede yayınlatılması mecburidir.

İlanen tebligatın yayınlanacağı gazete, vasıfları tesbit edilen gazetelerden biri değilse, tebligatı çıkaran merci bunu icabettiren hususi sebebi, ilanla birlikte Kuruma veya valiliğe bildirmekle ödevlidir. Bu ödev yerine getirilmez veya vasıfları tesbit edilen gazetelerden birinin ismi tasrih edilmezse, tebligat ilanı genel usule göre yayınlatılır.

Gazetelerin vasıfları:**Madde 34** – Resmi ilan verilecek mevkutelerin vasıfları:

- a) Münderecat,
- b) Sayfa sayı ve ölçüsü,
- c) Kadro,
- ç) Fiili satış,
- d) En az yayın hayatı süresi,

Bakımlarından ve uygun görülecek diğer yönlerden Basın İlan Kurumu Genel Kurulunca tesbit olunur.

Genel Kurul, Kurumun şubesi bulunmayan yerlerdeki mevkutelerin vasıflarını yukarıki fıkrada yazılı kayıtlara bağlı olmak-sızın tesbit eder.

Genel Kurul Türkiye'de yabancı dillerle yayınlanan mevkute-ler ile fikir ve sanat dergilerine ilan ve reklam verme esaslarını ay-rıca tayin eder.

Gazetelerin Ödevleri:

Madde 35 – Basın - İlan Kurumu Genel Kurulu, kanunen mevkutelere tutmaya mecbur oldukları defterlerden başka noter-den tasdikli defterler tutmak ve vasıflarını kontrol veya ilan ve reklamlar bakımlarından muayyen bilgileri verme ödevlerini yük-liyebileceği gibi, bu ödevlerin yerine getirilip getirilmediğini veya gazetelerin tayin edilen vasıflara uygun olup olmadıklarını her za-man kontrol ettirebilir.

Genel Kurul kararlarının ilanı:

Madde 36 – Dağıtma esasları, mevkutelerin vasıfları ve bun-lara 35. madde mucibince yükletilecek ödevler hakkında Kurum Genel Kurulunca verilecek kararlar, Resmi Gazete'de ilan edilir.

Gazetelerin listesi:

Madde 37 – Kurum Genel Müdürlüğü ve valilikler, her ayın sonunda resmi ilan verilebilecek olan mevkutelerin isimlerini ve vasıflarını ihtiva eden birer listeyi, Hükümete ve Kurum şubeleri ile diğer ilgililere gönderirler.

Listeye alınmaktan doğan ihtilaflar 38. maddedeki usul dairesinde halledilir. Ancak, bu halde Yönetim Kurulu, kararını bir hafta içinde verir.

İhtilafı hal ve itiraz mercileri:

Madde 38 – Genel Kurulun 36. madde mucibince ilan edilecek kararlarının uygulanmasından dolayı valilikler ve Kurum Genel Müdürlüğü ile mevkateler veya ilan verenler arasında çıkacak ihtilafların hal mercii, Kurum Yönetim Kuruludur.

30. maddenin 2. fıkrası hükmü, bu halde de uygulanır. Ancak, verilecek Genel Kurul kararı, kesindir. Bu kararlar Resmi Gazete'de yayınlanır.

Resmi ilan tarifesi:

Madde 39 – Resmi ilanların fiyat tarifesi, Basın - İlan Kurumu Genel Kurulunun teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tesbit edilir ve Resmi Gazete'de yayınlanır.

İKİNCİ KISIM

Hususi İlan ve Reklamlar

Tarif:

Madde 40 – Resmi ilan sayılmıyan ve gerçek ve tüzel kişiler tarafından gazete ve dergilerde yayınlanmak üzere verilip de reklam mahiyetinde bulunmayan ilanlar, hususi ilan sayılır.

Satışı artırmak gibi ticari gayelerle veya bir şeye veya bir fikre rağbet sağlamak gibi maddi veya manevi bir menfaat temini maksadiyle gazete ve dergilerde yazı, resim veya çizgilerle yapılan ilanlar, reklam sayılır.

Kaide:

Madde 41 – Hususi ilan ve reklamların yayınlanması, hususi ilan ve reklam prodüktörlüğü, bu kanun hükümleri dairesinde serbesttir.

Basın - İlan Kurumu da hususi ilan ve reklam kabul eder.

Prodüktörlerle gazete veya dergiler arasında, bir veya daha fazla prodüktörün tamamıyla veya kısmen ilan ve reklamlar üzerinde inhisarını tazammun eden sarih veya zımni bir anlaşma yapılamaz.

İstisna:

Madde 42 – (Değişik: 14/6/1984 - 3022/1 md.)

29. maddenin (b) bendinde anılan daire ve teşekküllerle kanunla kurulan sair müesseselerin veya bunların iştiraklerinin Kurumun şubesi bulunan yerlerde yayınlanan gazete ve dergilere verecekleri ilan ve reklamlar, ancak Basın - İlan Kurumu aracılığı ile yayımlanabilir.

Kurum tarafından verilmeyen yukarıdaki fıkrada anılan ilan ve reklamlar yayınlanmaz ve prodüktörler ne suretle olursa olsun bu ilan ve reklamlar hususunda gizli veya açık herhangi bir muamele veya iş yapamazlar.

Yayınlanma usulü:

Madde 43 – Hususi ilan ve reklamlar, bunları veren gerçek veya tüzel kişilerin isteklerine uygun olarak gazete ve dergilerde yayınlanır.

Şu kadar ki, 29. maddenin (b) bendinde anılan daire ve teşekküllerle kanunla kurulan sair müesseseler ve bunların iştiraklerinin vereceği hususi ilan ve reklamlar, 40. maddede yazılı mahiyetleri de gözönünde bulundurularak Kurum Genel Kurulu tarafından tesbit edilecek esaslar dahilinde ilgililerin istekleri de nazara alınarak, gazete ve dergilere verilir.

Gazete ve dergiler, aldıkları hususi ilan ve reklamları zamanında yayınlarlar.

Prodüktörlerin muameleleri ve defterleri:

Madde 44 – İlan ve reklam prodüktörleri komisyonculuk suretiyle iş görürler. Bunlar hususi ilan veya reklamı verenlerle ga-

zetelerin faturalarına istinaden muamele yaparlar ve % 25 den fazla komisyon alamazlar.

Hususi ilan ve reklam tarifesi:

Madde 45 – Gazete ve dergiler, takvim yılı başından başlamak üzere üçer aylık devrelerde mücbir sebepler olmadıkça uygulayacakları hususi ilan ve reklamlara ait fiyat tarifesini ve bu ilan ve reklamların birden fazla yayınlanması halinde yapacakları tenzilat hadlerini, bu devre başlangıçlarından en az 15 gün önce sayfalarında yayınlamağa idarehanelerinin ilan ve reklam alınan yerlerinde herkesin görebileceği bir şekilde ilan etmeğe ve Basın-İlan Kurumuna yazılı olarak bildirmeğe mecburdurlar.

Kurum, bu listeleri, gazete ve dergilere, bunların gündelik, haftalık gibi çıkma zamanlarına ve isimlerinin alfabe sırasına göre bir liste halinde birleştirip, birer nüshasını prodüktörlere ve lüzumu kadar nüshasını da asılmak üzere şubelerine gönderir. Prodüktörler de yazıhanelerinde bu listeleri, herkesin görebileceği bir şekilde asarak ilan ederler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

İlan ve reklamlarda kullanılacak ayırıcı kelime ve numara:

Madde 46 – Basın - İlan Kurumu ve prodüktörlerle gazete ve dergiler, yayınlanmasına aracı oldukları bilcümle ilan ve reklamların en altına, aracı olduklarını gösteren bir kelime koymağa mecburdurlar.

Prodüktörlerle gazete ve dergiler bu maksatla seçtikleri kelimeyi kullanmadan evvel kuruma bildirirler. Kurum seçilen kelimenin daha evvel başka bir prodüktör veya gazete veyahut bir dergi tarafından alındığını veya iltibasa mahal verecek mahiyette olduğunu anlarsa, kelimeyi değiştirmesini ilgiliye bildirir.

Basın - ilan kurumu (Basın) kelimesini kullanır. İlan ve reklamı, Kurum veriyorsa kendi kelimesini, prodüktör veriyorsa seçti-

ği kelimeyi, ilan veya reklamı doğrudan doğruya gazete veya dergi almışsa, kendi kelimesini ilanın altına koyar. Bu kelimenin yanına Kurumun veya prodüktörün yıllık ilan ve reklam sıra numarası ile gazetenin veya derginin aldığı ilan ve reklamların sıra numarası yazılır.

Kelime ve rakamın puntosunu intihap, gazete veya dergiye aittir. Bundan dolayı hiçbir ücret alınmaz.

İlan ve reklamların kontrolü:

Madde 47 – Kurumun şubesi bulunan yerlerde yayınlanan gazete ve dergiler ilan veya reklamı havi nüshalarından ikişer adedini, ilan veya reklamın yayınlandığı gün, Kurum Genel Müdürlüğüne gönderilmek üzere o yerdeki şubesine makbuz mukabilinde tevdi ederler.

Genel Müdürlükçe bu nüshalar, Kurumun verdiği ilan ve reklamlarla Kurumca verilmeyen ilan ve reklamların hesabına ve bunların kimin tarafından verildiğinin tesbitine esas tutulur.

Kurumun şubesi bulunmayan yerlerde yayınlanan gazete ve dergiler de aynı şekilde ilan veya reklamı muhtevi bulunan ikişer nüshalarını Kurum Genel Müdürlüğüne gönderilmek üzere mahalli valiliğe tevdi ederler.

Bordro düzenlenmesi:

Madde 48 – Prodüktörler, yayınlanmasına aracı oldukları ilan ve reklamları, kullandıkları sıra numarasına göre, ücreti, aldıkları komisyon ve yayınlanan gazete veya dergi adı ile gazete veya derginin sıra numarasını gösteren bir bordro ile her yılın ilk 15 günü içinde Kurum Genel Müdürlüğüne gönderilmek üzere Kurumun o yerdeki şubesine makbuz mukabilinde tevdi ederler.

Gazete ve dergiler de, kendi sıra numaralarına göre, her bir ilan ve reklamı kimden aldıklarını Kurum veya prodüktörün sıra numarasını, fiyatını, verdikleri komisyonu göstermek üzere düzenliyecekleri yıllık bordroyu, yukarıki fıkrada yazılı süre içinde Kurumun o yerdeki şubesine teslim ederler.

Kurumun şubesi bulunmayan yerlerde yayınlanan gazete ve dergiler de yukarıki fıkra gereğince düzenleyecekleri yıllık bordroları o yerin valiliğine; valilikler de bu bordroları, birinci fıkraya uygun olarak hazırlanacak bordrolarla birlikte Kurum Genel Müdürlüğüne gönderirler.

Müeyyide:

Madde 49 – Bu kanuna veya bu kanuna dayanılarak yapılacak yönetmeliğe veyahut Kurum Genel Kurulunun bu kanunda yazılı hususlarda ittihaz edeceği kararları ile yükletilen ödevlere yahut da basın ahlak esaslarına, riayet etmeyen gazete ve dergilerle prodüktörler ve kamu idare ve teşekkülleri ve 42. maddede anılan sair ortakların sorumluları hakkında, diğer mevzuat hükümlerine halel gelmemek üzere, aşağıda yazılı olduğu şekilde muamele yapılır:

a) Kurum tarafından o gazete veya dergiye verilecek ilan ve reklamlar, kesinleşen Yönetim Kurulu Kararına dayanılarak, Kurum Genel Müdürlüğünce, iki ayı geçmiyecek bir süre ile kesilir. Ayrıca, bu kanunla temin edilen menfaatlerden de aynı şekilde faydalandırılmaz.

b) Prodüktörlük müessesesinin iki ayı geçmemek üzere kapatılması için, Kurul Genel Müdürlüğünce iş, Yönetim Kuruluna intikal ettirilir. Kesinleşen Kurul Kararını, o yerdeki valilik infaz eder.

(a) ve (b) bentlerinde yazılı hallerde, Yönetim Kurulu Kararına, tebliğinden itibaren on gün içinde o yerdeki en yüksek dereceli Asliye Hukuk Hakimliğine itiraz edilebilir. Hakim, en geç on beş gün içinde evrak üzerinden kararını verir, bu karar, kesindir.

c) Kurum Genel Müdürlüğünün bildirmesi üzerine kamu idare ve teşekkülleri ile ortaklıkların sorumluları hakkında kendi statülerine göre disiplin muamelesi uygulanır. Böyle bir statü yoksa, o teşekkülün denetleme bakımından bağlı bulunduğu veya işgal sahasına girdiği Bakanlık, uygun gördüğü bir disiplin muamelesi uygular. İlgili Bakanlığın yapacağı tebligata uyulması mecburidir.

Yapılacak disiplin muamelelerinin neticesi Kuruma bildirilir. Kurumun, disiplin muameleleri aleyhinde yetkili mercilere veya Bakanlığa itiraz hakkı vardır.

Cezai hükümler:

Madde 50 – Basın - İlan Kurumunun Genel Kurul ve Yönetim Kurulu üyeleri ile bilümun memur ve müstahdemleri, bu kanunun uygulanması sebebiyle işliyecekleri suçlarından dolayı, fiillerinin mahiyet ve derecelerine göre, Türk Ceza Kanununun Devlet memurlarına ait hükümleri ile cezalandırılırlar.

Cezai kovuşturma, ayrıca disiplin muamelesi uygulanmasına engel teşkil etmez.

Tebliğat hükümleri:

Madde 51 – Basın - İlan Kurumunun tebliğatı, 7201 sayılı Tebliğat Kanunu hükümlerine tabidir.

Hükümet namına yetki:

Madde 52 – Bu kanunda Hükümete tanınan yetkilerin, Hükümetin hangi teşkilatı tarafından kullanılacağı, Bakanlar Kurulu Kararı ile tayin edilerek Resmi Gazete'de yayınlanır.

Yönetmelik yapılması:

Madde 53 – Basın - İlan Kurumu Genel Kurulu tarafından, bu kanuna müstenit işlerin yürütme tarzını göstermek üzere bir yönetmelik yapılır.

Bu yönetmelik Resmi Gazete'de yayınlanır.

Geçici Hükümler

Geçici Kurul teşkili:

Geçici Madde 1 – Bu kanunun yayınlandığı tarihten itibaren on beş gün içinde kurumun ilk teşekkül işlemlerini yapmak üzere Başbakanlık tarafından biri başkan ve dördü üye olmak üzere beş kişilik bir Geçici Kurul teşkil edilir. Bunlardan her birinin Adalet, Maliye Bakanlıkları ile Basın - Yayın mensubu ve diğer ikisinin, gazeteci olması lazımdır.

Geçici Kurulun görevi, geçici 3. madde mucibince Genel Kurul toplantısı yapıncaya kadar devam eder.

Sermayenin teşkili:

Geçici Madde 2 – Geçici Kurul, Milli Bankalardan birinde, Basın - İlan Kurumu adına bir hesap açtırır.

Kurul, merkezleri, Ankara, İstanbul ve İzmir'de bulunan Milli bankalarla sigorta ortaklıklarına keyfiyeti taahhütlü birer mektupla bildirir. Bunlar, on beş gün içinde 15. maddede yazılı iştirak paylarını açtırılan hesaba yatırır.

Genel Kurulun toplanması:

Geçici Madde 3 – (Değişik: 5/2/1979 - KHK - 23/1 md.; Mülga: 14/6/1984 - 3022)

Kurulun masrafları:

Geçici Madde 4 – Geçici Kurulun, Başbakanlığın takdir edeceği yevmiye, icabında yol tazminatı ve Genel Kurul toplantısının gerektirdiği masrafları, bankada açtırılan hesaptan ödenir.

Ödemeler, başkan ile kurulun muhasip olarak görevlendireceği üyenin imzası ile yapılır.

Muhasip üye, Kurum Yönetim Kurulunun teşekkülünden itibaren bir hafta içinde hesapları devreder.

Kararnamelerin hükümleri:

Geçici Madde 5 – Resmi ilan ve reklamlar hakkındaki kararnamelerin hükümleri, bu kanunun 36. maddesi uygulanıncaya kadar yürürlükte kalır.

İş yılı:

Geçici Madde 6 – Basın-İlan Kurumunun ilk iş yılı, kurum teşkilatının fiilen faaliyete başlamasından itibaren Aralık ayının 31. gününe kadar devam edecek süredir.

Gazete, Dergi ve Prodüktörlerin ödevleri:

Geçici Madde 7 – Gazete,dergi ve prodükterlerin bu kanuna müstenit ödevleri, Kurum Müdürlüğünce yapılacak tebligattan itibaren başlar.

Yürürlük tarihi:

Madde 54 – Bu kanun yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Kanunu yürütecek makam:

Madde 55 – Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

**BASIN MESLEĞİNDE ÇALIŞANLARLA
ÇALIŞTIRANLAR ARASINDAKİ
MÜNASEBETLERİN TANZİMİ
HAKKINDA KANUN
(Basın İş Kanunu)**

Kanun Numarası	:	5953
Kabul Tarihi	:	13/6/1952
Yayımlandığı R.Gazete	Tarih	: 20/6/1952
	Sayı	: 8140
Yayımlandığı Düstur	Tertip	: 3
	Cilt	: 33
	Sayfa	: 1511

Kanunun şümulü:

Madde 1 – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Bu Kanun hükümleri Türkiye’de yayınlanan gazete ve mevkutelerle haber ve fotoğraf ajanslarında her türlü fikir ve sanat işlerinde çalışan ve İş Kanunundaki “işçi” tarifi şümulü haricinde kalan kimselerle bunların işverenleri hakkında uygulanır.

Bu Kanunun şümulüne giren fikir ve sanat işlerinde ücret karşılığı çalışanlara gazeteci denir.

İstisnalar:

Madde 2 – Birinci maddenin şümulü dahilinde bulunup da Devlet, vilayet ve belediyeler ve İktisadi Devlet Teşekkül ve müesseseleriyle sermayesinin yarısından fazlası bu teşekküllere ait şirketlerde istihdam edilen memur ve hizmetliler hakkında bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

Bildirilmesi lazımgelen hususlar:

Madde 3 – Bu kanunun şümulüne girecek mahiyetteki bir müesseseyi işletmekte olanlar; tesis edenler, devir alanlar ve kapatılanlarla bu kabil bir müessesenin iştiğal mevzuunu kısmen veya tamamen değiştirenler yahut da kendisine intikal eden böyle bir müesseseyi işletmeye devam edenler veya kapatılanlar (müessesenin unvan ve adresini, müessese sahibinin isim ve hüviyetiyle adresini, yapılan işin nev'ini, burada çalışanların miktarını, bir intikal mevzuubahis ise bunun şeklini ve tarihini) işletmeye başlamak veya kapatma yahut da devir alma veya iştiğal nev'ini değiştirme tarihinden itibaren bir ay içinde o iş yerinin kurulu bulunduğu mahal için İş Kanununun uygulanmasıyla görevli makama yazılı olarak bizzat veya taahhütlü mektupla bildirmekle ödevlidirler. Bizzat müracaat edenlere bu müracaatlarını tevsik edecek bir belge verilir.

Yazılı mukavele ve terfi esası:

Madde 4 – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Gazeteci ile kendisini çalıştıran işveren arasındaki iş akdinin yazılı şekilde yapılması mecburidir.

Mukavelede aşağıdaki hususların gösterilmesi şarttır:

- a) İşin nev'i,
- b) Ücret miktarı,
- c) Gazetecinin kıdemi,

İş nev'inin ve ücretin değişikliğinde mukaveleye derci mecburidir.

İki yıl gazetede çalışmış olan gazeteci terfi hak kazanır. Terfi mukavelede tesbit edilen yüzde nispetinde yapılır.

Feshin ihbarı:

Madde 5 – Müddeti muayyen olmıyan iş akitlerinde feshin ihbarı bu Kanunda yazılı mühletlere tabidir.

6 ve 7. maddelerde yazılı ihbar mühletlerine tekabül eden ücret miktarındaki tazminatın işveren veya gazeteci tarafından diğer tarafa önceden ödenmesi suretiyle akdin derhal feshi de caizdir.

Akdin işveren tarafından feshi ve kıdem tazminatı:

Madde 6 – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Meslekte en az beş yıl çalışmış olan gazetecilere kıdem hakkı tanınır.

Kıdem hakkı gazetecinin mesleke ilk girişi tarihinden itibaren hesaplanır.

Akdin feshi halinde gazeteci, bu süreye göre hesaplanacak tazminatı almaya hak kazanır.

Birinci maddenin şümulüne giren bir işyerinde işverenle arasındaki hizmet münasebeti bir veya müteaddit mukaveleye istinaden fasılasız olarak en az beş yıl sürmüş olan gazetecinin işine son verilmesi yapılacak yazılı ihbardan itibaren üç ay geçtikten sonra muteber olur. Beş seneden az hizmeti olanlar için bu ihbar müddeti bir aydır.

İhbar müddetinin son günü olan tarih tazminata esas tutulur ve yıllık izinden sayılmaz.

Gazeteci yıllık iznini kullanmamışsa, işine son verilmesi halinde, izin müddetine ait ücreti kendisine peşin olarak verilir.

Hizmetine bu madde hükümlerine göre son verilen gazeteciye feshi ihbar edilen mukavelelerin taallük ettiği her hizmet yılı veya küsuru için, son aylığı esas ittihaz olunmak suretiyle her yıl için bir aylık ücreti miktarında tazminat verilir. Ancak, yıllık hizmetin altı aydan az kısmı nazara alınmaz. İlk mukavele yılında bu miktar hesaplanmaz.

Bir defa kıdem tazminatı alan gazetecinin kıdemi, yeni işine girişinden itibaren hesaplanır. Ancak, buna aykırı olarak işverenle gazeteci arasında yapılacak mukavele muteberdir.

İşverenin maddi imkansızlık sebebiyle gazetecinin tazminatını bir defada ödeyememesi halinde, tediye en çok dört taksitte yapılır

ve bu taksitlerin tamamının süresi bir yılı geçemez. Ancak, bu bölünme o iş yerinin mali vergisini tahakkuk ettiren maliye şubesinin, müessesenin zarar etmekte olduğu kararı üzerine yapılabilir.

(Ek: 9/8/2002-4773/12 md.; Değişik: 22/5/2003-4857/116 md.) İş Kanununun 18, 19, 20, 21 ve 29. maddesi hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

Akdin gazeteci tarafından feshi:

Madde 7 – Gazeteci en az bir ay evvel işverene yazılı ihbarda bulunmak suretiyle iş akdini her zaman feshedebilir.

Müddetlerin artırılması:

Madde 8 – Yukarki maddelerde yazılı ihbar mühletleri asgari olup mukavele ile artırılabilir.

Mülkiye amirine bildirilecek hususlar:

Madde 9 – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Mukavelelenin yapılışı işveren tarafından; feshi, fesheden tarafından Bölge Çalışma Müdürlüğüne, mülkiye amirliğine ve eğer gazeteci üye ise sendikasına değilse en fazla üyesi bulunan mesleki teşekküle on beş gün içinde beyanname ile bildirilir. Mülkiye amirleri bu beyannamelerin birer örneğini, gazetecinin kıdeminin tesbitine esas olmak üzere hemen Basın - Yayın ve Turizm Bakanlığına gönderirler.

Tecrübe müddeti:

Madde 10 – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Mesleke ilk intisap eden gazeteciler için tecrübe müddeti en çok üç aydır. Bu müddet içinde taraflar iş akdini ihbar müddetine ve tazminat mükellefiyetine tabi olmaksızın feshedilebilirler.

Bu müddetin sonunda mukavelelenin yazılı olarak yapılması mecburidir.

Stajyer adedi, mukaveleli yazı işleri kadrosunun yüzde onunu geçemez.

İhbar mühletini beklemeksizin fesih hakkı ve tazminat:

Madde 11 – Bir mevketenin veçhe ve karakterinde gazeteci için şeref veya şöhretini veya umumiyetle manevi menfaatlerini ih-

lal edici bir vaziyet ihdas edecek şekilde bariz bir değişiklik vuku halinde, gazeteci ihbar mühletini beklemeden akdi feshedebilir.

İş akdini birinci fıkranın verdiği hakka dayanarak fesheden gazeteci, işverenin kusuru neticesinde iş akdini feshetmiş olsa idi ne miktar tazminat alacak idiyse, o miktar tazminat isteyebilir.

Vazifesinin ifasıyla ilgili hususlarda gazetecinin bilerek veya ağır bir ihmali neticesi olarak mevkutenin itibar veya şöhretine halel verecek fiil ve harekette bulunması hali işverene ihbar mühletini beklemeden iş akdini derhal feshetmek hakkını veren ağır sebeplerden sayılır.

Gazetecinin, şeref ve şöhretine halel verebilecek mahiyette bir fiil ve harekette bulunması için işveren tarafından vaki isteği yerine getirmemesi hali işverene ihbar mühletini beklemezsizin iş akdini feshetmek hakkını vermez.

Müddeti muayyen olan mukavelelerde de yukarda yazılı fesih hakkı mukavele müddetinin sona ermesini beklemezsizin kullanılabilir.

Akdin tatbik edilmediği hallerde fesih:

Madde 12 – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Gazetecinin uğradığı hastalık sebebiyle iş akdi işveren tarafından feshedilemez. Ancak, bu hastalığın altı aydan fazla uzaması halinde tazminat verilmek suretiyle akdin feshi cihetine gidilebilir.

Bu maddenin birinci fıkrasında yazılı haller dolayısıyla vazife göremeyecek duruma düşüp de işveren tarafından işinden çıkarılan gazeteci, azami bir yıl içinde iyileştiği takdirde tekrar eski işine tercihan alınır.

Rekabet memnuiyeti:

Madde 13 – Gazeteci işverenle yaptığı mukavelede aksi zikredilmediği takdirde dışarda, basınla alakası olsun veya olmasın, başka iş tutmakta serbesttir.

İş akdinin feshinden sonraki zaman için gazetecinin mesleğini icra serbestisini takyit eden hükümler batıldır.

Ücret:**Madde 14** – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Kararlaştırılan ücret her ay peşin olarak ödenir. İlave ücretlerin sigorta priminin ödenmesi mecburidir.

Gazetecilere ücretlerini vaktinde ödemeyen işverenler, bu ücretleri, geçecek her gün için yüzde beş fazlasıyla ödemeye mecburdurlar.

Mukavele müddeti sona ermeden evvel kendisine atfedilebilecek bir kusuru olmaksızın işine son verilen gazeteci, peşin almış olduğu ücretin henüz işlememiş bulunan kısmını iade etmeye mecbur tutulamaz.

Gazeteciler her hizmet yılı sonunda işverenin sağladığı karın emeklerine düşen nispi karşılığı olarak asgari birer aylık ücret tutarında ikramiye alırlar.

Mukavele dışı yazılar:**Madde 15** – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Gazeteci, mukavele hükümleri dışında olarak işveren tarafından verilen işler veya sipariş edilen veya yayınlanması kabul edilen yazılar için ayrıca ücrete hak kazanır.

Bu işlerle ilgili ilave ücretlerin sigorta primlerinin ödenmesi mecburidir.

Askerlikte ve gebelikte ücret:**Madde 16** – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Talim veya manevra dolayısıyla silah altına alınan gazeteci bu müddet zarfında ücret hakkını muhafaza eder. Ancak, yedeksubay olarak veya sair suretlerle askeri hizmet karşılığı aylık alan gazetecinin almakta bulunduğu bu aylık kendi işinden aldığı ücretten az ise, işveren, gazeteciye yalnız aradaki farkı ödemekle mükelleftir.

Kısmi veya umumi seferberlik dolayısıyla silah altına alınan gazeteci hakkında üç ay için bu maddenin birinci fıkrası hükümleri uygulanır.

İlk muvazzaf askerlik hizmeti için silah altına alınan gazeteciye normal askerlik müddetince son aldığı ücret yarı nispetinde ödenir.

İşverenle gazeteci arasındaki iş akdinin muayyen bir müddet için akdedilmiş olup olmadığına bakılmaksızın, gazetecinin bu maddenin birinci fıkrasında gösterilen haller dolayısıyla silah altında bulunduğu müddetçe iş akdi, işveren tarafından feshedilemez. Gazeteci bu maddenin ikinci veya üçüncü fıkrasında gösterilen haller dolayısıyla silah altına alındığı takdirde, gazetecinin durumu bu fıkralardan hangisine temas etmekte ise, işveren iş akdini ancak o fıkrada gösterilmiş bulunan süre geçtikten sonra feshedilir. Bu gibi hallerde de gazeteci ile işveren arasındaki iş akdinin muayyen bir müddet için akdedilmiş olup olmadığına bakılmaz. Akdin feshi bu kanunda yazılı hükümlere tabidir.

Gazeteci ile işveren arasındaki mukavele esasen muayyen bir süreyi ihtiva edip de bu süre gazetecinin silah altında bulunduğu sırada kendiliğinden bitiyorsa işveren mukavelelinin bu suretle sona ermesinden itibaren bu maddede yazılı olan ücretleri gazeteciye ödemekle mükellef tutulamaz.

Bu maddede yazılı bulunan hükümler işveren tarafından gazeteciye askerlik halinde ücret verilmesi hakkında daha elverişli hak ve menfaatler sağlayan mukavele, teamül veya örfü adetten doğan haklara halel getirmez.

Kadın gazetecinin hamileliği halinde, hamileliğin 7. ayından itibaren doğumun ikinci ayının sonuna kadar izinli sayılır. Bu müddet zarfında müessese gazeteciye son aldığı ücretin yarısını öder. Doğum vuku bulmaz veya çocuk ölü dünyaya gelirse, bu halin vukuundan itibaren bir ay müddetle bu ücret ödenir. Gazetecinin sigortadan veya bağlı bulunduğu teşekküllerden alacağı yarıdım, bu ödemeye tesir etmez.

Mahkumiyet veya yayının tatili halinde ücret:

Madde 17 – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Mensup olduğu mevkutedeki bir yayın dolayısıyla hürriyeti tahdide uğrayan gazeteci ücretini işverenden almakta devam

eder. Ancak, hürriyetin tahdidini mucip olan yayın, mezkür gazeteci tarafından mevkute sorumlu müdürünün veya sahibinin haberi olmadan yapıldığı veya yaptırıldığı yahut sorumlu müdürün tetkikından geçirilerek neşri tekrarr eden şekil üzerinde tahrifat, tadilat, tay veyahut ilaveler yapmak veya yaptırmak suretiyle vuku bulduğu takdirde mezkür gazeteci bu hükümden faydalanamaz.

Hürriyeti tahdide uğrayan gazeteci bağlı bulunduğu kadroya yapılacak toplu zamlardan emsali gibi istifade eder.

Birinci fıkradaki hürriyet tahdidi gazetecinin o mevkuteden ayrılmasından sonra vukua gelmişse, gazetecinin bahsi geçen mevkuteden son aldığı ücreti miktarındaki tazminat, hürriyeti tahdit edildiği müddetçe her ay yayının yapılmış olduğu mevku- te sahibi tarafından ödenir.

Her ne sebeple olursa olsun, neşriyatı tatil edilen mevkutede çalışanlar tatil tarihinden itibaren iki ay müddetle ücretlerini alırlar. Bu gazetecilerin kanuni tazminatı da tercihan ödenir.

Ölüm tazminatı:

Madde 18 – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Gazetecinin ölümü sebebiyle iş akdinin sona ermesi halinde, eşi ve çocuklarına ve bunlar bulunmadığı takdirde geçimi kendisine terettüp eden ailesi efradına müteveffanın aylık ücretinin üç mislinden az olmamak üzere, kıdem hakkı tutarında ölüm tazminatı verilir.

Haftalık izin:

Madde 19 – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Her altı günlük fiili çalışmayı mütaakıp gazeteciye bir günlük ücretli dinlenme izni ve-rilmesi mecburidir. Gazetecinin vazifesi devamlı gece çalışmasını gerektirdiği hallerde hafta tatili iki gündür.

Birinci fıkr hükmü dışında gazeteci, çocuğu dünyaya geldiği zaman üç; eşi veya çocuğu, anası veya babası öldüğü zaman dört; çocuğu evlendiği, kardeşi, büyük anne veya büyük babası veya to-

runu öldüğü zamanlar iki gün olağanüstü ücretli izine hak kazanır. Bu izinler senelik izinden sayılmaz.

Günlük gazetelerin intişar etmeyeceği günler:

Madde 20 – (İptal: Ana. Mah'nin 20/1/1993 tarih ve E. 1992/36, K.1993/4 sayılı Kararıyla)

Yıllık ücretli izin:

Madde 21 – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Günlük bir mevkutede çalışan bir gazeteciye, en az bir yıl çalışmış olmak şartıyla, yılda dört hafta tam ücretli izin verilir. Gazetecilik mesleğindeki hizmeti on yıldan yukarı olan bir gazeteciye, altı hafta ücretli izin verilir. Gazetecinin kıdemi aynı gazetedeki hizmetine göre değil, meslekteki hizmet süresine göre hesaplanır.

Günlük olmayan mevkutelerde çalışan gazetecilere her altı aylık çalışma devresi için iki hafta ücretli izin verilir. Yıllık ücretli izinlerin hesabında bu Kanununun 1. maddesindeki "Gazeteci" tabirine girenlerin kıdemleri, iş akdinin devam etmiş veya fasilalarla yeniden inikat etmiş olmasına bakılmaksızın, gazetecilik mesleğinde geçirdikleri hizmet süresi nazara alınmak suretiyle tesbit edilir.

İzin hakkından feragat edilemez.

Sendika:

Madde 22 – (Mülga: 15/7/1963 - 274/33 md.)

Sosyal sigorta:

Madde 23 – (Mülga: 17/7/1964 - 506/141 md.)

Teftiş ve murakabe:

Madde 24 – Bu Kanun hükümlerinin düzen altında yürümesini sağlamak üzere yapılması gerekli görülecek takip, murakabe ve teftişler Çalışma Bakanlığı tarafından yürütülür. Bu hususta 3008 sayılı İş Kanununun iş hayatının murakabe ve teftişine ait bulunan altıncı faslı hükümleriyle aynı kanunun bu hükümlerle ilgili ceza maddeleri uygulanır.

Kazançların azaltılamıyacağı:

Madde 25 – Bu Kanunun uygulanması neticesi olarak iş verene terettüp eden vecibeler, gazetecilerin ücret ve sair haklarının daha aşağı hadlere indirilmesine sebep tutulamaz.

Ceza hükümleri:

Madde 26 – (Değişik: 24/4/2003-4854/1 md.)

a) Çalıştırdığı gazeteci ile 4. maddede gösterilen şekilde yazılı iş akdi yapmayan işverene beher mukavele için altıyüzmilyon lira,

b) 6. maddenin ikinci fıkrasında bahsi geçen tazminatı gazeteciye ödemeyen işverene ikimilyar lira,

c) 18. maddede yazılı ölüm tazminatını hak sahiplerine ödemeyen işverene ikimilyar lira,

İdarî para cezası verilir, ayrıca yukarıdaki (b) veya (c) bentlerinde yazılı tazminatlar da hak sahiplerine ödenir.

Madde 27 – (Değişik: 24/4/2003-4854/1 md.)

a) 14. maddede yazılı ücreti gazeteciye zaruret olmaksızın zamanında ödemeyen,

b) 16. maddenin birinci veya ikinci yahut da üçüncü fıkralarında yazılı bulunan hâllerde gazeteciye verilmesi gereken ücreti ödemeyen,

c) 17. maddenin birinci veya üçüncü fıkralarında yazılı hâllerde gazeteciye verilmesi gereken ücreti yahut da maddenin ikinci fıkrasında sözü edilen tazminatı ödemeyen,

İşverene birmilyarikiyüzmilyon lira idarî para cezası verilir.

Madde 28 – (İptal: Ana Mah'nin 20/1/1993 tarih ve E. 1992/36, K. 1993/4 Sayılı Kararıyla)

Madde 29 – (Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

Gazeteciye bu Kanunun 21. maddesinde yazılı yıllık izni vermeyen veya izni vermiş olup da izin müddetine ait ücreti ödemeyen işveren, yıllık izin vermediği veya izin süresine ait ücretleri ödemediği kimsenin izin müddetine tekabül eden ücretler yekü-

nunun iki katını ilgili gazeteciye ödemiye ve ayrıca bu miktarda ağır para cezasına mahkum edilir.

Madde 30 – (Değişik: 24/4/2003-4854/1 md.)

Bu Kanunun 25. maddesi hükmüne aykırı hareket eden işverene ikimilyar lira idarî para cezası verilir.

Bu Kanunda yazılı olan idarî para cezaları o yerin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bölge müdürü tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına dair kararlar ilgililere 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hâllerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. Bu Kanuna göre verilen idarî para cezaları, 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Âmme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Çalışma müddeti ve fazla mesai:

Ek Madde 1 – (Değişik: 12/2/1954 - 6253/2 md; Değişik: 4/1/1961 - 212/1 md.)

5953 Sayılı Kanunun birinci maddesindeki gazeteci tabirinin şümulü içinde bulunan kimselerden müessese, matbaa, idarehane ve büro gibi yerlerde hizmetlerinin mahiyeti itibariyle müstemirren çalışanlar için günlük iş müddeti, gece ve gündüz devrelerinde sekiz saattir.

Yukarıki fıkra hükmünün dışında kalarak, gündüz veya gece devresindeki çalışma müddetinin daha fazla hadlere artırılması ve ulusal bayram, genel tatiller ve hafta tatilinde çalışılması bu kanuna göre (Fazla saatlerde çalışma) sayılır.

Pazar gününden başka bir gün hafta tatili yapan gazeteci, pazar günü fazla mesai yapmış sayılmaz.

Her bir fazla çalışma saati için verilecek ücret, normal çalışma saati ücretinin % 50 fazlasıdır.

Ancak, günlük normal çalışma müddetine ilaveten bu madde gereğince tatbik edilecek fazla çalışmaların saat 24'den sonraya tesadüf eden saatlerinde ücret bir misli fazlasıyla ödenir.

Fazla saatlerin hesabında, yarım saatten az olan müddetler yarım saat, fazlası ise bir saat sayılır.

Fazla saatlerde çalışma, ücretlerini parça başına veya yapılan iş miktarına göre alan gazetecilere yaptırıldığı takdirde dahi bu kimselerin fazla saatlere tekabül eden ücretleri bu maddedeki esaslara göre ödenir.

Fazla çalışmalara ait ücretin, mütaakıp ücret tediyesiyle birlikte ödenmesi mecburidir. Fazla çalışma ücretlerinin gününde ve- rilmemesi halinde, her geçen gün için % 5 fazlasıyla ödenir.

Fazla mesai günde üç saati geçemez.

Ek Madde 2 – (Ek: 12/2/1954 - 6253/2 md.; Mülga: 25/8/1971 - 1475/110 G md.)

Ek Madde 3 – (Ek: 12/2/1954 - 6253/2 md.)

A) Bu Kanunun ek 1. maddesinde yazılı fazla saatlerle çalışma ücretlerini gazeteciye ödemiyen veya mezkür maddede yazılı zam hadlerinden daha aşağı hesaplamak suretiyle ödeyen işveren, ödemediği fazla saat ücretleri tutarının veya eksik ödediği ücretler tutarının iki misli miktarında ağır para cezasına mahkum edilir.

B) Bu Kanunun ek 2. maddesi gereğince gazetecilere verilmesi lazım gelen ücretleri bahsi geçen maddenin tayin ettiği tarz ve usullerden başka türlü hesab ederek veren veya daha aşağı hadlerde ödiyen iş veren hakkında (50) liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunur.

Ek Madde 4 – (4/1/1961 - 212/2 md. ile gelen numarasız Ek md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Basın mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasında 5953 Sayılı Kanun ile bunun ek ve tadillerine dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıkları, 5521 sayılı İş Mahkeme-

leri Kanunu hükümlerine tevfikan bu mahkemeler tarafından rüyet edilir.

Ancak iş mahkemesine iştirak edecek asil ve yedek üyeler, o yerde en fazla üyesi bulunan, basın mesleğinde çalışan ve çalıştırılanların sendikalarından, bunlar yoksa teşekküllerinden 5521 Sayılı Kanunun 2. maddesinin ikinci fıkrasında yazılı usul daire-sinde seçilir.

Geçici Madde 1 – İşverenler bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren iki ay içinde kendi iş yerlerinde çalışan gazetecilerle bu kanunda yazılı esaslar dahilinde yazılı mukavele akdetmeye mecburdurlar. Bu hükme riayet etmeyen işverenler hakkında (26.) maddenin (a) bendinde yazılı ceza tatbik olunur.

Geçici Madde 2 – (Mülga: 17/7/1964 - 506/141 md.)

Geçici Madde 3 – (Mülga: 17/7/1964 - 506/141 md.)

Geçici Madde 4 – (25/6/1973 - 1761 Sayılı Kanunun numarasız geçici maddesi hükmü olup teselsül için numaralandırılmıştır.)

Bu Kanunun 20. maddesinin birinci fıkrasındaki günlük gazetelerin intişar etmelerini yasaklayan hüküm, Türkiye Cumhuriyeti-nin Kuruluşunun 50. yıldönümünün kutlanması hakkındaki 30/3/1973 tarih ve 1701 Sayılı Kanunun 7. maddesinde gösterilen bayram süresince, uygulanmaz.

Madde 31 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 32 – Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

13/6/1952 TARİH VE 5953 SAYILI KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1 – 4/1/1961 tarih ve 212 Sayılı Kanunun geçici maddesi :

Geçici Madde – Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte beş yıl veya daha fazla kıdemi olan gazetecilerin, tabi oldukları iş akdini, bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren iki yıl içinde feshetmeleri halinde, 6. madde hükmü uygulanmaz.

İNTERNET ORTAMINDA YAPILAN YAYINLARIN DÜZENLENMESİNE DAİR USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİK

Resmi Gazete 30.11.2007 Sayı 26716

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve İlkeler

Amaç ve kapsam

Madde 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; içerik sağlayıcıların, yer sağlayıcıların ve erişim sağlayıcıların yükümlülük ve sorumlulukları ile internet ortamında işlenen belirli suçlarla içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı ve erişim sağlayıcıları üzerinden mücadeleye ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Dayanak

Madde 2 – (1) Bu Yönetmelik; 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanuna dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Abone: Herhangi bir sözleşme ile erişim sağlayıcılarından internet ortamına bağlanma hizmeti alan gerçek veya tüzel kişileri,

b) Başkan: Telekomünikasyon İletişim Başkanını,

c) Başkanlık: Telekomünikasyon İletişim Başkanlığını,

ç) Bilgi: Verilerin anlam kazanmış biçimini,

d) Dosya bütünlük değeri: Bir bilgisayar dosyasının içindeki bütün verilerin matematiksel bir işlemde geçirilmesi sonucu elde edilen ve dosyanın içerisindeki verilerde bir değişiklik yapıp yapılmadığını kontrol için kullanılan dosyanın özünü belirten değeri,

e) Erişim: Herhangi bir vasıtayla internet ortamına bağlanarak kullanım olanağı kazanılmasını,

f) Erişim sağlayıcı: İnternet toplu kullanım sağlayıcılarına ve abone olan kullanıcılarına internet ortamına erişim olanağı sağlayan işletmeciler ile gerçek veya tüzel kişileri,

g) Erişim sağlayıcı trafik bilgisi: İnternet ortamında yapılan her türlü erişime ilişkin olarak abonenin adı, kimlik bilgileri, adı ve soyadı, adresi, telefon numarası, sisteme bağlantı tarih ve saat bilgisi, sistemden çıkış tarih ve saat bilgisi, ilgili bağlantı için verilen IP adresi ve bağlantı noktaları gibi bilgileri,

ğ) Faaliyet belgesi: Erişim sağlayıcı veya yer sağlayıcı olarak faaliyette bulunabilmek için Kurum tarafından verilen Kanun kapsamındaki yetkilendirmeyi içeren belgeyi,

h) IP adresi: Belirli bir ağa bağlı cihazların birbirini tanımak, birbirleriyle iletişim kurmak ve birbirlerine veri yollamak için kullandıkları, İnternet Protokolü standartlarına göre verilen adresi,

ı) İçerik sağlayıcı: İnternet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi veya veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek veya tüzel kişileri,

i) İnternet ortamı: Haberleşme ile kişisel veya kurumsal bilgisayar sistemleri dışında kalan ve kamuya açık olan internet üzerinde oluşturulan ortamı,

j) İzleme: İnternet ortamındaki verilere etki etmeksizin bilgi ve verilerin takip edilmesini,

k) Kanun: 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunu,

l) Kullanıcı: Aboneliği olup olmamasına bakılmaksızın internet ortamından yararlanan gerçek veya tüzel kişileri,

m) Kurum: Telekomünikasyon Kurumunu,

n) Sabit IP adresi: Belirli bir ağa bağlı cihazların birbirini tanımak, birbirleriyle iletişim kurmak ve birbirlerine veri yollamak için kullandıkları, zamana, oturuma göre değişmeyen ve sistem yöneticisi tarafından belirlenip tanımlanan ve değiştirilebilen IP adresini,

o) Ticari amaçla internet toplu kullanım sağlayıcı: İnternet salonu ve benzeri umuma açık yerlerde belirli bir ücret karşılığında internet toplu kullanım sağlayıcılığı hizmeti veren veya bununla beraber bilgisayarlarda bilgi ve beceri artırıcı veya zekâ geliştirici nitelikteki oyunların oynatılmasına imkân sağlayan gerçek veya tüzel kişileri,

ö) Vekil sunucu trafik bilgisi: İnternet ortamında erişim sağlayıcı tarafından kullanılan vekil sunucu hizmetine ilişkin talebi yapan kaynak IP adresi ve port numarası, erişim talep edilen hedef IP adresi ve port numarası, protokol tipi, URL adresi, bağlantı tarihi ve saati ile bağlantı kesilme tarih ve saati bilgisi gibi bilgileri,

p) Veri: Bilgisayar tarafından üzerinde işlem yapılabilen her türlü değeri,

r) Yayın: İnternet ortamında yapılan yayını,

s) Yer sağlayıcı: İnternet ortamında hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek veya tüzel kişileri,

ş) Yer sağlayıcı trafik bilgisi: İnternet ortamındaki her türlü yer sağlamaya ilişkin olarak; kaynak IP adresi, hedef IP adresi, bağlantı tarih ve saat bilgisi, istenen sayfa adresi, işlem bilgisi (GET, POST komut detayları) ve sonuç bilgileri gibi bilgileri,

ifade eder.

İlkeler

Madde 4 – (1) Yayınlar;

a) İnsan onuruna, temel hak ve hürriyetlere saygılı olmalıdır.

b) Gençlerin ve çocukların fiziksel, zihinsel ve ahlakî gelişimini zedeleyecek türden içeriklere yer vermemelidir.

c) Ailenin huzur ve refahını sağlayan hususlara zarar verecek nitelikte olmamalıdır.

ç) Kişileri, uyuşturucu madde bağımlılığı, fuhuş, müstehcenlik ve kumar gibi kötü alışkanlıklara teşvik edici olmamalıdır.

(2) Herkesin kendisine yönelik haklarını ihlal eden internet yayınlarının içeriklerinden dolayı cevap ve düzeltme hakkı olmalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

İçerik Sağlayıcıları, Yer Sağlayıcıları ile Erişim Sağlayıcılarının Sorumluluk ve Yükümlülükleri

Bilgilendirme yükümlülüğü

Madde 5 – (1) Ticari veya ekonomik amaçlı içerik sağlayıcıları, yer sağlayıcıları ve erişim sağlayıcıları, aşağıda belirtilen tanıtıcı bilgilerini, kendilerine ait internet ortamında, kullanıcıların ana sayfadan doğrudan ulaşabileceği şekilde ve iletişim başlığı altında, doğru, eksiksiz ve güncel olarak bulundurmakla yükümlüdür:

a) Gerçek kişi ise; adı ve soyadı, tüzel kişi ise; unvanı ve sorumlu kişiler, vergi kimlik numarası veya ticaret sicil numarası,

b) Yerleşim yeri, tüzel kişi ise merkezinin bulunduğu yer,

c) Elektronik iletişim adresi ve telefon numarası,

ç) Sunduğu hizmet, bir merciin iznine veya denetimine tabi bir faaliyet çerçevesinde yapıyor ise, yetkili denetim merciine ilişkin bilgiler.

(2) Ticari veya ekonomik amaçlı içerik sağlayıcı, birinci fıkradaki bilgilerle birlikte, yer sağlayıcıya ilişkin tanıtıcı bilgileri, doğru, eksiksiz ve güncel olarak ana sayfasında bulundurmakla yükümlüdür.

İçerik sağlayıcının sorumluluğu

Madde 6 – (1) İçerik sağlayıcı, internet ortamında kullanıma sunduğu her türlü içerikten sorumludur.

(2) İçerik sağlayıcı, bağlantı sağladığı başkasına ait içerikten sorumlu değildir. Ancak, sunuş biçiminden, bağlantı sağladığı içeriği benimsediği ve kullanıcının söz konusu içeriğe ulaşmasını amaçladığı açıkça belli ise, genel hükümlere göre sorumludur.

Yer sağlayıcının yükümlülükleri

Madde 7 – (1) Yer sağlayıcı;

a) Yer sağladığı hukuka aykırı içerikten, ceza sorumluluğu ile ilgili hükümler saklı kalmak kaydıyla, Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine göre Başkanlık, adli makamlar veya hakları ihlal edilen kişiler tarafından haberdar edilmesi halinde ve teknik olarak engelleme imkânı bulunduğu ölçüde hukuka aykırı içeriği yayından kaldırmakla,

b) Sunucu barındırma hizmeti dâhil, yer sağlamakla ilgili hizmetlerinde (a) bendindeki hükümlere uymakla,

c) Yer sağlayıcı trafik bilgisini altı ay saklamakla, bu bilgilerin doğruluğunu, bütünlüğünü oluşturan verilerin dosya bütünlük değerlerini zaman damgası ile birlikte saklamak ve gizliliğini temin etmekle,

yükümlüdür.

(2) Yer sağlayıcı, yer sağladığı içeriği kontrol etmek veya hukuka aykırı bir faaliyetin söz konusu olup olmadığını araştırmakla yükümlü değildir.

Erişim sağlayıcının yükümlülükleri

Madde 8 – (1) Erişim sağlayıcı;

a) Herhangi bir kullanıcısının yayınladığı hukuka aykırı içerikten, Kanun ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre, Başkanlıkça haberdar edilmesi halinde ve teknik olarak engelleme imkânı bulunduğu ölçüde erişimi engellemekle,

b) Sağladığı hizmetlere ilişkin olarak, Başkanlığın Kanunla ve ilgili diğer mevzuatla verilen görevlerini yerine getirebilmesi için; erişim sağlayıcı trafik bilgisini bir yıl saklamakla, bu bilgilerin doğruluğunu, bütünlüğünü oluşturan verilerin dosya bütünlük değerlerini zaman damgası ile birlikte muhafaza etmek ve gizliliğini temin etmekle, internet trafik izlemesinde Başkanlığa gerekli yardım ve desteği sağlamakla, faaliyet belgesinde yer alan Başkanlığın uygun gördüğü bilgileri talep edildiğinde bildirmekle ve ticari amaçla internet toplu kullanım sağlayıcılar için belirli bir IP bloğundan sabit IP adres planlaması yapmakla ve bu bloktan IP adresi vermekle,

c) Faaliyetine son vereceği tarihten en az üç ay önce, durumu Kuruma, içerik sağlayıcılarına ve müşterilerine bildirmekle, Kuruma bildirilen kapanma tarihinden geriye doğru bir yıllık süredeki trafik bilgilerine ilişkin bütün kayıtları metin dosyası olarak, log formatlarını açıklamalarıyla birlikte, abone kütük bilgilerini Başkanlığa cd, dvd gibi optik medya ortamında teslim etmekle,

ç) Faaliyete başlamasından itibaren her ay düzenli olarak, her erişim yöntemine ilişkin kullanacağı erişim numaralarını ve toptan hizmet verdiği abonelere ilişkin bilgileri Başkanlığa göndermekle,

d) Başkanlık ile aralarındaki bağlantıdan erişimi engellenecek adreslere ilişkin gönderilecek bilgileri kendi sistemlerinde derhal uygulanabilmesi için, gerekli olan donanım ve yazılımı kurarak لازم olan düzenlemeleri yapmakla,

e) Kullanıcılarına vekil sunucu hizmeti sunuyor ise; vekil sunucu trafik bilgisini bir yıl saklamakla, bu bilgilerin doğruluğunu, bütünlüğünü oluşturan verilerin dosya bütünlük değerlerini zaman damgası ile birlikte muhafaza etmek ve gizliliğini temin etmekle, yükümlüdür.

(2) Erişim sağlayıcı, verdiği hizmeti kullananlara ilişkin bilgilerin başkaları tarafından elde edilmesini ilgili mevzuatta belirlenen esas ve usullere uygun olarak engeller.

(3) Erişim sağlayıcı, kendisi aracılığıyla erişilen bilgilerin içeriklerinin hukuka aykırı olup olmadığını ve sorumluluğu gerektiği takdirde kontrol etmekle yükümlü değildir.

İdari para cezaları

Madde 9 – (1) Bu Yönetmeliğin 5. maddesinde belirtilen yükümlülüğü yerine getirmeyen içerik sağlayıcı, yer sağlayıcı veya erişim sağlayıcıya Başkanlık tarafından ikibin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

(2) Bu Yönetmeliğin 8. maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde yer alan yükümlülüklerden birini yerine getirmeyen erişim sağlayıcısına, Başkanlık tarafından onbin Yeni Türk Lirasından ellibin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İçeriğin Yayından Çıkarılması ve Cevap Hakkı

İçeriğin yayından çıkarılması ve cevap hakkı

Madde 10 – (1) İçerik nedeniyle hakları ihlâl edildiğini iddia eden kişi, içerik sağlayıcıya, buna ulaşamaması halinde yer sağlayıcıya, internet ortamından veya bizzat başvurarak, kendisine ilişkin içeriğin yayından çıkarılmasını ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere hazırladığı cevabın bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasını isteyebilir. İçerik veya yer sağlayıcı, kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki gün içinde talebi yerine getirir. Bu süre zarfında talep yerine getirilmediği takdirde reddedilmiş sayılır.

(2) Talebin reddedilmiş sayılması halinde, kişi onbeş gün içinde yerleşim yeri sulh ceza mahkemesine başvurarak, içeriğin yayından çıkarılmasına ve yayındaki kapsamından fazla olmamak üzere, hazırladığı cevabın bir hafta süreyle internet ortamında yayımlanmasına karar verilmesini isteyebilir. Sulh ceza hâkimi bu talebi üç gün içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar. Sulh ce-

za hâkiminin kararına karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir.

(3) Sulh ceza hâkiminin kesinleşen kararının, birinci fıkraya göre yapılan başvuruyu yerine getirmeyen içerik sağlayıcıya veya yer sağlayıcıya tebliğinden itibaren iki gün içinde, içerik yayından çıkarılarak hazırlanan cevabın yayımlanmasına, kullanıcıların ana sayfadan doğrudan ulaşabileceği şekilde ve tezkip başlığı altında başlanır.

Cezai yaptırım

Madde 11 – (1) Sulh ceza hâkiminin kararını, 10. maddede belirtilen şartlara uygun olarak ve süresinde yerine getirmeyen sorumlu kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İçerik veya yer sağlayıcının tüzel kişi olması halinde, bu fıkra hükmü yayın sorumlusu hakkında uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Erişimin Engellenmesi

Erişimin engellenmesi kararının konusunu oluşturan suçlar

Madde 12 – (1) İnternet ortamında yapılan ve içeriği aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayınlarla ilgili olarak erişimin engellenmesine karar verilir:

a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda yer alan;

- 1) İntihara yönlendirme (Madde 84),
- 2) Çocukların cinsel istismarı (Madde 103, birinci fıkra),
- 3) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma (Madde 190),
- 4) Sağlık için tehlikeli madde temini (Madde 194),
- 5) Müstehcenlik (Madde 226),
- 6) Fuhuş (Madde 227),

7) Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (m. 228) suçları.

b) 25/7/1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar.

Koruma tedbiri olarak erişimin engellenmesi kararı

Madde 13 – (1) Erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından verilir. Soruşturma evresinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından da erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu durumda Cumhuriyet savcısı kararını yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Bu süre içinde kararın onaylanmaması halinde tedbir, Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır.

(2) Koruma tedbiri olarak verilen erişimin engellenmesine ilişkin karara, Başkanlıkça ve Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre ilgililer tarafından itiraz edilebilir.

İdari tedbir olarak erişimin engellenmesi kararı

Madde 14 – (1) İçeriği 12. maddede belirtilen suçları oluşturan yayınlarda, içerik sağlayıcının veya yer sağlayıcının yurt dışında bulunması halinde veya içerik sağlayıcı veya yer sağlayıcı yurt içinde bulunsa bile, içeriği Türk Ceza Kanununun 103. maddesinin birinci fıkrasında yer alan çocukların cinsel istismarı veya aynı Kanunun 226. maddesinde yer alan müstehcenlik suçlarını oluşturan yayınlara ilişkin olarak erişimin engellenmesine Başkanlıkça re'sen karar verilir. Türk Ceza Kanununun 103. maddesinin birinci fıkrasında yer alan çocukların cinsel istismarı veya aynı Kanunun 226. maddesinde yer alan müstehcenlik suçlarını oluşturan yayınlara ilişkin olarak içerik veya yer sağlayıcının yurt içinde bulunması durumunda bu karar, yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunulur ve hâkim kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Bu süre içinde kararın onaylanmaması halinde tedbir, Başkanlık tarafından derhal kaldırılır ve erişim sağlayıcılara bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenir.

(2) Başkanlık tarafından verilen erişimin engellenmesi kararının konusunu oluşturan yayını yapanların kimliklerinin belirlenmesi halinde, Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur. Başkanlık, suç duyurusuna esas teşkil edecek verilerin elde edilebilmesi için kamu kurum ve kuruluşlarından bilgi ve belge talep edebilir.

Erişimin engellenmesi kararında belirtilmesi gerekli hususlar

Madde 15 – (1) Koruma tedbiri olarak verilen erişimin engellenmesi kararında;

- a) Kararı veren merciin adı,
- b) Karar tarihi ile soruşturma numarası veya kovuşturmayaya geçilmişse mahkeme esas numarası,
- c) Tedbirin hangi suç için istendiği, bu suça ilişkin yeterli şüphe sebeplerinin neler olduğu,
- ç) "URL adresi: <http://www.abcd.com/abcdefghijklm.htm>" şeklinde örneklenen, suça ilişkin bilgilerin bulunduğu tam web adresi,
- d) "www.abcd.com" şeklinde örneklenen, hakkında tedbir uygulanacak internet yayınlarının alan adı,
- e) Hakkında tedbir uygulanacak internet yayınlarının bulunduğu yer sağlayıcıya ait IP adresi,
- f) Alan adı veya IP adresi olarak erişim engelleme yöntemi, belirtilir.

Erişimin engellenmesi usulü

Madde 16 – (1) Yönetmeliğin 13. maddesi gereğince, hâkim, mahkeme veya Cumhuriyet savcısı tarafından verilen erişimin engellenmesi kararı Başkanlığa gönderilir. Kararlar, doğrudan erişim sağlayıcılara gönderilemez. Başkanlık, kararlara ilişkin bilgileri gereği derhal yapılmak üzere elektronik ortamda erişim sağlayıcılara bildirir.

(2) Kişiler veya kurumlar tarafından Başkanlığın kurduğu bilgi ihbar merkezine yapılan ihbarlar, teknik ve hukuki incelemeye alınır. Söz konusu içerikte bu suçlardan birisinin olduğu konu-

sunda yeterli şüphe sebebi tespit edildiği takdirde, 14. maddeye göre işlem yapılır. Suça ilişkin yeterli şüphe sebebi tespit edilemediği takdirde işlem yapılmaz.

(3) 13. ve 14. maddeler kapsamındaki erişimin engellenmesi kararlarına ilişkin bilgiler, Başkanlıkça ilgili erişim sağlayıcılara elektronik ortamda bildirilir ve kararların gereği erişim sağlayıcılar tarafından derhal ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren yirmidört saat içinde yerine getirilir. 13. maddeye göre erişimi engellenen yayınlar, Başkanlık tarafından hazırlanan ve mevcut sayfa yerine kararı veren mercii adı ile karar tarih ve sayısını belirten uyarı sayfasına yönlendirilir.

(4) Erişim sağlayıcılar, Başkanlık ile aralarındaki bağlantıdan aktarılabilecek erişimin engellenmesi kararlarının, kendi sistemlerinde derhal uygulanabilmesi için gerekli olan donanım ve yazılımı kurarak lazım olan düzenlemeleri yapar.

(5) Erişimin engellenmesi kararı kapsamında, erişimin engellenmesi kararına konu olan suçun olduğu konusunda yeterli şüphe sebebinin tespiti sürecinde, erişim engellenmeden önceki yayının durumu elektronik ortamda Başkanlıkça arşivlenir.

(6) Gerektiğinde Başkanlık, erişimin engellenmesi kararlarına konu olan içeriğin yayından kaldırılmasını, 7. maddenin birinci fıkrası uyarınca yer sağlayıcıdan isteyebilir.

Erişimin engellenmesinin hükümsüz kalması

Madde 17 – (1) Soruşturma sonucunda kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmesi halinde, erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda Cumhuriyet savcısı, kovuşturmaya yer olmadığı kararının bir örneğini Başkanlığa gönderir. Başkanlık, karara ilişkin bilgileri gereği derhal yapılmak üzere elektronik ortamda erişim sağlayıcılara bildirir.

(2) Kovuşturma evresinde beraat kararı verilmesi halinde, erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda mahkemece beraat kararının bir örneği Başkanlığa gönderilir.

rilir. Başkanlık, karara ilişkin bilgileri gereği derhal yapılmak üzere elektronik ortamda erişim sağlayıcılara bildirir.

(3) Başkanlıkça resen verilen erişimin engellenmesi kararı, hâkim tarafından onaylanmadığı takdirde hükümsüz sayılır. Başkanlık, karara ilişkin bilgileri gereği derhal yapılmak üzere elektronik ortamda erişim sağlayıcılara bildirir.

Erişimin engellenmesinin kaldırılması

Madde 18 – (1) Konusu bu Yönetmeliğin 12. maddesinde sayılan suçları oluşturan içeriğin yayından çıkarılması halinde; erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından kaldırılır. Bu kararın bir örneği Başkanlığa gönderilir. Başkanlık, karara ilişkin bilgileri gereği derhal yapılmak üzere elektronik ortamda erişim sağlayıcılara bildirir.

(2) Soruşturma evresinde, gecikmesinde sakınca bulunan halde Cumhuriyet savcısı tarafından da erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu durumda Cumhuriyet savcısı kararını yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunar ve hâkim, kararını en geç yirmidört saat içinde verir. Bu süre içinde kararın onaylanmaması halinde tedbir, Cumhuriyet savcısı tarafından derhal kaldırılır. Bu kararın bir örneği Başkanlığa gönderilir. Başkanlık, karara ilişkin bilgileri gereği derhal yapılmak üzere elektronik ortamda erişim sağlayıcılara bildirir.

İdari ve cezai yaptırımlar

Madde 19 – (1) İdarî tedbir olarak verilen erişimin engellenmesi kararının Başkanlıkça bildirilmesinden itibaren yirmidört saat içinde yerine getirilmemesi halinde, Başkanlık tarafından erişim sağlayıcısına, onbin Yeni Türk Lirasından yüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İdarî para cezasının verildiği andan itibaren yirmidört saat içinde kararın yerine getirilmemesi halinde ise Başkanlığın talebi üzerine Kurum tarafından faaliyet belgesinin iptaline karar verilebilir.

(2) Soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde ise mahkeme; soruşturma evresinde gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı tarafından koruma tedbiri olarak verilen erişimin engellenmesi kararının gereğini Başkanlıkça bildirilmesinden itibaren yirmidört saat içinde yerine getirmeyen yer veya erişim sağlayıcılarının sorumluları, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Kanun yolu

Madde 20 – (1) Bu Yönetmelikte tanımlanan kabahatler dolayısıyla Başkanlık veya Kurum tarafından verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlara karşı, 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir.

Çalışma kurulları

Madde 21 – (1) Başkanlık, Ulaştırma Bakanlığı, kolluk kuvvetleri, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile içerik, yer ve erişim sağlayıcılar ve ilgili sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyon oluşturarak internet ortamında yapılan ve Kanun kapsamına giren suçları oluşturan içeriğe sahip faaliyet ve yayınları önlemeye yönelik çalışmalar yapmak amacıyla çalışma kurulları oluşturabilir. Çalışma kurulları, Başkanın görevlendireceği personelin başkanlığında çalışmalarını yürütür. Kurulların çalışma usul ve esasları Başkanlıkça belirlenir. Çalışma kurullarının her türlü giderleri Kurum tarafından karşılanır.

(2) Başkanlık bu Yönetmelikle verilen görevlerini yerine getirirken danışman kullanma, hizmet satın alma, tanıtma, kiralama gibi faaliyetlerde bulunabilir.

İşbirliği ve koordinasyon çalışmaları

Madde 22 – (1) Başkanlık, bilişim ve internet alanındaki gelişmeleri izlemek amacıyla, uluslararası kurum ve kuruluşlarla, gerek Türkiye’de gerekse yurt dışında, giderleri Kurum tarafından karşılanan işbirliği ve ortak çalışmalar yapar.

(2) Başkanlık, Kanununun 8. maddesinin birinci fıkrasında sayılan suçların, internet ortamında işlenmesini konu alan her türlü temsili görüntü, yazı veya sesleri içeren ürünlerin tanıtımı, ülkeye sokulması, bulundurulması, kiraya verilmesi veya satışının önlenmesini teminen yetkili ve görevli kolluk kuvvetleri ile soruşturma mercilerine, teknik imkânları dahilinde gereken her türlü yardımda bulunur veya koordinasyonu sağlar. Bu doğrultuda Başkanlık, soruşturma mercileri ile yetkili ve görevli kolluk kuvvetleri tarafından intikal ettirilen talepleri inceler, değerlendirir ve Kanunda öngörülen suçların önlenmesini teminen gerekli tedbirlerin alınmasını sağlayabilir.

(3) Başkanlık, İnternet Kurulu ile gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlar; bu Kurulca izleme, filtreleme ve engelleme yapılacak içeriği haiz yayınların tespiti ve benzeri konularda yapılacak öneriler ile ilgili gerekli her türlü tedbir veya kararları alır. Başkanlık görevlerinin yerine getirilmesi amacıyla, Başkan veya görevlendireceği daire başkanı ile ilgili daire başkanları İnternet Kurulu toplantılarına katılır. İnternet Kurulu, Başkanlığın Kanundaki görevlerine ilişkin hususlarda Başkanlığın görüşünü alarak karar verir.

Yürürlük

Madde 23 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 24 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Başbakan yürütür.

BASIN-YAYIN VE ENFORMASYON GENEL MÜDÜRLÜĞÜ BASIN KARTI YÖNETMELİĞİ

(Resmi Gazete: 23 Mart 2001 - 24351)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

Madde 1 - Bu Yönetmelik, yerli ve yabancı yazılı, sesli ve sesli-görüntülü basın-yayın kuruluşlarının gazeteci çalışanlarına, süreli yayın sahiplerine, radyo-televizyon kuruluşlarının yönetim kurulu başkanlarına ve devlet enformasyon hizmetleri mensuplarına verilecek basın kartlarına ait esas ve usulleri içerir.

Basın-yayın meslek kuruluşları hariç, basın-yayın kuruluşu niteliği taşımayan tüm kamu ve özel kurum ve kuruluşları ile Türkiye’de bulunan yabancı temsilciliklerin yayın faaliyetleri bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.

Dayanak

Madde 2 - Bu Yönetmelik, 231 sayılı Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 - Bu Yönetmelikte anılan;

a) Genel Müdürlük, Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünü,

b) Genel Müdür, Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü,

c) İl Müdürlüğü, Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü il müdürlüklerini,

ç) Basın kartı, bu Yönetmeliğin 1. maddesinde belirlenen kişilere Genel Müdürlükçe verilen sarı renkli kartı,

d) Komisyon, Basın Kartı Komisyonunu,

e) Yüzölçümü, süreli yayının basın kartı beyannamesinde beyan edilen yüzölçümünü,

f) Süreli yayın, günlük, haftalık, onbeş günlük ve aylık periyotlarla devamlı olarak yayımlanan yayınları,

g) Günlük yayın, haftada en az altı sayı olarak yayımlanan yayınları,

ğ) Haftalık yayın, haftada bir veya haftada altıdan az sayıda yayımlanan yayınları,

h) Onbeş günlük yayın, onbeş günde bir yayımlanan yayınları,

ı) Aylık yayın, bir, iki veya üç ayda bir sayı olarak yayımlanan yayınları,

i) Siyasi gazete, iç ve dış siyasi olaylara, günlük haberlere, ekonomi, kültür, sanat ve siyaset konularına ve bunların yorumlarına yer veren süreli yayınları,

j) Ekonomi ağırlıklı siyasi gazete, bu maddenin (f) ve (i) bentlerindeki nitelikleri birlikte bulunduran süreli yayınları,

k) Ticari gazete, ticaret, endüstri, tarım ve mali işler ile uğraşan işadamlarının ve teşekküllerin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte olan ve ekonomik, mali, sosyal konularla iş hayatını ilgilendiren iç ve dış haberlere yer veren süreli yayınları,

l) Meslek gazete ve dergileri, kendilerine konu olarak seçtikleri mesleğin mensup ve teşekküllerinin ihtiyaçlarına ve mesleğin gelişmesine cevap verecek nitelikte olan ve seçilen konu ile ilgili iç ve dış haberlere yer veren süreli yayınları,

m) Yabancı dilde yayın, bu maddenin (g), (ğ) ve (h) bentlerinden en az birini kapsayacak şekilde yabancı dilde yayımlanan süreli yayınları,

n) (Değişik: R.G. 2.6.2002 sayı: 24773) Ulusal nitelikte radyo-televizyon yayını, ülkenin bütününe yapılan radyo-televizyon yayını,

o) (Değişik: R.G. 2.6.2002 sayı: 24773) Bölgesel nitelikte radyo-televizyon yayını, birbirlerine komşu en az üç il ve en çok bir coğrafi bölge alanının asgari yüzde yetmişine yapılan radyo-televizyon yayını,

ö) (Değişik: R.G. 2.6.2002 sayı: 24773) Yerel nitelikte radyo-televizyon yayını, mülki taksimat itibarıyla merkez ilçe dahil en az bir ilçe veya bir ilin alanının en az yüzde yetmişine yapılan radyo-televizyon yayını,

p) Yayın sahibi, Basın Kanunu gereğince verilen beyanname-de belirtilen gerçek kişiyi,

r) Gazeteci, 5953 Sayılı Kanun kapsamında fikir ve sanat işlerinde ücret karşılığı çalışanları,

s) Sorumlu müdür, 5680 veya 3984 Sayılı Kanunlardan biri gereğince verilen beyanname-de bu sıfatla belirtilen gerçek kişiyi,

ş) Düzenli yayım, bir yıl içinde, günlük süreli yayınlarda onbeş, haftalık süreli yayınlarda altı, onbeş günlüklerde üç, aylık, iki aylık ve üç aylık süreli yayınlarda bir sayı, haber ve fotoğraf ajanslarında toplam iki günden daha fazla ara verilmeksizin yapılan yayımı,

t) Düzenli radyo-televizyon yayını, bir yıl içinde toplam yirmi günden fazla ara verilmeksizin yapılan yayını,

u) Yaygın süreli yayın, tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan, her coğrafi bölgede en az bir ili içermek şartıyla, ülkemizdeki yerleşim alanlarının en az yüzde yetmişinde neşredilen süreli yayını,

ü) Bölgesel süreli yayın, tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan, en az üç komşu il veya en az bir coğrafi bölgede neşredilen süreli yayını,

v) Yerel süreli yayın, tek bir yerleşim biriminde (kent, kasaba ve benzeri) neşredilen süreli yayını, ifade eder.

Basın Kartının Niteliği

Madde 4 - Basın kartı,

a) Yerli basın-yayın kuruluşlarının Türk uyruklu sahip ve mensuplarına, yabancı basın-yayın organlarının Türk uyruklu mensuplarına ve bu Yönetmelikte sayılan kamu kurum ve kuruluşlarının devlet enformasyon hizmetlerinde çalışan personeline,

b) Gazetecilik dışında başka bir işinin bulunmaması şartıyla, yerli veya yabancı bir veya birkaç basın-yayın kuruluşu adına Türkiye’de mukim veya mukim olmamakla beraber görev alanı Türkiye’yi de kapsayan yabancı uyruklu gazetecilere verilen resmi nitelikte bir kimlik belgesidir.

Basın kartı, bu Yönetmelikte belirtilen hallerde geçici olarak verilebildiği gibi, sürekli nitelik de kazanabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Türk Uyruklu Basın Mensupları

Basın Kartı Alacak Kişilerde Aranılan Nitelikler

Madde 5 - Basın-yayın kuruluşlarının Türk uyruklu sahip ve mensuplarının basın kartı alabilmesi için,

- a) 18 yaşını bitirmiş olması,
- b) En az ortaöğrenim veya dengi bir eğitim kurumundan mezun olması,
- c) Kısıtlı veya kamu hizmetlerinden yasaklı olmaması,

d) (Değişik: R.G. 2.6.2002 sayı: 24773) Ağır hapis, taksirli suçlar hariç olmak üzere beş yıldan fazla hapis cezalarından biriyle veya yayın tehdidiyle para ve menfaat temini, hırsızlık, sahtecilik, dolandırıcılık, inancı kötüye kullanma, yalan yere şahadet, yalan yere yemin etmek, iftira, suç tasnii, resmi mercileri iğfal, müstehcen ve hayasızca yayın, fuhuşuyata tahrik, hileli iflas, zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, istimal ve istihlak kaçakçılığı suçu dışındaki kaçakçılık suçlarından veya resmi ihale ve alım-satımlara fesat karıştırma veya 5680 sayılı Basın Kanununun ek birinci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suçlar ile bu suçlara tahrik ve teşvikten hüküm giymemiş olması,

e) 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun hükümlerine uygun sözleşme yapmış olması,

f) Gazetecilikle birleşebilen işler dışında, resmi veya özel bir kuruluştaki ücretli-ücretsiz görev almaması, anonim şirketler ve kooperatiflerde ortaklık hariç herhangi bir kuruluşun sahibi veya ortağı olmaması, şarttır.

Basın kartı alacak günlük, haftalık ve onbeş günlük süreli yayın sahiplerinde, televizyon-radyo şirketi yönetim kurulu başkanlarında ve kamu görevlilerinde bu maddenin (e) ve (f) bentlerinde, aylık süreli yayın sahiplerinde (e) bendinde yer alan şartlar aranmaz.

Gazetecilikle Birleşebilen İşler

Madde 6 - Basın kartı sahibi gazeteciler, gazeteciliğin yanı sıra,

a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyesi, İl veya Belediye Meclisi Üyesi, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Üyesi, Basın İlan Kurumu Genel Kurul veya Yönetim Kurulu Üyesi ve Denetçi Üyesi, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Yönetim Kurulu Üyesi, Anadolu Ajansı Yönetim Kurulu Üyesi,

b) En az beş yıl basın kartı taşımış olmak şartıyla, valiliklerde, belediye başkanlıklarında, kamu kurum ve kuruluşlarında veya

sermayesinin yarısından fazlası bu kurumlara ait resmi ve özel kuruluş ve şirketlerde, kanunla kurulmuş teşekküllerde, anonim şirketlerde basın müşaviri veya müdürü veya başkanı,

c) Eğitim kuruluşlarında gazetecilik mesleğiyle ilgili öğretim elemanı,

d) Basın-yayın organlarında yönetici ve yönetim kurulu üyesi,

e) Basın-yayın meslek kuruluşlarınca kurulan kooperatiflerde yönetim ve denetim kurulu üyesi,

olarak görev yapabilirler.

Sahip ve Mensupları Basın Kartı Alabilecek Gazete ve Dergiler

Madde 7 - Sahip ve mensupları basın kartı alabilecek yayıncının,

a) Basın Kanunu gereğince vermiş oldukları beyannamede seçtikleri yayın türünün bu Yönetmeliğin 3. maddesinde belirtilen tanımına uygun yayın yapması,

b) İlan, reklam, aynı mahiyetteki resim ve benzeri hazır kalıpların ve yan boşluklar toplam alanının yüzölçümü 1.20 metrekareden az olmayan süreli yayınlarda bu yüzölçümünün yarısını, yüzölçümü daha az olanlarda ise, yüzölçümünün üçte birini geçmemesi ve her sayfanın yeniden dizilip, tertiplenmiş olarak basılması,

c) Sayfa düzeni, başlığı ve metinlerinin üçte birinden fazlasının diğer bir yayından aynen alıntı olmaması,

d) Kanuni nedenler veya belgelendirilebilen tabii afetler dışında, Basın Kanunu gereği verilen beyannamede belirtilen aralıklarla düzenli yayımlanması,

e) Prova tezgahı, teksir veya fotokopi makinasıyla çoğaltılmış olmaması, birkaç yerde baskı yapanlar hariç, yayım yerlerindeki matbaalarda basılması,

f) Her sayısından ikişer adedinin, en geç yayımı takip eden beş gün içinde, Genel Müdürlüğe, il müdürlüklerinin bulunduğu illerde yayımlananların ayrıca birer adedinin il müdürlüklerine gönderilmesi,

g) Basın Kanunu gereğince beyannamede belirtilen yayım aralığının üç aydan fazla olmaması,

h) (Değişiklik: 4 Ek. 2001 t. ve 24543 s. R.G.) Herkesin görebileceği veya girebileceği yerlerde rayiç bedel karşılığında satışa arzı, zorunludur.

Sahip ve Mensupları Basın Kartı Alabilecek Haber ve Fotoğraf Ajansları

Madde 8 - Sahip ve mensupları basın kartı alabilecek haber ve fotoğraf ajanslarının,

a) Anonim şirket olarak kurulmuş olması,

b) Ürettikleri yayınların kanuni nedenler veya belgelendirilebilen tabii afetler dışında, Basın Kanunu gereği verilen beyannamede belirtilen aralıklarla, düzenli yayımlanması veya elektronik ortamda iletilmesi,

c) Yayınlarının her sayısından ikişer adedinin, en geç yayımı takip eden beş gün içinde, Genel Müdürlüğe, il müdürlüklerinin bulunduğu illerde yayımlananların ayrıca birer adedinin il müdürlüklerine gönderilmesi,

d) Aylıklı kadrosunda daha önce basın kartı taşımış en az beş gazetecinin bulunması,

e) Toplam günlük tirajı iki yüz elli binden az olmayan basın-yayın kuruluşu veya yaygın ya da bölgesel bir yayın kuruluşu ile ücretli haber satış sözleşmesi yapmış olması ve bu ücretin Genel Müdürlükçe her yıl için belirlenen asgari ücretin üzerinde olması, zorunludur.

Sahip ve Mensupları Basın Kartı Alabilecek Özel Radyo ve Televizyonlar

Madde 9 - Sahip ve mensupları basın kartı alabilecek özel radyo ve televizyonların,

a) Yayın tekniklerine uygun yasal yayın izinlerini almış olmaları,

b) 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunda belirtilen yayın ilkelerine ve program tür ve oranlarına ilişkin esaslara uygun yayın yapmaları,

c) Kanuni nedenler veya belgelendirilebilen tabii afetler dışında, düzenli yayın yapmaları, zorunludur.

Günlük Siyasi Gazetelerde Basın Kartı Alabilecek Unvanlar ve Kontenjanlar

Madde 10 - Bu Yönetmeliğin 7. maddesinde sayılan genel nitelikleri taşımaları şartıyla,

a) Sayfalarının yüzölçümü toplamı 1.20 metrekareden az olmayan,

1) Günlük siyasi, yaygınve bölgesel gazetelerin sahiplerine, genel yayın müdürü, genel yayın yönetmeni, genel yayinkoordinatörü, genel müdür -müessese müdürü veya idare müdürü- gazetenin yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdürü, yazı işleri müdürü, yayın yönetmeni, sayfa editörü -yazı işleri müdür yardımcısı-, redaktör, istihbarat ve haber bölüm şefi, haber müdürü, başyazar, yazar, muhabir, foto muhabiri, karikatürist, ressam, grafiker, düzeltmen, bölge veya il temsilcisi unvanlarıyla çalışanlarına, yurt dışı bürolarında aynı unvanlarla çalışan Türk uyruklu mensuplarına,

2) (Değişiklik: 4 Ek. 2001 t. ve 24543 s. R.G.) Günlük siyasi yerel gazetelerin veakşam gazetelerinininsahiplerine, genel yayın müdürü, gazetelerin yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdürü ve ayrıca yazı işleri müdürü, sayfa editörü -yazı işleri müdür yardımcısı-, istihbarat şefi, haber müdürü, başyazar, yazar, muhabir, foto muhabiri, karikatürist, ressam, grafiker ve düzeltmen unvanıyla çalışan onbeş mensubuna,

b) Sayfalarının yüzölçümü toplamı 0.80 metrekareden az olmayan günlük yerel siyasi gazetelerin sahiplerine, gazetelerin yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdürlerine ve ayrıca başyazar, yazar, muhabir, foto muhabiri, düzeltmen unvanıyla çalışan beş mensubuna,

c) Sayfalarının yüzölçümü toplamı 0.60 metrekareden az olmayan günlük yerel siyasi gazetelerin sahiplerine, gazetelerin yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdürlerine, ayrıca muhabirlerden ikisine,

d) Sayfalarının yüzölçümü toplamı 0.40 metrekareden az olmayan günlük yerel siyasi gazetelerin sahiplerine, gazetelerin yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdürlerine, ayrıca muhabirlerden birine,

basın kartı verilebilir.

Haftalık Siyasi Gazete ve Dergilerde Basın Kartı Alabilecek Unvanlar ve Kontenjanlar

Madde 11 - Bu Yönetmeliğin 7. maddesinde sayılan genel nitelikleri taşımaları şartıyla haftalık siyasi gazete ve dergilerde,

a) Sayfalarının yüzölçümü toplamı 3.60 metrekareden az olmayan haftalık siyasi dergilerin sahiplerine, genel yayın müdürü, genel yayın yönetmeni, genel yayınoordinatörü, genel müdür -müessese müdürü veya idare müdürü-, gazetenin yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdürü, yazı işleri müdürü, yayın yönetmeni, sayfa editörü -yazı işleri müdür yardımcısı-, redaktör, istihbarat ve haber bölüm şefi, haber müdürü, başyazar, yazar, muhabir, foto muhabiri, karikatürist, ressam, grafiker, düzeltmen, bölge veya il temsilcisi unvanlarıyla çalışanlarına, yurt dışı bürolarında aynı unvanlarla çalışan Türk uyruklu mensuplarına,

b) Sayfalarının yüzölçümü toplamı 1.20 metrekareden az olmayan haftalık siyasi gazete ve dergilerin sahiplerine, genel yayın müdürüne -genel yayın yönetmeni, genel koordinatör-, yayın yönetmenine, yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdü-

rüne ve ayrıca yazı işleri müdürü, sayfa editörü -yazı işleri müdür yardımcısı-, istihbarat ve haber bölüm şefi, haber müdürü, başyazar, yazar, muhabir, foto muhabiri, düzeltmen, karikatürist, ressam ve grafiker unvanlarıyla çalışan sekiz mensubuna, bu yayının aylık fiili satışının otuz bini geçmesi halinde on mensubuna, altmış bini geçmesi halinde yirmi mensubuna,

c) Sayfalarının yüzölçümü toplamı 0.80 metrekareden az olmayan haftalık dergi ve gazetelerin sahiplerine, yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdürüne ve ayrıca yazar, muhabir unvanlarıyla çalışanlardan üç mensubuna,

d) Sayfalarının yüzölçümü toplamı 0.60 metrekareden az olmayan haftalık dergi ve gazetelerin sahiplerine, yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdürüne ve ayrıca muhabir unvanıyla çalışan bir mensubuna,

basın kartı verilebilir.

Siyasi Olmayan Gazete ve Dergilerde Basın Kartı Alabilecek Unvanlar ve Kontenjanlar

Madde 12 - Bu Yönetmeliğin 7. maddesinde sayılan nitelikleri taşımaları şartıyla, sayfalarının yüzölçümü toplamı 1.20 metrekareden az olmayan yaygın ve bölgesel ticaret, ekonomi ağırlıklı siyaset, meslek, spor, magazin, sanat, mizah, çocuk, kadın gazete ve dergileri ve benzerlerinin,

a) Günlük yayımlanması halinde sahiplerine, genel yayın müdürüne -genel yayın yönetmeni, genel koordinatör-, genel müdürüne -müessese müdürü, idare müdürü-, yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdürüne ve ayrıca, yazı işleri müdürü, yayın yönetmeni, sayfa editörü -yazı işleri müdür yardımcısı-, redaktör, istihbarat ve haber bölüm şefi, haber müdürü, başyazar, yazar, muhabir, foto muhabiri, karikatürist, ressam, grafiker, düzeltmen unvanlarıyla çalışan onbeş mensubuna, yayının günlük fiili satışının on bini geçmesi halinde otuz mensubuna,

b) Haftada bir yayımlanması halinde sahiplerine, genel yayın müdürüne -genel yayın yönetmeni, genel koordinatör-, genel

müdürüne -müessese müdürü, idare müdürü-, yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdürüne ve ayrıca, yazı işleri müdürü, yayın yönetmeni, sayfa editörü -yazı işleri müdür yardımcısı-, redaktör, istihbarat ve haber bölüm şefi, haber müdürü, başyazar, yazar, muhabir, foto muhabiri, karikatürist, ressam, grafiker, düzeltmen unvanlarıyla çalışan beş mensubuna, bu yayınların aylık fiili satışının kırk bini geçmesi halinde onbeş mensubuna, altmış bini geçmesi halinde yirmi mensubuna, basın kartı verilebilir.

Onbeş Gün ve Daha Fazla Aralıklarla Yayımlanan Süreli Yayınlarda Basın Kartı Alabilecek Unvan ve Kontenjanlar

Madde 13 - Bu Yönetmeliğin 7. maddesinde sayılan nitelikleri taşımaları şartıyla,

a) Sayfalarının yüzölçümü toplamı 1.60 metrekareden az olmayan onbeş günlük ve aylık gazete ve dergilerin sahiplerine, yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdürüne ve ayrıca yazı işleri müdürü, sayfa editörü -yazı işleri müdür yardımcısı-, istihbarat ve haber bölüm şefi, haber müdürü, başyazar, yazar, muhabir, foto muhabiri, düzeltmen, karikatürist, ressam ve grafiker unvanlarıyla çalışan üç mensubuna, bu yayınların üç aylık fiili satış ortalamalarının otuz bini geçmesi halinde altı mensubuna,

b) Sayfalarının yüzölçümü toplamı 2.40 metrekareden az olmayan, iki veya üç ayda bir yayımlanan gazete ve dergilerin sahiplerine, yayımlandığı yerde oturan sorumlu yazı işleri müdürüne ve ayrıca yazı işleri müdürü, sayfa editörü -yazı işleri müdür yardımcısı-, istihbarat ve haber bölüm şefi, haber müdürü, başyazar, yazar, muhabir, foto muhabiri, düzeltmen, karikatürist, ressam ve grafiker unvanlarıyla çalışan üç mensubuna, bu yayınların üç aylık fiili satış ortalamalarının otuz bini geçmesi halinde altı mensubuna, basın kartı verilebilir.

Haber ve Fotoğraf Ajanslarında Basın Kartı Alabilecek Unvan ve Kontenjanlar

Madde 14 - Bu Yönetmeliğin 8. maddesinde sayılan nitelikleri taşımaları şartıyla,

a) En az on adet günlük siyasi yaygın, bölgesel gazete veya beş ulusal nitelikteki radyo veya televizyon kuruluşuyla haber veya fotoğraf sözleşmesi yapan ve kadrosunda daha önce basın kartı taşımış en az on gazetecinin bulunduğunu belgelendiren ajansların sahiplerine, genel yayın müdürüne -genel yayın yönetmeni, genel koordinatör-, genel müdürüne -müessese müdürü, idare müdürü-, ajansın idare yerinde oturan sorumlu yazı işleri müdürüne, yayın yönetmenine, haberlerle ilgili bölge müdürü, şube müdürü ve yardımcılara, redaktör, istihbarat ve haber bölüm şefi, muhabir, foto muhabiri, grafiker, düzeltmen, haber kameramanı unvanlarıyla çalışan mensuplarına,

b) Günlük fiili satış toplamı ikiyüzellibinden az olmayan günlük siyasi gazetelerle veya ulusal nitelikte yayın yapan iki adet radyo veya televizyon kuruluşuyla haber veya fotoğraf sözleşmesi yaptığını ve kadrosunda daha önce basın kartı taşımış beş gazeteci bulundurduğunu belgelendiren ajansların sahiplerine, genel yayın müdürüne -genel yayın yönetmeni, genel koordinatör-, genel müdürüne -müessese müdürü, idare müdürü-, ajansın idare yerinde oturan sorumlu yazı işleri müdürüne ve ayrıca yayın yönetmeni, haberlerle ilgili bölge müdürü, şube müdürü ve bunların yardımcıları, redaktör, istihbarat ve haber bölüm şefi, muhabir, foto muhabiri, grafiker, düzeltmen, haber kameramanı unvanlarıyla çalışan on mensubuna,

c) Bin adet ücretli abonesi olan ve kadrosunda daha önce basın kartı taşımış en az üç gazeteci çalıştırdığını belgelendiren ticari ve ekonomik haber veya fotoğraf ajanslarının sahiplerine, genel yayın müdürüne -genel yayın yönetmeni, genel koordinatör-, genel müdürüne -müessese müdürü, idare müdürü-, ajansın idare yerinde oturan sorumlu yazı işleri müdürüne ve ayrıca yayın yönetmeni, haberlerle ilgili bölge müdürü, şube müdürü ve bunların yardımcıları, redaktör, istihbarat ve haber bölüm şefi, muhabir, foto muhabiri, grafiker, düzeltmen, haber kameramanı unvanlarıyla çalışan beş mensubuna, basın kartı verilebilir.

Anadolu Ajansında Basın Kartı Alabilecek Unvanlar

Madde 15 - Anadolu Ajansında,

a) Yönetim Kurulu Başkan ve Üyelerine, Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarına,

b) (Değişiklik: 4 Ek. 2001 t. ve 24543 s. R.G.) Sorumlu yazı işleri müdürü, bölge müdürü, daire başkanı, haber ve yayınlara ilgili daire başkanlıklarına bağlı müdür, müdür yardımcısı ve şeflere,

c) Yayın yönetmeni, redaktör, istihbarat ve haber bölüm şefi, muhabir, foto muhabiri, mütercim, grafiker, düzeltmen ve haber kameramanı unvanlarıyla çalışanlara,

basın kartı verilebilir.

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünde Basın Kartı Alabilecek Unvanlar

Madde 16- Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğünde,

a) Yönetim Kurulu Üyelerine, Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarına,

b) Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcısı, Basın-Halkla İlişkiler ve Protokol Müdürü ve Yardımcılarına,

c) Yurt dışı büroları temsilcilerine,

d) Haber Dairesi Başkanlığında, Başkan ve Yardımcılarına, Haber Müdürü ve Yardımcılarına ve bu Müdürlüğe bağlı Merkez Haberler, Televizyon 1 ve 2 Haberleri, Radyo Haberleri, Parlamento Haberleri, Yurt Haberleri, Dış Haberler, Spor Haberleri, Uluslararası Haber Yayınları ve Haber Görüntüleri Müdür ve Yardımcıları ile Haber Programları ve Teletext Yayınları Müdür ve Yardımcılarına,

e) Yayın Denetleme Kurulu Başkanı, Başkan Yardımcıları ve üyelerine,

f) Televizyon Dairesi Başkanlığında, Başkan ve Yardımcılarına, Program Planlama ve Koordinasyon, Yurt Dışı Programlar, GAP Yayınları Müdür ve Yardımcılarına,

g) Radyo Dairesi Başkanlığında, Başkan ve Yardımcılarına, Yapım Planlama ve Koordinasyon, Yayın Hizmetleri Koordinasyon Müdür ve Yardımcılarına,

h) Dış Yayınlar Dairesi Başkanlığında, Başkan ve Yardımcılarına, Program Müdürü ve Yardımcılarına ve bu Müdürlüğe bağlı Türkçe Yayınlar, Yabancı Dil Yayınları Müdür ve Yardımcıları ile Haber, Planlama ve Değerlendirme, Turizm Radyosu Müdür ve Yardımcılarına,

i) Bölge Müdürlüklerinde, Bölge Müdür ve Yardımcısına, Radyo, Televizyon, Haber Müdürleri ve Yardımcılarına,

j) Ankara Radyosu, Ankara Televizyonu Müdür ve Yardımcılarına,

k) Şef prodüktör, prodüktör ve yardımcı prodüktörlere,

l) (Değişiklik: 4 Ek. 2001 t. ve 24543 s. R.G.) Yukarıda belirtilen daire başkanlıkları ve müdürlüklerde ve ayrıca Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Kuruluş ve Görev Yönetmeliği'nde belirtilen tanımlara göre, haber program üretimi ve yayını kapsamında yer alan -her türlü idari işler, sosyal işler, kütüphane, reklam, müzik, tiyatro, eğlence, drama, artistik ve teknik hizmetler, transkripsiyon ve arşiv bölümleri hariç- devamlı kadrolarda görev yapan, müdür ve müdür yardımcılara, şube müdürü ve şube müdür yardımcılara; program ve prodüksiyon şeflerine, sözleşmeliler dahil; şef redaktör, redaktör, muhabir, stajyer muhabir ve haber mütercimlerine; televizyon ve radyo haber-program spikerleri, baş spiker, redaktör spiker ve stajyer spikerlere; yönetmen, yayın koordinatörleri ve yayın şeflerine; yabancı dil masası şef ve yardımcılara, baş kameraman, şef kameraman, kameraman ve kamera asistanlarına; foto-film müdürü ve yardımcılara, baş fotoğrafçı, şef fotoğrafçı ve fotoğrafçılara, resim seçicilere, stüdyo şeflerine ve düzeltmenlere, basın kartı verilebilir.

(Ek:R.G. 2.6.2002 sayı:24773) Yukarıda sayılan unvanlar dışında bir göreve terfian atanan ve daha önce aralıksız on yıl basın kartı taşımış personel, basın kartı taşımaya devam eder.

Özel Radyo ve Televizyonlarda Basın Kartı Alabilecek Unvanlar ve Kontenjanlar

Madde 17 - Bu Yönetmeliğin 9. maddesinde sayılan genel nitelikleri taşımaları şartıyla,

a) Ulusal nitelikte yayın yapan radyo ve/veya televizyonların yönetim kurulu başkanlarına, genel müdürüne, yayın denetleme kurulu başkanına, genel yayın müdürüne -genel yayın yönetmeni, genel koordinatör-, bölge müdürüne, sorumlu müdürüne ve ayrıca, yurt içi ve yurt dışı bürolarında haber müdürü, prodüktör, yönetmen, istihbarat ve haber bölüm şefi, haber redaktör ve editörleri, haber spikeri, haber kameramanı, kameraman, muhabir unvanlarıyla çalışan mensuplarına,

b) Bölgesel nitelikte yayın yapan televizyonların yönetim kurulu başkanlarına, genel müdürüne, yayın denetleme kurulu başkanına, genel yayın müdürüne -genel yayın yönetmeni, genel koordinatör-, sorumlu müdürüne ve ayrıca haber müdürü, prodüktör, yönetmen, istihbarat ve haber bölüm şefi, haber redaktör ve editörleri, haber spikeri, haber kameramanı, kameraman, muhabir unvanlarıyla çalışan onbeş mensubuna,

c) Yerel nitelikte yayın yapan televizyonların, yönetim kurulu başkanlarına, genel müdürüne, yayın denetleme kurulu başkanına, genel yayın müdürüne -genel yayın yönetmeni, genel koordinatör-, sorumlu müdürüne ve ayrıca haber müdürü, prodüktör, yönetmen, istihbarat ve haber bölüm şefi, haber redaktör ve editörleri, haber spikeri, haber kameramanı, kameraman, muhabir unvanlarıyla çalışan on mensubuna,

d) (Değişik: R.G. 2.6.2002 sayı: 24773) Bölgesel veya yerel nitelikte yayın yapan radyoların, yönetim kurulu başkanlarına, genel müdürüne, yayın denetleme kurulu başkanlarına, sorumlu müdürüne ve ayrıca haber müdürü, prodüktör, yönetmen, istihbarat ve haber bölüm şefi, haber redaktör ve editörleri, haber spikeri, muhabir unvanlarıyla çalışan, bölgesel radyoların sekiz, yerel radyoların beş mensubuna, basın kartı verilebilir.

basın kartı verilebilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Televizyonunda Basın Kartı Alabilecek Unvanlar

Madde 18 - Türkiye Büyük Millet Meclisi televizyonunda,

a) Televizyon müdürü -genel yayın yönetmeni- ve yardımcılarına,

b) Ayrıca istihbarat şefi, yönetmen, spiker, muhabir, kameraman, haber program prodüktörü, program ve prodüksiyon şefi ve resim seçici unvanıyla çalışanlara,

basın kartı verilebilir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda Basın Kartı Alabilecek Unvan ve Kontenjanlar

Madde 19 - Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda,

a) Başkan ve Üst Kurul üyelerine,

b) (Değişik: R.G. 2.6.2002 sayı: 24773) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirine, Yayın Hizmetleri Başkanına, İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanına, Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanına, Bölge Müdürlerine,”

c) (Değişik: R.G. 2.6.2002 sayı: 24773) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığınca belirlenen merkezde ellibeş, bölgelerde yirmi uzmana,

Basın Kartı Alabilecek Kamu Görevlileri ve Kontenjanlar

Madde 20 - Basının bilgi edinmesini kolaylaştırmak amacıyla,

a) Cumhurbaşkanlığında, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirine ve en az beş yıl basın kartı taşıyanlara öncelik verilmek kaydıyla bu birimde çalışan yirmi beş görevliye,

b) Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Genel Evrak Basın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanına, Basın ve Halkla İlişkiler Müdürüne ve en az beş yıl basın kartı taşımış olanlara öncelik verilmek kaydıyla bu birimde çalışan on görevliye,

c) Başbakanlıkta, Basın Müşavirine, Halkla İlişkiler Dairesi Başkanına ve Başbakanlık Müsteşarı tarafından önerilen basınla doğrudan ilgili onbeş görevliye,

d) Genelkurmay Başkanlığında, Basın-Yayın Halkla İlişkiler ve Tanıtım Daire Başkanına ve bu birimde çalışan en çok yedi görevliye,

e) Basın ve halkla ilişkiler birimi kurmuş bakanlıklarda, birimin amirine ve en az beş yıl basın kartı taşımış olmaları şartıyla bu birimde çalışan iki görevliye,

f) Basın ve halkla ilişkiler birimi kurulmuş valiliklerde, bu birimin sorumlusuna,

g) (Değişiklik: 4 Ek. 2001 t. ve 24543 s. R.G.) Basın İlan Kurumunda, Yönetim Kurulu Üyelerine, Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarına, İl Müdürlerine, ilan, kontrol ve koordinasyon hizmetleri ile görevli müdürlere, basın kartı verilebilir.

Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünde Basın Kartı Alabilecek Unvanlar

Madde 21 - Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünde,

a) Genel müdür ve yardımcılara,

b) 231 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen hizmet birimleri amirlerine,

c) İl müdürlerine, basın müşavirleri ve ataşelere,

d) Şube müdürleri ve şeflere, uzman, redaktör, mütercim ve fotoğrafçılara,

e) Merkez ve taşra teşkilatında, enformasyon hizmeti yapan görevlilere,

basın kartı verilebilir.

Genel Müdürlük görevine asaleten atanmış olanlara, görevlerinin hitamında ve müracaatları halinde, sürekli nitelikte basın kartı verilir.

Basın Mesleğini Temsil Edenler

Madde 22 - Basın mesleğini temsil etmeleri nedeniyle,

a) Kamu yararına çalıştığı Bakanlar Kurulunca kabul edilen basın kuruluşlarının, başkan ve başkan yardımcılarına, genel sekreterine ve idare müdürüne,

b) En çok basın kartı taşıyan üyeye sahip ve basın-yayın organları çalışanlarınca kurulmuş sendikanın yönetim kurulu tarafından yöneticiler arasından seçilmiş altı kişiye,

c) Gazete Sahipleri Birliği yönetim kurulu tarafından, yönetim kurulu veya Birlik üyesi olan işyerlerinin yönetim kurulu üyeleri arasından seçilmiş üç kişiye,

d) İletişim fakülteleri dekan ve yardımcılarına, gazetecilik, radyo-televizyon ve halkla ilişkiler bölüm başkanlarına,

e) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine, daha önce on yıl süre ile basın kartı taşımış olmaları şartıyla, üyelikleri süresince, basın kartı verilebilir.

(Değişiklik: 4 Ek. 2001 t. ve 24543 s. R.G.)

Genel Müdürlüğün bağlı bulunduğu Devlet Bakanına sürekli nitelikte basın kartı verilir.

Basın Kartı Başvurusu

Madde 23 - Basın kartı talebinde bulunanlar, usulüne uygun olarak düzenlenmiş ve basın-yayın kuruluşlarının sahipleri veya yetkili kişilerce onaylanmış üç adet basın kartı beyannamesine iki adet fotoğraf ve 5953 Sayılı Kanuna uygun olarak düzenlenmiş sözleşme sureti ekleyerek Genel Müdürlüğe veya il müdürlüklerine, il müdürlüğü bulunmayan illerde ise valiliklere başvururlar.

Görevi gereği basın kartı talebinde bulunan kamu personeli, sözleşme yerine görevini belirten belge ibraz eder.

Beyannameye ekli fotoğrafların önden, baş ve yüz açık olarak çekilmiş olması zorunludur.

Kaydedilen beyannamenin bir nüshası başvuru sahibine verilir.

İl müdürlükleri ve valilikler, beyanname aslının arkasına görüşlerini yazdıktan sonra, Genel Müdürlüğe iletirler.

Talep sahibi, her işyeri ve unvandeğişikliğinde başvurusunu yeniler.

Usulüne uygun olmayan veya gerçeğe aykırı doldurulduğu tespit edilen beyannameler ile yapılmış başvurular yok sayılır.

Gazeteciler İçin Bekleme Süresi

Madde 24 - İlk defa basın kartı talebinde bulunan gazetecilerin bekleme süresi, basın kartı beyannamesini yetkili makamlara teslim ettikleri tarihten itibaren, iletişim fakültesi mezunları, bu fakültelerde master ya da daha üst derecede eğitimlerini tamamlayanlar ile gazetecilikle ilgili yüksek öğrenim gördüğünü belgelen-direnler için on iki, diğer fakülte mezunları için on sekiz, ön lisans veya iki yıllık meslek yüksek okulu mezunları için yirmi dört ortaöğrenim mezunları için yirmi sekiz aydır.

Gazeteci, bekleme süresinin bitimine en çok üç, en az bir ay kala beyannamenin teslim tarihinden itibaren nitelikleri bu Yönetmelikte belirtilen basın ve yayın kuruluşlarında çalışmakta olduğunu kanıtlayan belgelerle birlikte basın kartı talebini yenilemek zorundadır.

Her gazetecinin durumu, bekleme süresinin hitamını takip eden ilk Komisyon toplantısında değerlendirilir.

Askerlikte geçen süre bekleme süresinden sayılmaz.

Sahipler ve Yönetim Kurulu Başkanları İçin Bekleme Süresi

Madde 25 - İlk defa basın kartı talebinde bulunan basın ve yayın kuruluş sahipleri ve yönetim kurulu başkanları için bekleme süresi, basın kartı beyannamesini yetkili makamlara teslim ettikleri tarihten itibaren, günlük ve haftalık süreli yayınlar, haber ve fotoğraf ajansları, ulusal radyo-televizyon kuruluşları sahipleri ve yönetim kurulu başkanları için bir yıl, onbeş günde veya ayda bir yayımlanan süreli yayınlar, kablolu veya bölgesel radyo ve televizyon kuruluşları sahipleri ve yönetim kurulu başkanları için on sekiz ay, diğer yayın kuruluşlarının sahipleri ve yönetim kurulu başkanları için yirmi dört aydır.

Bekleme süresi içinde yayın kuruluşunu başkasına devreden sahibin veya unvan değiştiren yönetim kurulu başkanının değişik bir sıfatla basın kartı talebinde bulunması halinde yeni durumlarına uygun bekleme süresi uygulanır. Bu durumda bekleme süresinin başlangıcı, sahip ve yönetim kurulu başkanı sıfatıyla vermiş oldukları ilk beyanname tarihidir.

Yayın kuruluşunun ilk beyannameye belirtilen niteliğinin değişmesi halinde sahip veya yönetim kurulu başkanı yayının yeni niteliğine uygun bekleme süresine tabidir.

Yayın sahibinin veya yönetim kurulu başkanının değişmesi halinde, yeni malik veya yönetim kurulu başkanı için de yayın türüne uygun bekleme süresi uygulanır. Bekleme süresinin başlangıcı, yeni malikin veya yönetim kurulu başkanının yetkili makamlara beyanname verdiği tarihtir.

Bekleme Süresi Aranmayan Haller

Madde 26 - Göreve bağlı basın kartlarının,

a) Bu Yönetmeliğin 15, 16 ve 19. maddelerinin (a) bentleri ile 20, 21 ve 22. maddeleri kapsamında verilmesi,

b) Türkiye’de yabancı yayın organını temsil eden veya bu yayının organlarının yabancı uyruklu temsilcisine yardımcı olarak çalışan Türk uyruklu gazetecilerden birine Genel Müdürlükçe, toplam sayıları otuz kişiyi geçmemek üzere verilmesi,

c) Yabancı yayın organlarında çalışan ve geçici bir süre için görevli olarak Türkiye’ye gelen ve görevlerini kanıtlayan Türk uyruklu gazetecilere üç ayı geçmemek üzere verilmesi,

hallerinde bekleme süresi uygulanmaz.

Bu kartlar, 21. maddenin son fıkrasındaki hal hariç, görev süresinin sonunda geçersizdir.

İlk İnceleme ve Bilgi İsteme

Madde 27 - Genel Müdürlük, basın kartı için başvuruda bulunan gazeteci ve yayın kuruluşu sahipleri hakkında, Komisyona katılan basın meslek kuruluşlarından, valiliklerden, Adli Sicil ve

İstatistik Genel Müdürlüğünden, il müdürlüklerinden, vergi dairelerinden, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığından, Basın İlan Kurumundan veya gerekli gördüğü diğer kuruluşlardan bilgi ve belge isteyebilir.

Toplanan bilgi ve belgelerden, bu Yönetmeliğin 5. maddesinde aranan şartları taşımadığı Genel Müdürlükçe tespit edilen talep sahiplerinin talepleri reddedilir.

Engel durumun ortadan kalkması halinde, yeniden basın kartı talebinde bulunulabilir.

Komisyonun Görüş Talebi ve Kartların Sahiplerine Ulaştırılması

Madde 28 - Genel Müdürlükçe yapılan değerlendirme sonucu, usulüne uygun başvuruda bulunmuş ve basın kartı almasına engel bir durumu olmadığı tespit edilmiş kişilere ait bilgi, belge, beyanname ve eklerini içeren dosya Komisyona intikal ettirilir.

Dosya üzerinden yaptığı inceleme sonucunda Komisyon, mesleki çalışmalarını ve mensubu bulunduğu basın yayın kuruluşunun niteliklerini değerlendirerek, talep sahibinin basın kartı alıp alamayacağına karar verir.

Komisyon, en az üçte bir üyesinin gerekli görmesi halinde, talep sahibini davet ederek mesleki çalışmaları hakkında bilgi isteyebilir.

Komisyonca alınan kararlar, Genel Müdürün onayı ile kesinleşir.

Genel Müdürlük onayını takiben düzenlenen basın kartları, Ankara'da Genel Müdürlük, il müdürlüğü bulunan yerlerde il müdürlükleri, diğer illerde valilikler aracılığı ile sahiplerine gönderilir.

İşten Ayrılma veya Unvan Değişikliğinde Bildirim Zorunluluğu

Madde 29 - Basın kartı taşıyan veya basın kartı talebinde bulunmuş kişilerin, beyan ettikleri işyerlerinden ayrılmaları veya görev unvanlarının değişmesi halinde durum, basın-yayın kuruluş

sahipleri ve kişiler tarafından işten ayrılış veya değişiklikten itibaren 15 gün içinde, Genel Müdürlüğe yazılı olarak bildirilir.

Gazetecilerin Geçici İşsizlik Hali

Madde 30- Emeklilik hakkını elde edememiş basın kartı sahibi gazetecilerin işlerinden ayrılmaları halinde, ayrılış tarihinden itibaren üç ay içinde basın kartlarını iade ederek bu süre içinde işsiz olduğunu usulüne uygun olarak beyan etmiş olmaları şartıyla,

a) (Değişiklik: 31 Aralık 2001 t. ve 24627 s. R.G.)

Beş yıla kadar basın kartı taşımış olanlara altı ay,

b) Beş-on yıl arasında basın kartı taşımış olanlara dokuz ay,

c) On yıldan fazla basın kartı taşımış olanlara onbeş ay,

süre ile basın kartı verilebilir.

Bu süreler, gazetecinin işten ayrıldığı tarihten başlar.

Basın Kartının İade Edilmesi Gereken Haller

Madde 31 - Basın kartı,

a) İşyeri veya görev unvanının değişmesi,

b) Askerlik, emeklilik ve benzeri nedenlerle işten ayrılma,

c) Kart taşıyamayacak başka bir göreve atanma,

d) Yayın organlarının başkasına devri veya yayına son vermesi,

e) Belirli bir süre için verilmiş ise, bu sürenin sona ermesi,

hallerinde, bir ay içinde Genel Müdürlüğe iade edilir.

Bu maddenin (a) bendi kapsamı içinde bulunanların yeniden basın kartı talep etmeleri halinde, ellerindeki basın kartı yenisi ile değiştirilinceye kadar geçerliliğini korur.

Basın Kartının İptal Edileceği Haller

Madde 32-Basın kartı sahibinin,

a) Yönetmeliğin 5. maddesinde sayılan niteliklere sahip olmadığına anlaşılması veya bu nitelikleri sonradan kaybetmesi,

b) Sahibi veya bağlı bulunduğu basın-yayın kuruluşunun, Yönetmelikte sayılan niteliklere sahip olmadığına anlaşılması veya bu nitelikleri sonradan kaybetmesi,

c) Yönetmeliğin 31. maddesi gereği iade etmesi gereken basın kartını süresinde iade etmemesi,

d) Gerçeğe aykırı bilgiler içeren beyanname doldurması veya bu nitelikteki bir beyannameyi onaylaması,

e) Yönetmeliğin 29. maddesinde yer alan bildirim zorunluluğunu yerine getirmemesi,

f) Yönetmeliğin 30. maddesi gereğince basın kartı alıp, bu süre içinde basın dışı iş yaptığının tespiti,

g) Basın kartını veya basın trafik kartını bir başkasına kullan-dırması,

h) Basın kartının zayi olması,

hallerinde, basın kartı ve varsa basın trafik kartı Genel Mü-dürlükçe derhal iptal edilir ve gerekli görülen kamu kurum ve ku-ruluşları ile basın meslek kuruluşlarına bildirilir.

Basın Kartının İptal Edilmesinin Sonuçları

Madde 33- Basın kartının, bu Yönetmeliğin 32. maddesinin,

a) (a), (b) ve (f) bentlerine göre iptali halinde, kart almaya en-gel hal kalksa dahi, iptal tarihinden itibaren bir yıl,

b) (d) bendine göre iptali halinde, iptal tarihinden itibaren, be-yanname sahibi için üç yıl, onaylayan için bir yıl,

c) (c), (e) ve (g) bentlerine göre iptali halinde, iptal tarihinden itibaren altı ay,

geçmedikçe kartı iptal edilmiş olanlara yeniden basın kartı verilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sürekli Nitelikte Basın Kartı

Basın Kartının Süreklilik Kazanması Talebi

Madde 34- Bu Yönetmeliğin 5. maddesindeki nitelikleri taşımaları şartıyla,

- a) En az on sekiz yıl basın kartı taşımış olanlar,
- b) Basın kartı taşımamakla birlikte en az yirmi yıl 5953 Sayılı Kanun kapsamında fiilen çalışanlar,
- c) İlgili kanun hükümlerince gazeteciliğe devam edemeyecek derecede malûl oldukları sabit olanlar,

usulünce doldurulmuş basın kartı beyannamesini ekledikleri bir dilekçe ile sürekli nitelikte basın kartı almak için Genel Müdürlüğe başvurabilirler.

Gazetecilerin, bu Yönetmeliğin 30. maddesi gereğince basın kartı taşıdıkları dönemlere ait toplam sürenin, ancak onsekiz ayı yukarıdaki sürelerin hesabına dahil edilebilir.

Sürekli Nitelikte Basın Kartı Taleplerinin İncelenmesi

Madde 35 - Genel Müdürlük, gerekli gördüğü bilgi ve belgeleri, talep sahibi ile ilgili kurum ve kuruluşlardan isteyebilir.

Toplanan bilgi ve belgelere göre Genel Müdürlükçe, nitelikleri 5. maddeye uygun olan talep sahiplerinin dosyaları, mesleki çalışmaları, varsa basılmış eserleri ve ödül belgeleriyle birlikte Komisyona gönderilir.

Sürekli Nitelikte Basın Kartı Taleplerinin Komisyonunda Değerlendirilmesi ve Kartların Sahiplerine Ulaştırılması

Madde 36 - Komisyon, gönderilen dosyalarda eksik gördüğü bilgi ve belgeleri, Genel Müdürlük aracılığıyla, ilgili kurum ve kuruluşlardan veya doğrudan talep sahibinden isteyebilir.

Komisyon, başvuru sahibinin niteliklerini, mesleki çalışmalarını, eserlerini, ödülleri değerlendirerek sürekli nitelikte basın kartı taşıyıp taşımayacağına karar verir. Bu konuda takdir yetkisi-

ne sahip bulunan Komisyonun kararları, Genel Müdürlükçe onaylandıktan sonra kesinleşir ve ilgiliye duyurulur.

Komisyonca reddedilen sürekli nitelikte basın kartı talepleri, yeniden başvuru halinde, kararın verilmesini takip eden üçüncü Komisyon toplantısında tekrar görüşülebilir.

Sürekli nitelikte düzenlenmiş basın kartı, Genel Müdürlükçe, talep sahibinin beyannamesinde belirttiği ikametgah adresine gönderilir.

Sürekli Nitelikte Basın Kartının İptali

Madde 37 - Sürekli nitelikte basın kartı sahibinin,

a) Basın meslek onurunu zedeleyecek işler yaptığı, davranışlarda bulunduğu veya alışkanlıklar edindiği,

b) Bu Yönetmeliğin 5. maddesinin (c) ve (d) bentlerine aykırı duruma düştüğü

hallerde, Genel Müdürlüğün teklifi üzerine sürekli nitelikte basın kartı Komisyonca iptal edilebilir ve iptal kararı Genel Müdürlüğün onayı ile kesinleşir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Basın Kartı Komisyonu

Basın Kartı Komisyonunun Oluşumu

Madde 38 - Komisyon,

a) Genel Müdürlüğü temsilen iki üye,

b) (Değişik: R.G. 2.6.2002 sayı:24773) Basın şeref kartı ve sürekli nitelikte basın kartı sahipleri arasından Genel Müdürlükçe seçilen iki üye,

c) (Değişik: R.G. 2.6.2002 sayı:24773) Türkiye Gazeteciler Cemiyetini temsilen iki, Gazeteciler Cemiyetini temsilen bir, İzmir Gazeteciler Cemiyetini temsilen bir, Türkiye Gazeteciler Sendikasını temsilen üç, Gazeteciler Federasyonunu temsilen yerel basın men-

subu bir, Türkiye Gazete Sahipleri Birliğini temsilen bir üye, olmak üzere, toplam onüç üyeden oluşur.

Üyelerin görev süresi 2 yıldır. Süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir. Herhangi bir nedenle üyeliğin boşalması halinde, boşalan üyenin süresini doldurmak üzere yeni bir üye seçilir.

Komisyon ilk toplantısında üyeleri arasından iki yıl süre için bir başkan ve bir başkan yardımcısı seçer. Genel Müdürlüğün temsil eden üyelerden biri raportör görevini üstlenir.

Bu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde anılan kuruluşlara temsil eden üyeler en az 5 yıl basın kartı taşımış gazeteciler arasından seçilirler.

Komisyonun Toplanması ve Karar Usulleri

Madde 39- Komisyon, yılda üç defadan az olmamak üzere Genel Müdürlüğün çağrısı ve üye tam sayısının üçte ikisi ile toplanır.

Kararlar, Komisyon üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alınır.

Yeterli çoğunluğun sağlanamaması halinde, ikinci toplantı en geç onbeş gün içinde yapılır.

Toplantılarda çekimser oy kullanılamaz.

Komisyon kararları ve gerekçeleri bir tutanakla tespit edilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yabancı Uyruklu Gazetecilere Verilecek Basın Kartı

Basın Kartı Alabilecek Yabancı Gazeteciler

Madde 40 - Yabancı basın-yayın organlarını temsilen Türkiye’de yerleşik olarak faaliyet gösteren veya görev alanı Türkiye’yi de içinde alan veya geçici olarak Türkiye’ye gelen veya Türkiye’deki yayın organlarında çalışan yabancı uyruklu gazetecilere, talepleri halinde basın kartı verilebilir.

Eser yazmak, film çekmek, konferans hazırlamak amacıyla geçici bir süre Türkiye’de bulunan yabancılar da Genel Müdürlükçe yabancı basın-yayın kuruluşu mensubu olarak kabul edilebilir.

Basın kartının verilip verilmemesi hususunda Genel Müdürlüğün takdir yetkisi vardır.

Yabancı Uyruklu Gazetecilerin Basın Kartı Başvurusu

Madde 41 - Daimi basın kartı talep eden gazeteciler, usulüne uygun olarak düzenledikleri iki adet basın kartı beyannamesi ekinde:

a) Basın-yayın kuruluşu tarafından görevlendirildiklerini ve ücretlerini belirten belgeyi,

b) T.C. Büyükelçiliği veya Başkonsolosluklarından aldıkları çalışma vizesini,

c) Bağlı buldukları kuruluşun idare merkezinin bulunduğu ülkenin Türkiye’deki büyükelçilik, elçilik veya konsolosluklarından aldıkları takdim mektubunu,

d) Pasaportlarının vize ve kimlik sayfalarının fotokopisini,

e) Üç adet vesikalık fotoğraflarını Genel Müdürlüğe veya il müdürlüklerine verirler.

Geçici basın kartı talep eden gazeteciler, beyanname ekinde bu maddenin birinci fıkrasının (c), (d) ve (e) bentlerinde yer alan belgelerle birlikte görev sürelerini, Türkiye’deki çalışma alan ve konularını belirten görevlendirme belgesini de ibraz ederler.

İl müdürlükleri kendilerine yapılan başvurularda, beyannamenin bir suretini muhafaza ederek görüşleri ile birlikte beyanname ve eklerini Genel Müdürlüğe gönderirler.

Daimi Basın Kartı Kontenjanı

Madde 42 - Türkiye’de yerleşik olarak faaliyet gösteren veya görev alanı Türkiye’yi de içine alan her bir yabancı haber ajans ve televizyon kuruluşunun mensuplarından en çok beş, radyo ve diğer yayın kuruluşlarının mensuplarından en çok iki kişiye daimi basın kartı verilebilir.

Basın Kartının Geçerlilik Süresi

Madde 43 - Genel Müdürlükçe daimi basın kartı almaları uygun görülen yabancı gazeteciler için düzenlenen basın kartları başvuruda buldukları yılın sonuna kadar geçerlidir.

Yabancı gazetecilerin geçici basın kartları kurumlarınca beyan edilen ve Genel Müdürlükçe uygun görülen süre için geçerlidir. Bu süre üç aydan uzun olamaz. Süre uzatma talebi halinde, başvuru işlemi aynen tekrar edilir.

Daimi Basın Kartlarının Yenilenmesi

Madde 44 - Yabancı uyruklu gazetecilerin daimi basın kartları her yılın başında, o yılın sonuna kadar geçerli olmak üzere yenilenir. Yenileme işlemi sırasında başvuru işlemi aynen tekrar edilir. Ayrıca Genel Müdürlük gerekli gördüğü hallerde basın kartı talebinde bulunan gazeteciden mesleki çalışmaları ve benzeri konularda her türlü bilgiyi isteyebilir.

Kartların İadesi ve İptali

Madde 45 - Yabancı uyruklu gazeteci, görevinin sona ermesi veya iş yeri değişikliği halinde, basın kartını iade etmek zorundadır. Bu zorunluluğa uymayanların kartları iptal edilir.

Genel Müdürlük, gerekli gördüğü hallerde de basın kartını iptal edebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Basın Kartının Niteliği ve Sağladığı Kolaylıklar

Madde 46 - Basın kartı hamilleri,

a) Devlet ve belediyelerin, özel idare ve köylerin veya bunlara bağlı kuruluşların, şehir içinde veya dışında işlettikleri tarifeli taşıtlardan, indirimli veya parasız olarak yararlanmak,

b) Kamuya ait müze, galeri, sergi, stadyum ve hipodromlar ile benzeri yerlere ücretsiz girmek,

c) Kanunen gizli olmayan veya idarece gizli yapılmasına gerek görülmeyen toplantı yerine serbestçe girmek,

d) Resmi törenlere kolay görev yapmalarını sağlayabilecek bir konumda katılmak,

e) Kartlarını ibraz etmek şartıyla, posta işletmelerinde bulunan telgraf, faks, telefon, teleks ve benzeri araçlardan öncelikli olarak yararlanmak ve her türlü matbuatı indirimli ücretle göndermek,

f) Emniyet Genel Müdürlüğü'nce düzenlenmiş "Basın Trafik Kartı"nu ibraz etmek şartıyla, devlet törenlerinde, milli veya milletlerarası müsabakalarda, basın toplantılarında, Türk ve yabancı devlet büyüklerinin resmi ziyaret, gezi ve incelemelerinde ve benzeri diğer durumlarda, trafik görevlilerinin vereceği işaret ve talimatlar doğrultusunda, park etme, durma, duraklama ve geçiş üstünlüğü gibi kolaylıklardan yararlanmak, hakkına sahiptirler.

Güvenlik kuvvetleri ve kamu kuruluşları, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hallerde, basın kartı sahiplerinin görevlerini en kolay şekilde yapmalarına yardımcı olurlar.

Her Yılın Sonunda Bildirim

Madde 47 - Yıllık basın kartı vize işlemlerinin yapılabilmesi için, her yılın aralık ayında basın-yayın kuruluşları, kadrolarında çalışan basın kartı hamili mensuplarının ad-soyad, görev unvanı ve kart numaralarını gösteren, yetkilerce onaylı listeleri Genel Müdürlüğe gönderirler.

Bu listede gazetecinin ücreti ve sözleşmesinin veya varsa toplu sözleşmenin geçerliliğini koruduğuna dair kaydın da bulunması şarttır.

Gerekli bildirimde bulunmayan veya eksik bildirimde bulunan basın-yayın kuruluşu sahibi Genel Müdürlükçe uyarılır. Bu uyarıya rağmen onbeş gün içinde istenilenlerin yerine getirilme-

mesi halinde bu yayın organı sahip ve mensuplarının basın kartı vize edilmez.

Bu Yönetmeliğin 30. maddesi kapsamında basın kartı taşıyanların durumları da her yılın aralık ayı içinde yeniden değerlendirilir.

Kartların Toptan Değiştirilmesi

Madde 48 - Genel Müdürlükçe kartların toptan değiştirilmesine karar verilmesi halinde,

a) Kart değişikliğini düzenleyen genelge, yeni basın kartı örneği ve imza sirküleri ile birlikte valiliklere, il müdürlüklerine, basın-yayın meslek kuruluşlarına ve gerekli görülen kamu kurum ve kuruluşlarına gönderilir. Ayrıca Anadolu Ajansı ve Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu aracılığıyla da duyurulur.

b) Duyuru üzerine, basın kartı sahipleri bu Yönetmeliğin 23. maddesindeki usul ve belgelerle yeni basın kartı almak üzere yetkili makamlara başvururlar.

c) Kart değişikliğini takiben yeni basın kartı alanların ad-soyad ve mensubu oldukları yayın kuruluşunu gösterir listeler Komisyonunda temsil edilen basın-yayın meslek kuruluşlarına gönderilir.

Basın Trafik Kartı

Madde 49 - Basın trafik kartının verilmesi, kullanılması, sağlayacağı kolaylıklar ve gerektiğinde geri alınmasına ait esaslar ve usuller, Genel Müdürlük ve Emniyet Genel Müdürlüğünce birlikte tespit edilerek ilgililere duyurulur.

Basın Kartının Kaybı ve Yıpranması

Madde 50 - Basın kartını kaybedenler, durumu ilan ettirdikleri mahalli gazete nüshası, iki fotoğraf ve halen çalıştıklarını belirten belgeyi ekledikleri dilekçe ile Yönetmeliğin 23. maddesinde belirtilen yetkili merciler aracılığıyla basın kartı talep edebilirler.

Bir takvim yılı içinde iki defadan fazla kayıp ve yıpranma nedeniyle basın kartı talebinde bulunulamaz.

İade Yükümlülüğüne Uymama

Madde 51 - Bu Yönetmelik hükümleri gereğince iade etmele-ri gereken basın kartını iade etmeyerek kullanmaya devam edenler hakkında Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre kovuşturma yapılır.

Basın Kartına Benzer Kart Düzenleme

Madde 52 - Genel Müdürlükçe verilen basın kartlarına dizgi, fon, tertip, şekil ve renk bakımından benzer kart düzenlemiş ve/veya bu kartları kullanmış olanlara, şartları taşısalar dahi basın kartı verilmez. Düzenleyenlerin basın kartı var ise, bu kartlar derhal iptal edilir. Türk Ceza Kanununun bu konudaki hükümleri saklıdır.

Saklı Haklar

Madde 53 - Bundan önceki Yönetmeliklere dayanarak usulünce verilmiş olan basın şeref kartları ile sürekli nitelikteki basın kartları hamillerinin hakları saklıdır.

Yürürlükten Kaldırılan Yönetmelik

Madde 54 - 9/8/1998 tarihli ve 23428 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Basın Kartları Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 - Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca 10/3/1995 tarih ve 22223 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Radyo ve Televizyon Kuruluşlarına Kanal veya Frekans Tahsisi Şartları ve Bunlara İlişkin İhale Usulleri İle Yayın Lisansı ve İzni Yönetmeliğinin geçici 3. maddesine dayanarak, yayınlarını fiilen sürdüren özel radyo ve televizyonların mensuplarına, anılan Yönetmeliğin 7. maddesine göre herhangi bir mahkumiyetlerinin bulunmaması ve bu Yönetmeliğin aradığı nitelikleri haiz olmaları şartıyla, basın kartı verilebilir.

Yayın lisans ve izni alamayan özel radyo ve televizyon kuruluşları mensuplarına verilmiş bulunan basın kartları iptal edilir.

Geçici Madde 2 - 9/8/1998 tarihli ve 23428 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Basın Kartları Yönetmeliği gereğince basın kartı almış olmakla beraber, bu Yönetmelik hükümleri gereğince basın

kartı alamayacak durumda bulunanlar, Genel Müdürlükçe yapılacak ilk genel kart değişimine kadar ellerindeki basın kartını kullanmaya devam ederler.

Geçici Madde 3 - 9/8/1998 tarihli ve 23428 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Basın Kartları Yönetmeliğinin 39. maddesi ile 68. maddesinin ikinci fıkrasına göre belirli sürelerle basın kartı taşıma cezası almış kart sahiplerinin kalan ceza süreleri, bu Yönetmeliğin 5. maddesinde aranan nitelikleri taşımaları ve bu Yönetmeliğin yayım tarihinden itibaren altı ay içinde basın kartı talebinde bulunmaları şartıyla uygulanmaz.

Geçici Madde 4 – (Resmi Gazete: 31 Aralık 2001 t. ve 24627 s.)

Bu Yönetmeliğin 30. maddesi hükümlerine göre,

a) Basın kartı almış ve taşıma sürelerini tamamlamış gazetecilere 31/12/2002'ye kadar,

b) Basın kartı almış ve taşıma sürelerini doldurmamış gazetecilere, taşıma sürelerinin

hitamından itibaren 1 yıl,

c) Basın kartı almak üzere 31/12/2001 – 31/12/2002 tarihleri arasında başvuruda bulunacak gazetecilere taşıma sürelerinin hitamından itibaren 1 yıl,

geçerli olmak üzere, talepleri halinde 30. madde hükümlerine göre yeniden basın kartı verilebilir.

Yürürlük

Madde 55 - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 56 - Bu Yönetmelik hükümlerini Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğünün bağlı bulunduğu Devlet Bakanı yürütür.

GAZETE VE TV'LERİN İLETİŞİM BİLGİLERİ

TÜRKİYE GAZETECİLER CEMİYETİ

Basın Sarayı Cağaloğlu-İST

Tel: (0 212) 513 83 00 Faks: (0 212) 526 80 46

tgc@tgc.org.tr

BASIN KONSEYİ

Halaskargazi Cad. Belediye Pasajı Kat: 7 Osmanbey-İST

Tel: 0212 224 95 13

RTÜK

Bilkent Plaza, B2 Blok, 06530 Bilkent-Ankara

0312 297 50 00

rtuk@rtuk.gov.tr

TELEKOMİNİKASYON KURUMU

Yeşilirmak Sok. No: 16 06430 Demirtepe Ankara

Bilgi ve İhbar Merkezi:

444 9 777 - (312) 232 23 23

Santral: (0312) 294 74 00 Faks: (0312) 294 71 45

e-posta: mcks@tk.gov.tr

GAZETELER:

AKŞAM:

Davutpaşa Cad. No:20/98 Topkapı-İST

Tel: 0212 449 30 55

Faks: 0212 481 96 17-18

CUMHURİYET:

Prof. Nurettin Mazhar Öktel Sokak, No:2, Şişli-İST

Tel: 0212 343 72 74

Faks:0212 343 72 64

DÜNYA

100. Yıl Mah. 34440 Bağcılar-İST

Tel: 0212 440 20 21 Faks: 440 23 33

EVRENSEL

Merkez Mah.PerihanSok. Emek İşHanı 68 Şişli-İst.

Tel: 0212 233 19 30-34-44 Faks:0212 233 18 60-70

HÜRRİYET

Hürriyet Medya Towers, Güneşli-İst.

Tel: 0212 677 00 00 Faks: 0212 677 03 27

GÜNDEM

Katip Mustafa Çelebi Mah. Abdullah Sok.

No:3/8 Beyoğlu-İST

Tel: 0212 244 13 18 Faks: 244 13 47

MİLLİYET

Doğan MedyaCentre, Bağcılar-İST

Tel: 0212 505 61 11 Faks: 0212 505 62 33

POSTA

Doğan Medya Centre, Bağcılar-İst.

Tel: 0212 505 61 00 Faks: 0212 505 65 20

RADİKAL

Doğan Medya Centre, Bağcılar, İst.

Tel: 0212 505 61 11 Faks: 0212 505 65 80

SABAH

Barbaros Bulvarı, No: 125, Beşiktaş-İst.

Tel: 0212 354 30 00 Faks 0212 354 35 73

e-posta: editor@sabah.com.tr

STAR

Medyapark, Mehmet Akif Mah. İnönü Cad. İkitelli-İst.

Tel: 0212 448 83 40

Faks: 0212 448 84 00

TÜRKİYE

29 Ekim Cad. Yenibosna-İST

Tel: (0212) 454 30 00

Faks: 454 25 66

YENİÇAĞ GAZETESİ

A Yayıncılık, Çoban Çeşme Mah, Kalender Sok. No:12

Yenibosna-İST

Tel 0212 452 40 40

Faks:0212 452 40 58

YENİŞAFAK

Yenidoğan Mah. Şenhay Sok. No:2 Bayrampaşa-İST

Tel: 612 29 30

Faks: 612 19 03

VAKİT

43 Ada, no:55, İSTOÇ-İST

Tel: 447 42 00

Faks: 447 42 06

VATAN

Büyükdere Cad. No:123, Gayrettepe-İst.

Tel: 0212 354 54 54

Faks: 216 27 20

ZAMAN

Çobançeşme Mah. Kalender Sok. No:212 Yenibosna- İST

Tel: 0212 639 34 50

Faks: 652 24 23

BİRGÜN

Kemeraltı Cad. No:1-3, Kat:4, Karaköy-İST

Tel: 0212 249 88 49

Faks: 249 8843

BİZİM GAZETE

Basın Müzesi, Divanyolu, Cağaloğlu-İST
Tel: 0212 511 94 94 Faks: 512 27 97

GAZETE KADIKÖY

Faruk Ayanoğlu Cad. No:10, Fenerbahçe-İST
Tel: 0216-348 70 60 Faks: 0216-345 82 02

İNTERNET PORTALLARI**HABERTİMİ**

Tel: 0212 224 95 74 Faks: 0210 224 95 46

TELEVİZYONLAR**ATV**

Barbaros Bulvarı 125, Cam Han, Beşiktaş-İST
Tel: 0212-347 06 77 Faks: 354 40 64

CNN TURK

Hürriyet Medya Towers, Güneşli-İST
Tel: 0212 413 56 00 Faks: 413 58 50

KANAL 7

Ortakçılar Cad, No:60, Eyüp-İST
Tel: 0212-612 90 90 Faks: 0212-576 70 07

KANAL D:

Kanal-D Tv Centre, Bağcılar-İST
Tel: 0212-413 51 11 Faks: 0212-413 55 50

SHOW TV

Yapı Kredi Plaza, E-Blok, Levent-İST
Tel: 0212-355 01 01 Faks: 279 22 77

NTV

Eski Büyükdere Cad, USO Centre, No:61 Maslak-İST

Tel: 0212-335 00 00 Faks: 330 00 35

KANALTÜRK

Meliha Avni Sözen Caddesi, No:17, Mecidiyeköy-İST

Tel: 0212 355 85 00 Faks: 0212 273 10 79-273 06 71

SKYTÜRK

Davut Paşa Cad. Merkezefendi Mah. No: 34, Topkapı-İST

Tel: 0212 449 07 00 Faks: 0212 481 64 21-22

HABERTÜRK

Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Cad. No:24, Sefaköy-İST

Tel: 0212 599 82 86 Faks: 0212 426 42 41

STAR TV

Medyapark, Mehmet Akif Mah. İnönü Cad. İkitelli-İST

Tel: 0212-448 89 00 Faks: 448 93 64

TGRT

29 Ekim Cad. No:23, Yenibosna-İST

Tel: 0212-457 56 00 Faks: 454 56 66

KANAL A

Güzin Sok. No:40 Subay Evleri ANKARA

Tel: 0312 318 69 70 Faks: 0312 318 69 76

İSTANBUL TEMLSİLCİLİĞİ

Alemdağ Cad. Hanım Seti Sok. No:36, Kısıklı-İST

Tel: 0216 522 84 34 Faks: 0216 522 84 35

KANAL B

Başkent Üniversitesi, Bağlıca Yerleşkesi Eskişehir Yolu
20. kilometre, ANKARA

Tel: 0312 234 14 34 Faks: 0312 234 14 22

TV 8 :

MNG Tv Yayıncılık, İhlamurdere Cad.

Yeşilçimen sok. No:5, OTİM, Beşiktaş-İST

Tel: 0212-288 51 52 Faks: 0212-288 04 13

FLASH TV

Tepebaşı Cad. Elektrik Sok, No:11, Beyoğlu-İST

Tel: 0212 256 82 83 Faks: 256 81 11

ULUSAL KANAL

Deva Çıkmazı, İstiklal Cad. Beyoğlu-İST

Tel: 0212 251 50 90 Faks: 251 50 47

TRT HABER

İstanbul Radyosu, Harbiye-İST

Tel: 0212 -225 85 01 Faks: 0212 -225 85 26

TRT TV:

Ahmet Adnan Saygun Cad, Ulus-İST

Tel: 0212-259 72 75 Faks: 0212-227 61 16

TRT İSTANBUL RADYOSU:

Harbiye-İST

Tel: 0212-225 85 40 – 17 Fax: 0212-225 85 11

AÇIK RADYO

Tel: 244 26 45 Faks: 244 26 45

ANADOLU AJANSI:

Cağaloğlu-İST

Tel: 0212-513 10 90

Faks: 0212-513 19 20

Ümit:120, RaifAydın:130

ANKA AJANS İSTANBUL TEMSİLCİLİ

Gümüşsuyu, Dünya Sağlık Sok. 19/4 Taksim-İST

Tel: 0212 244 91 20-21-22 Faks:0212-244 91 25

İHA (İHLAS HABER AJANSI)

29 Ekim cad. No:23, Yenibosna-İST

Tel: 0212 454 33 33

Faks: 454 39 65

CİHAN HABER AJANSI

Çobançeşme Mah, Kalender Sok: No:16, Yenibosna-İST

Tel: 0212 551 54 41

Faks: 639 49 76

DİCLE HABER AJANSI

Büyükdere Cad. Sakarya Apt. No:8 Kat:5, Daire:9, Şişli-İST

Tel: 0212 291 05 65

Faks: 219 71 64

Basın Yasası

Kavramlar Dizini

A

Ağır ceza işleri.....	27
Asliye ceza mahkemesi.....	8, 27

B

Basılmış eser	1,2,4,1,11,13,15,22,25,26,27
Basılmış eserler yoluyla işlenen fiil.....	13
Basılmış eserleri engelleme, tahrip ve bozma.....	22
Basım ve yayın G. Md.....	2
Basımcı.....	2,4,1,11,12,15,17
Basın danışmanı.....	11
Basın özgürlüğü.....	1,3
Belge.....	7,8,10,12,19
Beyanname.....	7,8,9,16
Bilgi edinme	3
Bölgesel süreli yayın.....	2,15,16,18,19,20,21,G md.1

C

Ceza ehliyeti.....	11
Cezai sorumluluk	11
Cinayet.....	20
Cinsel saldırı.....	20
Cumhuriyet başsavcılığı.....	7,8,1,25,26

D

Dağıtım.....	10,22,23,24
Dava süreleri.....	26
Devlet sırları.....	3
Durdurulan yayının yayımına devam etme.....	16
Düzeltilme ve cevabın yayımlanmaması.....	18
Düzeltilme ve cevap.....	14,18

E

Editör.....	11
El koyma.....	25
Eser sahibi.....	2,11,12,13,25,26
Eser sahibinin belli olmaması.....	11

G

Genel yayın yönetmeni.....	11
Gerçek ve tüzel kişiler.....	6,13
Görevli mahkemeler ve yargılama usulü.....	27

H

Haber.....	2,20,21,24
Haber ajansı.....	2,4
Haber kaynağı.....	12
Hukuki sorumluluk.....	13
Hürriyeti bağlayıcı ceza.....	28

İ

İçerik ve biçim.....	10
İki ay.....	14
İki hafta.....	8
İlân.....	4,18
İntihar.....	20

K

Kamu davası.....	19,26
Karikatür.....	2,14
Kesin hüküm.....	11
Kimliğin açıklanmaması.....	21
Kitap.....	2

M

Matbaa.....	22
-------------	----

O

Onsekiz yaş.....	5,6,21
Otuz satır.....	14

P

Punto.....	14
------------	----

S

Satış.....	22,23,25
Satış yasağı.....	25
Sayfa.....	14,23

Sorumlu müdür.....	4,5,7,8,11,12,14,15, 16,18,26,29,G md.1, G md.2
Suç.....	3,5,11,14,21,22,25,26,27,28
Sulh ceza hâkimi.....	14,25
Sürelî yayın.....	2,4,5,6,7,9,11,12, 13,14,15,16,18,19,20,21,23, 24,26,29,30, G md.1,G md.2
Sürelî yayın sahibinin hakkını kaybetmesi.....	9
Süresiz yayın.....	2,11,13,15,22,25
Sütun.....	14

Ş

Şeref ve haysiyet.....	14
Şikâyet.....	26
Şöhret.....	3

T

Teslim.....	7,10,17,26
Teslim yükümlülüğüne uymama.....	17
Tıpkı basım.....	10
Türk Ceza Kanunu.....	21,25,26
Tüzel kişi temsilcisi.....	2,6

Ü

Üç gün.....	14
-------------	----

Y

Yargı.....	3,11,19,27
Yargıtı etkileme.....	19

Yaygın süreli yayın.....	2,5,16,18,19,20,21
Yayım.....	1,2,4,7,8,9,10,11,13,14,15, 17,18,19,20,22,24,26,31, G md.1 G md.2
Yayımcı.....	2,4,11,13,15
Yayın sahibi.....	2,6,7,8,9,12,13,16,18,24,29, G md.1
Yayın türü.....	2
Yayın yönetmeni.....	11
Yayının içeriği.....	2
Yayının türü.....	4,7
Yayma.....	3
Yeniden yayım.....	24
Yerel süreli yayım.....	2
Yerleşim yeri.....	5,29
Yetkili makam.....	14
Yetkili organ.....	2
Yurtdışı.....	11
Yüz kızartıcı suç.....	5

Z

Zorunlu bilgiler.....	4,15
Zorunlu bilgileri göstermeme.....	15